ตามรอย

ธมฺมวิตกฺโก.

พระอรหันต์กลางกรุง

ตามรอย ธมฺมวิตกฺโก. พระอรหันต์กลางกรุง

ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ
ชาตะ : ๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๔๐
วันเสาร์ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ปีระกา
(วันมาฆบูชา)

ตามรอย
ธมฺมวิตกฺโก
พระอรหันต์กลางกรุง

โดย...

พระภิกษุพระยานรรัตนราชมานิต (ตรึก จินตยานนท์)
(ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ)
วัดเทพศิรินทราวาส กรุงเทพฯ

คณะศิษย์พิมพ์แจกเป็นธรรมทาน
เพื่อบูชาพระคุณท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ
เนื่องในวาระมรณภาพครบรอบ ๓๓ ปี
ในวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗

อันเนื่องมาจากปก

ภาพนี้จากแนวความคิดของท่านธมฺมวิตกฺโก อันมีความหมายถึงโลกที่ยุ่งเหยิงสับสนอยู่ด้วยกองกิเลส อันมี โลภะ โทสะ และโมหะ ครอบงำอยู่ มวลมนุษย์ในโลกล้วนแต่มัวเมาหลงใหล ติดอยู่ในกองกิเลสว่าเป็นความสุข หาได้คำนึงถึงความทุกข์ที่แทรกซ้อนอยู่ในความสุขนั้นไม่ จวบจนสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเปล่งพระปัญญาอันบริสุทธิ์ผุดผ่อง พร้อมด้วยพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ประกาศอริยสัจจ์สี่ เป็นเครื่องนำทางให้มนุษย์พ้นจากกองกิเลส และบอกทางปฏิบัติให้พ้นทุกข์ด้วยอริยมรรคอันมีองค์แปด เปรียบประดุจดอกบัวแปดกลีบฉะนั้น แหละธรรมชาติของดอกบัว แม้จะเกิดมาแต่น้ำก็หาได้ติดน้ำนั้นไม่ และมีหลักชัยคือพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง เปรียบประดุจเพชรสามดวงที่เฉิดฉายแจ่มจรัส แหละธรรมชาติของเพชรนั้น แม้จะเกิดมาแต่ดินและหิน ก็หาได้ติดดินและหินนั้นไม่ เมื่อดอกบัวไม่ติดน้ำ เพชรซ้ำไม่ติดหินฉันใด มนุษย์ที่เกิดมาในโลก ก็หาควรติดอยู่ข้องอยู่ในโลก คือกองกิเลสนั้นไม่ ควรแสวงหาทางหลุดพ้นจากกองกิเลสทั้งหลายไปสู่พระนิพพานอันเกษม

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ
การให้ธรรมะเป็นทาน ชนะการให้ทานทั้งปวง

ท่านที่สนใจหนังสือ **"ตามรอยธมฺมวิตกฺโก พระอรหันต์กลางกรุง"** โปรดติดต่อขอรับได้ที่ : -

๑. **นายสัตวแพทย์ สุเมธ นราประเสริฐกุล**
โรงพยาบาลสัตว์ สุโขทัย
๒๖๐/๑ ถนนพระราม ๕ เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐
โทร. ๐๒-๒๔๓-๐๕๘๗
๐๒-๖๖๘-๕๖๔๘

๒. **คุณสมชาย เตชะสวัสดิ์ศิลป์**
๘๒ ถนนพลับพลาไชย (ปากซอยเฉลิมเขต ๓)
แขวงเทพศิรินทร์ เขตป้อมปราบ กทม. ๑๐๑๐๐
โทร. ๐๒-๒๒๓-๒๓๙๙
๐๒-๒๒๖-๔๒๒๘

ISBN 974-91833-8-x

พิมพ์ครั้งที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๖
จำนวน ๑๔,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. สัมพันธ์พาณิชย์
๑๐๓๐/๘-๑๒ ซอยวัดจอมสุดาราม ถนนนครไชยศรี
แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐๒-๒๔๑-๒๓๒๑, ๐๒-๒๔๑-๒๘๖๒, ๐๒-๒๔๑-๑๒๕๕
โทรสาร ๐๒-๒๔๓-๓๓๕๖

คำปรารภ

เมื่อเอ่ยถึงท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ (พระภิกษุพระยานรรัตนราชมานิต ตรึก จินตยานนท์) น้อยคนนักที่จะไม่รู้จักชื่อเสียงเกียรติคุณของท่าน เพราะท่านเป็นพระอริยสงฆ์ที่สำคัญยิ่งองค์หนึ่งในยุครัตนโกสินทร์นี้ ท่านเป็นพระนักปฏิบัติที่เคร่งครัดมาก มีศีลาจารวัตรที่งดงาม มีความเพียรเป็นเลิศ มีขันติความอดทนอดกลั้นเป็นยิ่ง มีความสันโดษสมถะมาก มีความกตัญญูกตเวทีสูงมาก และ มีความรู้แตกฉานทั้งทางโลก และทางธรรมตั้งแต่สมัยที่ท่านยังเป็นฆราวาส นับได้ว่าท่านเป็นเนื้อนาบุญของชาวพุทธ ที่ควรแก่การสักการะบูชาเป็นอย่างยิ่ง

ในวาระที่ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้มรณภาพครบรอบ ๓๓ ปี (๘ มกราคม ๒๕๔๗) คณะศิษยานุศิษย์เห็นสมควรที่จะพิมพ์หนังสือ **"ตามรอย ธมฺมวิตกฺโก พระอรหันต์กลางกรุง"** เพื่อแจกเป็นธรรมทานแก่ลูกศิษย์ ตลอดจนผู้ที่เคารพศรัทธาในตัวท่าน เพื่อเผยแผ่เกียรติคุณความดีของท่านให้สาธุชนรุ่นหลังได้รับทราบ และนำไปปฏิบัติตัวเอง เพื่อความสุข ความเจริญ ในทางโลก และทางธรรม ตลอดจนถึงวิมุติหลุดพ้นจากสังสารวัฏ คือ พระนิพพานในที่สุด

หนังสือ **"ตามรอย ธมฺมวิตกฺโก พระอรหันต์กลางกรุง"** ประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ บางเรื่องก็เคยตีพิมพ์ในหนังสือเล่มอื่นมาแล้ว บางเรื่องก็ยังไม่เคยตีพิมพ์ในหนังสือเล่มใดมาก่อนเลยก็มี เพราะฉะนั้นหนังสือเล่มนี้ จึงเป็นหนังสือ ที่รวบรวมข้อมูลจากหนังสือหลาย ๆ เล่ม (ดังในรายละเอียดเรื่องเอกสารอ้างอิง)

คณะศิษยานุศิษย์ใคร่ขอกราบขอบพระคุณ **คุณโกศล-คุณจำเนียร ปัทมะสุนทร** เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย เพราะว่าท่านทั้งสองได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับหนังสือเล่มนี้ หลาย ๆ เรื่อง อาทิเช่น เรื่อง

เกร็ดประวัติพระพ่อแม่ธรณีปฐวีธาตุ เรื่องการปฏิบัติดูแลท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ขณะที่ท่านอาพาธเป็นมะเร็งที่ลำคอ เป็นต้น

ในนามของคณะศิษยานุศิษย์ ขออนุโมทนาในกุศลเจตนาของทุก ๆ ท่าน ที่มีส่วนช่วยในการบริจาคกำลังทรัพย์ กำลังกาย กำลังใจ กำลังความคิดต่าง ๆ เชื่ออย่างยิ่งว่าบุญกุศลที่ทำแล้วด้วยดี จะประจักษ์แก่ใจตนเอง และด้วยอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และบารมีธรรมของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ องค์ท่านผู้เป็นเจ้าของประวัติ จงดลบันดาลให้ทุก ๆ ท่าน มีความสุข ความเจริญ ประกอบด้วยจตุรพิธพรชัยทั้ง ๔ ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณธนสารสมบัติ และก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้น ทั้งทางโลกและทางธรรมเทอญ.

ด้วยความปรารถนาดี

จาก... คณะศิษยานุศิษย์

ใน

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

คำอุทิศส่วนกุศลผลบุญ

กุศลผลบุญที่ได้จากการพิมพ์หนังสือ **“ตามรอย ธมฺมวิตกฺโก พระอรหันต์กลางกรุง”** แจกเป็นธรรมทาน ขออุทิศแด่เจ้าของประวัติ **“ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ”** บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ทุกท่าน ผู้มีพระคุณทั้งหลาย ญาติสนิทมิตรสหาย บริวารทั้งหลาย ตลอดจนสรรพสัตว์ทั้งหลาย เพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ไม่มีประมาณ เปรตญาติสรรพเปรต เจ้ากรรมนายเวรทุกภพทุกชาติ เทพยดาอารักษ์ทุก ๆ พระองค์ ศาลพระภูมิ เจ้าที่ต่าง ๆ ขอให้ทุกท่านจงได้รับกุศลผลบุญโดยทั่วถึงกัน ท่านที่มีสุข ขอให้มีสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป ท่านที่มีทุกข์ขอให้พ้นจากทุกข์นั้น และขอให้มีดวงตา **“เห็นธรรม”** ทุกท่านเทอญ.

คณะศิษยานุศิษย์
ใน
ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

คำขอขมาลาโทษ

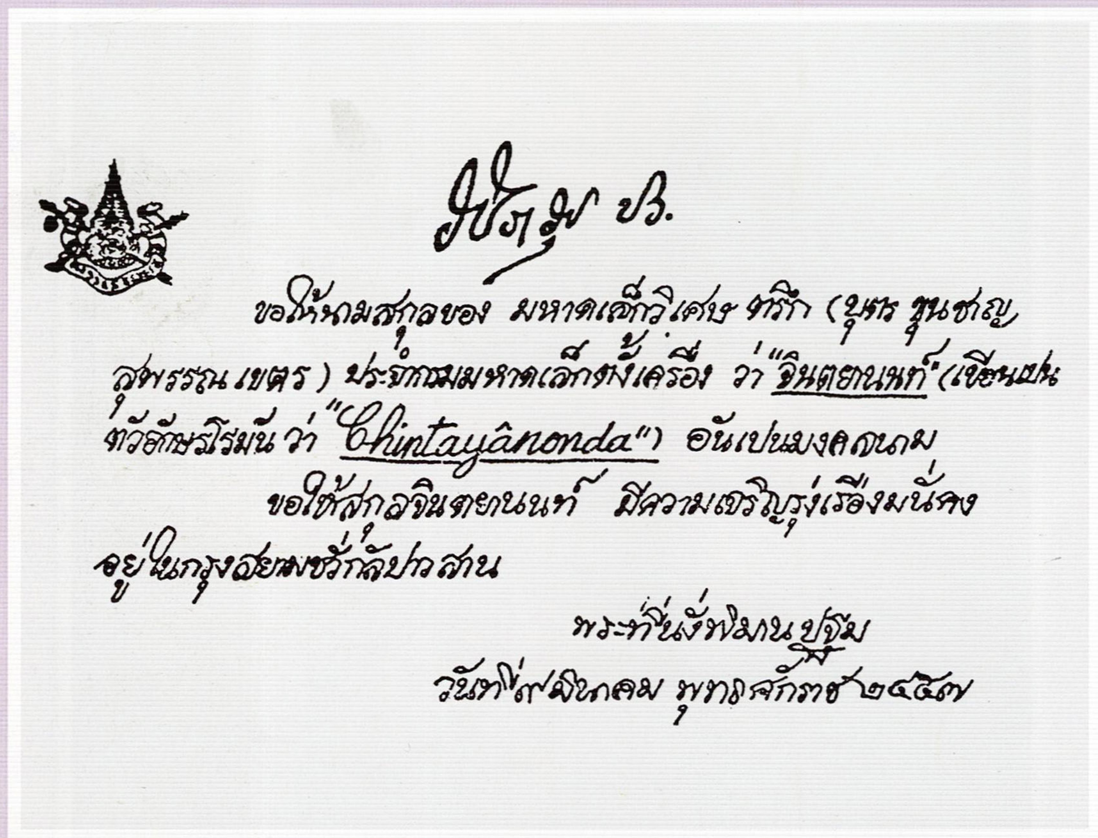
หากการจัดพิมพ์หนังสือ **"ตามรอย ธมฺมวิตกฺโก พระอรหันต์กลางกรุง"** ของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ วัดเทพศิรินทราวาส ได้ล่วงเกินท่านผู้หนึ่งผู้ใด ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี ด้วยตัวหนังสือก็ดี ขอได้โปรดยกโทษและอโหสิกรรมต่อกันและกัน อย่าได้อาฆาตพยาบาท จองเวรแก่กันและกันเลย.

คณะศิษยานุศิษย์
ใน
ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

สารบัญ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระองค์ผู้เป็นเจ้าชีวิตของ พระยานรรัตนราชมานิต

วชิราวุธ ปร.

ขอให้นามสกุลของ มหาดเล็กวิเศษ จรึก (บุตร ขุนชาญ สุพรรณเขตร) ประจำกรมมหาดเล็กห้องเครื่อง ว่า "จินตยานนท์" (เขียนเปนตัวอักษรโรมันว่า "Chintayânonda") อันเปนมงคลนาม

ขอให้สกุลจินตยานนท์ มีความเจริญรุ่งเรืองมั่นคงอยู่ในกรุงสยามชั่วกัลปาวสาน

พระที่นั่งพิมานปฐม

วันที่ ๙ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๕๗

ลายพระหัตถ์ล้นเกล้ารัชกาลที่ ๖ ตั้งนามสกุลให้พระยานรรัตนราชมานิต

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ญาณวรมหาเถระ (เจริญ ญาณวโร)
พระอาจารย์ของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ
วัดเทพศิรินทราวาส

ปัจฉิมโอวาท
ของ
สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ญาณวรมหาเถระ
วัดเทพศิรินทราวาส

ไม่ตายคราวนี้ ก็ตายคราวหน้า อย่าเศร้าโศก เสียทีที่ศึกษาปฏิบัติมา ร้องไห้เศร้าโศก ก็ร้องไห้เศร้าโศกสังขารที่เกิดแก่เจ็บตายนั้นเอง ที่ไม่ร้องไห้เศร้าโศกนั้น มิใช่จะเป็นคนใจไม้ไส้ระกำอะไร

ธรรมของพระก็คือ

สพฺเพ สงฺขารา อนิจฺจา

สพฺเพ สงฺขารา ทุกฺขา

สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา

ย่นลงก็ สพฺเพ สงฺขารา อนิจฺจา

สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา แล้วปรินิพพาน

ไม่ต้องเกิดมาแก่ มาเจ็บ มาตายอีก

(มีบัญชาให้บันทึกไว้เมื่อเช้าวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๔๙๔)

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ
(พระภิกษุพระยานรรัตนราชมานิต ตรึก จินตยานนท์)
วัดเทพศิรินทราวาส
ภาพนี้ถ่ายเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔

ธมฺมวิตกฺโก สนฺติกิโรโหติ

การตรึกธัมม ย่อมกระทำความสงบ

ธมฺมวิตกฺโก

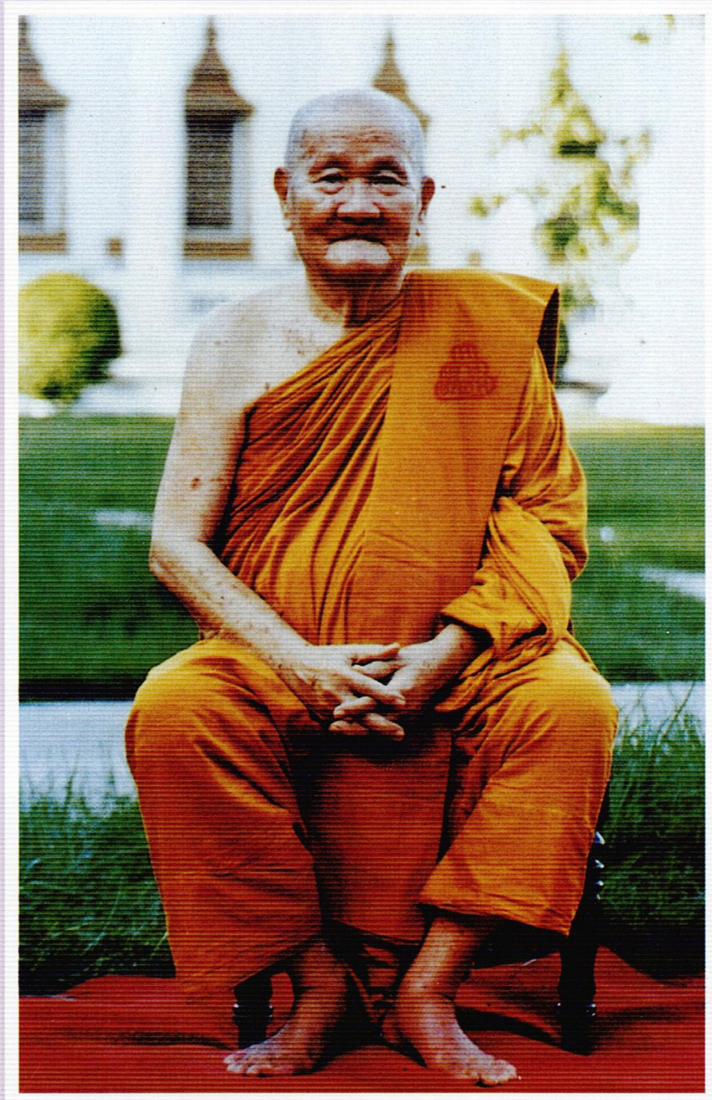
๑๕ ม.ย. ๑๓

ธมฺมวิตกฺโก สุขํ เสติ

ผู้ตรึกธัมม ย่อมอยู่เป็นสุข

ธมฺมวิตกฺโก (ผู้ตรึกธัมม)

๑๕ ม.ย. ๑๓

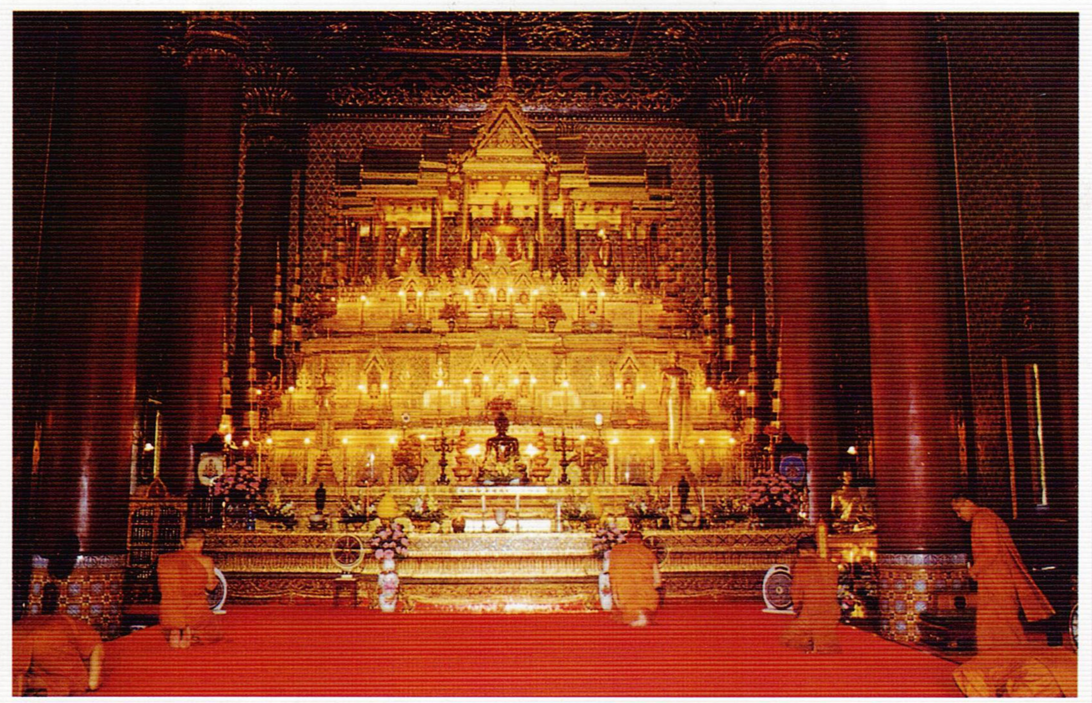
สมเด็จพระวันรัต (นิรันดร์ นิรนฺตโร)
เจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทราวาส
องค์ปัจจุบัน

พระธรรมนั้น ท่านเป็นของซื่อของตรง
ผู้ปฏิบัติตามท่านจะต้องเป็น **คนซื่อ คนตรง** ด้วย
จึงจะไปกับท่านได้

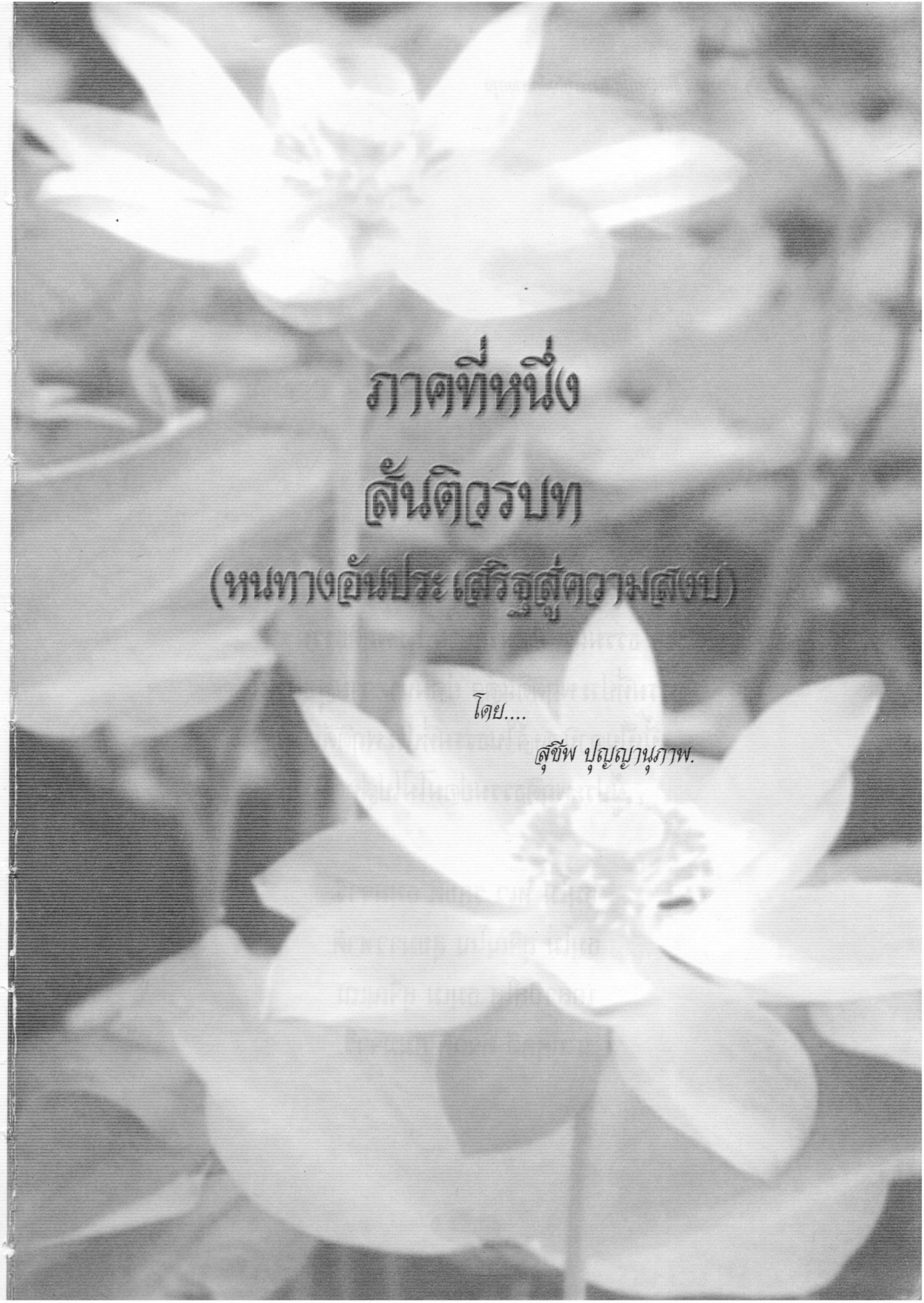
สมเด็จพระวันรัต
(นิรันดร์ นิรันตโร)

พระอุโบสถวัดเทพศิรินทราวาส

พระประธานในพระอุโบสถ วัดเทพศิรินทราวาส

ภาคที่หนึ่ง
สันติวรบท
(หนทางอันประเสริฐสู่ความสงบ)

โดย....

สุขีพ ปุญญานุภาพ.

ธรรมแล ย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม
ธรรมที่ประพฤติดีแล้ว ย่อมนำความสุขมาให้
นี้เป็นอานิสงส์ในธรรมที่ประพฤติดีแล้ว
ผู้ประพฤติธรรมย่อมไม่ไปสู่ทุคติ.

ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารี
ธมฺโม สุจิณฺโณ สุขมาวหาติ
เอสานิสํโส ธมฺเม สุจิณฺเณ
น ทุคฺคตึ คจฺฉติ ธมฺมจารี.

สันติวรบท
(หนทางอันประเสริฐสู่ความสงบ)

บรรดาทางทั้งหลาย ทางมีองค์ ๘ ประเสริฐสุด

บรรดาสัจจะทั้งหลาย สัจจะ ๔ (อริยสัจจ์) ประเสริฐสุด

บรรดาธรรมทั้งหลาย วิราคะ (สภาพที่ปราศจากความติดความกำหนัดยินดี คือพระนิพพาน) ประเสริฐสุด

บรรดาผู้มีเท้าสองทั้งหลาย พระพุทธเจ้าผู้มีพระจักษุ (คือพระปรีชาญาณ) เป็นผู้ประเสริฐสุด

ท่านทั้งหลายจงดำเนินตามทางนั้น อันทำให้มารและเสนามารหลงได้

ท่านทั้งหลายดำเนินตามทางนั้นแล้ว จักทำที่สุดทุกข์ได้

เราได้ตรัสรู้ธรรมอันถอนเสียได้ซึ่งลูกศร (คือกิเลส) แล้ว จึงบอกทางแก่ท่านทั้งหลาย.

ความเพียรท่านทั้งหลายพึงทำเอง ตถาคตเป็นเพียงผู้ชี้ทางให้

ท่านทั้งหลายดำเนินตามแล้วเป็นผู้เพ่งพินิจ ย่อมพ้นจากเครื่องผูกของมาร

มคฺคานฏฺฐงฺคิโก เสฏฺโฐ สจฺจานํ จตุโร ปทา
วิราโค เสฏฺโฐ ธมฺมานํ ทิปทานญฺจ จกฺขุมา
เอเสว มคฺโค นตฺถญฺโญ ทสฺสนสฺส วิสุทฺธิยา

สุชีพ ปุญญานุภาพ รวบรวม

เอตํ หิ ตุมฺเห ปฏิปชฺชถ มารเสนปฺปโมหนํ
เอตํ หิ ตุมฺเห ปฏิปนฺนา ทุกขสฺสนฺตํ กริสฺสถ
อกฺขาโต โว มยา มคฺโค อญฺญาย สลฺลสตฺถนํ
ตุมฺเหหิ กิจฺจํ อาตปฺปํ อกฺขาตาโร ตถาคตา
ปฏิปนฺนา ป โมกฺขนฺติ ฌายิโน มารพนฺธนา-ติ.

พระพุทธโอวาท

๑. ผู้มีปัญญา ย่อมตั้งตัวได้ ด้วยทรัพย์อันเป็นต้นทุน แม้น้อย เหมือนคนก่อไฟกองน้อย ให้เป็นกองใหญ่ฉะนั้น

อปฺปเกนปิ เมธาวี ปาภเฏน วิจกฺขโณ
สมุฏฺฐาเปติ อตฺตานํ อณุํ อคฺคึว สนฺธมํ.

๒. ธรรมแล ย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม ธรรมที่ประพฤติดีแล้ว ย่อมนำความสุขมาให้ นี้เป็นอานิสงส์ในธรรมที่ประพฤติดีแล้ว ผู้ประพฤติธรรม ย่อมไม่ไปสู่ทุคติ.

ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารึ
ธมฺโม สุจิณฺโณ สุขมาวหาติ
เอสานิสํโส ธมฺเม สุจิณฺเณ
น ทุคฺคตึ คจฺฉติ ธมฺมจารี.

๓. พึงอบรมความคิดนึกอันประกอบด้วยเมตตาไม่มีขอบเขตจำกัด ในสัตวโลกทั้งปวง ทั้งเบื้องบน เบื้องต่ำ และเบื้องขวาง ไม่ใจแคบ ไม่จองเวร ไม่มีศัตรู

เมตฺตญฺจ สพฺพโลกสฺมึ

มานสมฺภาวเย อปริมาณํ

อุทฺธํ อโธ จ ติริยญฺจ

อสมฺพาธํ อเวรํ อสปตฺตํ.

๔. ชายหรือหญิงก็ตาม คฤหัสถ์หรือบรรพชิตก็ตาม ควรพิจารณาเนือง ๆ ว่า เราจะต้องพลัดพรากจากสิ่งที่รักที่ชอบใจทั้งสิ้น

สพฺเพหิ เม ปิเยหิ มนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโว ติ อภิณฺหํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพํ อิตฺถิยา วา ปุริเสน วา คหฏฺเฐน วา ปพฺพชิเตน วา.

๕. หญิงหรือชายก็ตาม คฤหัสถ์หรือบรรพชิตก็ตาม ควรพิจารณาเนือง ๆ ว่า เรามีกรรมเป็นของตน เป็นทายาทของกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่อาศัย เราทำกรรมอันใดไว้ ดีก็ตาม ชั่วก็ตาม เราจักได้รับผลของกรรมนั้น

กมฺมสโกมฺหิ กมฺมทายาโท กมฺมโยนิ กมฺมพนฺธุ กมฺมปฏิสฺสรโณ ยํ กมฺมํ กริสฺสามิ กลฺยาณํ วา ปาปกํ วา ตสฺส ทายาโท ภวิสฺ สามีติ อภิณฺหํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพํ อิตฺถิยา วา ปุริเสน วา คหฏฺเฐน วา ปพฺพชิเตน วา.

๖. ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย! ท่านทั้งหลายจงอยู่อย่างมีที่พึ่งเถิด อย่าอยู่อย่างไม่มีที่พึ่งเลย เพราะผู้ไม่มีที่พึ่งย่อมอยู่เป็นทุกข์

สนาถา ภิกฺขเว วิหรถ มา อนาถา ทุกฺขํ ภิกฺขเว อนาโถ วิหรติ.

๗. ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย! ท่านทั้งหลาย จงมีตนเอง จงมีธรรมเป็นเกาะ เป็นที่พึ่งเถิด อย่ามีสิ่งอื่นเป็นเกาะ เป็นที่พึ่งเลย (ให้พึ่งตนเองและพึ่งธรรม)

อตฺตทีปา ภิกฺขเว วิหรถ อตฺตสรณา อนญฺญสรณา

ธมฺมทีปา ภิกฺขเว วิหรถ ธมฺมสรณา อนญฺญสรณา

๘. เมื่อโลกธรรม (คือธรรมประจำโลก ทั้งส่วนที่น่าพอใจ และไม่น่าพอใจ) ถูกต้องแล้ว จิตของผู้ใด ไม่หวั่นไหว ไม่เศร้าโศก ไม่ขุ่นมัว เป็นจิตปลอดโปร่ง นั่นเป็นมงคลอันสูงสุด

ผุฏฺฐสฺส โลกธมฺเมหิ จิตฺตํ ยสฺส น กมฺปติ

อโสกํ วิรชํ เขมํ เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ

๙. สิ่งใดไม่เที่ยง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นมิใช่ตัวตน สิ่งใดมิใช่ตัวตน นั่นมิใช่ของเรา เรามิได้เป็นนั่น นั่นมิใช่ตัวตนของเรา

ยทนิจฺจํ ตํ ทุกฺขํ ยํ ทุกฺขํ ตทนตฺตา

ยทนตฺตา ตํ เนตํ มม เนโสหมสฺมิ น เม โส อตฺตา

ภาคที่สอง
ไหว้ ๕ ครั้ง

ของ

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (เจริญ ญาณวรมหาเถระ)
วัดเทพศิรินทราวาส

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (เจริญ ญาณวรมหาเถร)
วัดเทพศิรินทราวาส

"การไหว้ ๕ ครั้งนี้ ถ้าวันไหนขาด ให้ไหว้ใช้ ๕ ครั้งในวันรุ่งขึ้น ถ้านั่งกระโหย่งเท้าไม่ได้ก็นั่งพับเพียบ ถ้าไม่ได้ ก็นอนไหว้ เมื่อยกมือไม่ขึ้นก็ปากกับใจ ถ้าทำได้อย่างนี้ เป็นเครื่องพยุงตนให้เป็นคนดี ไม่ให้เป็นคนชั่ว และให้ตั้งอยู่ในที่ดี ไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว ถ้าผู้ใดประพฤติได้เสมอตลอดชีวิต ผู้นั้นจะอุ่นใจในตัวของตัวเอง มีความเจริญงอกงามไพบูลย์ยิ่งๆ ขึ้นเสมอทุกคืนทุกวัน คุ้มครองป้องกันภยันตรายปราศจากความเสียหายที่ไม่เหลือวิสัย และตั้งตัวได้ในทางคดีโลกและทางคดีธรรม เต็มภูมิเต็มขั้นของตนๆ ทุกประการ"

ไหว้ ๕ ครั้ง

ของ

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (เจริญ ญาณวรมหาเถร)
วัดเทพศิรินทราวาส

ในวันหนึ่งกับคืนหนึ่ง ไม่ว่าเวลาไร ตามแต่เหมาะต้องไหว้ให้ได้ ๕ ครั้งเป็นอย่างน้อย ในคราวเดียวกัน ถ้ามีดอกไม้ธูปเทียนก็บูชา ถ้าไม่มีก็มือ ๑๐ นิ้วและปากกับใจ ควรไหว้จนตลอดชีวิต คือ

พึงนั่งกระโหย่งเท้าประณมมือว่า

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ ๓ หน

ครั้งที่ ๑ แล้วว่าพระพุทธคุณ คือ

อิติปิโส ภควา อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน สุคโต โลกวิทู อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ สตฺถา เทวมนุสฺสาน พุทฺโธ ภควาติ ฯ

หยุดระลึกถึงพระปัญญาคุณทรงรู้ดีรู้ชอบสิ้นเชิง พระบริสุทธิคุณทรงละความเศร้าหมองได้หมด พระกรุณาคุณทรงสงสารผู้อื่นและสั่งสอนให้ปฏิบัติตามของพระพุทธเจ้า จนเห็นชัดแล้วกราบลงหน ๑ ฯ

ครั้งที่ ๒ ว่าพระธรรมคุณ คือ

สฺวากฺขาโต ภควตา ธมฺโม สนฺทิฏฺฐิโก อกาลิโก เอหิปสฺสิโก โอปนยิโก ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญฺญูหีติ ฯ

หยุดระลึกถึงคุณพระธรรมที่รักษาผู้ปฏิบัติตามไม่ให้ตกไปในที่ชั่วจนเห็นชัด แล้วกราบลงหน ๑ ฯ

ครั้งที่ ๓ ว่าพระสังฆคุณ คือ

สุปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ อุชุปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ ญายปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ สามีจิปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ ยทิทํ จตฺตาริ ปุริสยุคานิ อฏฺฐปุริสปุคฺคลา เอส ภควโต สาวกสงฺโฆ อาหุเนยฺโย ปาหุเนยฺโย ทกฺขิเนยฺโย อญฺชลีกรณีโย อนุตฺตรํ ปุญฺญกฺเขตฺตํ โลกสฺสาติ ฯ

หยุดระลึกถึงคุณ คือ ความปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติถูก ปฏิบัติชอบ ของพระอริยสงฆ์ จนเห็นชัดแล้วกราบลงหน ๑ ฯ

นั่งพับเพียบประณมมือตั้งใจถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะไม่ถือสิ่งอื่นยิ่งกว่าจนตลอดชีวิต ว่าสรณคมน์ คือ

พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ

ธมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ

สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ

ทุติยมฺปิ พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ

ทุติยมฺปิ ธมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ

ทุติยมฺปิ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ

ตติยมฺปิ พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ

ตติยมฺปิ ธมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ

ตติยมฺปิ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ

ครั้งที่ ๔ ระลึกถึงคุณมารดาบิดาของตน จนเห็นชัดแล้ว กราบลงหน ๑ ฯ

ข้า ฯ ขอ กราบไหว้คุณ ท่านบิดา และมารดา
เลี้ยงลูก เฝ้ารักษา แต่คลอดมา จึงเป็นคน
แสนยาก ลำบากกาย ไม่คิดยาก ลำบากตน
ในใจ ให้กังวล อยู่ด้วยลูก ทุกเวลา
ยามกิน พอลูกร้อง ก็ต้องวาง วิ่งมาหา
ยามนอน ห่อนเต็มตา พอลูกร้อง ก็ต้องดู

กลัวเรือด	**ยุงไรมด**	**จะกวนกัด**	**รีบอุ้มชู**
อดกิน	**อดนอนสู้**	**ทนลำบาก**	**หนักไม่เบา**
คุณพ่อ	**แม่มากนัก**	**เปรียบน้ำหนัก**	**ยิ่งภูเขา**
แผ่นดิน	**ทั้งหมดเอา**	**มาเปรียบคุณ**	**ไม่เท่าทัน**
เหลือที่	**จะแทนคุณ**	**ของท่านนั้น**	**ใหญ่อนันต์**
เว้นไว	**แต่เรียนธรรม์**	**เอามาสอน**	**พอผ่อนคุณ**
สอนธรรม	**ที่จริงให้**	**รู้ไม่เที่ยง**	**ไว้เป็นทุน**
แล้วจึง	**แสดงคุณ**	**ให้เห็นจริง**	**ตามธรรมดา**
นั่นแหละ	**จึงนับได้**	**ว่าสนอง**	**ซึ่งคุณา**
ใช้ค่า	**ข้าวป้อนมา**	**และน้ำนม**	**ที่กลืนกิน**

ครั้งที่ ๕ ระลึกถึงคุณของบรรดาท่านผู้มีอุปการคุณแก่ตน เช่น พระมหา-กษัตริย์ และครูบาอาจารย์เป็นต้นไป จนเห็นชัดแล้วกราบลง หน ๑ ฯ

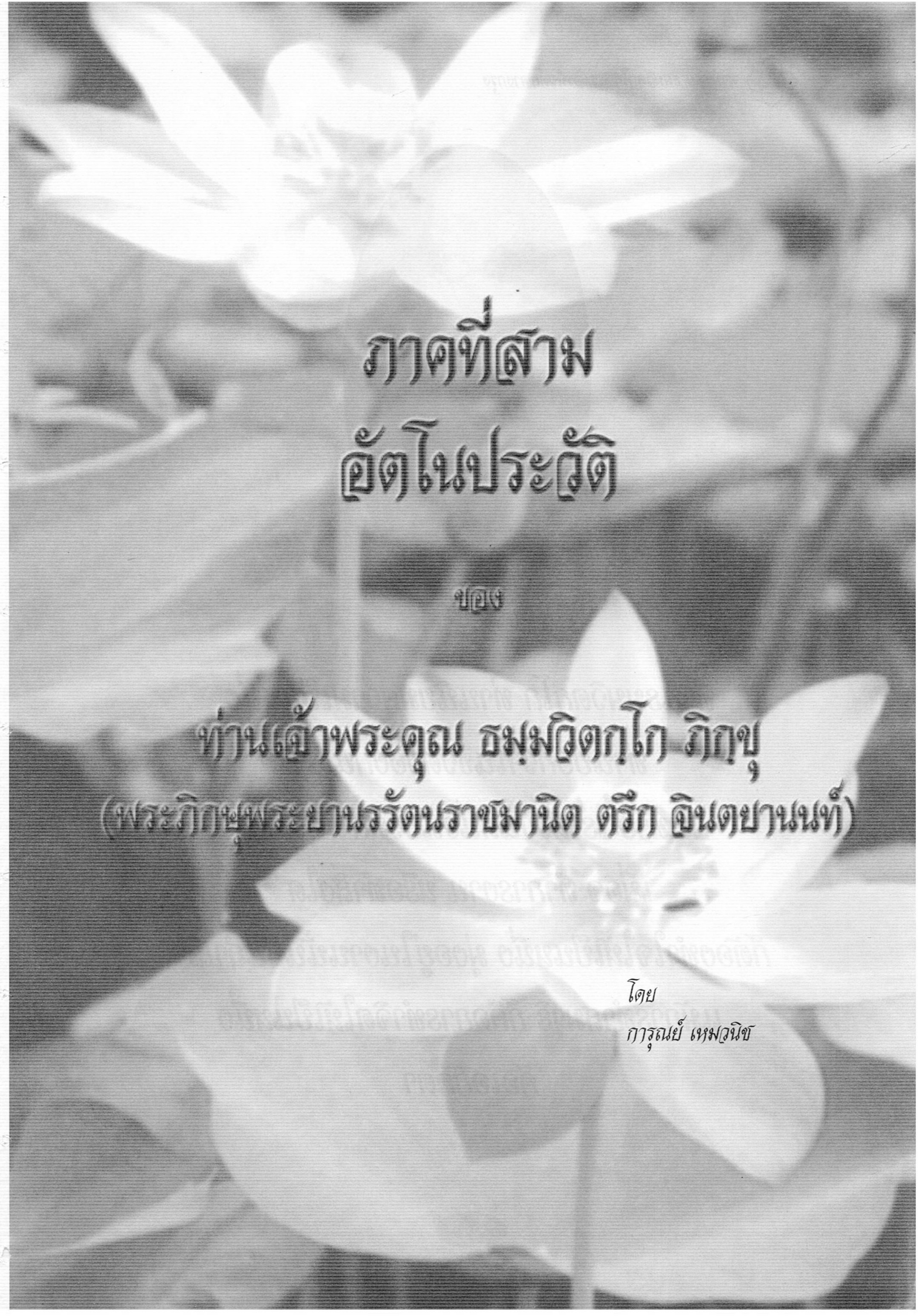
ข้า ฯ ขอ	**นอบน้อมคุณ**	**แด่ท่านครู**	**ผู้อารี**
กรุณา	**และปรานี**	**อุตส่าห์สอน**	**ทุก ๆ วัน**
ยังไม่รู้	**ก็ได้รู้**	**ส่วนของครู**	**สอนทั้งนั้น**
เนื้อความ	**ทุกสิ่งสรรพ์**	**ดีชั่วชี้**	**ให้ชัดเจน**
จิตมาก	**ด้วยเอ็นดู**	**อยากให้รู้**	**เหมือนแกล้งเกณฑ์**
รักไม่	**ลำเอียงเอน**	**หวังให้แหลม**	**ฉลาดคม**
เดิมมืด	**ไม่รู้แน่**	**เหมือนเข้าถ้ำ**	**เที่ยวคลำงม**
สงสัย	**และเซอะซม**	**กลับสว่าง**	**แลเห็นจริง**
คุณส่วน	**นี้ควรไหว้**	**ยกขึ้นไว้**	**ในที่ยิ่ง**
เพราะเรา	**พึ่งท่านจริง**	**จึงได้รู้**	**วิชาชาญ**

บทประพันธ์สรรเสริญ
คุณมารดาบิดา และ ครูบาอาจารย์
ของ ท่านอาจารย์ จางวางอยู่ เหล่าวัตร วัดเทพศิรินทราวาส

ลิขสิทธิ์เป็นของ
ท่านเจ้าคุณพระโศภนศีลคุณ (หลวงปู่หลุย พาหิยาเถร)
วัดเทพศิรินทราวาส

ต่อไปนี้ไม่ต้องประณมมือ ตั้งใจพิจารณาเรื่อง และร่างกายของตนว่า จะต้องแก่ หนีความแก่ไปไม่พ้น จะต้องเจ็บ หนีความเจ็บไปไม่พ้น จะต้องตาย หนีความตายไปไม่พ้น จะต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจทั้งสิ้น มีกรรมเป็นของตัว คือ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นอนิจจังไม่เที่ยง ไม่แน่นอน เป็นทุกข์ลำบากเดือดร้อน เป็นอนัตตา ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของตน ฯ ครั้นพิจารณาแล้ว พึงแผ่กุศลทั้งปวงมีการกราบไหว้เป็นต้นนี้ อุทิศให้แก่ท่านผู้มีคุณมีมารดา บิดา เป็นต้น ตลอดจนชั้นสูงสุด คือพระมหากษัตริย์ ทั้งเทพยดามนุษย์และสัตว์ทั้งหลายว่า จงเป็นสุข ๆ อย่ามีเวรมีภัยเบียดเบียนกันและกัน รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด

การไหว้ ๕ ครั้งนี้ ถ้าวันไหนขาด ให้ไหว้ใช้ ๕ ครั้งในวันรุ่งขึ้น ถ้านั่งกระโหย่งเท้าไม่ได้ก็นั่งพับเพียบ ถ้าไม่ได้ ก็นอนไหว้ เมื่อยกมือไม่ขึ้น ก็ปากกับใจ ถ้าทำได้อย่างนี้ เป็นเครื่องพยุงตนให้เป็นคนดี ไม่ให้เป็นคนชั่ว และให้ตั้งอยู่ในที่ดี ไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว ถ้าผู้ใดประพฤติได้เสมอตลอดชีวิต ผู้นั้นจะอุ่นใจในตัวของตัวเอง มีความเจริญงอกงามไพบูลย์ยิ่ง ๆ ขึ้นเสมอทุกคืนทุกวัน คุ้มครองป้องกันภยันตรายปราศจากความเสียหายที่ไม่เหลือวิสัย และตั้งตัวได้ในทางคดีโลกและทางคดีธรรม เต็มภูมิเต็มชั้นของตน ๆ ทุกประการ จบเท่านี้

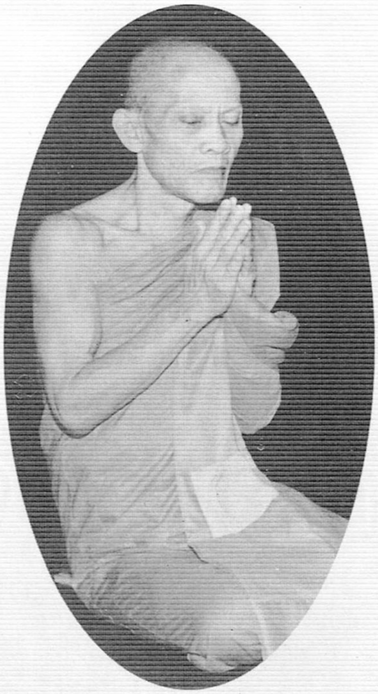
ภาคที่สาม
อัตโนประวัติ

ของ

ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ
(พระภิกษุพระยานรรัตนราชมานิต ตรึก จินตยานนท์)

โดย

การุณย์ เหมวนิช

ท่านธมฺมวิตกฺโก ท่านนิยมความเป็นหนึ่ง
ท่านบอกว่าในชีวิตของคนเรา
ถ้าทำอะไรให้เป็นหนึ่งแล้วมักจะดีเสมอ
เมื่อจะทำการงาน หรือทำสิ่งใด
ก็ต้องทำใจให้เป็นหนึ่ง มุ่งอยู่ในงานนั้นจนสำเร็จ
แม้การทำสมาธิ ก็คือการทำจิตให้เป็นหนึ่ง
คือเอกัคตา

๑

ท่านธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ หรือ พระยานรรัตนราชมานิต มีนามเดิมว่า **ตรึก จินตยานนท์** ท่านเกิดเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๔๐ ตรงกับวันเสาร์ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ปีระกา ซึ่งวันนั้นเป็นวันสำคัญทางพุทธศาสนา คือ เป็น**วันมาฆบูชา** ท่านเกิดเมื่อเวลา ๐๗.๔๐ น. ท่านเล่าว่า เมื่อก่อนที่ท่านจะเกิด โยมแม่ของท่านได้ออกมาตักบาตรตามปกติ พอตักบาตรพระองค์สุดท้ายเสร็จ ก็เริ่มเจ็บท้องจึงกลับขึ้นบ้านสักครู่ก็คลอด และเป็นการคลอดง่ายมากทั้งที่ท่านเป็นบุตรคนแรกของโยมแม่ ท่านบอกอย่างขำ ๆ ว่า **"อาตมาไม่ได้ทำให้โยมแม่เจ็บนาน"** ท่านเกิดที่บ้านใกล้วัดโสมนัส

เมื่อโตขึ้นก็ได้เข้าเรียนชั้นประถมที่วัดโสมนัส และมาต่อชั้นมัธยมที่โรงเรียนวัดเบญจมบพิตร เมื่อตอนจะจบชั้นมัธยมท่านสอบได้ที่ ๑ ของสนามสอบ การสอบในสนามสอบนี้เป็นการสอบรวมกันหลายโรงเรียนโดยข้อสอบเดียวกัน ถ้าจะเปรียบกับสมัยนี้ ก็คงเปรียบได้กับการสอบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ซึ่งสอบพร้อมกันทั้งประเทศโดยข้อสอบเดียวกัน ฉะนั้น อาจกล่าวได้ว่าท่านสอบได้เป็นที่ ๑ ของประเทศไทยในสมัยของท่าน เมื่อท่านจบจากโรงเรียนมัธยมแล้ว ท่านตั้งใจจะเรียนวิชาแพทย์ต่อเพราะท่านสนใจวิชานี้มาก เห็นว่าเป็นประโยชน์ที่จะเกื้อกูลต่อผู้ที่ต้องทุกขเวทนาเกี่ยวกับการป่วยเจ็บ แต่โยมพ่อเป็นนักปกครองอยากจะให้ท่านได้เป็นนักปกครองตาม จึงให้ท่านเรียนวิชาการปกครองเพื่อจะสืบตระกูลต่อไป เมื่อโยมพ่อปรารถนาเช่นนั้นท่านก็ตามใจ โดยไปเข้าเรียนโรงเรียนข้าราชการพลเรือนในสมัยนั้น โรงเรียนนี้ท่านเล่าว่าอยู่ในวังหลวง ท่านได้เรียนวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เมื่อท่านเรียนอยู่ปีสุดท้ายโรงเรียนนี้ย้ายมาอยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยปัจจุบัน และท่านก็จบ

ในปีนั้น นับเป็นบัณฑิตจุฬารุ่นแรก และดูเหมือนท่านจะสอบได้ที่ ๑ อีกด้วย เรื่องที่ ๑ นี้ยังมี จะเขียนเล่าต่อไปอีกภายหลัง **ท่านธมฺมวิตกฺโก ท่านนิยมความเป็นหนึ่ง ท่านบอกว่าในชีวิตของคนเรา ถ้าทำอะไรให้เป็นหนึ่งแล้วมักจะดีเสมอ เมื่อจะทำการงาน หรือทำสิ่งใดก็ต้องทำใจให้เป็นหนึ่ง มุ่งอยู่ในงานนั้นจนสำเร็จ แม้การทำสมาธิ ก็คือการทำจิตให้เป็นหนึ่ง คือเอกัคตา**

ที่ผมบอกว่า โยมพ่อท่านเป็นนักปกครองและต้องการให้ท่านเป็นนักปกครองนั้น โยมพ่อของท่านขณะนั้นมีตำแหน่งเป็นนายอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีบรรดาศักดิ์เป็นขุนชาญสุพรรณเขตร์ โยมพ่อของท่านเป็นนักปกครองที่ยอดเยี่ยมมาก เพราะชาวบ้านทุกคนเรียกว่าพ่อ และท่านก็ใช้วิธีปกครองอย่างพ่อปกครองลูก ท่านเล่าว่าคราวหนึ่งมีผู้ร้ายสำคัญสองคนที่ทางการต้องการตัวหลบมาอยู่ในท้องที่โยมพ่อของท่านก็ออกสืบจับ เดินสวนกับผู้ร้ายสำคัญสองคนนี้ก็ทักทายกันอย่างที่ท่านทักทายชาวบ้านโดยทั่วไป โดยที่โยมพ่อของท่านไม่ทราบว่าเป็นคนที่ทางการต้องการตัว หลังจากแยกทางกันแล้วชาวบ้านจึงบอกให้ทราบว่า สองคนนั้นคือผู้ร้ายที่ทางการให้จับกุม โยมพ่อท่านก็ออกเดินตามไปทันกันที่ท้องนา ผู้ร้ายสองคนนั้นได้แอบอยู่ที่คันนา และเอาปืนพาดคันนาจ้องมาพร้อมบอกไม่ให้เข้าไป แต่โยมพ่อของท่านก็พยายามพูดให้ผู้ร้ายสองคนนั้นสำนึกตัว และให้มอบตัวพร้อมกับเดินเข้าไปหาอยู่เรื่อย ๆ เมื่อใกล้เข้ามาผู้ร้ายได้ลั่นไกปืนแต่ปรากฏว่ากระสุนปืนด้าน ตอนนี้ท่านบอกว่าโยมพ่อเป็นลูกศิษย์สมเด็จเจ้ามา วัดสามปลื้ม ปืนไม่ลั่นเพราะเหตุบังเอิญหรืออย่างไรก็ไม่อาจคาดหมายได้ แต่ปรากฏว่าเมื่อยิงไม่ออกแล้ว ผู้ร้ายสองคนนั้นก็เกิดความเกรงกลัวและยอมให้จับแต่โดยดี

นี่เป็นเรื่องราวตอนหนึ่งของโยมพ่อท่าน ที่ท่านเล่าให้ฟัง ภายหลังโยมพ่อท่านมีสุขภาพไม่สู้ดีนัก เห็นว่าไม่อาจรับราชการในตำแหน่งนี้

ต่อไปได้ดี จึงได้ย้ายมาทำงานทางด้านภาษีและได้มีตำแหน่งบรรดาศักดิ์ เป็นขุนพิพัฒน์ศุภผล และภายหลังได้เป็นพระนรราชภักดี เมื่อกล่าวถึงโยมพ่อท่านแล้ว จึงขอย้อนหลังไปถึงครอบครัวท่านก่อน

ท่านธมฺมวิตกฺโก เป็นบุตรคนแรกของพระนรราชภักดี (ตรอง จินตยานนท์) และนางนรราชภักดี (พุก จินตยานนท์) ท่านมีน้องเป็นชาย ๒ คน และหญิง ๒ คน น้องของท่านถึงแก่กรรมเมื่อยังเยาว์สองคน เป็นชาย ๑ และหญิง ๑ ฉะนั้นท่านจึงเหลือน้องเพียงสองคน คือ คุณเลื่อน ปัทมะสุนทร และคุณตริ จินตยานนท์ ผมขอจบเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวของท่านไว้เพียงเท่านี้ เพราะผมไม่ทราบมากกว่านี้ และไม่อาจเขียนในสิ่งที่ไม่ทราบได้

ต่อไปนี้เป็นประวัติรับราชการจนถึงมรณภาพ

๒๕	กุมภาพันธ์	๒๔๕๗	โปรดเกล้าฯ ให้รับราชการในกรมมหาดเล็ก แผนกตั้งเครื่อง ยศมหาดเล็กวิเศษ
๑	เมษายน	๒๔๕๘	เงินเดือน เดือนละ ๔๐ บาท
๑๐	พฤศจิกายน	๒๔๕๘	ยศ บรรดาศักดิ์ รองหุ้มแพร นายรองเสนองานประภาษ เงินเดือนเพิ่ม ๒๐ บาท รวม ๖๐ บาท
๑	เมษายน	๒๔๕๙	ย้ายไปอยู่กองห้องที่พระบรรทม
๓๐	สิงหาคม	๒๔๕๙	บรรดาศักดิ์ หุ้มแพร นายเสนองานประภาษ
๑	กันยายน	๒๔๕๙	เงินเดือนเพิ่ม ๔๐ บาท รวม ๑๐๐ บาท
๓๑	ธันวาคม	๒๔๖๐	ยศ บรรดาศักดิ์ จ่า นายจ่ายง

๑	มกราคม	๒๔๖๐	เงินเดือนเพิ่ม ๑๐๐ บาท รวม ๒๐๐ บาท
๓๑	ธันวาคม	๒๔๖๑	ยศ บรรดาศักดิ์ รองหัวหมื่น หลวงศักดิ์นายเวร
๑	มกราคม	๒๔๖๑	เงินเดือนเพิ่ม ๑๐๐ บาท รวม ๓๐๐ บาท
๑	เมษายน	๒๔๖๓	เงินเดือนเพิ่ม ๔๐ บาท รวม ๓๔๐ บาท
๑๐	พฤศจิกายน	๒๔๖๕	ยศ บรรดาศักดิ์ หัวหมื่น เจ้าหมื่นสรรเพชรภักดี
๑	เมษายน	๒๔๖๕	เงินเดือนเพิ่ม ๑๖๐ บาท รวม ๕๐๐ บาท
๑	ธันวาคม	๒๔๖๕	เจ้ากรมห้องที่พระบรรทม
๓๐	**ธันวาคม**	**๒๔๖๕**	**บรรดาศักดิ์ พระยานรรัตน ราชมานิต**
๑	กรกฎาคม	๒๔๖๗	องคมนตรี ร. ๖
๑	มกราคม	๒๔๖๗	ยศ จางวางตรี
๒๔	**มีนาคม**	**๒๔๖๘**	**วันถวายพระเพลิงพระบรมศพ ล้นเกล้าล้นกระหม่อม พระบาท สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้อุปสมบท ณ พระอุโบสถ วัดเทพศิรินทราวาส**
๑	เมษายน	๒๔๖๘	เงินเดือนเพิ่ม ๒๐๐ บาท รวม ๗๐๐ บาท

๑	เมษายน	๒๔๖๙	โปรดเกล้าฯ ให้ยุบเลิกตำแหน่งหน้าที่ราชการกรมมหาดเล็กหลวง ได้รับพระราชทานบำนาญ เดือนละ ๘๔ บาท ๖๖.๒/๓ สตางค์
๔	เมษายน	๒๔๖๙	องคมนตรี ร. ๗
๘	**มกราคม**	**๒๕๑๔**	**ถึงมรณภาพ ด้วยความชรา** (บันทึก ส.น.ว. ที่ ๓๑๔ ล.ว. ๑๑ ม.ค. ๒๕๑๔)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์และสิ่งของที่ได้รับพระราชทาน

๒๑	มกราคม	๒๔๕๗	เหรียญราชรุจิทอง
๒	มกราคม	๒๔๕๘	เหรียญรัตนาภรณ์ชั้น ๕
๓๑	ธันวาคม	๒๔๕๙	ตรามงกุฎสยามชั้น ๕
๑๘	เมษายน	๒๔๖๐	ตราวชิรมาลา
๓๑	ธันวาคม	๒๔๖๐	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก
๓๑	ธันวาคม	๒๔๖๑	ตรามงกุฎสยามชั้น ๔
๑๐	พฤศจิกายน	๒๔๖๔	เหรียญรัตนาภรณ์ชั้น ๓
๑๑	พฤศจิกายน	๒๔๖๕	ตราตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ
๑๑	พฤศจิกายน	๒๔๖๖	ตราทุติยจุลจอมเกล้า
๑๐	พฤศจิกายน	๒๔๖๘	ตรามงกุฎสยามชั้น ๑ (ปถมาภรณ์มงกุฎสยาม)
๒๕	กุมภาพันธ์	๒๔๖๘	เหรียญบรมราชาภิเษกทอง (รัชกาลที่ ๗)
๔	เมษายน	๒๔๗๕	เหรียญเฉลิมพระนคร ๑๕๐ ปี เงินกะไหล่ทอง

๒

เมื่อท่านธมฺมวิตกฺโก หรือ นายตรึก จินตยานนท์ จบการศึกษาจากโรงเรียนข้าราชการพลเรือนได้รับประกาศนียบัตรในวิชารัฐประศาสน-ศาสตร์ในสมัยนั้นแล้ว ได้มีการซ้อมรบเสือป่าที่ค่ายหลวงอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี (ท่านบอกว่าเมื่อสมัยนั้นเป็นเขตจังหวัดกาญจนบุรี) ท่านในฐานะเสือป่าได้เข้าร่วมซ้อมรบครั้งนี้ด้วย ท่านได้รับหน้าที่ให้เป็นคนส่งข่าว โดยมีรถจักรยานยนต์เป็นพาหนะ และการซ้อมรบครั้งนี้เองได้เปลี่ยนแปลงชีวิตของท่านอย่างมากมาย จากความตั้งใจที่จะเป็นข้าราชการฝ่ายปกครองมาเป็นข้าราชสำนัก โดยที่ท่านไม่เคยนึกฝันมาก่อน **เนื่องจากขณะนั้นท่านมีรูปร่างแบบบาง ล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๖ จึงได้รับสั่งถามว่าตัวเล็ก ๆ อย่างนี้ถ้านำข่าวไปแล้วถูกข้าศึกดักทำร้ายจะสู้ไหวหรือ ซึ่งท่านก็กราบบังคมทูลว่า ต้องลองสู้กันดูก่อน ส่วนจะสู้ไหวหรือไม่นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง จากคำกราบบังคมทูลนี้ ปรากฏว่าล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๖ ทรงพอพระราชหฤทัยมาก** เมื่อซ้อมรบเสร็จได้มีการเลี้ยงเนื่องในการซ้อมรบครั้งนี้ และล้นเกล้าฯ ก็ได้โปรดให้รับใช้ใกล้เคียง และได้รับสั่งชวนให้ไปรับราชการในวังก่อน เมื่ออายุมากกว่านี้ จะออกมารับราชการฝ่ายปกครองก็จะโปรดให้เป็นเทศาฯ เสียทีเดียว เมื่อท่านเห็นว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้โอกาสเช่นนี้แล้ว จึงกราบบังคมทูลว่า แล้วแต่จะทรงโปรด ฉะนั้น เมื่อเสร็จการซ้อมรบท่านก็ตามเสด็จเข้าไปอยู่ในวังเลย

ท่านเล่าว่าชีวิตของท่านระยะแรกที่เข้าไปอยู่ในวังนั้น ท่านถูกตั้งข้อรังเกียจจากชาววังสมัยนั้น ใคร ๆ ก็ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเด็กเลี้ยงควาย ถึงกับให้มารับใช้อย่างใกล้ชิด เป็นเหตุให้ถูกกลั่นแกล้งต่าง ๆ นานา เช่น เมื่อเข้าเวรก็มีคนเอาน้ำมาราดที่นอนของท่าน เมื่อกลับมาท่านก็นอนไม่ได้เพราะที่นอนชุ่มน้ำหมด ท่านก็อดทนไม่

ปริปากบ่นหรือบอกกับใครถึงการที่ถูกกลั่นแกล้งนี้ แต่การกลั่นแกล้งเช่นนี้ก็ไม่หยุด ท่านจึงหาวิธีแก้ไข โดยไม่นอนบนที่นอนหรือที่นอนทิ้งแล้วนอนบนเหล็กแทน ที่ว่านอนบนเหล็กนี้ เพราะเตียงที่ใช้นอนทำด้วยเหล็กและที่พื้นเตียงก็เป็นเหล็กเส้นพาดไปมา ส่วนหมอนก็ไม่ใช้ เมื่อท่านทำเช่นนี้ก็ไม่มีใครมาแกล้งได้ ท่านบอกว่าท่านรู้ว่าใครมาแกล้ง แต่ท่านก็ไม่ว่ากระไร แม้เมื่อท่านขึ้นมาเป็นเจ้ากรมห้องพระบรรทม กลุ่มที่แกล้งท่านกลับมาอยู่ใต้บังคับบัญชา ท่านก็ไม่เคยคิดจะแก้แค้นแต่อย่างใด ท่านให้อภัยทุกคน *การให้อภัยนี้ทางพระพุทธศาสนาถือว่าเป็นการทำทานอย่างสูงสุด*

เมื่อท่านธมฺมวิตกฺโก ได้เข้ารับราชการแล้วท่านก็ขวนขวายหาวิชาความรู้เพิ่มเติม เพื่อจะได้รับราชการสนองคุณได้อย่างไม่มีข้อบกพร่อง ท่านได้จ้างครูสอนภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส จนสามารถใช้ภาษาทั้งสองนี้ได้ดี ท่านได้เรียนวิชามวยไทย ฟันดาบ และยูโด โดยท่านจ้างครูที่ชำนาญในวิชานี้มาสอนแต่ละวิชาเลยทีเดียว และท่านได้ศึกษาวิชาต่อสู้นี้จนแคล่วคล่อง ในกระบวนการต่อสู้ต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา นอกจากนี้ท่านยังสนใจวิชาโหราศาสตร์ โดยเฉพาะการดูลายมือ การดูลักษณะ ซึ่งปรากฏว่าท่านสามารถทายลายมือได้แม่นยำมาก ท่านเล่าว่าท่านเคยทายลายมือคุณหญิงคนหนึ่งในวังจนเป็นที่เลื่องลือว่า ถ้าใครไม่อยากให้ความลับแตกก็อย่าให้เจ้าคุณนรรัตนฯ จับมือ ด้วยความสนใจในวิชานี้ท่านเคยขอเจ้าคุณพัสดีฯ เข้าไปดูลายมือนักโทษที่จะถูกประหารชีวิต เพื่อเป็นการศึกษาและยืนยันความมีอยู่จริงของวิชานี้ เรื่องเกี่ยวกับการดูลายมือนี้ยังเกี่ยวข้องกับชีวิตท่านอีก ซึ่งข้าพเจ้าจะเขียนต่อไปภายหลัง ยังมีอีกวิชาหนึ่งที่ท่านสนใจเป็นพิเศษเช่นกัน คือวิชาโยคศาสตร์ และด้วยวิชานี้สามารถเปลี่ยนแปลงร่างกายท่านจากแบบบางมาเป็นล่ำสันแข็งแรง เนื่องจากท่านสนใจวิชาแพทย์มาแต่เด็ก เมื่อมารับราชการท่านก็มิได้ละทิ้งความสนใจนี้ ท่านเล่าว่าท่านได้ขอท่านเจ้าคุณแพทย์พงศาฯ ผ่าศพดูด้วยตนเอง

เพื่อการศึกษา จนกระทั่งเจ้าคุณแพทย์พงศาฯ มอบกุญแจห้องเก็บศพให้ จากการผ่าศพนี้ทำให้ท่านมีความรู้ทางกายวิภาคอย่างแตกฉาน และด้วยความรู้นี้ท่านสามารถบรรเทาอาการทุกขเวทนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ **ท่านได้เล่าให้ฟังว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประชวรและได้รับการผ่าตัดพระอันตะ (ลำไส้) และหลังจากการผ่าตัดนั้นแล้ว เมื่อเสร็จจากการเสวยพระกระยาหารเกือบทุกครั้งจะปรากฏว่าพระกระยาหารที่เสวยนั้นจะไปติดพระอันตะตรงที่ผ่าตัดนั้น ทำให้ประชวรทรมานมาก ท่านต้องช่วยด้วยการเอามือนวดไปตามพระอันตะและค่อย ๆ ดันให้พระกระยาหารที่ติดอยู่ตรงช่วงนั้นเลื่อนเลยไปก็จะหายประชวร ซึ่งไม่มีใครทำถวายได้เลยนอกจากท่านเพียงคนเดียว** ท่านผู้อ่านอาจจะฉงนใจว่าทำไมท่านจึงสามารถเรียนรู้อะไรได้รวดเร็วและแตกฉาน สำหรับข้าพเจ้าไม่มีความสงสัยเลย เพราะ**ท่านธมฺมวิตกฺโกเป็นผู้ที่สนใจอะไรแล้วจะศึกษาอย่างจริงจังไม่ย่อท้อ ด้วยความตั้งใจเป็นหนึ่งอย่างเด็ดเดี่ยวนี้ทำให้ท่านศึกษาได้มากมาย** นอกจากที่กล่าวนี้แล้ว เมื่อท่านเข้าทำงานนั้นเป็นงานที่จะต้องผลัดกันอยู่เวร เมื่อออกจากเวรก็กลับบ้านได้ เมื่อถึงเวลาจึงจะกลับมาเข้าเวรต่อไปอีก แต่ด้วยความกตัญญูและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น แม้จะออกจากเวรแล้วท่านก็ไม่กลับบ้าน ท่านจะอยู่รับใช้อย่างใกล้ชิดทุกวัน นานๆ ครั้งจึงจะกลับบ้าน และก็กลับมาอยู่บ้านไม่นาน อย่างมากมาเช้าเย็นก็จะกลับเข้าไปในวัง ด้วยความเอาใจใส่ต่อราชการอย่างยิ่งนี้ ทำให้**ท่านรับราชการด้วยความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งได้เป็นพระยาพานทอง เมื่ออายุเพียง ๒๕ ปี เท่านั้น มีบรรดาศักดิ์เป็นพระยานรรัตนราชมานิต เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๕**

ท่านธมฺมวิตกฺโก มีปกตินิสัยชอบความสงบ ท่านชอบคนตาย ท่านบอกว่าคนตายให้แต่ความดีงาม ทำใจให้สงบ เพราะเมื่อเห็นแล้วก็เป็นเครื่องเตือนสติว่า ตัวเราก็ต้องตายเช่นนั้นไม่ช้าก็เร็ว นอกจากนี้

คนตายยังให้ความรู้เป็นอาจารย์ทางแพทย์ได้อีกด้วย **ไม่เหมือนคนเป็นซึ่งอาจมีคุณและโทษ ถ้าพบคนเลวก็มีแต่โทษ มีแต่ความลำบากใจไม่รู้จักหยุด** ฉะนั้นด้วยนิสัยนี้ ถ้าตามเสด็จไปบางปะอินครั้งใด ท่านจะต้องไปนั่งในป่าช้าเสมอ เมื่อล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๖ ต้องการตัวท่านจะรับสั่งให้คนไปตามที่ป่าช้า ท่านไม่นิยมความสนุกสนาน แต่กระนั้นท่านก็บอกว่าท่านสามารถเล่นโขนและละครได้ ท่านเคยแสดงเป็นทั้งตัวพระและตัวนางหน้าพระที่นั่ง และแสดงได้ดีจนได้รับการยกย่องในสมัยนั้น ท่านบอกว่าล้นเกล้าฯ ของท่านไม่ชอบแสดงเป็นตัวพระหรือนาง หากแต่ชอบแสดงในบทของเสนาหรือบทของคนรับใช้มากกว่าและเคยรับสั่ง กับ ท่านว่า “ข้าเล่นเป็นนายจนเบื่ออยู่ทุกวันแล้ว” เขียนมาถึงตอนนี้มีท่านผู้อ่านคนใดอยากทราบบ้างหรือไม่ว่า เมื่อสมัยเป็นฆราวาส ท่านธมฺมวิตกฺโก มีพระเครื่องรางประจำตัวหรือไม่และถ้ามีท่านมีพระอะไร เรื่องนี้ผมเคยเรียนถาม ท่านบอกว่ามีอยู่หนึ่งองค์ เป็นพระสมเด็จวัดสามปลื้มของสมเด็จเจ้ามา ท่านมีติดตัวเสมอโดยใส่ไว้ในกระเป๋าเสื้อ แต่เป็นที่น่าเสียดายเมื่อคราวตามเสด็จบางปะอิน ตอนขากลับท่านได้ลืมไว้ที่ห้องพักและหายไป หลังจากนั้นแล้วก็ไม่เคยมีพระเครื่องรางอย่างใดติดตัวอีกเลย ท่านเล่าว่าแต่ก่อนนี้ไม่ค่อยมีใครเลี่ยมพระ ส่วนมากใช้ลวดหรือด้ายถักแล้วใช้เข็มกลัดติดกระเป๋า ท่านก็ทำเช่นนั้น จึงได้ลืมเมื่อเอาออกจากกระเป๋าเสื้อและตามเสด็จกลับโดยกะทันหัน

๓

ท่านธมฺมวิตกฺโก ได้เข้ารับราชการเริ่มแรกในกรมมหาดเล็ก แผนกตั้งเครื่อง ยศมหาดเล็กวิเศษ เมื่อ ๒๒ ก.พ. ๒๔๕๗ และในเวลาเพียง ๙ ปี ท่านก็ได้เป็นเจ้ากรมห้องพระบรรทม มีบรรดาศักดิ์เป็น พระยา

นรรัตนราชมานิต เมื่อ ๓๐ ธ.ค. ๒๔๖๕ และได้เป็นองคมนตรีของรัชกาลที่ ๖ เมื่อ ๑ ม.ค. ๒๔๖๗ จะเห็นได้ว่าท่านรับราชการก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว **ท่านกล่าวเสมอว่าท่านมีกัลยาณมิตรคือผู้ช่วยเหลือทำให้ชีวิตท่านก้าวหน้าได้ถึงเพียงนี้ และกัลยาณมิตรของท่านมีทั้งทางโลกและทางธรรม เมื่ออยู่ทางโลกท่านมีล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๖ เป็นกัลยาณมิตร เมื่อท่านอยู่ในทางธรรมท่านก็มีสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ วัดเทพศิรินทราวาส เป็นกัลยาณมิตร** ท่านมีความกตัญญูต่อ ร. ๖ และสมเด็จพระพุทธ-โฆษาจารย์ อย่างมากมาย สมดังสุภาษิตที่ว่า ***"นิมิตฺตํ สาธุรูปานํ กตญฺญูกตเวทิตา"*** ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี **ในเรื่องความกตัญญูนี้ เป็นชีวิตของท่านทีเดียว ถ้าใครทำอะไรให้ท่าน ท่านจะไม่ลืมบุญคุณอันนั้นและพยายามทุกวิถีทางที่จะสนองคุณ** มีอุบาสิกาคนหนึ่งถวายอังสะสำหรับฤดูหนาวให้ท่าน ซึ่งท่านก็ได้ใช้มาจนมรณภาพไม่เคยเปลี่ยน แม้ใครจะเอาอังสะสำหรับฤดูหนาวที่ดีกว่าใหม่กว่ามาถวาย ท่านก็ไม่ยอมรับโดยบอกว่าท่านมีแล้ว และแนะนำให้เอาไปถวายพระองค์อื่นต่อไป และสำหรับอุบาสิกาผู้นี้ถ้ามีกิจมาขอความช่วยเหลือ เช่น ตั้งชื่อลูกบ้างหรืออย่างอื่นก็ตาม ท่านจะรีบทำให้ทันที ข้าพเจ้าไม่รู้จักอุบาสิกาผู้นี้ แต่เคยเห็นหน้าเมื่อมาหาท่านธมฺมวิตกฺโกคราวหนึ่ง และทราบพฤติการณ์จากท่านธมฺมวิตกฺโกเล่าให้ฟัง ทำให้ผมซาบซึ้งในความกตัญญูของท่านที่มีต่อทุกคนผู้มีคุณต่อท่าน **ท่านธมฺมวิตกฺโกเคยอธิบายข้อธรรมให้ฟังว่าธรรมทุกข้อล้วนแต่มีจุดมุ่งไปสู่พระนิพพานทั้งสิ้น แม้ความกตัญญูนี้ก็เช่นกัน** ท่านเองท่านก็ยึดมั่นแน่วแน่ในเรื่องกตัญญูมาโดยตลอด เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประชวรและเสด็จสวรรคต ท่านเศร้าโศกเสียใจมาก และใครต่อใครที่อยู่ในวังสมัยนั้นกล่าวหาว่า ท่านสติเฟื่อง เพราะว่าท่านกินหญ้าแทนข้าวปลาอาหารทั้งหลาย ผมได้เคยนำเรื่องนี้มาเรียนถามท่านว่า เป็นความจริงหรือไม่ที่เขาว่าท่านสติเฟื่องและกินหญ้าแทนอาหาร ท่านได้บอกว่าเป็นความจริง และได้เล่าว่า

ขณะนั้นเป็นระยะเวลาทำบัญชีพระราชทรัพย์ส่งล้นเกล้ารัชกาลที่ ๗ ตามหน้าที่เจ้ากรมห้องพระบรรทมของท่าน ในระยะเวลานี้มีคนพูดให้เข้าหูท่านอยู่เสมอว่า ต่อไปนี้ท่านต้องอดตายเพราะไม่มีล้นเกล้าฯ คอยชุบเลี้ยงอีกต่อไปแล้ว ด้วยคำพูดนี้ ท่านจึงให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไปเกี่ยวหญ้ามาให้ท่านและท่านก็กินหญ้าแทนอาหารอยู่หลายวัน เพื่อจะพิสูจน์ว่าคนอย่างท่านไม่มีวันอดตายเพราะท่านกินหญ้าได้ และเมืองไทยก็มีหญ้ามาก ผลจากการพิสูจน์นี้ทำให้ผู้ที่ไม่เข้าใจเห็นกันไปว่าท่านสติเฟื่อง แต่ความจริงแล้วท่านทำลงไปอย่างคนมีสติสัมปชัญญะครบถ้วน แต่ทำไปเพื่อทดลองดูว่าจะทำได้หรือไม่เป็นการลบคำกล่าวหาอันนั้น คนเรามีวิธีต่อสู้กับการนินทาว่าร้ายหลายวิธีและต่างคนก็ต่างวิธี บางคนหากมีใครมากล่าววาจาดูหมิ่น อาจจะใช้กำลังทำร้ายตอบ หรือใช้วาจาร้ายตอบ แต่ท่านธมฺมวิตกฺโก ท่านมีวิธีของท่านเองที่ไม่เหมือนใคร เมื่อมีใครมากล่าวหาว่าจะต้องอดตาย ท่านก็ไม่โต้ตอบแต่กลับมาพิจารณาตนเองว่าจะเป็นไปได้อย่างที่เขาว่าหรือไม่ เมืองไทยอุดมสมบูรณ์ วัว ควาย ยังไม่อดตายเพราะกินหญ้าได้ หากท่านกินหญ้าได้ก็จะไม่มีวันอดตาย ท่านจึงทดลองดูว่าท่านทำได้

เรื่องที่มีคนพูดกันว่าท่านต้องอดตายนั้นก็มีสาเหตุที่จะพูดเช่นนั้นได้ เพราะท่านธมฺมวิตกฺโก เมื่อครั้งที่รับราชการนั้น ท่านไม่เคยขอพระราชทานสิ่งใดเลย ท่านมีแต่จะตั้งหน้ารับราชการด้วยความกตัญญูเพียงอย่างเดียว เงินเดือนพระราชทานสำหรับท่านก็เพียงพอที่จะใช้ และเหลือไปทำบุญทำทานได้มาก เพราะ**ท่านไม่มีนิสัยฟุ่มเฟือย ท่านประหยัดเสมอ** จะทิ้งของสิ่งใดก็ต่อเมื่อเห็นว่าหมดประโยชน์ที่จะใช้ทางหนึ่งทางใดได้แล้ว ท่านเดินไปทำงาน แม้เมื่อเป็นพระยาพานทอง จนมีคนพูดว่าเสียเกียรติพระยาหมด เพราะพระยาสมัยนั้นมีรถยนต์นั่งกันแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชหฤทัยเมตตา ข้าราชบริพารคนใดจะกราบทูลขอพระราชทานสิ่งใดก็ได้ ไม่ว่าจะบ้านหรือที่ดิน และ

แต่ละคนก็ล้วนแต่ขอพระราชทานไว้ทั้งนั้น แต่สำหรับพระยานรรัตนราชมานิต ผู้ใกล้ชิดเป็นเจ้ากรมห้องพระบรรทมไม่เคยขอพระราชทานสิ่งใดเลย จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ พระราชทานที่ดินที่ราชเทวีให้ ซึ่งกว่าท่านจะรับได้ก็แสนนาน เมื่อรับแล้วท่านก็ปล่อยทิ้งไว้ไม่สนใจไยดี ภายหลังทรงมีพระราชกระแสรับสั่งจะปลูกบ้านให้ ท่านก็ปฏิเสธไม่ยอมรับ คราวนี้ถึงกับปฏิเสธอย่างแข็งขันทีเดียว จนล้นเกล้าฯ ทรงยอมตามใจท่านธมฺมวิตกฺโก สำหรับเรื่องรถยนต์ เมื่อมีคนพูดกันหนาหู ท่านก็ซื้อมาคันหนึ่งจะเป็นยี่ห้อใดผมจำไม่ได้เสียแล้ว แต่ท่านบอกว่าแพงมากสมัยนั้น และรถยนต์คันนี้ เมื่อท่านมาบวชที่วัดเทพศิรินทร์ ท่านก็ได้ถวายสมเด็จอุปัชฌาย์เอาไว้ใช้ และต่อมาสมเด็จก็อุทิศให้แก่โรงพยาบาลกลางไว้ใช้ในราชการ เพราะเหตุที่ท่านธมฺมวิตกฺโก ไม่เป็นผู้แสวงหาทรัพย์นี้เอง จึงมีผู้กล่าวว่าท่านจะอดตาย

นอกจากเรื่องทรัพย์สมบัติดังกล่าวแล้ว แม้ในเรื่องยศฐาน์บรรดาศักดิ์ก็เช่นกัน ท่านไม่ปรารถนามากไปกว่าจะได้ทำงานถวายล้นเกล้าฯ เมื่อจะได้รับบรรดาศักดิ์เป็นพระยานรรัตนราชมานิตท่านก็ปฏิเสธไม่ยอมรับ โดยอ้างว่าจะเกินหน้ากว่าพ่อมากไป ที่จริงแล้ว**ท่านไม่ปรารถนาจะทำตัวเด่น ท่านปรารถนาจะทำดีเท่านั้น ท่านเคยสอนเสมอว่าการทำตัวเด่นเป็นสิ่งไม่ดี จะเป็นที่อิจฉาและจะเป็นภัยได้ จริงอยู่การที่มีคนอิจฉาแสดงว่าเรามีความดี ความสามารถอยู่ในตัว ไม่เช่นนั้นจะไม่มีคนอิจฉา แต่ถึงอย่างนั้นก็ต้องระวังตัวมาก** ท่านจึงไม่ปรารถนาจะเด่นเลย เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเห็นท่านคัดค้านเช่นนั้น จึงโปรดให้โยมพ่อท่านได้รับบรรดาศักดิ์เป็นพระนรราชภักดี แล้วจึงโปรดให้ท่านเป็นพระยานรรัตนราชมานิต เมื่อท่านได้เป็นพระยาแล้วการณ์ก็เป็นไปดังที่ท่านคาดหมายไว้ว่าจะต้องถูกนินทา โดยกล่าวว่ายังไม่ควรจะโปรดฯ เพราะหนุ่มเกินไป ในทำนองนี้ หากท่านได้ยินเข้าท่านก็จะเข้าไปหา แล้วจะบอกว่าผมเองก็ยังไม่อยากเป็น แต่จะทำอย่างไรได้ในเมื่อพระเจ้าอยู่หัวให้เป็น ขอโทษ

ด้วยเกิด ทำให้เรื่องนี้เงียบกันไปได้ ท่านผู้อ่านจะเห็นว่าท่านมีวิธีแก้การดูหมิ่นนินทาว่าร้ายได้ด้วยความสงบเสมอ และไม่เหมือนใคร ไม่ว่าจะเรื่องอดตาย หรือเรื่องได้รับบรรดาศักดิ์เร็วเกินไปก็ตาม

๔

ท่านเจ้าคุณนรรัตนราชมานิต รับราชการจนกระทั่งล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๖ สวรรคต **ท่านจึงได้บวชอุทิศถวายพระราชกุศล เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๔๖๘ ที่วัดเทพศิรินทราวาส โดยมีสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ เป็นพระอุปัชฌาย์** พระอุดมศีลคุณและพระพุทธวิริยากรเป็นพระกรรมวาจาจารย์ และอนุสาวนาจารย์ ท่านได้บอกว่าตำแหน่งของท่านนี้ เมื่อพระเจ้าอยู่หัวสวรรคตก็จะบวชถวายพระราชกุศล มีตัวอย่างมาเสมอแต่ไม่มีใครบวชถวายตลอดชีวิตตั้งแต่หนุ่มเหมือนท่าน ส่วนท่านเองนั้นครั้งแรกก็ไม่ได้คิดจะบวชถวายตลอดชีวิตเช่นกัน แต่จะเพราะเหตุใดท่านจึงไม่ลาสิกขา ผมจะไว้กล่าวตอนต่อไป ตอนนี้จะขอกล่าวถึงเหตุใดท่านจึงได้มาบวชที่วัดเทพศิรินทร์ก่อน ในเมื่อบ้านท่านก็ใกล้วัดโสมนัสและท่านเองก็เรียนที่วัดโสมนัส ท่านมีอะไรเกี่ยวข้องกับวัดเทพศิรินทร์มาก่อนหรือ ตอนนี้แหละที่วิชาดูลายมือได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตของท่านดังที่ผมได้กล่าวมาข้างต้น ท่านบอกว่าเมื่อท่านตัดสินใจแน่วแน่ที่จะบวชแล้ว **ท่านพิจารณาเห็นว่าการบวชนี้ก็เท่ากับว่าได้เกิดในเพศใหม่ มีพระอุปัชฌาย์เป็นพ่อ ฉะนั้นท่านก็ควรจะเลือกพ่อให้ดีที่สุดในเมื่อท่านมีสิทธิ์จะเลือกได้ วิธีเลือกของท่านนั้น ท่านได้อาศัยวิชาดูลายมือและวิชาดูลักษณะเป็นหลักเกณฑ์** โดยท่านได้นำภัตตาหารไปถวายพระเถระชั้นผู้ใหญ่ในสมัยนั้น เวลาจะประเคนท่านแอบดูลายมือขณะที่พระรับประเคนของบ้าง ขอดูบ้างเมื่อมีโอกาสสมควรและไม่ขาดคารวะ ท่านทำ

ดังนี้อยู่หลายวัด จนกระทั่งถึงวัดเทพศิรินทร์ ท่านได้เห็นลายมือสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ตลอดจนเห็นลักษณะทุกอย่างแล้วท่านก็ปลงใจว่าจะเลือกสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์เป็นพ่อในการเกิดเป็นพระภิกษุในครั้งนี้ท่านจึงได้มาขอบวชที่วัดเทพศิรินทร์ นอกจากนี้เมื่อสมัยที่ท่านรับราชการอยู่ ท่านก็ได้รู้จักสมเด็จอุปัชฌาย์มาก่อนแล้ว โดยสมเด็จได้ไปเทศน์ในวังท่านผู้อ่านจะเห็นว่าท่านธมฺมวิตกฺโก เป็นผู้สุขุมละเอียดอ่อนมาก ในการจะตัดสินใจทำอะไร โดยมากท่านจะคิดวางโครงการเป็นขั้น เป็นตอนว่าจะทำอะไร และทำให้ได้ดีเพียงใดก่อนเสมอ

ส่วนเรื่องที่ท่านไม่ได้คิดบวชจนตลอดชีวิตมาแต่แรก แล้วทำไมจึงตัดสินใจบวชจนตลอดชีวิตนั้น ท่านบอกว่าตามโครงการของท่านนั้นท่านได้วางไว้ว่าจะบวชถวายพระราชกุศลเพียงหนึ่งพรรษา แล้วหลังจากนั้นท่านจะแต่งงานแล้วเดินทางไปศึกษาต่อที่อเมริกา แล้วจะกลับมารับใช้ชาติต่อไป **เมื่อบวชครบพรรษาแล้ว ท่านกลับไม่คิดลาสิกขา เหตุที่ท่านไม่ลาสิกขานี้ ท่านบอกว่า เพราะท่านได้กัลยาณมิตรในทางธรรมแล้ว คือสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ พระอุปัชฌาย์ของท่านเอง สมเด็จฯ ได้สอนเรื่องอริยสัจสี่แก่ท่าน จนท่านเห็นความทุกข์ที่แทรกซ้อนอยู่ในความสุข จนกล่าวได้ว่าไม่มีความสุขใดในชีวิตฆราวาสที่จะไม่มีความทุกข์ซ้อนอยู่ในความสุขนั้น และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับชีวิตของท่านที่ผ่านมา ท่านก็เห็นได้ชัดเจนว่า ชีวิตเป็นทุกข์อย่างแท้จริง และอยากจะใฝ่หาทางพ้นทุกข์** อย่างไรก็ดี ท่านก็บอกว่าท่านยังไม่ตัดสินใจจะบวชตลอดชีวิตอยู่นั่นเอง แต่จะบวชไปก่อน การบวชไปก่อนของท่านนั้นท่านไม่ได้บวชอย่างขอไปทีหรือบวชอย่างที่คนตัดสินใจไม่ได้ว่าจะลาสิกขาหรือไม่ ซึ่งการบวชดังกล่าวมานี้ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้บวชแต่อย่างใดนอกจากจะอยู่ไปวันหนึ่ง ๆ แต่สำหรับท่านธมฺมวิตกฺโก ท่านไม่ได้ปล่อยให้เวลาล่วงไปวันหนึ่ง ๆ อย่างเปล่าประโยชน์ ท่านบวชและเจริญสมาธิอย่างเข้มงวดในช่วงระยะเวลานี้เพียงแต่ยังไม่ได้ตั้งใจจะบวชจนตลอดชีวิต

เท่านั้น และจากการปฏิบัติของท่านนี้ ก็เกิดผลให้ท่านสมดังใจทำให้ท่านตัดสินใจได้ภายหลัง ผมได้เรียนถามท่านว่าแล้ว**ท่านตัดสินใจบวชตลอดชีวิตเมื่อใด ท่านบอกว่าท่านตัดสินใจหลังจากบวชแล้วประมาณ ๖ ปี ขณะนั้นท่านเกิดเบื่อหน่ายทุกสิ่งทุกอย่าง มีความบันเทิงแต่ในทางธรรมเพียงอย่างเดียว และเห็นความเป็นอนิจจังของบ้านเมือง** จนเล็งเห็นว่าแม้ท่านจะลาสิกขาออกไป ท่านก็ไม่อาจจะไปใช้ชีวิตดังเดิมได้ ในเมื่อจิตใจของท่านเบื่อหน่ายต่อชีวิตการครองเรือน มองเห็นแต่ความทุกข์ หากลาสิกขาบทไปก็เท่ากับไปใช้ชีวิตอย่างเดิมอีก ในเมื่อท่านได้ก้าวออกมาจากชีวิตนั้นแล้ว เป็นอิสระแล้วจะย้อนกลับไปใช้ชีวิตเช่นนั้นอีกทำไมเล่า เหมือนก้าวขึ้นมาจากโคลนตมแล้วกลับกระโดดลงไปอีกฉะนั้น ส่วนที่ท่านบอกว่า เห็นความเป็นอนิจจังของบ้านเมืองจนคิดเบื่อหน่ายนั้นก็คือ เมื่อล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๗ ทรงตั้งสมาคมเจ้า และท่านปรีดี พนมยงค์ ตั้งสมาคมราษฎร์ขึ้นมา ท่านจึงพิจารณาเห็นว่าท่านไม่อาจไปใช้ชีวิตฆราวาสได้อีกอย่างแน่นอน เพราะชีวิตฆราวาสเป็นชีวิตที่ต้องต่อสู้โดยไม่รู้ว่าต่อสู้ไปทำไม เพื่ออะไร **ในเมื่อชีวิตนี้เป็นทุกข์ควรจะต่อสู้เพื่อให้พ้นทุกข์มิดีกว่าหรือ การที่ท่านตัดสินใจอย่างนี้ ผมคิดว่าคงจะเป็นผลจากการเจริญสมาธิของท่านนั่นเอง** ท่านเองก็เคยปฏิเสธตำแหน่งทางราชการมาแล้วเมื่อครั้งที่ล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๗ รับสั่งให้เจ้าคุณไพชยนต์เทพฯ (ทองเจือ ทองใหญ่) มาติดต่อให้ไปรับราชการกับพระองค์ท่าน ซึ่งท่านธมฺมวิตกฺโก ก็ได้กล่าวตอบในเชิงปฏิเสธว่า **“ล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๖ ชุบเลี้ยงมา ก็เปรียบเสมือนแปรธาตุตะกั่วเป็นทองคำ แม้จะทรงนำไปชุบเลี้ยงอย่างไรอีกก็เท่ากับเอาทองคำไปลงยาฝังเพชรเท่านั้น”** และเพื่อเป็นการยืนยันว่าพระองค์ท่านต้องการให้กลับไปรับราชการอย่างแท้จริง ล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๗ ทรงแต่งตั้งท่านธมฺมวิตกฺโก เป็นองคมนตรีของพระองค์ท่าน เมื่อ ๔ เมษายน ๒๔๖๙ ในขณะที่ยังครองสมณเพศอยู่ ก่อนที่ท่านธมฺมวิตกฺโก จะบวชนั้นท่านมีทรัพย์สินมากพอจะเป็นเศรษฐีในสมัยนั้นได้ เมื่อท่าน

บวชแล้วท่านก็ได้บริจาคทรัพย์สินที่ท่านมีอยู่ให้เป็นสมบัติแก่พระศาสนา โดยท่านได้บริจาค

๑. ที่ดินที่จังหวัดนครปฐม จำนวน ๗ ไร่ ได้ถวายแก่วัดเสน่หา จังหวัดนครปฐม เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๔๗๐

๒. ที่ดินที่ตำบลพญาไท อำเภอดุสิต กรุงเทพฯ (พระนคร) จำนวนเนื้อที่ดิน ๕ ไร่ ๖๗ ตารางวา ได้ถวายแก่วัดเทพศิรินทราวาส เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๕

ที่ดินเหล่านี้ หากจะขายในเวลานี้ (พ.ศ. ๒๕๑๖) คงจะมีมูลค่านับสิบล้านบาท ส่วนในด้านคู่ครอง **ท่านก็มีคู่หมั้นอยู่ก่อนที่จะบวช คือ คุณชุบ เมนะเศวต นับว่าชีวิตของท่านในทางฆราวาสไม่ขาดตกบกพร่อง** หากท่านไม่บวชท่านก็สามารถใช้ชีวิตของฆราวาสได้อย่างสบายไม่เดือดร้อน และไม่อดตายอย่างที่ใครๆ เขาว่าท่าน แต่ท่านกลับสละทรัพย์สมบัติ คนรัก จนหมดสิ้น ท่านบอกว่าคุณหญิงซึ่งเป็นพี่สาวคุณชุบบอกว่า คุณชุบหมั้นกับใครก็ไม่หมั้นมาหมั้นกับพระยานรรัตนฯ บ้าๆ หมั้นเขาแล้วกลับบวชไม่สึก ตอนนี้ผมได้เรียนถามท่านว่าทำไมเลือกคุณชุบเป็นคู่หมั้น ท่านมีหลักเกณฑ์อย่างไร ท่านบอกว่าท่านเลือกคุณชุบ เพราะคุณชุบไม่สวยและดื้อเหมือนกับท่าน และอีกอย่างหนึ่งคุณชุบเป็นลูกคุณหลวง ท่านบอกว่าท่านรักและเคารพคุณพ่อของท่าน ไม่ต้องการแต่งงานกับผู้หญิงที่บิดามีฐานะเหนือกว่าคุณพ่อของท่าน ซึ่งมีบรรดาศักดิ์เป็นคุณพระ เพราะท่านเกรงว่าจะไม่ให้ความเคารพคุณพ่อของท่าน ปัจจุบันนี้คุณชุบยังมีชีวิตอยู่และเป็นหญิงใจเดียว คุณชุบ เมนะเศวต ครองตัวเป็นโสดตลอดมาโดยไม่ได้แต่งงานกับใคร นับว่าเป็นยอดหญิงที่หาได้ยากยิ่ง เมื่อท่านธมฺมวิตกฺโกมรณภาพ คุณชุบก็มาเคารพศพอยู่เสมอ และทำบุญอุทิศให้แก่ท่านตามกำลัง ความสามารถ (หากคุณชุบ ได้อ่านหนังสือเล่มนี้จะคิดอย่างไรผมไม่อาจคาดได้ ผมได้แต่ตั้งจิตขออภัยไว้ในที่นี้ หากมีอะไรไม่สมควรก็ขออภัยด้วย เพราะการเขียนประวัติของท่านนั้นไม่อาจจะไม่กล่าว

ถึงคุณชุบได้เลย ผมเขียนตามที่ท่านบอกเล่าให้ฟังและด้วยความเคารพอย่างสูงสุดต่อท่านธมฺมวิตกฺโก ผู้มีคุณต่อผมอย่างมหาศาล ผมพยายามจะเขียนทุกอย่างที่ท่านเล่าให้ฟัง ไม่ปรารถนาจะให้เสื่อมเสียแก่ใคร ในทางกลับกันผมปรารถนาจะเขียนเพื่อเทิดทูนท่านธมฺมวิตกฺโกและทุกคนที่เกี่ยวข้องกับท่าน) สำหรับเรื่องของคุณชุบท่านเล่าให้ฟังอีกว่า หลังจากท่านบวชแล้ว คุณชุบก็บวชบ้างโดยไปเป็นอุบาสิกาถือศีลอยู่ที่วัดโสมนัส ตลอดเวลาที่ท่านบวชท่านห้ามให้คุณชุบมาเยี่ยมเยียนท่าน เว้นแต่มีธุระจำเป็น ท่านเกรงจะเป็นที่ครหาของผู้อื่น ท่านบอกว่าเมื่อคุณชุบถือศีลอยู่หลายปีคุณชุบมาหาท่านบอกว่าจะขอลาสึกเพราะเห็นว่าชีวิตของอุบาสิกาไม่สู้จะทำประโยชน์ให้แก่ใครมากนัก หากสึกไปแล้วเป็นครูสอนหนังสือดูจะเป็นประโยชน์มากกว่า ซึ่งท่านก็อนุญาต ท่านธมฺมวิตกฺโกเคยพูดถึงคุณชุบตอนนี้ว่าเขาเก่งเหมือนกัน ท่านธมฺมวิตกฺโกท่านชอบพูดอะไรตรง ๆ ไม่อ้อมค้อม ท่านบอกว่า **“อาตมาพูดจาไม่ค่อยอ่อนหวานเป็นคนขวานผ่าซาก”** แม้เมื่อรับราชการอยู่ในวังท่านก็พูดตรงจุดตรงเป้าเสมอ บางท่านอาจจะเห็นว่าบางทีท่านพูดจาหยาบคาย แต่หากท่านผู้อ่านมาเห็นมาได้ยินขณะท่านพูดแล้วจะรู้สึกว่าท่านไม่หยาบคายเลย เห็นจะเป็นว่าขณะที่ท่านพูด ท่านพูดด้วยจิตใจบริสุทธิ์ไม่ประสงค์จะให้หยาบคาย หากประสงค์จะให้ผู้ฟังเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง ท่านเคยกรุณาให้โอวาทสั่งสอนผมหลายครั้ง แต่ละครั้งท่านพูดอย่างชนิดที่เรียกว่าสะใจทุกครั้ง เมื่อจบแล้วท่านจะบอกว่าที่ต้องพูดอย่างนี้ต้องการให้เจ็บต้องการให้จำ คนเราเจ็บแล้วจำและพยายามกลับตัวใหม่เป็นคนดี **ท่านสอนเสมอว่าเมื่อทำผิดแล้วไม่ต้องเสียใจ แต่ให้พยายามจำไว้เป็นบทเรียนว่าจะไม่ทำผิดเช่นนั้นอีก** และท่านจะยกคำกลอนในอุทานธรรมมาสอนว่า

ปิ้งปลาหมองอแล้วกลับนี่คำขำ
เจ็บแล้วจำใส่กระบาลนี่ขานไข
ผิดแล้วแก้กลับตัวเปลี่ยนหัวใจ
จะหาใครมาวอนไม่สอนตน

คำกลอนในอุทานธรรมนี้ท่านธมฺมวิตกฺโก ท่านจำได้หมดและมักจะยกมาพูดเมื่อเกี่ยวกับเรื่องที่ท่านพูดถึง ท่านบอกว่าผู้แต่งอุทานธรรมคือ ท่านเจ้าคุณศาสนโศภน (แจ่ม จตฺตสลฺล) ได้เอาคำกลอนนี้มาให้ท่านระหว่างสงคราม ตอนนั้นไม่ค่อยจะมีใครอยู่วัด สมเด็จอุปัชฌาย์ก็ไปอยู่วัดเขาบางทราย ชลบุรี ท่านเจ้าคุณศาสนโศภนได้มาเยี่ยมท่านและถามว่ายังไม่ตายหรือ ท่านก็ตอบว่ายังไม่ตาย ท่านจึงได้มอบอุทานธรรมให้ท่านหนึ่งเล่ม และท่านก็ท่องจำได้แต่นั้นมา **ใครก็ตามที่เคยพบท่านจะต้องเคยได้ยินท่านให้พรว่า "จงเลือกทำแต่กรรมที่ดี ๆ นะ"** ซึ่งก็มีที่มาจากอุทานธรรมเช่นกัน โดยมีบทเต็มว่า

รักษาตัวกลัวกรรมอย่าทำชั่ว
จะหมองมัวหม่นไหม้ไปเมืองผี
จงเลือกทำแต่กรรมที่ดีดี
จะได้มีความสุขพ้นทุกข์ภัย

คำให้พรของท่านที่ว่า จงเลือกทำแต่กรรมที่ดีดีนั้น ผมเคยเรียนท่านว่าชีวิตของคนไม่เหมือนกัน บางคนเกิดมาไม่มีโอกาสจะทำกรรมดีเลย เพราะไปเกิดในประเทศที่ไม่สมควร ถ้าเป็นอย่างนี้แล้วจะทำอย่างไร ท่านบอกว่าถ้าเป็นอย่างนั้นก็สุดแต่บุพกรรม แต่**โดยปกติแล้วคนใจแข็งต้องเว้นจากกรรมชั่วเลือกทำแต่กรรมดีได้** และท่านได้กรุณาบอกถึง**ลักษณะของคนใจแข็งว่าจะต้องประกอบด้วย**

๑. **ไม่บ่น**
๒. **ไม่ร้องทุกข์**
๓. **ไม่อยากรู้ความลับของใคร**
๔. **ไม่บอกความลับของตนแก่ใคร**
๕. **ไม่สนใจว่าใครจะเห็นเป็นอย่างไร**
๖. **ไม่กลัวความทุกข์ยาก**
๗. **รู้จักเอาความทุกข์ยากมาเป็นประโยชน์สร้างความก้าวหน้าในชีวิต**

๕

เมื่อท่านเจ้าคุณนรรัตนราชมานิตได้อุปสมบทเป็นพระธัมมวิตักโกภิกขุ แล้ว ท่านได้ประพฤติธรรมโดยเคร่งครัด มีศีลอันบริสุทธิ์ ไม่เคยล่วงศีลข้อใดเลย ท่านไม่ยอมแม้แต่จะมีเด็กไว้รับใช้ด้วยเกรงว่าจะขาดประเคนอันเป็นการล่วงศีล และไม่ต้องการจะเบียดเบียนใครแม้แต่กำลังกายของเขาในเมื่อท่านสามารถทำเองได้ ท่านได้ออกบิณฑบาตเช่นเดียวกับภิกษุทั้งหลายและใช้เวลานี้ไปเยี่ยมบ้าน เยี่ยมโยม เมื่อกลับมาก็จะเอาอาหารบิณฑบาตถวายสมเด็จอุปัชฌาย์เป็นประจำทุกวันไม่เคยขาด นอกจากนี้แล้วท่านไม่เคยออกไปไหน ต่อมาภายหลัง เมื่อท่านปฏิบัติธรรมเคร่งครัดมากขึ้นท่านไม่ออกจากวัดอีกเลย ส่วนเรื่องการบิณฑบาตนั้นภายหลังท่านได้งดออกบิณฑบาตนอกวัด โดยครั้งแรกท่านเบื่อหน่ายที่มีผู้มีศรัทธามาดักคอยถวายอาหารบิณฑบาตแก่ท่าน เป็นการไม่ถูกต้องกับความประสงค์ของท่านที่ต้องการจะได้อาหารบิณฑบาตตามแต่จะได้เช่นภิกษุอื่น ๆ ต่อมาภายหลังท่านได้ตัดสินใจไม่ออกบิณฑบาตอีกเลย เพราะเกิดความสลดใจ ท่านได้กรุณาเล่าให้ฟังว่า วันหนึ่งท่านได้ออกบิณฑบาตตามปกติขณะที่จะเดินเข้ารับภัตตาหารจากที่มีผู้ถวายเป็นประจำนั้น ได้มีพระภิกษุอื่นเดินตัดหน้าท่านไปรับภัตตาหารนั้นก่อน ท่านจึงหยุดรอ เมื่อพระภิกษุรูปนั้นรับภัตตาหารแล้วท่านได้ยินเพื่อนของคนตักบาตรที่ยืนอยู่ข้าง ๆ พูดว่า "หมายังไม่แย่งกันอย่างนี้ ทำไมพระจึงแย่งกัน" ด้วยคำพูดที่ท่านได้ยินท่านจึงเกิดความสลดใจ และเห็นว่าท่านเองถ้าไม่ออกบิณฑบาตก็ยังมีทางได้รับอาหารจากทางบ้าน แต่พระภิกษุอื่นอาจจะไม่มีทางจะได้อาหารจากที่อื่นนอกจากอาหารบิณฑบาต และอาจจะมีความจำเป็น เช่นมีลูกศิษย์มาก ถ้าท่านงดบิณฑบาต ก็จะมีอาหารเพิ่มสำหรับพระภิกษุอื่นอีกหนึ่งองค์ นอกจากนี้ท่านได้บิณฑบาตมาถวายสมเด็จอุปัชฌาย์อยู่หลายปีแล้ว แม้จะงดถวายก็ไม่กระทบกระเทือนต่อสมเด็จอุปัชฌาย์ ท่าน

จึงงดออกบิณฑบาต และให้ทางบ้านท่านส่งอาหารมาถวายแทนโดยใช้เงินของท่านที่ได้รับทุกเดือน ทำอาหารมาถวายท่าน และท่านใช้บาตรรับอาหารที่กุฏิแทน ต่อมาท่านได้เริ่มฉันอาหารมื้อเดียว คือตอนเพล ส่วนอาหารนั้นเป็นอาหารประเภทผักทั้งสิ้น ไม่มีอาหารประเภทเนื้อ ฉะนั้นอาหารของท่านจึงมีเพียง ข้าว ถั่ว และงา ท่านบอกว่าบางครั้งท่านก็ฉันใบตอง โดยให้ตำมาให้ก่อนพอจะเคี้ยวได้ ส่วนอาหารประจำของท่านคือ **มะนาว** ที่ท่านฉันอาหารอย่างนี้ท่านบอกว่าจะได้สะดวกแก่คนทำถวายไม่ต้องไปหามาลำบาก เพราะเป็นสิ่งหาง่ายไม่สิ้นเปลืองมาก เมื่อท่านฉันอาหารมื้อเดียวท่านเล่าว่า บางวันก็ไม่ได้ฉัน เพราะหลานท่านเอามาถวาย บางวันด้วยความเป็นเด็กไปเล่นกับเพื่อนเพลินจนลืมท่าน เอาอาหารมาถวายตอนบ่าย ท่านบอกว่ามาเคาะประตูเรียกท่านว่า “หลวงลุงครับ” ท่านเปิดประตูออกมาถามว่าทำไม หลานท่านบอกว่าเอาอาหารมาถวาย ท่านก็ตอบว่า “มึงเอามาทำไมตอนนี้ เอากลับไป” ถ้ามีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นเป็นอันว่าวันนั้นท่านไม่ได้ฉันอาหาร

ส่วนเรื่องงดออกนอกวัดนั้น ผมไม่ได้เรียนถามท่านแน่นอนว่าท่านงดออกนอกวัดในวันเดือนปีใด ผมเชื่อแน่ว่าท่านต้องจำได้หรือจดไว้ เพราะปกติท่านจะจดวันเดือนปีเกี่ยวกับเรื่องของท่านไว้เสมอ แต่ท่านเคยบอกว่าท่านงดออกจากวัดก่อนสร้างสะพานพุทธฯ หรือก่อสร้างเสร็จ เพราะท่านบอกว่าท่านไม่เคยเห็นสะพานพุทธฯ ว่าเป็นอย่างไร นอกจากรูปถ่ายที่มีผู้เอามาถวายให้ท่านดู ผมเคยเรียนถามท่านว่า แล้วท่านอยากไปดูไหม ท่านบอกว่าไม่อยากไปดู เพราะถึงอย่างไรก็เป็น**เรื่องของสังขารล้วนเป็นอนิจจังทั้งสิ้น** ส่วนที่กุฏิของท่านนั้นไม่มีไฟฟ้าใช้ ท่านบอกว่าไม่ใช่เพราะต้องการจะอวดคุณวิเศษอะไรดอก แต่เพราะเมื่อท่านบวชกุฏิท่านไม่มีไฟฟ้า เพราะการไฟฟ้าวัดเลียบยังไม่จ่ายกระแสไฟฟ้ามาภายหลังทางการไฟฟ้าจ่ายกระแสไฟฟ้ามาท่านก็เห็นว่าไม่จำเป็น เพราะท่านไม่มีการงานอะไรที่จะต้องทำเวลากลางคืน หากจะอ่านหรือเขียน

หนังสือ ท่านก็ใช้เวลากลางวันได้และเพียงพอแล้ว หากจำเป็นจริงๆ ก็จุดเทียนทำได้ ส่วนเวลากลางคืนนั้น ท่านก็ใช้เป็นเวลาปฏิบัติธรรมอยู่แล้ว **การปฏิบัติธรรมนั้นท่านบอกว่าเป็นการปฏิบัติเพื่อต้องการแสงสว่างในจิตใจ ไม่จำเป็นต้องใช้แสงสว่างภายนอกมาช่วยแต่อย่างใด** เมื่อเป็นเช่นนี้ ท่านจึงไม่ได้ขอต่อกระแสไฟฟ้าไว้ใช้ในกุฏิเรื่อยมา นอกจากที่ท่านบอกให้ฟังแล้ว ผมคิดว่าอาจจะมาจากนิสัยประหยัดและเสียสละของท่านด้วย เพราะ**ท่านธมฺมวิตกฺโกเป็นผู้ประหยัดไม่ฟุ่มเฟือย และอีกอย่างหนึ่งคือเสียสละ** เมื่อท่านไม่จำเป็นต้องใช้ก็ควรจะให้คนอื่นที่จำเป็นได้ใช้ดีกว่า **ท่านพูดเสมอว่า คนเราควรรู้จักประหยัดและเสียสละ เพื่อประเทศชาติจะได้เจริญ** ท่านบอกว่าอย่างโครงการวางแผนครอบครัวที่ทำกันทุกวันนี้ ถ้าทำตามที่พระพุทธเจ้าวางไว้จะมีประโยชน์กว่า ผมไม่เข้าใจจึงถามท่านว่า พระพุทธเจ้าวางไว้อย่างไร ท่านก็อธิบายว่า **คนเรานั้นเมื่อแต่งงานมีครอบครัวแล้วคู่สมรสก็ควรถือศีลห้า เพื่อให้ครอบครัวอยู่เป็นสุข เพราะศีลจะทำให้ผู้รักษาศีลนั้นเป็นสุขและร่มเย็นเสมอ เมื่อมีลูกพอแก่ความต้องการแล้วก็เปลี่ยนมาถือศีลแปด การถือศีลแปดหรืออุโบสถศีลนี้นอกจากจะไม่มีลูกเพิ่มแล้ว ยังไม่เปลืองอาหารมื้อเย็นอีกมื้อหนึ่งด้วย** ประเทศไทยคงมีอาหารสมบูรณ์กว่านี้ เมื่ออธิบายจบท่านก็สรุปว่า เรื่องนี้ทำยาก แต่อยู่ในวิสัยที่ทำได้ ท่านบอกว่า ถ้าทำได้ก็ประเสริฐประเทศชาติจะร่มเย็นเป็นสุข และได้เล่าว่าเมื่อสมัยพุทธกาลมีสามีภรรยาคู่หนึ่งหลังจากมีบุตรแล้วก็ปฏิบัติธรรมแข่งขันกัน จนกระทั่งภายหลังสำเร็จเป็นพระอรหันต์ไปทั้งสองคน

ท่านธมฺมวิตกฺโก เป็นผู้อดทน มีความเพียร เมื่อทำสิ่งใดก็ทำสม่ำเสมอ อย่างการทำวัตรเช้าทำวัตรเย็น ท่านก็ทำโดยตลอดไม่เคยขาดมีงดอยู่วันเดียว วันนั้นท่านอาพาธเพราะถูกงูกัด สมเด็จอุปัชฌาย์ได้มาบอกว่าให้งดสักวันเถิด ท่านก็งดวันนั้นหนึ่งวัน ตลอดเวลา ๔๐ ปีกว่าท่านงดทำวัตรเพียงหนึ่งวัน ท่านผู้อ่านจะเห็นว่าท่านมีความอดทนและ

ความเพียรเพียงใด **คนที่ทำอะไรได้ทุกวัน โดยสม่ำเสมอเป็นเวลา ๔๐ กว่าปี นี้เป็นเรื่องน่าคิดและน่าสรรเสริญเพราะยากนักจะทำได้ และตลอดเวลา ๔๐ กว่าปี มิใช่ว่าท่านจะแข็งแรงมีสุขภาพดีมาโดยตลอดก็หาไม่ ท่านก็ป่วยเจ็บเช่นคนทั้งหลาย แต่ด้วยความอดทน ท่านก็พยายามทำไม่ยอมขาด และการป่วยเจ็บของท่านนี้ ท่านบอกว่าเมื่อตัดสินใจจะปฏิบัติทางจิตแล้วก็ต้องทำให้ได้โดยอาศัยอำนาจจิตมารักษาเมื่อรักษาไม่ได้ก็ตายไป ไม่ขออาศัยยาแก้เจ็บแก้ไข้** ท่านบอกว่าคนที่ปฏิบัติทางจิตนี้ ต้องการสังขารเพียงเพื่อจะได้มีโอกาสปฏิบัติธรรมวินัยต่อไปเท่านั้น ไม่ต้องการสังขารที่สุกใส เปล่งปลั่ง **ท่านพูดเสมอว่า ช้างพีฤๅษีผอม หมายถึงช้างที่ดีควรจะอ้วน ส่วนฤๅษีอันหมายถึงผู้ปฏิบัติธรรมควรจะผอม** ต่อมาท่านได้ถูกคางคกไฟกัดอีก แต่ครั้งหลังนี้ท่านไม่ได้ขาดทำวัตร เรื่องคางคกไฟนี้ก็เป็นเรื่องแปลก ท่านเองก็บอกว่าไม่เคยมีใครพบในกรุงเทพฯ ทราบแต่ว่ามีทางปักษ์ใต้ ทำไมจึงมากัดท่านได้ ท่านชี้ตำแหน่งให้ดูที่หลังเท้าว่ากัดจนจมสองเขี้ยว และท่านเห็นตัวด้วยว่าตัวใหญ่กว่าคางคกธรรมดาและสีแดง ท่านบอกว่าคืนนั้นบวมมาก และค่อย ๆ ปวดขึ้นมาจนเข้าหัวใจ ท่านพยายามอดทน และขับไล่ความเจ็บปวดนั้นจนรุ่งเช้าบวมเฉพาะขาทั้งท่อนล่างและท่อนบน แม้อย่างนั้นท่านก็ยังไม่ยอมขาดทำวัตร นอกจากนี้ท่านยังป่วยเป็นโรคมะเร็งกรามช้าง ฉันอาหารไม่ได้เกือบเดือน นอนก็ไม่ได้ทั้งกลางวันและกลางคืน ท่านต้องนั่งก้มหน้าเอากระโถนมารองไว้ให้น้ำหนองไหล และพอฟันซี่ใดหลุดท่านก็จดวันที่และเวลาที่ฟันหลุดไว้ จนกระทั่งฟันหลุดหมดปาก ระยะนี้โยมพ่อได้มาเยี่ยมท่านและบอกว่าท่านคงไม่รอดแน่ ท่านจึงวานโยมพ่อไปต่อหีบศพให้ท่าน ช่างที่ต่อเป็นชาวจีนชื่อจุ่นอยู่หลังวัดเทพศิรินทร์ ใช้ไม้สักทั้งหีบราคาสิบกว่าบาท เมื่อต่อเสร็จก็นำมาไว้ในกุฏิแต่ปรากฏว่าท่านไม่ตายหีบศพนั้นก็อยู่กับท่านเรื่อยมา เรื่องหีบศพของท่านนี้ ผมจำได้ว่าท่านเล่าให้ฟังว่าท่านป่วยด้วยโรคมะเร็งกรามช้าง ๒ ครั้ง และการต่อหีบศพนี้เป็น

การต่อในการป่วยครั้งแรกของท่าน เมื่อท่านบวชได้ไม่กี่พรรษา หลังจากเป็นมะเร็งกรามช้างแล้วท่านบอกว่าท่านยังเป็นอัมพาตอีก โดยเป็นที่ขาของท่าน เป็นข้างขวามากกว่าข้างซ้ายทำให้เดินไม่ไหว เวลาไปลงโบสถ์ทำวัตรต้องใช้มือช่วยยกเท้าเดินไป ต่อมาเป็นมากท่านใช้ไม้ผูกเชือกตอนปลายแล้วไปผูกกับนิ้วหัวแม่เท้าแล้วใช้มือช่วยยกเท้าไปลงทำวัตรจนได้ ท่านผู้อ่านจะเห็นว่าท่านอดทนเพียงไร เพื่อที่จะไม่ขาดทำวัตร ต่อมาภายหลัง ท่านก็หายจากอัมพาต แต่เวลาเดินเท้าข้างขวายกสูงไม่ได้จนกระทั่งมรณภาพ ทำให้ท่านเดินหกล้มบ่อยหากเดินไปสะดุดอะไรเข้าเพราะยกเท้าไม่พ้น และการที่ท่านหายนี้ด้วยบุญบารมีของท่านเอง ไม่เคยฉันยาเลย ดังที่ท่านบอกว่าตั้งแต่บวชมาไม่เคยฉันยาแม้สักครึ่งเม็ด

๖

นอกจากการลงโบสถ์เพื่อทำวัตรเช้าและเย็นแล้ว ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชาและวิสาขบูชา เป็นต้นนี้ ทางวัดจะมีเทศน์ตลอดคืนให้พระภิกษุสามเณรและอุบาสกอุบาสิกาฟัง **ท่านธมฺมวิตกฺโกก็จะมาฟังเทศน์ด้วย และท่านจะฟังตลอดคืนจนรุ่งเช้า โดยนั่งพับเพียบพนมมือตลอดจะพลิกเปลี่ยนข้างก็เพียงหนึ่งครั้ง ผมเคยถามท่านถึงเรื่องนี้ ท่านบอกว่าไม่ยาก อยู่ที่การฝึก นี่เป็นเครื่องแสดงว่าท่านได้ฝึกตนเองมาอย่างดีแล้ว และท่านยังบอกอีกว่า ท่านนั่งฝึกสมาธิถ้าจะเริ่มหัดท่านั่งพับเพียบนี้เป็นท่านั่งที่ดีที่สุด เหมาะแก่ผู้ที่จะเริ่มนั่ง** แม้ท่านเองก็หัดนั่งสมาธิจากท่านั่งพับเพียบ ต่อมาจึงค่อยเปลี่ยนเป็นท่านั่งขัดสมาธิ นอกจากนั่งฟังเทศน์โดยไม่เปลี่ยนอิริยาบถแล้ว ท่านผู้อ่านก็ทราบแล้วว่า นครหลวงของเรายุงชุมเพียงไร ครั้งแรกผมคิดว่ายุงคงไม่กัดท่านท่านจึงนั่งอยู่ได้โดยไม่ต้องไล่ยุง ผมเลยเข้าไปดูท่านใกล้ๆ ปรากฏ

ว่ายุงก็กัดท่านแล้วตกอยู่รอบตัวท่านเต็มไปหมด คงจะบินไม่ไหวเพราะกินอิ่มก็เป็นได้ แต่ไม่เห็นท่านจะรู้สึกเจ็บหรือคันแต่อย่างใด **ท่านเป็นผู้มีความอดทนอย่างน่าอัศจรรย์ เป็นผู้ที่ฝึกตัวเองไว้แล้วอย่างดีเลิศ**

เมื่อระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ผู้คนในกรุงเทพฯ ได้อพยพออกไปอยู่บ้านนอกกันเป็นส่วนมาก ไม่ยกเว้นแม้แต่พระสงฆ์องค์เจ้า พระในวัดเทพศิรินทร์ก็อพยพ แต่ท่านธมฺมวิตกฺโก ไม่ได้ไปไหนเลย ท่านที่อยู่กุฏิของท่านตลอดระยะเวลาสงครามครั้งนี้ ท่านได้เล่าเหตุการณ์ว่าทางด้านหลังวัดซึ่งปัจจุบันเป็นบริเวณสุสานหลวงได้มีทหารญี่ปุ่นมาพักเต็มไปหมด และอาบน้ำในสระของวัดซึ่งเดี๋ยวนี้เป็นสระเต่า ที่หน้ากุฏิของท่านเดิมเป็นศาลาใหญ่ ปัจจุบันได้รื้อออกแล้วสร้างเป็นโรงเรียนปริยัติธรรม

ที่ศาลานี้ในระหว่างสงครามได้มีญี่ปุ่นเอาเครื่องรับวิทยุมาตั้ง โดยเห็นว่าเป็นวัดไม่เป็นที่สงสัย และมีเจ้าหน้าที่มาคอยควบคุมเครื่องส่งวิทยุนี้ วันหนึ่งมีผู้มาบอกท่านว่าจะมีเครื่องบินเอาระเบิดมาทิ้งเครื่องวิทยุที่ตั้งอยู่ที่ศาลาให้ท่านหลบไปเสีย ท่านเล่าว่าท่านไม่ยอมหลบ แต่กลับนั่งรอคอยอย่างสงบ เวลาประมาณหลังเที่ยงวัน มีเสียงเครื่องบินผ่านมา ท่านก็เปิดหน้าต่างออกมาดู เห็นเครื่องบินวนอยู่หลายรอบและที่สุดก็ทิ้งระเบิดลงมา ท่านได้ร้องถามในใจว่า “Do you kill me, my friend ?” แล้วก็มองดูลูกระเบิดปรากฏว่าลูกระเบิดได้ผ่านศาลาและกุฏิท่านไป ลูกแรกไปตกข้างโบสถ์ถัดจากนั้นก็ไปตกถูกตึกโรงเรียนวัดเทพศิรินทร์ และตึกที่ทำการของการรถไฟแห่งประเทศไทยผลปรากฏว่าโรงเรียนวัดเทพศิรินทร์ คือ ตึกแม้นนฤมิต และตึกของการรถไฟพังพินาศ ส่วนลูกที่ตกข้างโบสถ์นั้นไม่ระเบิด ภายหลังได้ติดต่อเจ้าหน้าที่มาขุดเอาไป ท่านบอกว่าพระเชียงแสนและพระประธานในโบสถ์ศักดิ์สิทธิ์ ถ้าลูกระเบิดที่ตกนั้นระเบิดขึ้นมาโบสถ์ก็คงพังเสียหายมาก ท่านผู้อ่านที่นับถือท่านอาจจะคิดว่าที่ลูกระเบิดด้านไปเพราะความศักดิ์สิทธิ์ของท่านธมฺมวิตกฺโก แต่สำหรับผมไม่ขอวิจารณ์ด้วย **สำหรับท่านเองท่านไม่กลัวความตาย จึงไม่อพยพหนี**

ไปไหน ท่านบอกว่าความตายคือมิตรที่ดีที่สุด นำความสงบมาให้และเป็นมิตรที่ซื่อตรง จะมาถึงทุกคนอย่างแน่นอนไม่ว่าจะมั่งมียากจน ดีหรือชั่ว จะต่างกันก็แต่ช้าหรือเร็วเท่านั้น นอกจากนี้การระลึกถึงความตายเป็นอนุสติอีกด้วย ถึงตอนนี้ท่านธมฺมวิตกฺโก ก็ยกเอากลอนในอุทานธรรมมากล่าวว่า

ระลึกถึงความตายสบายนัก
มันหักรักหักหลงในสงสาร
บรรเทามืดโมหันต์อันธการ
ทำให้หาญหายสะดุ้งไม่ยุ่งใจ

ท่านธมฺมวิตกฺโก อยู่ในวัดเทพศิรินทร์ตลอดระยะสงครามโดยปลอดภัย เวลากลางคืนท่านก็ลงจำวัดในหีบศพที่โยมพ่อต่อเอามาให้ แล้วใช้จีวรคลุมบนหีบศพต่างมุ้งท่านบอกว่าหากพลาดพลั้งระเบิดตกลงมาเวลาคนมาเก็บศพก็ไม่ลำบาก ท่านไม่ยอมออกจากวัดจริง ๆ การไม่ยอมออกจากวัดนี้เป็นความตั้งใจเด็ดขาดของท่าน แม้เมื่อโยมพ่อและโยมแม่เสียชีวิตท่านก็ไม่ยอมออกไปเยี่ยมศพ เพียงแต่สั่งการให้ใครทำอะไร และทำอย่างไรเท่านั้น นอกจากนี้ ท่านบอกว่าท่านได้นั่งสวดอุทิศส่วนกุศลไปให้

ท่านธมฺมวิตกฺโก มีหนังสือไว้สำหรับแจกผู้ที่ไปหาท่าน ชื่อหนังสือ **สันติวรบท โดยมีคำสอนของท่าน ๙ ข้อ** นอกจากนั้นก็เป็นบทสวดมนต์และอื่น ๆ ผมได้เคยรับแจกจากท่านตั้งแต่คำสอนของท่านยังมีเพียง ๖ ข้อ ต่อมาเมื่อท่านพิมพ์เพิ่ม ผมก็ได้รับแจกจากท่านเรื่อยมา จนเล่มสุดท้ายที่ท่านพิมพ์มีคำสอนของท่าน ๙ ข้อ มีคำสอนข้อหนึ่งท่านให้ชื่อว่าดอกมะลิ ตอนนั้นยังไม่พิมพ์รวมในเล่มเดียวกัน แต่ท่านพิมพ์ในแผ่นกระดาษสี่เหลี่ยม ท่านได้แจกแก่ผมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๐ พร้อมกับกระดาษอีกแผ่นหนึ่ง **เป็นรูปดอกบัวมีแปดกลีบและมีรูปเพชร ๓ เม็ดอยู่บนดอกบัวนั้น ท่านได้อธิบายให้ฟังว่า ดอกบัวที่มีแปดกลีบหมายถึงอริยมรรคอันมี**

องค์แปด และเพชรหมายถึงพระรัตนตรัย นอกจากนี้ดอกบัวเป็นดอกไม้อันเกิดมาแต่โคลนตมแต่น้ำ แต่ดอกบัวก็ไม่ติดโคลนติดน้ำ เพชรเกิดมาแต่หินแต่เพชรก็ไม่ติดหิน ฉันใดก็ดี คนเราที่เกิดมาในโลกก็ไม่ควรติดโลกฉันนั้น และภาพอันเกิดจากจินตนาการของท่านธมฺมวิตกฺโกนี้ ผมได้เอามาเป็นภาพปกของหนังสือเล่มนี้ แต่เขียนขึ้นใหม่เพราะภาพเดิมหายไป ส่วนคำสอนที่มีชื่อว่า ดอกมะลิ ต่อมาท่านได้พิมพ์รวมในหนังสือสันติวรบท ท่านบอกว่าหนังสือสันติวรบทนี้ ท่าน พลโท เฉลิมชัย จารุวัสตร์ ได้พิมพ์ถวาย และคุณสุชีพ ปุญญานุภาพ เป็นคนตรวจแก้ถวาย **ขอให้เก็บให้ดีเอาไว้ที่หัวนอน เวลานอน จะได้อ่านจะได้เอาธรรมะเป็นเพื่อนนอน** เวลาท่านจะให้ใคร ถ้าเป็นผู้ชายท่านจะเอาใส่กระเป๋าเสื้อให้ ถ้าเป็นผู้หญิงท่านจะวางให้บนศีรษะ ถ้าเสื้อใครไม่มีกระเป๋าบางครั้งท่านก็ไม่ให้โดยบอกว่าวันหลังค่อยมาเอา ท่านจะสั่งว่าให้ไปทำปกให้ดี อย่าปล่อยให้ชำรุดเสียหาย **ถ้านิยมความศักดิ์สิทธิ์ก็ให้ถือเอารูปพระที่หน้าปกหนังสือ ถ้ามีศรัทธาในเรื่องกรรมก็ให้ถือเอาคำสั่งสอนในหนังสือนั้นไปประพฤติปฏิบัติ เพราะผู้ใดปฏิบัติธรรมแล้วธรรมจะรักษาผู้ประพฤติปฏิบัติไว้ ไม่ให้ตกต่ำเป็นของแน่นอนยิ่งกว่าความศักดิ์สิทธิ์ใดในโลกนี้** หนังสือสันติวรบทนี้เล่มแรกที่ข้าพเจ้าได้รับเป็นปกสีเหลืองไม่มีรูปอะไร ต่อมาท่านได้ทำเป็นรูปพระแก้วองค์เดียว และต่อมาเมื่อพิมพ์ครั้งหลังท่านได้เพิ่มรูปพระพุทธชินราช พระพุทธสิหิงค์ เป็นรูปพระสามองค์ อันนับได้ว่าเป็นพระประจำเมืองของเรา ใครที่ได้รับหนังสือของท่านผมมั่นใจว่า หนังสือนั้นมีความศักดิ์สิทธิ์ยิ่งกว่าพระเครื่องใด ๆ ของท่าน ถ้าจะนับถือความศักดิ์สิทธิ์ ขอให้เก็บรักษาไว้ให้ดีเถิด บัดนี้ท่านก็ละโลกนี้ไปแล้ว ไม่มีโอกาสที่จะได้รับหนังสือนี้จากท่านอีกต่อไป **ท่านธมฺมวิตกฺโก ไม่เคยสอนให้ใครเชื่อในอิทธิปาฏิหาริย์ แต่สอนให้เชื่อในเรื่องกรรม ให้หมั่นทำความดี เพราะอิทธิปาฏิหาริย์ใด ๆ ก็ไม่อาจทำให้ผู้เชื่อถือหรือปฏิบัติไปสู่ความพ้นทุกข์ได้**

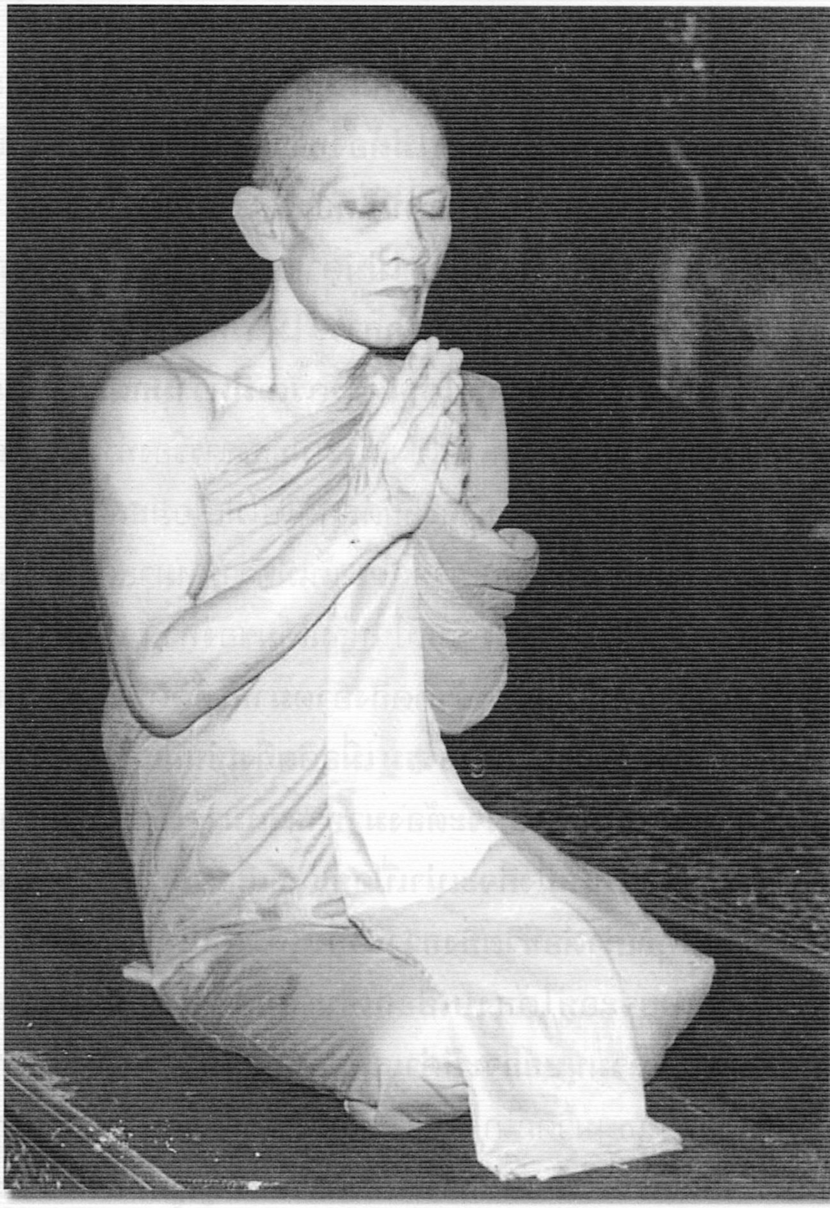
๗

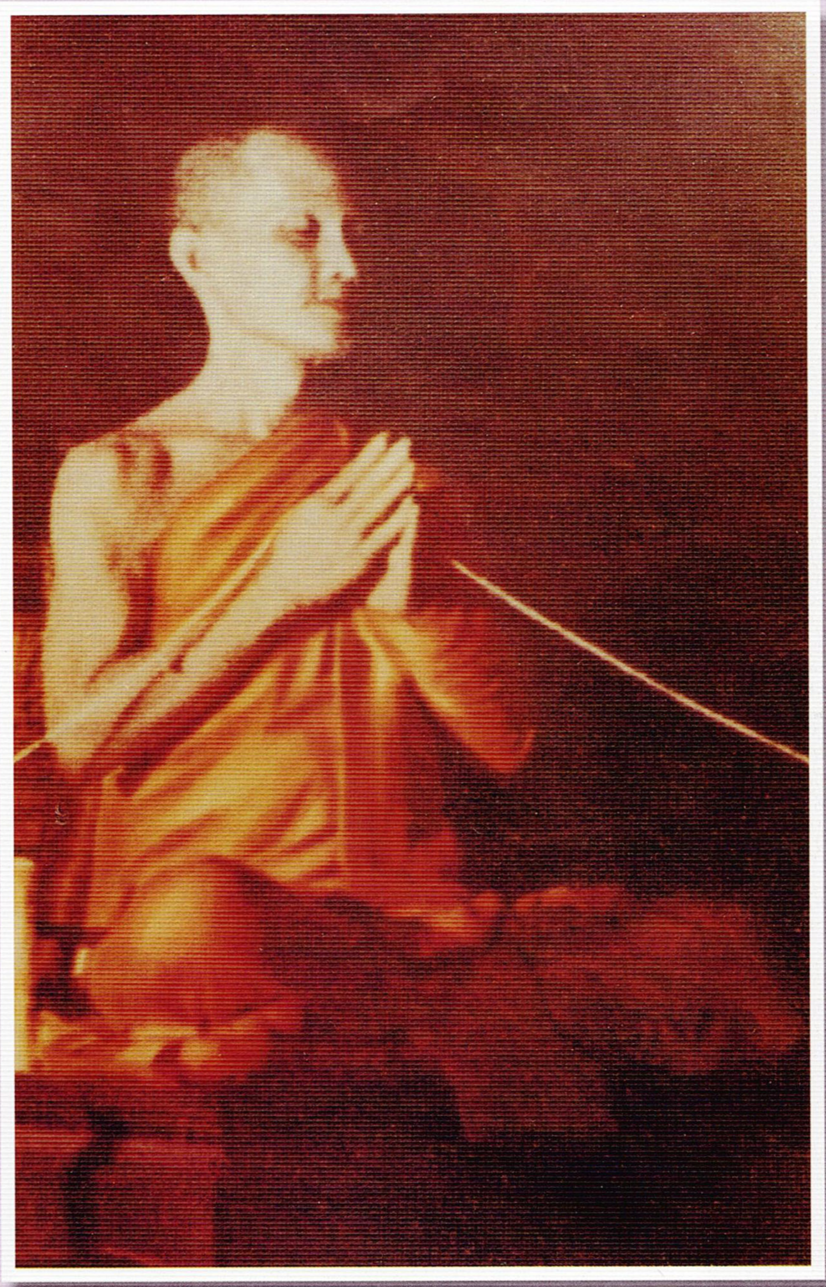
การเขียนประวัติของท่านธมฺมวิตกฺโกนี้ แต่เดิมผมตั้งใจจะเขียนถึงท่านในด้านเดียว คือการเจริญสมถวิปัสสนากรรมฐานของท่าน เพื่อจะให้ผู้มีศรัทธาในผลการปฏิบัติของท่าน ได้ถือเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติถ้าอยากจะเจริญรอยตามท่าน ซึ่งในเรื่องนี้ท่านก็ได้กรุณาเล่าให้ฟัง นับแต่เริ่มแรกการปฏิบัติของท่านแต่บวชทีเดียว แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ผมได้ฟังแต่ตอนแรกอยู่ไม่กี่ครั้ง ภายหลังท่านมีกิจธุระคือมีผู้มาเยี่ยมเยียนท่านมาก เมื่อก่อนวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๑๓ จนไม่มีเวลาได้พบท่านให้ท่านเล่าเรื่องดังกล่าวต่อ หลังจากวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๑๓ ผมเกือบจะไม่ได้พบท่านเลย ที่ผมบอกว่าเกือบจะไม่ได้พบนี้ คือ ผมได้พบครั้งเดียวเท่านั้น และในครั้งนั้นไม่ได้คุยถึงเรื่องการเจริญสมถวิปัสสนากันเลย แม้จะได้คุยกับท่านเป็นเวลานานมากก็ตาม ผมเองไม่เคยคิดว่าท่านจะมรณภาพเร็วอย่างนี้ คิดอยู่เสมอว่าท่านจะต้องอยู่ต่อไปอีกอย่างน้อยก็ ๒-๓ ปี แม้ท่านจะได้พูดเสมอว่าท่านจะอยู่อีกไม่นานท่านจะจากไปแล้ว เช่น **"โรคที่อาตมาเป็นไม่หายหรอก จะหายพร้อมกับตาย แต่ไม่ต้องห่วงเพราะสังขารเป็นที่อาศัยของจิตเท่านั้น"** หรือ **"คุณไม่ต้องกังวลเรื่องความเจ็บป่วยของอาตมา เพราะพระพุทธเจ้าสอนว่าร่างกายเป็นรังของโรค มะเร็งก็เหมือนกับกาฝากที่เกาะต้นไม้ ถ้าต้นไม้แข็งแรงกาฝากก็ตาย** คุณดูต้นประดู่ที่ข้างกุฏิอาตมาซี กาฝากมาเกาะเมื่อไรก็ตายหมด เพราะประดู่แข็งแรงกว่า **แต่อาตมาตอนนี้แก่แล้วร่างกายไม่แข็งแรง คงจะแพ้กาฝาก"** เป็นต้น ผมก็ไม่เคยเฉลียวใจ คิดอยู่แต่ว่าท่านจะต้องผ่านการเจ็บป่วยไปได้เหมือนทุกครั้งที่ท่านเจ็บป่วย และคงจะมีเวลาไต่ถามท่านถึงเรื่องการเจริญสมถวิปัสสนาต่อไป อีกอย่างหนึ่งแม้ท่านจะป่วยเจ็บอย่างไร ท่านก็ไม่เคยแสดงว่าท่านต้องทุกขเวทนาอยู่ ท่านสดชื่น แข็งแรงเหมือนปกติ แม้บางครั้งจะมีเลือดไหลออกจากแผลตลอดเวลา ท่านก็ไม่ร้อนใจแต่อย่างใด บอกแต่ว่าเป็นเรื่องธรรมดา

ด้วยเหตุดังกล่าวมานี้ ทำให้ผมไม่อาจเขียนเรื่องการเจริญสมถวิปัสสนาของท่านอย่างละเอียดได้ นอกจากจะเขียนได้แต่เฉพาะตอนต้น ๆ ที่ท่านเล่าให้ฟังเท่านั้น **ท่านเล่าว่าการทำสมาธิ ท่านได้ฝึกทำมาแต่ครั้งยังเป็นฆราวาส เมื่อท่านบวชท่านได้ฝึกต่อไป โดยตัดกระดาษเป็นรูปวงกลมติดไว้ข้างฝาห้องแล้วนั่งเพ่งจนกระทั่งท่านเห็นภาพนี้ชัด ไม่ว่าจะหลับตาหรือลืมตา เป็นภาพที่ติดอยู่ในจิต เป็นภาพนิมิต และต่อมาท่านได้ขยายภาพนิมิตนี้ในจิต ให้ใหญ่ให้เล็กได้ตามความประสงค์ หรือจะทำให้ภาพวงกลมนี้มีมากมายหลายภาพจนนับไม่ถ้วนก็ได้ การที่ท่านเลือกรูปวงกลมมาเป็นภาพสำหรับกำหนดจิต แทนที่จะเป็นพระพุทธรูปหรืออย่างอื่น ก็เพราะว่าท่านเห็นรูปวงกลมนี้เหมือนกับสังสารวัฏที่หมุนเวียนอยู่เสมอ** ต่อมาเมื่อท่านเห็นว่าท่านมีกำลังจิตแรงกล้าพอแล้ว ท่านได้ทดลองอำนาจกำลังจิตของท่านโดยเอาหัวกะโหลกผีมาตั้งเรียงไว้ ๔ หัว ข้างที่นอนของท่าน เมื่อเตรียมการเสร็จแล้วก็รวบรวมอำนาจจิตนั่งสมาธิอยู่หน้าหัวกะโหลกผีเหล่านั้น โดยเอาหัวกะโหลกผีเป็นจุดกรรมฐาน เมื่อนั่งใหม่ ๆ ภาพที่เกิดในนิมิต ปรากฏอย่างแปลกประหลาดพิสดาร โดยหัวกะโหลกเหล่านั้นได้หลอกหลอนท่าน ลอยเข้ามาหาท่านบ้าง ห่างไปบ้าง ใหญ่บ้าง เล็กบ้าง แต่ภายหลังเมื่อท่านได้กำหนดอารมณ์ให้ภาพเหล่านี้ผ่านเลยไปแล้ว ท่านก็ได้เห็นหัวกะโหลกเหล่านั้นในสภาพที่เป็นจริง ไม่มาหลอกหลอนท่านอีกต่อไป ซึ่งยังความปลาบปลื้มยินดีให้แก่ท่านมากขึ้น นี่เป็นเพียงการทดลองอำนาจจิตที่ฝึกไว้ของท่านเท่านั้น และก็เป็นที่น่าเสียดาย ที่ท่านก็ได้เล่าให้ผมฟังเพียงเท่านี้ แล้วก็ไม่ได้มีโอกาสจะซักถามให้ท่านเล่าต่ออีกเลย ความหวังของผมที่จะเขียนถึงการเจริญสมถวิปัสสนาของท่านก็เป็นอันล้มเหลวไป นับเป็นเคราะห์กรรมของผมเอง และเรื่องนี้ก็เป็นเรื่องแปลก เพราะเมื่อครั้งที่ผมได้ให้ท่านเล่าเพื่อจะได้เอามาเขียนหลังท่านมรณภาพแล้วนั้น ท่านได้บอกว่า “ไม่มีประโยชน์ดอกเพราะไม่คิดว่าคุณจะเขียนได้” เมื่อผมนึกขึ้นมาครั้งใด อดคิดไม่ได้ว่าท่านสามารถ

หยั่งรู้กาลอนาคตได้ว่า ผมไม่มีทางจะเขียนได้โดยละเอียดเลย เมื่อผมได้ฟังเพียงเท่านี้ ก็ขอเล่าให้ท่านผู้อ่านฟังเพียงเท่านี้

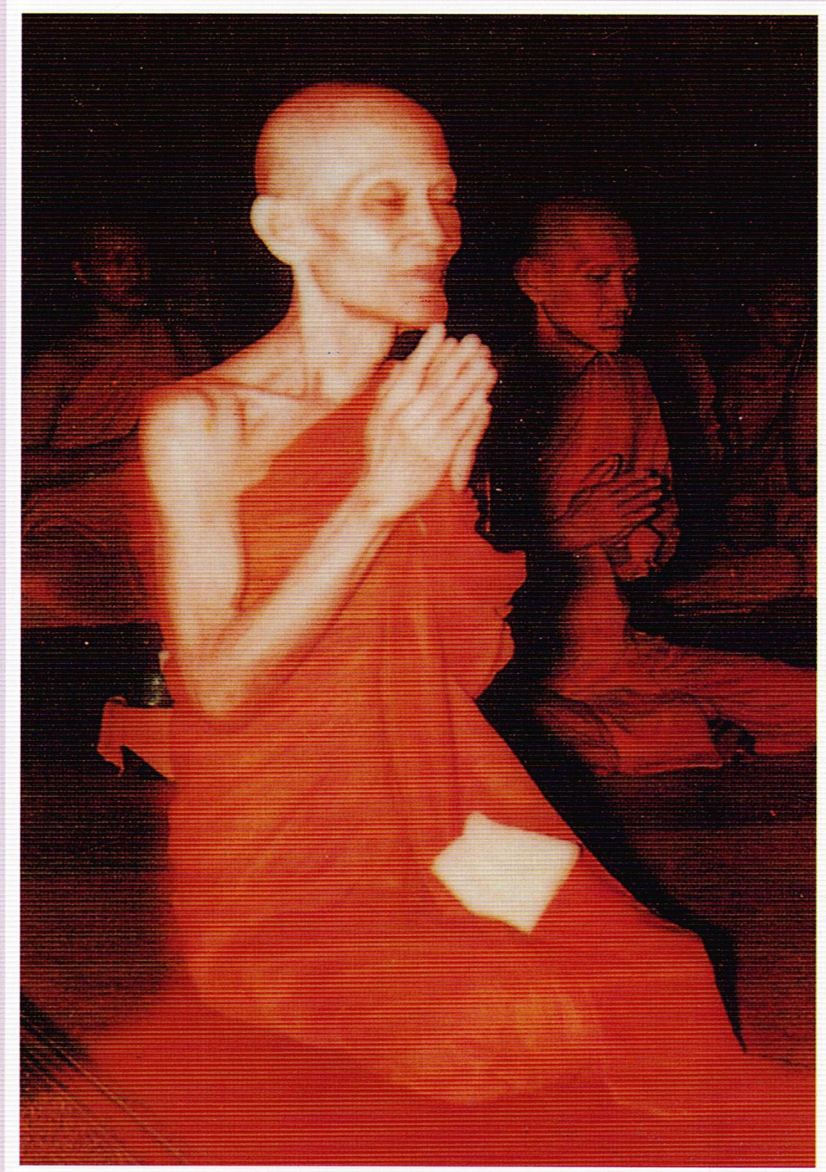
บัดนี้ ท่านธมฺมวิตกฺโก ได้ละจากโลกไปแล้ว แต่วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๑๔ เวลาประมาณ ๑๑.๐๐ น. เหลือเพียงประวัติชีวิตอันบริสุทธิ์ มีแต่ความดีงามไว้ให้ทุกคนได้ดำเนินตาม **ท่านเป็นตัวอย่างยืนยันถึงความสุขอันเกิดแต่ความสงบโดยแท้ คนที่ไม่ต้องการอะไรเลยในชีวิต เป็นผู้ประสบความสุขอย่างแท้จริงยิ่งกว่าคนที่ต้องการทุกอย่างในชีวิต ท่านเป็นตัวอย่างของสงฆ์ผู้ทรงศีลบริสุทธิ์ไม่มีความอยากใด ๆ ไม่ปรารถนาจะเป็นอาจารย์ของผู้ใด ไม่ใฝ่หาลาภสักการะ ไม่ใฝ่หาชื่อเสียงเกียรติคุณ เป็นผู้ปฏิบัติตรงต่อพระธรรมวินัยโดยเคร่งครัด มีความกตัญญูเป็นเลิศยากจะหาใครมาทัดเทียม** นับแต่นี้ต่อไป แม้จะไม่มีสังขารของท่านธมฺมวิตกฺโก แต่คุณงามความดีของท่านก็จะยังคงอยู่ตลอดไปไม่เสื่อมสลาย ท่านเคยบอกว่านามฉายาของท่านคือ ธมฺมวิตกฺโก นั้นมีความหมายถึง การระลึกถึงธรรม หรือ การ ตรึก ถึงธรรม อันเป็นนามเดิมของท่าน เมื่อครั้งที่ท่านมีชีวิตอยู่ **ท่านเคยบอกเสมอว่า "ถ้าคิดถึงอาตมาก็ให้คิดถึง ธมฺมวิตกฺโก เพราะธมฺมวิตกฺโก คือการระลึกถึงธรรม เมื่อคิดถึงเช่นนี้แล้ว ธมฺมวิตกฺโก ก็จะอยู่ข้าง ๆ เสมอ ไม่จำเป็นจะต้องมาหาอาตมา เพราะเมื่อมาหาก็มาเห็นแต่สังขาร ซึ่งวันหนึ่งก็จะเน่าเปื่อยและเสื่อมสิ้นไป จงระลึกถึงธรรมดีกว่า จะมีคุณค่าต่อชีวิตยิ่งกว่าสิ่งอื่นใด ศีลและธรรมเป็นหลักของมนุษย์ มนุษย์จะอยู่ได้สงบเยือกเย็นเป็นสุขก็โดยศีลและธรรม หากขาดสิ่งเหล่านี้แล้วมนุษย์ก็จะมีค่าเสมอกันกับสัตว์"** พวกเราทั้งหลายที่มีจิตศรัทธาต่อท่านธมฺมวิตกฺโก จงมาระลึกถึงท่านด้วยการระลึกถึงธรรมดังที่ท่านปรารถนาเถิด เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูต่อท่าน และเมื่อพวกเราทั้งหลายได้ระลึกถึงธรรมและปฏิบัติธรรมกันแล้ว ด้วยอานุภาพแห่งธรรมนั้น จะช่วยคุ้มครองให้ถึงซึ่งความสุขอย่างยิ่ง คือ**พระนิพพาน**อย่างมิต้องสงสัย

ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ กำลังทำพิธีสวดอธิษฐานจิต

ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ในอิริยาบถยืน

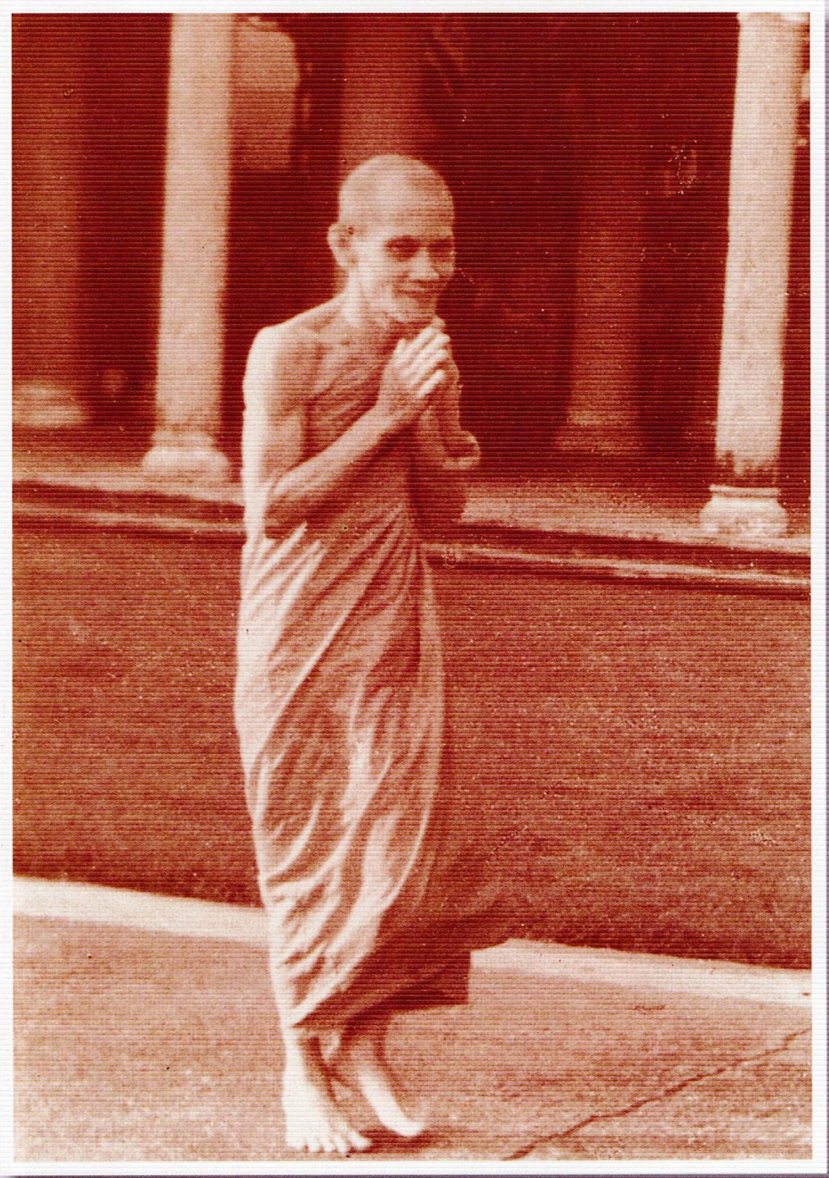

อาสนะตัวนี้ ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ใช้นั่งอธิษฐานจิตปลุกเสก
และ เสาต้นนี้ ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จะนั่งเป็นประจำเวลาลงทำวัตรเช้า–เย็น

ธมฺมวิตกฺโก

ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ กับท่านั่งพับเพียบ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของท่านโดยเฉพาะ

ภาคที่สี่

สันติวรบท

โอวาท

ของ

ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

พระพุทธเจ้าสอนว่า

"นตฺถิ สนฺติปรํ สุขํ"

"สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี"

สันติวรบท

โอวาท
ของ
ท่านเจ้าพระคุณธมมวิตกฺโก ภิกฺขุ

๑. "PERSONAL MAGNET"

เรื่องที่มีคนเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจนั้นเป็นเพราะคุณธรรมความดีของตนเองหลายประการด้วยกัน เป็นต้นว่า **วิริยะ อุตสาหะ บากบั่น เข้มแข็งแรงกล้า และ จิตใจเมตตากรุณาไม่เย่อหยิ่งจองหอง** เป็นเหตุให้ผู้ที่แวดล้อมอยู่เกิดความเมตตากรุณารักใคร่เห็นอกเห็นใจคิดที่จะช่วยเหลือ

คนซึ่งมี **กิริยามารยาทอ่อนโยน สุภาพนิ่มนวล** ย่อมเป็นที่เสน่หารักใคร่ของคนที่ได้พบเห็นและพยายามที่จะช่วยเหลือ นี่เป็น **Personal Magnet** คือ เสน่ห์ในตัวของตัวเอง เพราะฉะนั้นจงพยายามรักษาคุณสมบัติดังกล่าวนี้ไว้จะเป็นเครื่องช่วยตัวเองให้บรรลุความสำเร็จสมประสงค์ทุกประการ ทุกกาลเวลา ทั้งปัจจุบันและอนาคต

๒. เมตตา

อย่ากลัว จงรักษาตัวให้บริสุทธิ์ ไม่มีอะไรทำอันตรายได้

จงจำไว้ว่า ถ้าปรารถนาความเมตตาและความเห็นอกเห็นใจจากผู้อื่น ก็ควรส่งกระแสใจที่ประกอบด้วยความเมตตา และความเห็นอกเห็นใจไปยังท่านเหล่านั้นแล้วก็จะได้รับความเมตตาและความเห็นอกเห็นใจจากท่านเหล่านั้นเช่นเดียวกัน นี่เป็นกฎของจิตตานุภาพ แล้วความ

สำเร็จทั้งหลายที่ปรารถนา ก็จะบังเกิดแก่ตนสมประสงค์ทุกประการ เป็นแน่นอนไม่ต้องสงสัยเลย

๓. สบายใจ

คำว่า **"ไม่สบายใจ"** อย่าใช้ และอย่าให้มีขึ้นในใจต่อไป "Let it go, and get it out !" ก่อนมันจะเกิด ต้อง Let it go ! ปล่อยให้มันผ่านไป อย่ารับเอาความไม่สบายใจไว้ ถ้าเผลอไป มันแอบเข้ามาอยู่ในใจได้ พอมีสติรู้สึกตัวว่าความไม่สบายใจเข้ามาแอบอยู่ในใจ ต้อง Get it out ! ขับมันออกไปทันที อย่าเลี้ยงเอาความไม่สบายใจไว้ในใจ มันจะเคยตัว ทีหลังจะเป็นคนอ่อนแอ ออดแอด ทำอะไรผิดพลาดนิดๆ หน่อยๆ ก็ไม่สบายใจเคยตัว เพราะความไม่สบายใจนี้แหละเป็นศัตรู เป็นมารทำให้ใจไม่สงบ ประสาทสมองไม่ปกติ เป็นเหตุให้ร่างกายผิดปกติ พลอยไม่สงบ ไม่สบายด้วย ทำให้สมองทึบไม่ปลอดโปร่ง เป็น habit ความเคยชินที่ไม่ดี เป็นอุปสรรคกีดกั้นขัดขวางสติปัญญาไม่ให้ปลอดโปร่งแจ่มใส ต้องฝึกหัดแก้ไขปรับปรุงจิตใจเสียใหม่ ทั้งก่อนที่จะทำอะไรหรือกำลังกระทำอยู่ และเมื่อเวลากระทำเสร็จแล้ว ต้องหัดให้จิตใจแช่มชื่นรื่นเริง เกิดปีติปราโมทย์เป็นสุขสบายอยู่เสมอ เป็นเหตุให้เกิดกำลังกายกำลังใจ Enjoy living มีชีวิตอยู่ด้วยความเบิกบาน สมองจึงจะเบิกบาน จะศึกษาเล่าเรียนก็เข้าใจจำได้ง่าย เหมือนดอกไม้ที่แย้มเบิกบาน ต้อนรับหยาดน้ำค้างและอากาศอันบริสุทธิ์ฉะนั้น

๔. สันติสุข

พระพุทธเจ้าสอนว่า "นตฺถิ สนฺติปรํ สุขํ"

"สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี"

หมายความว่า ความสุขอื่นมี เช่น ความสุขในการดูละครดูหนัง ในการเข้าสังคม Social ในการมีคู่รักคู่ครอง หรือในการมีลาภยศ ได้รับความสุขสรรเสริญ และได้รับความสุขจากสิ่งเหล่านี้ ก็สุขจริง

แต่ว่า สุขเหล่านี้มีทุกข์ซ้อนอยู่ทุกอย่าง ต้องคอยแก้ไขปรับปรุงกันอยู่เสมอ

ไม่เหมือนกับความสุขที่เกิดจากสันติความสงบ ซึ่งเป็นความสุขที่เยือกเย็นและไม่ซ้อนด้วยความทุกข์และไม่ต้องแก้ไขปรับปรุงตกแต่งมาก

เป็นความสุขที่ทำได้ง่าย ๆ

เกิดกับกายใจของเรานี่เอง

อยู่ในที่เงียบ ๆ คนเดียวก็ทำได้ หรืออยู่ในสิ่งแวดล้อมสังคมก็ทำได้ ถ้าเรารู้จักแยกใจหาสันติสุข กายนี้ก็เพียงสักแต่ว่าอยู่ในที่ระคนด้วยความยุ่ง สิ่งแวดล้อมเหล่านั้นไม่ยุ่งมาถึงใจ

แม้เวลาเจ็บหนัก มีทุกขเวทนาปวดร้าวไปทั่วกาย แต่เรารู้จักทำใจให้เป็นสันติสุขได้ ความเจ็บนั้นก็ไม่สามารถจะทำให้ ใจเดือดร้อนตามไปด้วย

เมื่อใจสงบแล้วกลับจะทำให้กายนั้นสงบ หายทุกขเวทนาได้ด้วย

และประสบสันติสุข ซึ่งไม่มีสุขอื่นยิ่งกว่าสันติสุขนั้น พระพุทธเจ้าสอนให้ฝึกเป็น ๓ ทาง คือ

๑. สอนให้สงบกาย วาจา ด้วย**ศีล** ไม่ทำโทษทุจริตอย่างหยาบที่เกิดทางกาย วาจา เป็นเหตุให้เกิดสันติสุขทางกาย วาจา เป็นประการต้น

๒. สอนให้ฝึกหัดให้เกิดสันติสุขทางใจด้วย**สมาธิ** หัดใจไม่ให้คิดถึงเรื่องความกำหนัด

ความโกรธ

ความโลภ

ความหลง

ความกลัว

ความฟุ้งซ่านรำคาญ

ความลังเลใจ ทำให้ใจไม่เด็ดเดี่ยว ไม่เด็ดขาด เมื่อละสิ่งเหล่านี้ได้เป็นเหตุให้ใจสงบ เป็นสันติสุขทางจิตใจอีกประการหนึ่ง

๓. ทรงสอนให้ฝึกหัดให้เกิดสันติสุขทางทิฏฐิ ความเห็นด้วย**ปัญญา** พิจารณาให้เห็นว่า

สรรพสิ่งทั้งหลายไม่แน่นอน เป็น**อนิจจัง**ไม่เที่ยง คงทนอยู่ไม่ได้ ต้องเสื่อมสิ้น แปรปรวน ดับไป เรียกว่าเป็น **ทุกข์**

ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชา อ้อนวอน ขอร้อง เร่งรัด ให้เป็นไปตามความประสงค์ ท่านเรียกว่า**อนัตตา**

เมื่อเรารู้เห็นความเป็นจริงเช่นนี้จะทำให้จิตใจของเราเข้มแข็งมั่นคง เด็ดเดี่ยว ไม่หวั่นไหวไปตามเหตุการณ์ทั้งหลาย

เพราะรู้เห็นตามความเป็นจริงด้วยปัญญาว่าสิ่งเหล่านั้นมันไม่แน่นอน

มันคงอยู่ไม่ได้ ต้องเปลี่ยนแปลง เสื่อมสิ้นดับไป

ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาฝ่าฝืนของเรา

อย่าไปเร่งรัดให้เสียกำลังใจ

คงรักษาใจให้เป็นอิสระมั่นคงอยู่เสมอ

ไม่หวั่นไหวไปตามเหตุการณ์เหล่านั้น

เป็นเหตุให้ใจตั้งอยู่ในสันติสุข

เป็นอิสระเกิดอำนาจทางจิต Mind Power ที่จะใช้ทำกรณียะอันเป็นหน้าที่ของตนได้สำเร็จสมประสงค์

"นตฺถิ สนฺติปรํ สุขํ
สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี"

It needs a Peaceful Mind to support a Peaceful Body, and it needs a Peaceful Body to support a Peaceful mind, and it

needs Both Peaceful Body and Mind to attain all success that which you wish.

๕. ทำอะไรไม่ผิดเลย ก็คือไม่ทำอะไรเลย "DO NO WRONG IS DO NOTHING"

จงระลึกถึงคติพจน์ว่า "Do no wrong is do nothing !" "ทำอะไรไม่ผิดเลย ก็คือไม่ทำอะไรเลย ! "

ความผิดนี้แหละเป็นครูอย่างดีควรจะรู้สึกบุญคุณของตัวเองที่ทำอะไรผิดพลาดและควรสบายใจที่ได้พบกับอาจารย์ผู้วิเศษคือ ความผิดจะได้ตรงกับคำว่า **"เจ็บแล้วต้องจำ !"** ตัวทำเอง ผิดเอง นี้แหละเป็นอาจารย์ผู้วิเศษ เป็น Good example ตัวอย่างที่ดี เพื่อจะได้จดจำไว้สังวรระวังไม่ให้ผิดต่อไปแล้วตั้งต้นใหม่ด้วยความไม่เลินเล่อเผลอประมาท อดีตที่ผิดไปแล้วก็ผ่านพ้นล่วงเลยไปแล้ว แต่อาจารย์ผู้วิเศษ ยังคงอยู่คอยกระซิบเตือนใจอยู่เสมอทุกขณะ ว่า **"ระวัง ! อย่าประมาทนะ ! อย่าให้ผิดพลาดเช่นนั้น อีกนะ !"**

ผิดหนึ่งพึงจดไว้ ในสมอง
เร่งระวังผิดสอง ภายหน้า
สามผิดเร่งคิดตรอง จงหนัก เพื่อนเอย
ถึงสี่อีกทีห้า หกซ้ำอภัยไฉน !

จงสังเกตพิจารณาดูให้ดีเถิด จะเห็นได้ว่า นักค้นคว้าวิทยาศาสตร์ทางโลกก็ดีและท่านผู้วิเศษที่เป็นศาสตราจารย์ในทางธรรมทั้งหลายก็ดี ล้วนแต่ผ่านพ้นอุปสรรคความผิดพลาดนับครั้งไม่ถ้วนมาแล้วด้วยกันทุกท่าน

๖. สติสัมปชัญญะ
(ความระลึกได้ และความรู้ตัว)

ที่จะทำอะไรไม่ผิดนั้น ข้อสำคัญอยู่ที่สติ ถ้ามีสติคุ้มครองกายวาจาใจอยู่ทุกขณะจะทำอะไรไม่ผิดพลาดเลย ที่ผิดพลาดเพราะขาดสติ คือ เผลอ เหม่อ เลินเล่อ ประมาท ระเริง หลงลืม จึงผิดพลาด จนนึกถึงคติพจน์ว่า “กุมสติต่างโล่ป้อง อาจแกล้วกลางสนาม”

ธรรมดาชีวิตทุกชนิด ทั้งมนุษย์และสัตว์ ตลอดทั้งพืชพันธุ์พฤกษชาติ เป็นอยู่ได้ด้วยการต่อสู้ ตรงกับคำว่า “Life is fighting” “ชีวิตคือการต่อสู้” เมื่อต่อสู้ไม่ไหวขณะใดก็ต้องถึงที่สุดแห่งชีวิต คือ death ความตาย เพราะฉะนั้นยังมีสติอยู่ตราบใด ถึงตายก็ตายแต่กาย เช่นกับชีวิตของพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ท่านมีสติไพบูลย์อยู่ทุกขณะจิตท่านจึงทำอะไรไม่ผิดและถึงซึ่งอมตธรรม คือธรรมที่ไม่ตาย ตรงกับคำว่า immortal จึงเรียกว่า ปรินิพพาน คือนามรูป สังขารร่างกายที่เรียกว่า เบญจขันธ์ ขันธ์ ๕ คือ **รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ** แตกดับไปเท่านั้น

เพราะฉะนั้น ควรฝึกฝนสติ (ความระลึกก่อนทำ ก่อนพูด ก่อนคิด) สัมปชัญญะ (รู้ตัวอยู่ทุกขณะที่กำลังทำอยู่ พูดอยู่ คิดอยู่) เมื่อทำเสร็จแล้วก็มีสติตรวจตราพิจารณาดูว่าบกพร่องอย่างไร หรือเรียบร้อยบริบูรณ์ดี ถ้าบกพร่องก็รีบแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ต่อไป ถ้าเรียบร้อยดีอยู่แล้ว ก็พยายามให้เรียบร้อยดียิ่ง ๆ ขึ้นไปจนถึงที่สุด

๗. อานุภาพของไตรสิกขา
คือ
ศีล สมาธิ ปัญญา

ด้วยอานุภาพของไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญานี้แล จึงชนะข้าศึกคือกิเลสอย่างหยาบ อย่างกลาง และอย่างละเอียดได้ !

๑. ชนะความหยาบคาย ซึ่งเป็นกิเลสอย่างหยาบที่ล่วงทางกาย วาจาได้ด้วยศีล !

ชนะความยินดียินร้าย หลงรัก หลงชัง ซึ่งเป็นกิเลสอย่างกลาง ที่เกิดในใจได้ด้วยสมาธิ !

ชนะความเข้าใจ รู้ผิด เห็นผิด จากความเป็นจริงของสังขาร ซึ่งเป็นกิเลสอย่างละเอียดได้ ด้วยปัญญา !

๒. ผู้ใดศึกษาและปฏิบัติตามไตรสิกขา คือศีล สมาธิ ปัญญานี้โดยพร้อมมูล บริบูรณ์ สมบูรณ์แล้ว ผู้นั้นจึงเป็นผู้พ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้เป็นแน่นอน ไม่ต้องสงสัยเลย !

เพราะฉะนั้น จึงควรสนใจ เอาใจใส่ ตั้งใจศึกษา และปฏิบัติตามไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา นี้ ทุกเมื่อเทอญ

๘. ดอกมะลิ

ดอกมะลิเป็นดอกไม้ที่ถูกรับรองแล้วว่าเป็นดอกไม้ที่หอมเย็นชื่นใจที่สุดและขาวบริสุทธิ์ที่สุดในบรรดาดอกไม้ทั้งหลาย

ชีวิตของมนุษย์ที่เป็นอยู่ก็เช่นเดียวกับการเล่นละคร ขอให้เป็นตัวเอกที่มีชื่อเสียงที่สุดเช่นเดียว หรือลักษณะเดียวกับดอกมะลิ อย่าเป็นตัวผู้ร้ายที่เลวที่สุด และให้เห็นว่าดอกมะลินี้จะบานเต็มที่เพียง ๒-๓ วัน ก็จะเหี่ยวเฉาไป

ฉะนั้น ขอให้ทำตัวให้ดีที่สุดเมื่อยังมีชีวิตอยู่ ให้หอมที่สุดเหมือนดอกมะลิที่เริ่มแย้มบานฉะนั้น

"จงเลือกทำแต่กรรมที่ดี ๆ"

๙. "ทำดี ดีกว่าขอพร"

"จงเลือกทำแต่กรรมที่ดี ๆ นะ !"

เตือนให้เตรียมตัวไว้ดำเนินชีวิตต่อไปเป็นคำแทนคำอวยพรอย่างสูงสุด ประกอบด้วยเหตุผล เมื่อทำกรรมดีแล้ว ไม่ให้พรก็ต้องดี เมื่อทำชั่วแล้วจะมาเสกสรรปั้นแต่ง อวยพรอย่างไรก็ดีไม่ได้ ทำชั่วเหมือนโยนหินลงน้ำ จะต้องจมทันที ไม่มีผู้วิเศษใด ๆ จะมาเสกเป่าอวยพรอ้อนวอนขอร้องให้หินลอยขึ้นมาได้ ทำกรรมชั่วจะต้องล่มจมป่นปี้เสียราศีเกียรติคุณชื่อเสียงเหมือนก้อนหินหนักจมลงไปอยู่กับโคลนใต้น้ำ ทำดีเหมือนน้ำมันเบา เมื่อเทลงน้ำย่อมลอยเป็นประกายมันปลาบอยู่เหนือน้ำ

ทำกรรมดี ย่อมมีสง่าราศี มีเกียรติคุณชื่อเสียง มีแต่คนเคารพนับถือยกย่องบูชา เฟื่องฟุ้งฟูลอย เหมือนน้ำมันลอย ถึงจะมีศัตรูหมู่ร้ายจงใจเกลียดชังมุ่งร้ายอิจฉาริษยา แช่งด่าให้จม ก็ไม่สามารถจะเป็นไปได้ กลับจะแพ้เป็นภัยแก่ตัวเอง ขอให้จงตั้งใจกล้าหาญ พยายามทำแต่กรรมดี ๆ โดยไม่มีความเกรงกลัวหวั่นไหวต่ออุปสรรคใด ๆ ทั้งสิ้น ผู้ที่มีความเลื่อมใสในคุณพระรัตนตรัย ผู้ที่มีโชคดี ผู้ที่มีความสุขและผู้ที่มีความเจริญ ประสงค์ใดก็สำเร็จสมประสงค์ ก็คือผู้ที่ประกอบกรรม ทำแต่ความดีอย่างเดียวนั่นเอง

คำเตือนสติและโอวาทของท่านธมฺมวิตกฺโก

จากพระครูปัญญาภรณ์โศภน
(พระภาวนาปัญญาวิสุทธิ์ อำพัน บุญ-หลง)

เห็นเสือหมอบ อย่าเชื่อ ว่าเสือไหว้
เผลอเมื่อไร เสือกิน สิ้นทั้งขน
เป็นคนต้อง เกรงเยงยำ น้ำใจคน
เขาถ่อมตน อย่าเหมา ว่าเขากลัว

เขาไม่สู้ อย่าเหมา ว่าเขาแพ้
คชสีห์แท้ หรือจะสู้ หมูชั่ว
วางตนสม คมประจักษ์ ในฝักตัว
ชาติคนชั่ว ลบหลู่ อย่าสู้มัน

เมื่อน้ำไหว ไหลเชี่ยว เป็นเกลียวกล้า
เอานาวา ขวางไว้ ภัยมหันต์
เรื่องของคน ปนยุ่ง นังนุงครัน
ต้องปล่อยมัน เป็นไป ใจสบาย

อวดฉลาด พูดออก บอกว่าโง่
ฟังเขาโอ้ อวดอ้าง อย่าขวางเขา
ขัดคอเขา เขาโกรธ พิโรธเรา
เป็นเรื่อง เร่าร้อนใจ ไม่เป็นการ

ใครมีปาก อยากปูด ก็พูดไป
เรื่องอะไร ก็ช่าง อย่าฟังขาน
เราอย่าต่อ ก่อก้าว ให้ร้าวราน
ความรำคาญ ก็จะหาย สบายใจ

ปฏิบัติบูชา

พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า **"ปฏิบัติบูชาเป็นบูชาอย่างเลิศสูงสุด"** คือปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระองค์ เป็นการบูชาอย่างถูกพระทัยและเป็นการสนองพระคุณพระพุทธเจ้าอย่างสูงสุด คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าที่เป็นหลักหัวใจสำคัญที่สุดก็คือ ทางกาย วาจา ใจ ทิฏฐิ ความเห็นด้วยปัญญา

๑. **ศีล** การฝึกกายวาจาให้สุภาพ อ่อนโยน นิ่มนวล ละมุนละไม ไม่มีเวร ไม่มีภัยกับใคร ๆ เป็นเหตุให้ผู้ประสบพบเห็นเกิดความรัก ความเอ็นดู ความเมตตากรุณาปรานีและเกรงใจ ศีลเป็นเสน่ห์สำคัญให้เกิดความรัก ความเอ็นดู กรุณาปรานี ช่วยอนุเคราะห์สงเคราะห์ให้สำเร็จกิจที่ประสงค์ได้อย่าง ๑ อย่างนี้

๒. **สมาธิ** ฝึกหัดใจให้อ่อนโยนสุภาพนิ่มนวลละมุนละไม ไม่อยู่ใต้อำนาจของอารมณ์ฝ่ายต่ำเหล่านี้ คือ ความกำหนัด ความขัดเคือง โกรธแค้นอาฆาตพยาบาท โลภอิจฉาริษยา ความลุ่มหลงมัวเมา ความหดหู่ ซบเซามึนซึม ท้อแท้อ่อนแอเกียจคร้าน สะดุ้งหวาดกลัว ตื่นเต้น ประหม่า ฟุ้งซ่านรำคาญใจและความสงสัยลังเล เงอะ ๆ งะ ๆ ไม่แน่ใจ เหล่านี้ เมื่อจิตมีอำนาจอยู่เหนืออารมณ์ฝ่ายต่ำที่กล่าวมานี้แล้ว เป็นเหตุให้จิตใจสดชื่นแจ่มใสปลอดโปร่งเข้มแข็งกล้าหาญเด็ดขาด เมตตากรุณาเป็นเหตุให้เกิดอำนาจทางจิต เป็นเสน่ห์ที่จะดึงดูดใจผู้ที่ได้ประสบพบเห็นให้เกิดความรัก ความเมตตา เอ็นดู กรุณาปรานีและเกรงใจ ช่วยสงเคราะห์อนุเคราะห์ เป็นเหตุให้ประสบความสำเร็จที่มุ่งหมาย

๓. **ปัญญา** พิจารณาให้เห็นคนทุกชั้นเป็นเพื่อนทุกข์เกิดแก่เจ็บตาย รักสุขเกลียดทุกข์ ร่วมสุขร่วมทุกข์ หัวอกอันเดียวกันทั้งนั้น เป็นเหตุให้เกิดความรักความเอ็นดู ความเมตตากรุณาปรานี แสดงออกมา

ทางจิตใจและกายวาจา เป็นเหตุให้ผู้ประสบพบเห็นทุกชั้นวรรณะที่เกี่ยวข้องติดต่อในสังคม เกิดความรัก ความเอ็นดู ความเมตตากรุณาปรานี ยินดีช่วยสงเคราะห์อนุเคราะห์ให้สำเร็จกิจที่สมประสงค์

พึ่งตน

จงพึ่งตัวเอง

จงเป็นแสงสว่างของตัวเอง

จงเป็นผู้นำตัวเอง

จงรับผิดชอบตัวเอง

จงพิจารณาตัวเอง

จงมีตนเป็นที่พึ่ง

เต็มไปด้วยความเชื่อมั่นในสมรรถภาพของตนเอง

ก้าวไปข้างหน้าด้วยความกล้าหาญ เข้มแข็ง เด็ดขาด มั่นคงไม่ท้อถอย

มุ่งไปข้างหน้าด้วยความหวังสู่จุดหมายที่ตนปรารถนาอันสูงสุด แล้วก็จะบรรลุถึงความสำเร็จที่ประสงค์และมุ่งหมายทุกประการ

จงพึ่งตัวของตัวเอง อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ – ตนเองเป็นที่พึ่งของตน โก หิ นา โถ ปโร สิยา –– ใครอื่นเล่าจะเป็นที่พึ่งของตนได้ นี้เป็นคำสอนของสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นความจริงยั่งยืน

ก่อนที่จะอ้อนวอนขอให้ผู้อื่นช่วย ต้องพึ่งคำสอนของพระพุทธเจ้าที่กล่าวมาก่อนแล้ว ที่พึ่งภายในตนเองสำคัญมากกว่าที่พึ่งภายนอก ซึ่งมา

จากคนอื่น ถึงคนอื่นจะช่วยได้ ก็ช่วยได้เฉพาะ เพราะตนเองช่วยตนเองก่อน พระพุทธเจ้าก็เป็นแต่ผู้ชี้ทางแนะนำสั่งสอนให้เท่านั้น

จงพึ่งตัวเอง จงเป็นแสงสว่างนำตัวเอง อย่าหวังพึ่งสิ่งภายนอก ทุกคนต้องต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรคแห่งวิถีชีวิตของตนด้วยตนเอง พระพุทธเจ้าก็ดี ครูบาอาจารย์ บิดามารดา ญาติ มิตรสหาย ผู้มีไมตรีจิตสนิทสนมรักใคร่ ก็เพียงแต่เป็นผู้เอาใจช่วย เป็นกำลังใจ เป็นเครื่องกระตุ้นบำรุงขวัญเท่านั้น

ความทะเยอทะยาน

พระพุทธเจ้าท่านทรงสอนว่า “ambition” คือความทะเยอทะยานอยากได้ใฝ่สูงจนเกินไป ถ้าได้สมหวังก็ดี ถ้าพลาดพลั้งไม่ได้สมหวัง จะเป็นเหตุให้เกิดทุกข์อย่างมหันต์ พระพุทธเจ้าทรงสอนให้ปฏิบัติอย่างสายกลาง อย่าให้ตึงนักและอย่าให้หย่อนเกินไป เหมือนพิณ ๓ สาย ถ้าตึงเกินไปดีดก็ขาด ถ้าหย่อนเกินไปเสียงก็ไม่เพราะ ต้องพอดี ๆ ไม่ตึงนักและไม่หย่อนนัก

การตามใจตัวมากเกินไปก็ทำให้เกียจคร้านย่อหย่อน ทำงานไม่สำเร็จ การบังคับตัวเองเคร่งเครียดมากเกินไป ก็เป็นการทรมานตัว เป็นเหตุให้หักกลางคัน break down ไปไม่ตลอดไม่ถึงจุดหมายปลายทาง

จงปฏิบัติให้พอเหมาะพอดี ทั้งร่างกายและจิตใจ ระวังรักษาสุขภาพให้สมส่วน ทั้งทางกายและทางใจ จึงจะบรรลุความสำเร็จ

วิธีขับอารมณ์ร้าย

อารมณ์ร้าย คือ ความกลัว ความกังวลกลุ้มใจ ความร้อนใจ ความห่วงใย ความเกลียด ความโกรธ ความหึงหวง ความริษยา ใจคอเหี่ยวแห้ง ความโศก ความตื่นเต้น ความเสียใจ โทมนัส ความบ่นเพ้อรำพันด้วยเสียใจ โหยหวน โศกเศร้า คร่ำครวญถึง มืดมนต์ ความเสียใจ ตรอมใจ

เมื่ออารมณ์ร้ายเหล่านี้เกิดขึ้นในใจ จงหายใจเข้าให้ลึก ๆ สร้างมโนภาพสูดเอากำลังงานของชีวิตที่มีอยู่ในสากลโลก (The universal supply of life energy) อำนาจ ความแข็งแรงและกำลังเข้าไป

เมื่อหายใจออกจงนึกขับอารมณ์ร้ายเหล่านี้ออกมา และเพ่งกล่าวในใจว่า “ออกไป ออกไป ออกไป” พร้อมกับทำความรู้สึกว่า อารมณ์ร้ายเหล่านี้ออกไปจากใจแล้ว ปฏิบัติอย่างนี้จนกว่าอารมณ์นั้นจะจางหายไป ถ้าไม่หายอย่าเพิ่งเลิก หรืออีกอย่างหนึ่ง เพ่งดูอารมณ์ร้าย เหล่านั้นที่เกิดขึ้น แยกใจออก เหมือนกับดวงจันทร์แยกออกจากเมฆ อารมณ์ร้ายเหล่านี้เป็นเมฆหมอกจะมาบังใจ ตามปกติไม่ได้อยู่ที่ใจ มันจรมาเป็นครั้งคราว เหมือนมารมาผจญหรือลองใจว่า เราจะเข้มแข็งหรือไม่ ถ้าเรามีกำลังต่อต้านพอ ค่อย ๆ จางไปทีละน้อย ๆ จนมันหลบหน้าหายไป

ในทางตรงกันข้าม ถ้ากำลังใจต่อต้านไม่พอ มันก็กำเริบได้ใจ ผจญเราล่มจมป่นปี้ไปเหมือนกัน เพราะฉะนั้นเวลามันเกิดขึ้น ให้มีสติระลึกว่าเวลานี้เจ้าอารมณ์ร้ายเหล่านี้เกิดขึ้นแก่เราแล้ว วางใจเฉยเพ่งดู ต่อต้านอย่างสงบ นึกในใจว่า “ปล่อยมันไป อย่ายึดมันไว้ สักประเดี๋ยวมันก็ค่อย ๆ จางหายไป” อารมณ์ร้ายเหล่านี้อ่อนแอ เหมือนเมฆในท้องฟ้า สู้กำลังที่เข้มแข็งไม่ได้เว้นไว้แต่เราจะชอบมัน แล้วเลี้ยงมันไว้เป็นมิตรสหายสนิทกับใจ มันก็จะทำลายใจเราทีละน้อย ๆ เหมือนสนิมกัดเหล็กให้กร่อนไปทีละน้อย เพราะฉะนั้นอย่าประมาท จงระวังให้มากอย่างที่สุด จงอย่าสมาคมกับอารมณ์เหล่านี้เป็นอันขาด

ในทางตรงกันข้าม ถ้าอารมณ์ดีมีประโยชน์ ที่ให้เกิดความกล้าหาญ บากบั่น วิริยะ อุตสาหะ เข้มแข็ง อดทนก้าวหน้า เหล่านี้ควรรักษาไว้ และบำรุงให้เจริญวัฒนาถาวรยิ่งๆ ขึ้น เหมือนกับดวงจันทร์ที่ปราศจากเมฆหมอกฉะนั้น

วิธีทำสมาธิ

วิธีทำสมาธิ คือ รวบรวมกำลังใจลงในกิจที่กำลังทำอยู่เฉพาะหน้า ตัดเรื่องฟุ้งซ่านไปในอดีตที่ล่วงไปแล้ว ตัดเรื่องฟุ้งซ่านไปในอนาคตที่ยังไม่มาถึง รวมกำลังใจทั้งหมดเพ่งอยู่เฉพาะกิจกรณียะที่กำลังทำอยู่เฉพาะหน้าในปัจจุบันอย่างเดียว

จงนึกถึงคำสอนของท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ญาณวรมหาเถระ)

"ท่านจงปล่อยข้างหน้า ปล่อยข้างหลังเฮย
จงปล่อยในท่ามกลาง อย่ายั้ง
ถึงฝั่งภพปล่อยวาง มานัส สรรพนา
จักไม่ประสบเกิดทั้ง แก่ม้วยต่อไป"

ข้างหน้าคืออนาคต ข้างหลังคืออดีต ท่ามกลางคือปัจจุบัน นี่สำหรับปฏิบัติทางจิตที่จะให้บรรลุพระนิพพาน

ถ้ายังไม่ต้องการพระนิพพาน ก็เพ่งเฉพาะปัจจุบัน ที่กำลังท่อง กำลังฟัง กำลังอ่าน กำลังเรียน กำลังศึกษาอยู่เฉพาะหน้าในปัจจุบัน

เรื่องการหน่ายกาม

ท่านเจ้าคุณนรรัตนฯ ได้แนะนำสอนพระฝรั่ง ที่ได้มาพบสนทนาภายในโบสถ์วัดเทพศิรินทร์ฯ หลังจากท่านได้ปฏิบัติกิจเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ท่านพระครูปัญญาภรณ์โสภณ (มหาอำพันบุญ-หลง) จึงเห็นว่ามีความสำคัญมาก ได้ขออนุญาตจากท่านบันทึกไว้พิมพ์แจกจ่ายแก่ลูกศิษย์ เพราะจะได้เป็นประโยชน์แก่พุทธศาสนิกชนโดยท่านพระครูปัญญาภรณ์ฯ ได้พิมพ์ทั้งในด้านภาษาไทย-อังกฤษไว้ ดังมีใจความดังนี้

Sensual craving arises through unwise thinking on the agreeable and delightful.

กามฉันท์ หรือ กามตัณหา เกิดขึ้นจากความไม่ฉลาด หลงคิดเห็นอารมณ์ต่าง ๆ เป็นที่ถูกใจและน่ายินดี

It may be suppressed by the following ๖ methods :-

สามารถข่มไว้ได้ด้วยวิธีทั้ง ๖ ดังต่อไปนี้ :-

๑. Fixing the mind upon an idea that arouses disgust.

เพ่งใจให้เห็นอสุภารมณ์คือ อารมณ์ที่ปฏิกูล น่าเกลียดไม่งามของสังขารร่างกาย จนให้เกิดความเบื่อหน่าย คลายความรักใคร่ หายความกำหนัดยินดี

๒. Meditation upon the impurity of the body.

เพ่งพินิจ พิจารณาความปฏิกูลของร่างกาย (แยกออกเป็นอาการ ๓๒ ที่เรียกว่า กายคตาสติภาวนามี ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เอ็น กระดูก เป็นต้น)

๓. Watching over the sin doors of sense.

ใช้สติสำรวมอินทรีย์ เฝ้าระวังทวารทั้ง ๖ (คือ ตา หู จมูก ลิ้น

กาย ใจ เมื่อได้ประสบพบเห็น รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ และธรรมารมณ์ อย่าให้ความรักใคร่ กำหนัด ยินดียินร้ายเกิดขึ้นภายในจิตใจ)

๔. Moderation in eating.

ให้รู้จักประมาณการบริโภคอาหาร อย่าให้อิ่มมากจนเกินไป จะเป็นเหตุให้เกิดความกำหนัดทางกายและลุกลามเข้าไปถึงจิตใจ ให้เกิดความเศร้าหมองด้วยฉันทราคะ

๕. Cultivating friendship with the good.

ทำความวิสาสะคบหาสมาคม สนทนาปราศรัย สนิทสนมคุ้นเคยกับกัลยาณมิตร เพื่อนผู้ดีงาม ที่จะชักชวนให้สนทนาไปในทางที่จะให้เสื่อมคลาย หายความรักใคร่ กำหนัด ยินดี และยินร้ายในรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ และธรรมารมณ์

๖. Right instruction

ฝึกฝนปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้อง ตามไตรสิกขา คือ:– ศีล สมาธิ ปัญญา

๑. พยายามกำจัดตัดกิเลส เครื่องเศร้าหมองอย่างหยาบ ที่ล่วงออกมา ทางกายวาจาด้วยศีล

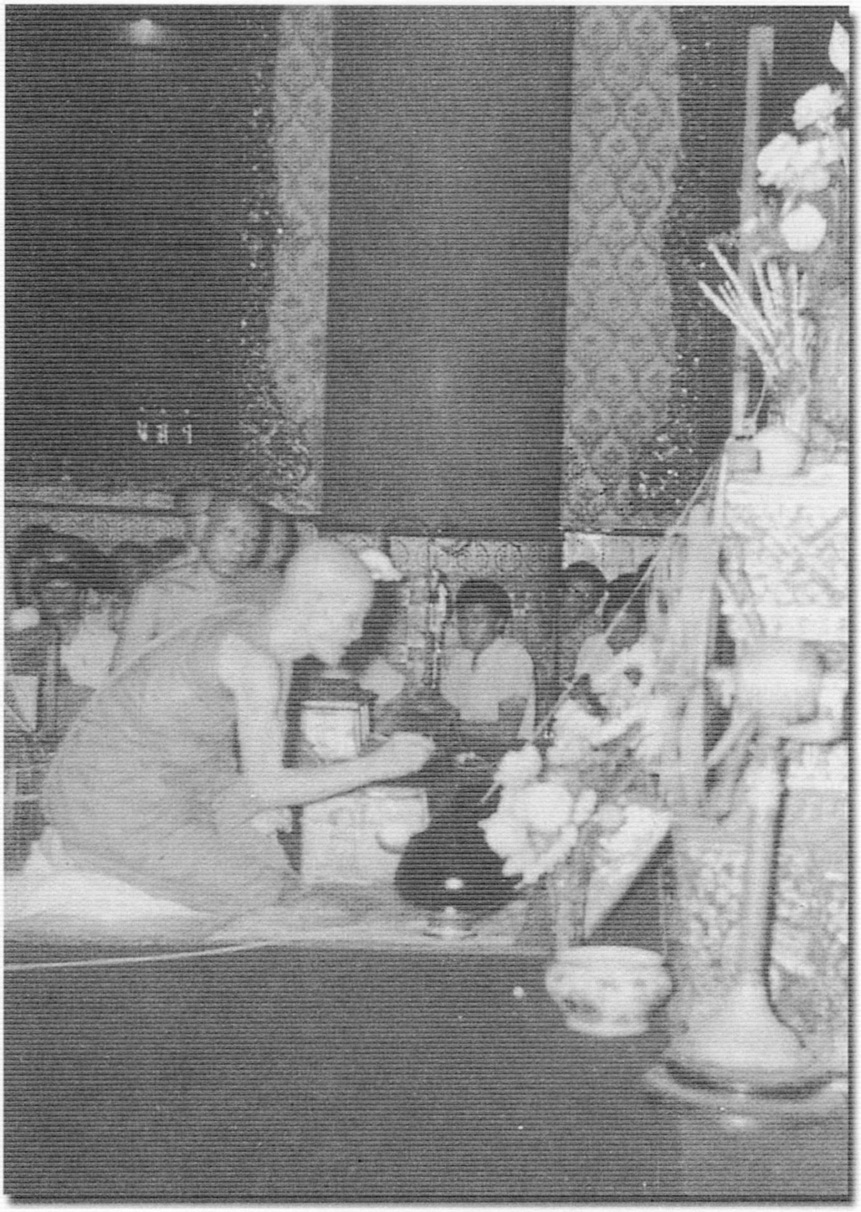
๒. พยายามกำจัดตัดกิเลส เครื่องเศร้าหมองอย่างกลาง คือ นิวรณ์ ทั้ง ๕ มี กามฉันท์พยาบาท ถีนะมิทธะ อุทธัจจะกุกกุจจะ วิจิกิจฉา ด้วยสมาธิ ย่นย่อนิวรณ์ ๕ ลงเป็น ๓ คือ:–

๑. ราคะโลภะ ๒. โทสะ ๓. โมหะ ๑. กามฉันท์นิวรณ์ ความพอใจในกามเป็นฝ่ายราคะโลภะ ๒. พยาบาทนิวรณ์ ความขึ้งเคียดโกรธ เคืองเป็นฝ่ายโทสะ ที่เหลือ อีก ๓ คือ ถีนะมิทธะ ความหดหู่ง่วงเหงา อุทธัจจะกุกกุจจะ ความฟุ้งซ่าน รำคาญ และ วิจิกิจฉา ความลังเลสงสัยทั้ง ๓ นี้ เป็นฝ่าย โมหะ

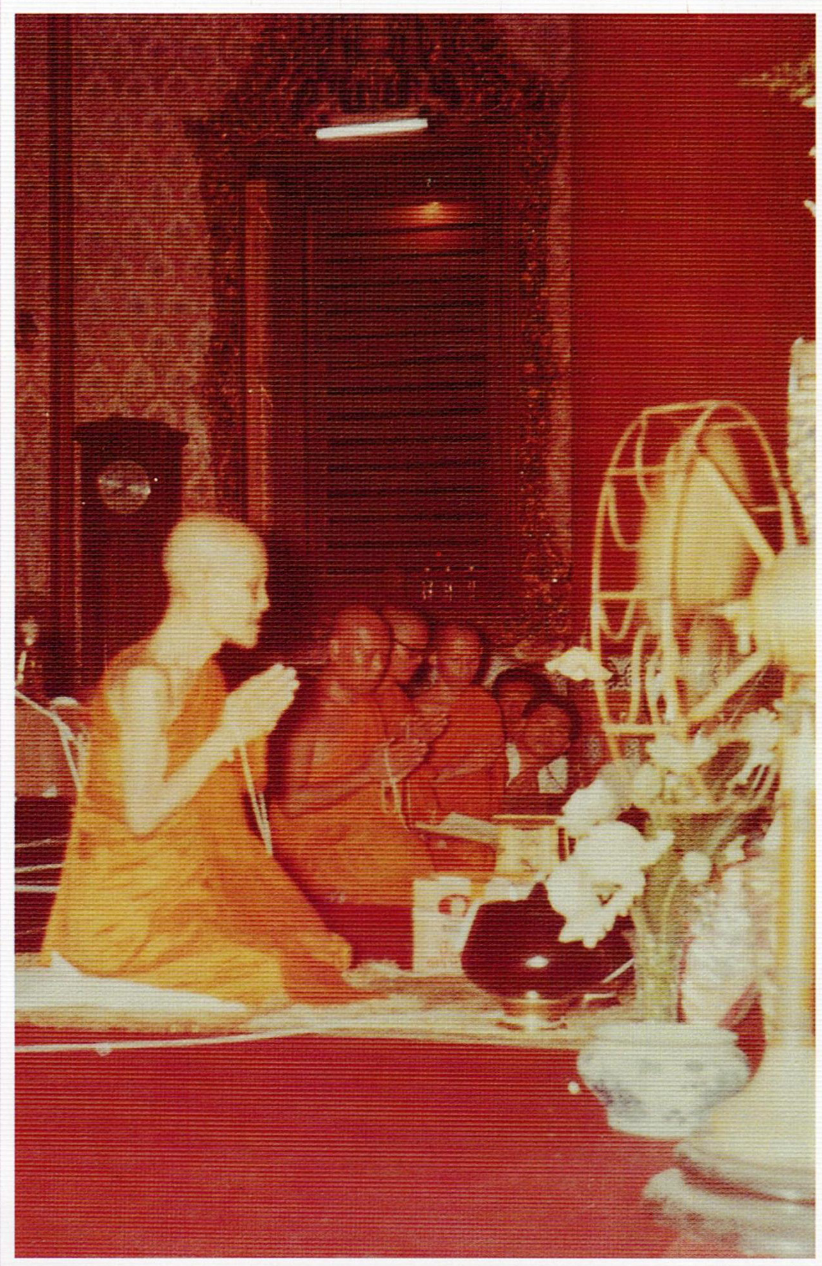
๓. พยายาม กำจัด ตัดกิเลส อย่างละเอียด ที่เกิดทางทิฐิความเห็นด้วยปัญญา ด้วยการพิจารณาเห็นตามความเป็นจริงของสังขาร ซึ่งมีลักษณะเกิดขึ้น เสื่อมสิ้นกันไป ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชา

The sensual craving is forever destroyed upon the entrance into Anagamiship.

กามฉันท์ หรือ กามตัณหานี้ สลัดกำจัดตัดได้อย่างเด็ดขาด อยู่เมื่อเข้าสู่กระแส พระอนาคามิมรรค บรรลุถึงพระอนาคามิผล

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ กำลังทำพิธีสวดอธิษฐานจิต.

ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ กำลังทำพิธีสวดอธิษฐานจิต

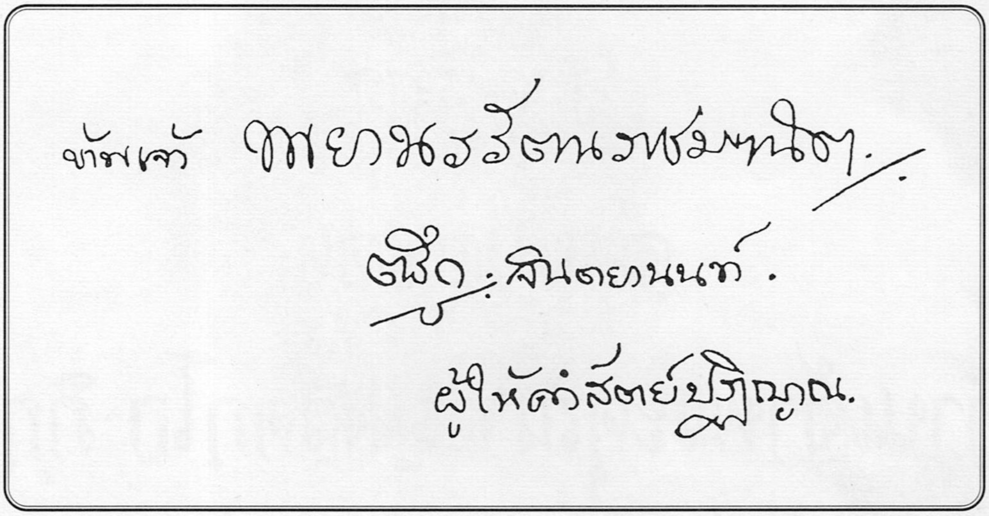
ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ กำลังเดินเวียนเทียนรอบโบสถ์วัดเทพศิรินทราวาส.

ภาคที่ห้า

ลายมือของ

ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

ที่เขียนถึงบุคคลต่างๆ เช่น
พระอุปัชฌาย์ของท่าน, คู่หมั้นของท่าน,
น้องชายของท่าน ฯลฯ

ลายเซ็นนามบรรดาศักดิ์ ของท่านเจ้าคุณนรรัตน์ ฯ
ซึ่งได้เซ็นให้ไว้กับบุคคลผู้หนึ่ง ก่อนหน้าที่ท่านจะอุปสมบท ๓๗ วัน ฯ
เมื่อท่านได้อุปสมบทแล้ว ไม่เคยเซ็นนามบรรดาศักดิ์นี้อีกเลย
จนตลอดอายุขัยของท่าน ฯ

ในการขึ้นกุฏิสมเด็จพระอุปัชฌายะ
ณวันที่ ๒ พฤศจิกายน พ,ศ, ๒๔๗๒

"ความสงบเปนสุขจริงหนอ !"

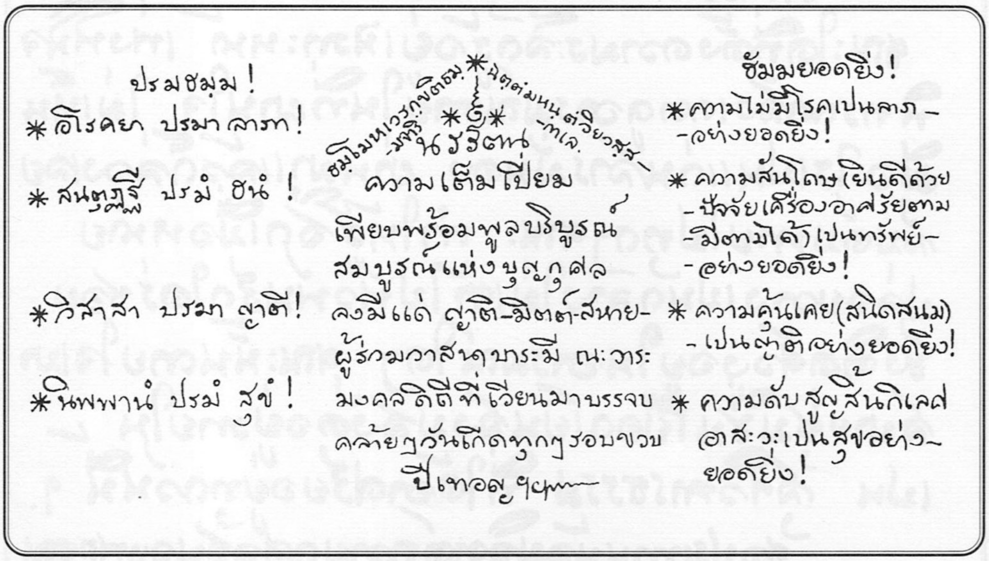
ขณะใดที่ตั้งความระลึกรู้อยู่เฉพาะหน้า เพ่งพินิจพิจรณาสังเกตดูอารมณ์ภายในที่ผ่านใจ ไม่เห็นมีอะไรเปนแก่นสารมั่นคง ผ่านมาแล้วก็ล่วงเลยลับดับหายไปทุกๆ ขณะ ทำให้รู้สึกเบื่อหน่ายปล่อยวางเปนกลางไม่เข้าไปพัวพันรักใคร่ชอบชังติดข้องอยู่ในอารมณ์ใดๆ ขณะนั้นกายใจเบาสบายชุ่มชื่นเยือกเย็นสงบสงัดอยู่ภายในเปน สุขวิหารธรรม ที่ได้อาศรัยอยู่ทุกวันนี้ ฯ.

ขอประทานน้อมจิตต์ถวายกุศลสนองพระคุณ
ธมฺมวิตกฺโก

คำเขียนแผ่นนี้ คุณตริ จินตยานนท์ ได้นำมาให้ข้าพเจ้าเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ บอกว่า ได้จากบนกุฏิเมื่อไปทำความสะอาด

เมื่อข้าพเจ้าได้อ่านและพิจารณาดูแล้ว เห็นว่ามีค่าสูงยิ่งทางจิตใจผู้แสวงหาความสงบ ขอให้อ่านแล้วคิดพิจารณาด้วยปัญญาของตนเอง จะเห็นแสงสว่างทางสุขสงบอันหาค่ามิได้

ท. เลียงพิบูลย์

ปรมชมฺม !
* อโรคยา ปรมา ลาภา !
* สนฺตุฏฺฐี ปรมํ ธนํ !
* วิสาสา ปรมา ญาติ !
* นิพพานํ ปรมํ สุขํ !

ความเต็มเปี่ยม
เพียบพร้อมพูลบริบูรณ์
สมบูรณ์แห่งบุญกุศล
จงมีแด่ ญาติ-มิตต์-สหาย-
ผู้ร่วมวาสนาบารมี ณ วาระ
มงคลดิถีที่เวียนมาบรรจบ
คล้ายๆ วันเกิดทุกๆ รอบขวบ
ปีเทอญฯ

ชัมมยอดยิ่ง !
* ความไม่มีโรคเปนลาภ-
-อย่างยอดยิ่ง !
* ความสันโดษ (ยินดีด้วย
-ปัจจัยเครื่องอาศรัยตาม
-มีตามได้) เปนทรัพย์-
-อย่างยอดยิ่ง !
* ความคุ้นเคย (สนิดสนม)
-เปนญาติอย่างยอดยิ่ง !
* ความดับสูญสิ้นกิเลศ
อาสะวะเปนสุขอย่าง-
ยอดยิ่ง !

คำอวยพรของท่าน (ไม่ปรากฏปีที่เขียน)

สมเด็จฯ-เจ้าคุณนรรัตนฯ

พระภิกษุพระยานรรัตนราชมานิต มีความเคารพเลื่อมใสในท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯเป็นพิเศษ ถวายนามสมเด็จฯใหม่ด้วยลายมือของท่านว่า

สมเดจพระพุทธญาณวรวิสุทธมหาเถราจารย์เจ้า
ณเทพศิรินทราสุทธาวาส

สมเดจ พระพุทธญาณวรอมิตาวิสุทธิโลกุตตรจารย์
เทพศิรินทราสุทธาวาส

พระภิกษุพระยานรรัตนราชมานิต มีความเชื่อมั่นว่าท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นพระอริยสาวกผู้บริสุทธิ์แล้ว

เมื่อ ๔๕ ปีล่วงมาแล้ว ณ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๔๖๘ วันถวายพระเพลิงพระบรมศพ รัชกาลที่ ๖ มหาเสวกตรี พระยานรรัตนราชมานิต เจ้ากรมมหาดเล็กห้องพระบรรทม ได้มีศรัทธาประสาทะในพระบวรพุทธศาสนา บรรพชาอุปสมบทในสำนักเจ้าประคุณสมเด็จ ฯ เพื่ออุทิศพระราชกุศลถวายสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าพระองค์นั้น ท่านเป็นผู้ฝึกหัดทางโยคะมาในขณะยังรับราชการอยู่ ได้เขียนเป็นจดหมายลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๙ กราบเรียนเจ้าประคุณถึงวิธีบริหารกายตามแบบโยคะดังได้พิมพ์รักษาต้นฉบับไว้แล้วนี้ เจ้าประคุณได้พิจารณาแล้วขอให้เจ้าคุณนรรัตน ฯ อธิบายแลแสดงวิธีนั้น ๆ ประกอบด้วย เมื่อเป็นที่พอใจแล้วเจ้าประคุณจึงได้เรียบเรียงตามเค้านั้น ๗ วิธี มีเพิ่มเติมอีกเล็กน้อย ตั้งแต่นั้นจนกระทั่งถึงที่สุดอายุขัยเจ้าประคุณได้บริหาร

กายด้วยวิธีดังกล่าวตลอดมา ได้เคยพิมพ์แจก
สานุศิษย์เพื่อเป็นประโยชน์เหมือนกัน แต่ไม่
แพร่หลายเหมือนแบบไหว้ ๕ ครั้ง ต้นฉบับที่
พิมพ์ในครั้งนั้นหายากแล้ว ในการบำเพ็ญกุศล
น้อมอุทิศถวายเจ้าประคุณประจำปีที่ ๑๙ นี้ จึง
ได้จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์ ฯ

ที่ ๑ นอนยืดตัวเหยียดมือเท้า แลงอมือบิดขี้เกียจข้างละ ๒ หน ฯ

ที่ ๒ นอนแขม่วท้อง ๖ ระยะ เบ่งท้อง ๒ ระยะ รวม ๖ หน ฯ

ที่ ๓ นอนเตะขึ้นข้างละเท้า ข้างละ ๑๐ หน แลรวม ๒ เท้าเตะขึ้นไปเลยลุกขึ้น ๑ หน ฯ

ที่ ๔ นั่งขัดสมาธิบดท้องรอบ ๆ กลับไปกลับมา ๑๐ หน ฯ

ที่ ๕ ยืนกางแขนแบมือบิดตัวไปข้างละหน แลก้มลงแตะปลายเท้าข้างละหน ฯ

ที่ ๖ ยืนชูมือขึ้นอ้า ๆ เต้นเขย่งตัวทีละข้าง ๆ ละ ๒๐ หน (เขย่งเกงกอย)

ที่ ๗ ยืนเอา ๒ มือจับท้ายทอยก้มศีรษะลงแล้วแหงนดูดาว เอียงคอหมุนกลับไปกลับมา ๗ หน ฯ

เพิ่มเติม เอามือกดแผ่นดินแลค้ำฟ้าทั้งสองข้าง ฯ งอแขนเกร็งเต็มแรงสลัดออกไปข้างหน้าและทั้ง ๒ ข้าง เหยียดออกไปข้างหลังด้วย ๓ หน ฯ ไกวแขนทั้งสองข้างขึ้นลง ๑๐ หน ฯ หายใจให้เต็มปอด หายใจขยายซี่โครง หายใจลงสุดข้างล่าง ฯ มองดูไกลกลอกตาทั้ง ๔ ด้าน หลับตากลอกเช็ดกับเปลือกตาให้ทั่ว ฯ เอานิ้วฉูเหงือกกดนวดให้ทั่วแรงหน่อย ทั้งข้างบนทั้งข้างล่าง ฯ ขึ้นลงบันไดจนเหนื่อยหัวใจเต้นแรงจึงหยุด ฯ

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์

๒๕ มิถุน ๑๙.

ขอประทานกราบเรียน พระคุณ

เกล้าฯ ขอประทานถวายวิธีบริหาร
ร่างกายประจำวัน ซึ่งเกล้าฯ มั่นใจว่า
ถ้าไม่มีอดีตกรรมตามสนองแล้ว การบริ-
หารร่างกายที่ถูกต้องตามกฎของธรรมดา
โดยสม่ำเสมอจริงๆ จ. ช่วยส่งเสริมให้
รูปขันธ์นี้เป็นเรือนอันแข็งแรงมั่นคงและ
ทนทาน เป็นที่อาศัยของนามขันธ์ได้อย่าง
สมบูรณ์ ห่างจากโรคาพยาธิ มีโอ-
กาสใช้ชีวิตช่วยยังประโยชน์ให้แก่โลกได้
ยืดยาวจนสุดเขตรไขยแห่งอายุ.

เกล้าฯ เป็นเด็กขี้โรคมาแต่เดิม
ใยมผู้หญิง ผู้ชายขี้โรค ทั้งเกล้าฯ ได้
เคยตรากตรำอดหลับอดนอนจนร่างกาย
ชุดโทรมมาครั้งหนึ่งแล้ว ในระหว่างรับราช-
การ ถึงกับเป็นโรคเส้นประสาทอ่อน
(Neurasthenia) มีร่างกายผอมซีด สาม
วันดี สี่วันไข้ จนสมเด็จบรมบพิตรพระ-
ราชสมภารเจ้ารัชกาลที่ ๖ ทรงออกพระ-
โอษฐ์ว่า "เณรว่าแกจะเป็นฝีในท้อง —

๒.

Consumption เสียแล้ว." เกล้าฯต้องถูกส่งไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ แต่การรักษาด้วยวิธีและยาต่างๆ หลายอย่างหลายชนิดไม่เป็นผลเลย เกล้าฯได้พยายามบริหารร่างกายด้วยตนเองหาวิธีของธรรมชาติตามวิธีที่กราบเรียนถวายมานี้ โดยสม่ำเสมออย่างที่เรียกว่า "เมื่อจะทำอะไร ต้องทำกันจริงๆ" จนได้รับผล มีร่างกายสงบสบายเรื่อยมาจนบัดนี้ ไม่ต้องใช้ยาไม่ว่าใดๆทั้งนั้น หรือปรึกษาหมอในเรื่องโรคภัยส่วนตัวอีกเลย. ฯ.

กำหนดการบริหารร่างกาย
ประจำวัน

๑. ตอนตื่นนอนก่อนลุกขึ้นจากที่นอน จัดตาม ๔ ท่า ดังนี้ :-

๑. ยืด. (Stretch)
๒. แขม่วท้อง (Pumping)
๓. เตะขึ้น (Kick up)
๔. นวดท้อง (Churning)

๒. <u>เมื่อลุกขึ้นจากที่นอนแล้ว</u> ไปยืนที่หน้าต่างที่เปิดตรงช่องลม หายใจยาว สูดอากาศสด ๆ (Fresh air) เข้าปอดให้เต็มที่ ๔ ท่า ดังนี้ :-

๑. อัดลม (Packing)

๒. หายใจยาวสูดลมเข้าปอดตอนบน (Upper chest breathing)

๓. หายใจยาวอัดลมดันให้ท้องโป่งพอง (Abdominal breathing)

๔. หายใจยาวสูดลมเข้าอกให้ซี่โครงกาง (Costal breathing)

ในขณะที่ทำท่าเหล่านี้ ควรหลับตา และใจตั้งเป็นสมาธิอยู่ในท่าที่กำลังกระทำอยู่นั้น เมื่อจบท่าแล้วจึงลืมตา เวลาลืมตานั้นต้องลืมจริง ๆ คือ เพ่งพองจ้องออกไป แล้วค่อย ๆ หลับ กลอกไปกลอกมา ขึ้นข้างบน ลงข้างล่าง กลอกซ้าย กลอกขวา และกลอกเป็นวงกลม นี่เป็นการบริหารลูกตาอีกส่วนหนึ่ง ฯ

---

๓. ดื่มน้ำ ๑ ถ้วยแก้วเต็มๆ น้ำที่จะใช้ดื่มนี้ สำหรับผู้ที่มีอายุล่วงเข้าเขตปัจฉิมวัยแล้ว ไม่ควรดื่มน้ำเย็นในตอนตื่นนอนเช้า ท้องว่างๆ ควรดื่มน้ำต้มเดือดแล้วอุ่นๆ ถ้าดื่มน้ำเปล่าๆไม่ได้ก็ควรเจือชานิดหน่อย พอมีกลิ่นชวนให้ดื่มได้ แต่อย่าให้มากนัก เพราะชามีธาตุที่ให้โทษแก่ร่างกายอยู่บ้าง ไม่เหมาะสำหรับดื่มในเวลาท้องว่าง ตื่นนอนใหม่ๆตอนเช้า.

๔. ไปถ่ายอุจจาระ ถ้าเผลอ เสียเวลาช้าไป ควรเอาหนังสือติดมือไปอ่านด้วย.

ต่อนี้ไป ลงมือทำงาน (Work) ได้.

๕. เมื่อหยุดงานแล้ว ก่อนรับประทานอาหาร ควรดัดตน ๓ ท่า ดังนี้:-

๑. ยืนกางแขนบิดตัว เอามือแตะปลายเท้าทีละข้าง (Tickle toe)

๒. เขย่าตัว (Pep hop)

๓. จ้องดาวและจิกตอ. (Star gazer- และ Hen peck)

แล้ว ดื่มน้ำ ๑ ถ้วยแก้ว ก่อน
รับประทานอาหาร ช้า ๑๕ นาที

เมื่อรับประทานอาหารแล้วใหม่ๆ ไม่ควรอ่านหนังสือหรือใช้สมองคิดเลย ควรคุยหรือเดิน หยิบโน่น หยิบนี่ นิดๆ หน่อยๆ เป็นดี และไม่ควรดื่มน้ำ รอไว้จนรู้สึกว่าอาหารย่อยเรียบร้อยจนเบาท้องแล้วจึงดื่มน้ำได้มากๆ.

---

๖. ก่อนอาบน้ำตอนจะเข้านอน กลางคืนควรดัดตนอีกครั้งหนึ่ง ๗ ท่าดังนี้:-

๑. ยืด (Stretch)
๒. แขม่วท้อง (Pumping)
๓. เตะขึ้น (Kick up)
๔. บดท้อง (Churning)
๕. ยืนกางแขนบิดตัว เอามือแตะปลายเท้าทีละข้าง (Tickle toe)
๖. เขย่าตัว (Pep hop)
๗. จ้องดาวและจิกตอ (Star gaze และ Hen peck)

ทำดีตามเหล่านี้ ถ้าทำให้มากเกินไปก็ให้โทษ หรือไม่ทำเลยก็ไม่ให้คุณ ที่จะให้คุณจริงๆ คือ พอดีอยู่ระหว่างกลาง ไม่ไปทางที่สุดโต่งทั้งสองข้าง.

ดีมิดีประการประการใดสุด-แล้วแต่จะไปเถิด

เกล้าฯ. ธมฺมวิตกฺโก.

ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

พระภิกษุพระยานรรัตนราชมานิต

(ตรึก จินตยานนท์)

หลัก ๔๐ ประการ ใน ชีวิตประจำวัน

โดย
ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ
พระภิกษุพระยานรรัตนราชมานิต
(ตรึก จินตยานนท์)

ตื่นเช้าจนถึงเวลาทำงาน

๑. อนามัย (Good health)
๒. ความเปนผู้ไม่ตื่นเต้น (Calmness)
๓. ความเปนผู้มีใจเบิกบาน (Cheerfulness)
๔. ความมุ่งหมาย (aim)
๕ ความเปนผู้ไม่รู้จักหมดหวัง (Hopefulness)
๖. ความไม่หวาดหวั่นต่อความยากลำบาก (Energy)
๗. ความเปนผู้มีหัวใจเข้มแขง (Strongmindedness)

ใช้ในเวลาทำงาน

๘. ความเปนผู้ตรงต่อเวลา (Exactitude)
๙. ความเปนคนขยันขันแขง (Activeness)
๑๐. การทำการเสมอต้นเสมอปลาย (Steadiness)
๑๑. สมาธิ (Concentration)
๑๒. ความกล้าหาญและไม่ท้อถอยในเมื่อทำอะไรไม่สำเร็จ (Courage)
๑๓. วิธีการ (Method)
๑๔. ความเปนผู้มีระเบียบ (Orderliness)

๑๕. ความไตรตรอง (Reflection)
๑๖. ความเปนคนเอียดลออ (thoroughness)
๑๗. การหาเหตุผลให้ถูกทาง (Right reasoning)
๑๘. ความวินิจฉัยที่ถูกต้อง (Good judgement)
๑๙. ความเชื่อในตนเอง (Self confidence)
๒๐. ความรวดเร็ว (Rapidity)

เลิกงานระหว่างเดินทางกลับบ้านหรือเดินเล่น

๒๑. ความสังเกตุ (Observation)
๒๒. สัมปชัญญะ (Perception)

ใช้ในเวลาทำการติดต่อกับคนอื่น

๒๓. ความไม่หวาดกลัวต่อบุคคลอื่น (Positiveness)
๒๔. การทำตนให้เปนที่ต้องใจของคนอื่น (Charming personality)
๒๕. ความรู้จักกาละเทศะ (Tact)
๒๖. ความระมัดระวัง (Precaution)
๒๗. ปฏิภาณ (Intuition)
๒๘ ความป้องกันตัว (Self-defence)
๒๙. การกระทำตนให้คนเชื่อถือได้ (Trustworthiness)
๓๐. การพูดแต่ความจริง (Truthfulness)
๓๑. ความเปนผู้ดี (Nobility)
๓๒. การทำตนให้สมกับเกียรติยศ (Dignity)

ใช้ในเวลาอยู่บ้าน

๓๓. ความรู้ (Knowledge)
๓๔. ความจำ (Memory)

ใช้ในเวลานอนก่อนจะหลับ

๓๕. ความฝึกฝนตนเอง (Self-culture)
๓๖. มโนคติ (Imagination)

ใช้ประกอบคุณสมบัติอื่นๆ ตลอดทุกเวลา

๓๗. การช่วยตนเอง (Self-help)
๓๘. การชนะตัวเอง (Self-control)
๓๙. การไม่ละทิ้งความพยายาม (Perseverance)
๔๐. มโนมัยิทธิ (Will power)

สัพพสิทธิคาถา

ของ พระภิกษุพระยานรรัตนราชมานิต

วัดเทพศิรินทราวาส

● อะระหัง สัมมา สัมพุทโธ อุตตะมัง ธัมมะมัชฌะคา มหาสังฆัง ปะโพเธสิ อิจเจตัง ระตะนัตตะยัง เอตัสสะ อานุภาเวนะ กะตะปุญญัสสะ เจตะสา สัพพะโรคะ วินิมุตโต สัพพะสันตา ปะวัฑฒิโต สัพพะเวระมะติก กันโต ยถาทีโป จะนิพพุโต จะ ตุวัง ภะวะ ชะยะสิทธิ ธะนังลาภัง โสตถิ ภาคคะยัง สุขัง พะลัง สิริอายุ จะวัญโณจะ โภคังวุฑฒี จะยะ สะวา สะตะวัสสาจะ อายุจะ ชีวะสิทธี ภะวัน ตุ เต

● โส อัทธะลัทโท สุขิโต วิรุฬโห พุทธะสาสะเน อะโรโค สุขิโต โหหิ สะหะ สัพเพหิ ญาติภิ สา อัทธะลัทธา สุขิตา วิรุฬหา พุทธะสาสะเน อะโรคา สุขิตา โหหิ สะหะ สัพเพหิ ญาติภิ เต อัทธะลัทธา สุขิตา วิรุฬหา พุทธะสาสะเน อะโรคา สุขิตา โหถะ สะหะ สัพเพหิ ญาติภิ ยะถาวาริวะหา ปูรา ปะริปูเรนติ สาคะรัง เอวะเมวะ อิโตทินนัง เปตานัง อุปะกัปปะติ อิจฉิตัง ปัตถิตัง ตุมหัง ขิปปะเมวะ สะมิชฌะตุ สัพเพ ปูเรนตุ สังกัปปา จันโท ปัณณาระโสยะถา มะณีโชติ ระโสยะถา สัพพีติโย วิวัชชันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ มาเต ภะวะ วันตะรา โย สุขี ฑีฆายุโก ภะวะ อะภิวาทะนะสีลิสสะ นิจจัง วุฑฒาปะจะยิโน จัตตาโร ธัมมา วัฑฒันติ อายุวัณโณ สุขัง พะลัง ภะวะตุสัพ พะมังคะลัง รักขันตุสัพ พะเทวะตา สัพพะพุทธา สัพพะธัมมา สัพพะสังฆานุ ภาเวนะ สทาโสตถิ ภะวัน ตุเต

● พระเมตตา พระมหาเสน่ห์ พระมหานิยม อุดมลาภ พระมหาลาภ พระมหาอุด อยู่ยงคงกระพันชาตรี แคล้วคลาด อุปัทอันตราย หายตัวได้

● สิทธะมัตถุ สิทธะมัตถุ สิทธะมัตถุ อิทังพะลัง เอตัสสะมิง ระตะนัตตะยัสสมิง สัมปะสาทะนะ เจตะโส

จงอ่านให้จบ และอ่านช้าๆ อ่าน
ให้สำรวม สำราญ ฟังด้วย แล้วเอา
เก็บไว้ให้ดี อย่าฉีกทิ้งเสีย หนๆ เอา
ออกมาอ่านเสียครั้งหนึ่ง เผื่อจะลืมเสีย.

น้องตริ

เป็นอย่างไรบ้างสบายดีหรือ คิดถึงพี่บ้าง หรือเปล่า พี่คิดถึงน้องมาก เรียนภาษาอังกฤษไปถึงไหนแล้ว พูดได้หรือยัง เขียนหนังสืออังกฤษส่งไปให้พี่ดูบ้างซิ พี่อยากดูเหลือเกิน ที่บางป่อง มีเด็กอยู่คนหนึ่ง ตัวโตเท่ากับน้อง แต่เขียนหนังสือสวยมาก เขียนได้ดีเท่ากับพี่ หนังสืออังกฤษก็เขียนได้ พูดได้บ้าง เขียนรูปภาพก็เก่ง พี่ชอบเด็กคนนี้มาก เพราะเขาเรียนเก่งกว่าน้องมาก เขาไม่ขี้เกียจและไม่ซนเหมือนน้อง ทั้งว่านอนสอนง่าย ถ้าน้องอยากจะให้พี่รักน้องมากๆ น้องต้องหมั่นเรียนจริงๆ อย่าเห็นแก่เล่นให้มากนัก จะได้เก่งเหมือนเขาบ้าง พี่จะได้รักมากๆ ถึงเวลาเรียนน้องต้องเรียนจริงๆ อย่าเป็นห่วงเล่น เมื่อเลิกเรียนแล้วกลับบ้าน จงช่วยคุณแม่และคุณยายทำงานบ้าน เช่นหุงข้าว กวาดเรือนเป็นต้น เพราะคุณแม่และคุณยายแก่มากแล้ว เรี่ยวแรงท่านก็หมดลงไปๆ ทุกทีๆ น้องก็จวนจะเป็นหนุ่มแล้ว กำลังแข็งแรง จงช่วยท่านทำงาน หรือทำงานแทนท่านบ้

เพราะเมื่อหนูยังเล็ก ๆ อยู่น้อง ต้องนอนอยู่ในผ้าอ้อม
นั่งก็ไม่ได้ ยืนก็ไม่ได้ เดินก็ไม่ได้ วิ่งก็ไม่ได้ เวลา
นั้นคุณแม่ยังแข็งแรง ท่านต้องลำบากตรากตรำ เลี้ยง
น้องมาจนนั่งได้ ยืนได้ เดินได้ วิ่งได้ จน~~ถึง~~โตถึง
เพียงนี้ คิดดูทีหรือ เลี้ยงมากว่าจะโตถึงเท่านี้
กินเวลาถึง ๑๑ ปี ท่านแสนจะลำบาก ต้องคอยระวัง
กลัวจะล้ม จะเจ็บ จะอด ต่าง ๆ นา ๆ ร้อยแปดร้อยอย่าง
เป็นห่วงเป็นใย หาความสุขไม่ได้ เลย พระคุณหาที่
เปรียบมิได้ บัดนี้ท่านแก่ลงแล้ว ทำอะไรก็ไม่ค่อยจะไหว
แต่น้องนับวันก็จะเป็นหนุ่ม โตขึ้น แข็งแรงขึ้นทุกที
อย่าเก็บแรงไว้เปล่า ๆ หรืออย่าเก็บแรงไว้ชนเลย เอาแรง
ไปช่วยท่านทำงานตอบแทนท่านดีกว่า น้องต้องทำ
ตามคำที่บอกนี้ จึงจะเรียกว่าคนดี รู้จักคุณของผู้มีคุณ
ถ้าผู้ใดไม่รู้จักคุณของผู้มีคุณแล้ว เขาไม่เรียกว่าคนดี
คน ๆ นั้นเลวกว่าสัตว์เดียรฉานเสียอีก น้องดูแต่หมาซิ
มันยังช่วยเจ้าของบ้านเฝ้าขโมย คอยเห่าเวลาดึก ๆ
ทำให้ขโมยไม่กล้าขึ้นบ้าน นั่นและมันตอบแทนคุณ
เจ้าของ ๆ มัน ที่ให้ข้าวมันกิน มันรู้สึกบุญคุณ
เมื่อมันเห็นเจ้าของมันก็กระดิกหาง แสดงกิริยาขอบ
ใจเจ้าของที่เลี้ยงมัน แต่มันพูดไม่ได้ ถ้ามันพูดได้มัน
คงพูดขอบอกขอบใจมากทีเดียว นี่แหละถ้าน้องไม่
ช่วยคุณแม่และคุณพ่อทำงานแล้ว ก็เรียกว่าน้อง
ไม่รู้จักบุญคุณของคุณแม่และคุณพ่อ ที่ได้ให้ข้าวน้อง
กินทุกวัน เสียเงินให้เรียนหนังสือ ให้สตางค์ไปกิน
ขนมกลางวัน ดูค่าเสียเจ็ญสิ่งร้อน ปากไม่ยกปาก
และ เหนื่อยกายเหนื่อยใจ เพื่อหวังจะให้ดี น้องคิด

ดูซิ ท่านต้องเหนื่อยปากเหนื่อยมือต่างๆ นาๆ ถ้าน้อง
ไม่ช่วยท่าน ก็เท่ากับไม่ตอบแทนคุณท่าน ไม่รู้จักบุญ
คุณของท่าน เช่นนี้แล้ว **น้องจะมิเลวยิ่งกว่าหมา
ไปหรือ** พี่คิดว่าน้องคงไม่อยากเลวกว่าหมาเปนแน่
เพราะน้องเปนคน น้องคงอยากเปนคนดี อยากเปน
ขุนนางเหมือนพี่ เมื่อน้องอยากเปนคน และอยาก
เปนขุนนางเหมือนพี่แล้ว น้องต้องหมั่นเล่าเรียน
อย่าเกียจคร้าน ตั้งใจฟังคำสั่งสอนของคุณแม่และคุณ
ยาย ตลอดทั้งครูบาอาจารย์ และผู้ใหญ่ แล้วประ
พฤติตามคำสั่งสอนนั้นๆ ทุกอย่าง เมื่อทำอะไรผิด
ครั้งหนึ่ง ต้องถูกดุถูกตีพร่ำบ่นจงอย่าโกรธ ผิด
แล้วต้องจำ คำไว้ให้แม่นยำอย่าได้ลืมเลย ว่าเรา
เคยถูกดุถูกตี เพราะทำสิ่งนั้นผิด ภายหลังจงแก้
ตัวทำให้ดีขึ้น เมื่อเวลาถูกดุจงนั่งฟังและจดจำไว้
อย่าทำหลบหลีกไปเสียหรือทำหน้าเง้าหน้างอ
ตบปึงตูมป่อง กระทบกระแทกเปนอันขาด เพราะ
ที่ท่านดุด่านั้น ไม่ใช่ท่านเกลียด ท่านรัก ท่าน
อยากจะให้เราดี ท่านจึงดุจึงตี ถ้าท่านเกลียด
แล้ว ท่านไม่มานั่งด่าให้เหนื่อยปากเปล่าๆ ไม่เห็น
สนุก นอนเสียดีกว่า น้องจงอุสาห์ถนอมน้ำใจ
คุณแม่และคุณยาย อย่าทำให้ท่านต้องปากเปียก
ปากแฉะ เกิดโมโหโทโษ ท่านจะได้รับความสุข
บ้าง น้องก็โตจนควรจะเปนหนุ่มอยู่แล้ว

พลิอ.

อย่าให้เขาเรียกว่าโตอย่างควาย ไม่รู้จักดีไม่รู้จัก
ชั่ว ไม่รู้จักจดจำ ต้องให้เขาเอาเชือกร้อยจมูก
ดึงให้เจ็บ และต้องเฆี่ยนตีกันอยู่เสมอ ไม่รู้จักจำ
ตีเท่าใด ดุเท่าใด ก็ไม่รู้จักเข็ด เมื่อคุณแม่และ
คุณตายต้องการให้ช่วยทำอะไร หรือใช้ให้ทำอะไร
อย่านิ่งเฉยหรือทำไม่ได้ยิน ต้องรีบทำทันที
อย่าเป็นห่วงเล่น เมื่อเสร็จการเล่าเรียน และช่วย
คุณแม่และคุณตายทำงานเสร็จแล้วจึงค่อยเล่น
ถ้าน้องอยากจะให้ คุณแม่ คุณตาย และ พี่ รักน้อง
และน้องอยากจะเป็นคนดีต่อไปแล้ว จงทำตามคำ
สั่งสอนของพี่ทุกประการ ถ้าน้องขืนดื้อไม่ทำตาม
คำสั่งสอนของพี่แล้ว ถ้าพี่กลับมาจากบางมอน
พี่จะเอาไม้เรียวมาฝากน้อง เอาไหมล่ะ ระวังนะ

ในที่สุดนี้ ขออวยพรให้น้อง จงมีสุข
ไม่รู้จักเจ็บจักไข้ มีปัญญาเฉียบแหลม เรียนอะไร
จงจำได้โดยว่องไว แม่นยำ ให้ได้เลื่อนชั้นเร็วๆ
ทำอะไรให้เป็นที่ถูกใจของครูบาอาจารย์ ตลอด
ทั้งคุณแม่และคุณตาย ทุกเมื่อ เทอญ ฯลฯ

บอกสำรวย สำราญ เป้ง อี๊ด สองคนที่
จำชื่อไม่ได้ บอกด้วยว่าพี่คิดถึงทุกคน

ขอให้รับความรัก และ คิดถึง ของ
พี่ด้วย

(จากพี่)

(ป.ล.) ขอให้น้องเขียนจดหมาย ตอบพี่สักฉบับหนึ่ง น้องต้องคิดเอง เขียนเอง และเขียนอังกฤษมาด้วยสักสองสามคำ พี่อยากดูเหลือเกิน ขอให้พยายามเขียนไปให้พี่ชมให้ชื่นใจสักหน่อยเถิด.

อ้อ! ลืมไป น้องต้องหมั่นทำนั่มนี้ คุณแม่ และคุณตายนะ อย่าขี้เกียจ

บอก เล็ก ราตรี สำรวย ให้ช่วยกันปฏิบัติคุณตายมาก ๆ สักหน่อยนะ ท่านแก่แล้ว ถือตอบแทนคุณท่านเสียในบัดนี้ ให้ทันตาเห็นเถิด จึงจะเรียกว่าคนดี เลี้ยงมาไม่หนักแรง ไม่เสียเข้าสุกเปล่า ๆ

พี่ ผ่อง

อ้อ! น้องจงนำจดหมายของพี่ไปให้ ดร.เพลินด้วย บอกว่า พี่ส่งตรงมาจากบางปอิน.

จดหมายของ
เจ้าคุณพระยานรรัตนราชมานิต
บางตอนที่ยังเหลือ

คุณตริ จินตยานนท์ได้นำจดหมายของท่านเจ้าคุณพระยานรรัตนราชมานิต เก่าแก่มาให้พิจารณาแล้วแต่จะเห็นสมควร เมื่อข้าพเจ้าได้พิจารณาดูแล้วรู้สึกเสียดายมาก เพราะจดหมายฉบับนั้นได้มีรวมกันถึง ๑๒ หน้า แต่หน้าต้น ๆ ได้ขาดหายไป หลายหน้าจึงไม่อาจเดาว่ามีข้อใจความอย่างใด ที่ยังเหลือตอนกลาง ๆ ก็ขาดแหว่งหายไปบางส่วนเพราะความเก่าแก่ของกระดาษ เมื่ออ่าน ๆ แล้วใจความก็หายไป เพราะขาดตอน แม้จะเดาข้อความได้บ้าง ข้าพเจ้าก็ไม่กล้าเดา ข้าพเจ้าไม่ทำเช่นนั้นเป็นอันขาด เพราะการเดาก็อาจผิด อาจทำลายความหมายที่ดีงามลงได้ ฉะนั้น ข้าพเจ้าคิดว่าควรตัดข้อความที่ขาดออกไป จึงตกลงใจนำเอาเฉพาะที่เหลือซึ่งมีข้อความติดต่อกัน เห็นว่าเป็นประโยชน์และเป็นลายมือของท่านโดยตรง ไม่ผิดจากความจริงไป แม้จะเป็นการเริ่มต้นที่ท่านเขียนไว้ในหน้า ๘ คิดว่าได้ใจความเพียงครึ่งเดียวก็ยังดี อ่านแล้วก็คงจะเป็นประโยชน์ เมื่อได้คิดพิจารณาด้วยปัญญาตามลายมือของท่านที่ได้ตัดตอน เป็นอันว่าหน้าต้น ๆ นั้นไม่มีทางจะได้อ่าน

เมื่อข้าพเจ้าได้พิจารณาถึงข้อความที่เหลืออยู่นั้น ก็มีความรู้สึกว่าท่านเจ้าคุณพระยานรรัตนราชมานิต ท่านได้สนใจและมีความรู้ดีในทางพุทธศาสนา มาก่อนที่จะมาอุปสมบท ข้อความที่ท่านเขียนทุกแง่ทุกมุมรู้สึกถึงจิตใจอยู่ในหลักของศีลธรรมมาก่อนแล้ว

เมื่อท่านได้อ่านและค่อย ๆ พิจาณาดูก็จะมีความรู้สึก เมื่อท่านอุปสมบทแล้ว การปฏิบัติธรรมของท่านที่สามารถละความโลภ ความโกรธ ความหลง ไม่สนใจในลาภยศสรรเสริญ ไม่สนใจในรูปรสกลิ่นเสียง มุ่งหน้าแต่ทางปฏิบัติธรรม เพื่อหลุดพ้น เพราะท่านมีกุศลจิตบุญเก่าเป็นพื้นเดิมอยู่ก่อนแล้ว โปรดอ่านข้อความของท่านต่อไปนี้

สัตว์ที่เกิดมาในโลก ย่อมครอบงำอยู่ในกองกิเลสมี โลภ โกรธ หลง ยิ่งสมัยนี้ใครจะตัดให้ขาดไม่ได้ นอกจากแบ่งเบาให้น้อยลง ถึงพระตามวัดก็ไม่เห็นองค์ไหนตัดได้อย่างเด็ดขาดทีเดียว สังเกตดูเด็กแดงๆ ซึ่งนอนอยู่ในผ้าอ้อม จะเห็นได้ว่า มีกิเลสรู้จัก เสียใจ ดีใจ มาตั้งแต่เกิด เช่นบางเวลาก็ยิ้ม บางเวลาหัวเราะ บางเวลาก็ร้องดิ้นบ้าง นี่เห็นได้ชัดว่าธรรมชาติมันดันให้สัตว์มีกิเลสมาตั้งแต่ยังไม่รู้เดียงสา เพราะฉะนั้นการตัดกิเลสจึงเป็นของทำได้ยากที่สุด คนเราเมื่อมีลาภก็มีเสื่อมลาภ เมื่อมียศก็มีเสื่อมยศ เมื่อมีสุขก็มีทุกข์ เมื่อมีสรรเสริญก็มีนินทา เป็นของคู่กันมาเช่นนี้ จะไปถืออะไรกับปากมนุษย์ ถึงจะดีแสนดี มันก็ติ ถึงจะชั่วแสนชั่ว มันก็ชม นับประสาอะไร พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐเลิศยิ่งกว่ามนุษย์และเทวดา ยังมีมารผจญ ยังมีคนนินทาติเตียน ปุถุชนอย่างเราจะรอดพ้นจากโลกธรรม ดังกล่าวแล้วไม่ได้ ต้องคิดเสียว่า เขาจะติก็ช่าง ชมก็ช่าง เราไม่ได้ทำอะไรให้เขาเดือดเนื้อร้อนใจ ก่อนที่เราจะทำอะไรเราคิดแล้วว่า ไม่เดือดร้อนแก่ตัวเราและคนอื่น เราจึงทำ เขาจะนินทาว่าใส่ร้ายอย่างไรก็ช่างเขา บุญเราทำ กรรมเราไม่สร้าง พยายามสงบกาย สงบวาจา สงบใจ เราช่วยกันทำของเรา เราช่วยกันกินของเรา อยู่ในบ้านเรา ว่างๆก็ทำอะไรเล่นตามถนัด ไสกบเลื่อยไม้ แกะสลักบ้าง เพาะปลูกต้นไม้บ้าง วันพระก็เข้าวัดรับศีลถืออุโบสถไปตามสภาพของคนแก่ ก็เป็นสุข จะต้องไปอายใคร จะต้องไปกังวลกลัวใครติเตียนทำไม ไม่เห็นมีประโยชน์ เปลืองความคิดเปล่าๆ

ตามที่คุณพ่อดำริห์ว่า อยากจะตัดกิเลสไปบวชนั้น ลูกยังไม่เห็นพ้องด้วย เพราะเห็นว่า ถ้าตัดกิเลสได้จริงๆ ก็เป็นบุญอย่างประเสริฐ แต่สมัยนี้ไม่ใช่สมัยสำเร็จพระอรหัตตะผลอย่างครั้งพระพุทธเจ้า หากกลัวจะตัดไม่ได้จริงๆ ถ้าตัดไม่ได้จริงๆไปเกิดกิเลสกลับขึ้นในเวลาเป็นสมณะเพศ จะเกิดเป็นกรรมเวรเป็นบาปอย่างมหันต์ ยิ่งชั่วร้ายใหญ่ทีเดียว สู้อยู่เป็นฆราวาสอย่างนี้ดีกว่า เราจะถือศีลภาวนาอยู่ในธรรมะธรรมโมอย่างไรก็ได้ อยากเที่ยวไปไหนก็ได้ จะ

มีกิเลสบ้างก็ได้ ไม่มีกฎข้อบังคับหักห้ามอย่างใด ผิดพลาดไปบ้างก็ไม่มีใครติ เพราะเป็นฆราวาส ถ้าไปผิดพลาดในสมณะเพศก็เป็นอาบัติ หรือถือสมณะเพศไม่ได้ตลอด โลกเขาจะติเตียนใหญ่ และเป็นกรรมเป็นเวรติดตัวไปด้วย ควรถือพุทธภาษิตว่า –

" สันตุฏฐี ปรมํ สุขํ " ความสันโดษ คือพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ แล้วเป็นสุขอย่างประเสริฐ " ขวนขวายกระเสือกกระสนไปก็จะตรงกับที่เราเรียกว่าร่อนไปหาที่ พระที่บวชเมื่อแก่ๆ ตามวัดโดยมากสมัยนี้ มักหันเข้าหาเลี้ยงชีพในทางเสกเป่าบ้าง หมอดูบ้าง เพื่อล่อให้คนนิยมนับถือ โดยมากเป็นไปทางไม่แน่นอน มักเป็นกรรมเป็นบาปโทษอยู่บ้าง เพราะเรื่องเหล่านี้ไม่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เกี่ยวไปทางพราหมณ์ ศาสตร์บ้าง ไสยศาสตร์บ้าง โหราศาสตร์บ้าง ทางพระพุทธศาสนามีหลักสำคัญอยู่ว่า " ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารึ " ธรรมะย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม " การเสกเป่าก็ช่วยไม่ได้ ผู้ใดรักษาธรรมะ ผู้นั้นต้องได้รับความคุ้มครอง ป้องกัน เป็นเครื่องตอบแทนจากธรรม เพราะฉะนั้นเหตุควรพยายามแสวงหาธรรมะไว้รักษาเหตุดีกว่า ธรรมะอย่างเดียวเป็นผู้นำเหตุไปสู่สุคติ.

ด้วยอำนาจแห่งความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูกตเวที ความเมตตากรุณาซึ่งมีอยู่ในดวงจิตของลูกอันมั่นคงนี้ ลูกขออำนาจ พระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า พระสงฆ์เจ้า แลปวงเทพยดาเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสกลโลก จงช่วยบันดาลให้คุณพ่อคุณแม่ แลคณะญาติได้ประสบธรรมะอันแท้จริง มีความสามัคคีปรองดองรักใคร่กลมเกลียวกัน อย่าได้มีความขัดข้องหมองใจ และระหองระแหงกันเลย ขอให้อยู่เป็นสุขกายสุขใจปราศจากสรรพโรคาพาธ ปวงภัยแลศัตรูทั้งหลายจงห่างไกลเป็นอันตรายพ่ายแพ้จากเมื่อไป ประสบแต่ความเจริญมั่งคั่งสมบูรณ์ยิ่งๆขึ้นไปฝ่ายเดียว ปรารถนาใดในทางที่ชอบธรรม จงสำเร็จตามมโนรถปรารถนาทุกประการ ตลอดทั้งคุณพ่อแลน้องทั้งหลายด้วย

โปรดบอกคุณยายคุณน้าทั้งสองกับน้องๆ ทุกคน
ว่าลูกอยู่สบายดี และคิดถึงทั่วกัน
ขอได้รับความเคารพอย่างสูงสุดจาก

ลูก นรรัตน์

พลิก

ป.ล. จะหาของฝากมา ก็มีแต่ข้าวเกรียบกับน้ำตาล ซึ่งราคาแพงเหลือเกิน ไม่ผิดกรุงเทพฯ เห็นว่าถ้าต้องการ หาซื้อเอาในกรุงเทพฯ ดีกว่า หาดเจ้าสำราญไกลจากเมืองเพชรหกร้อยเส้น เวลาเสด็จประทับอยู่เช่นนี้ ของแพงใจหาย ที่จริงก็เปนโอกาสของเขาแล้ว เมื่อเสด็จกลับประทับสนามจันทร์ ลูกจึงจะหาของนครปฐมมาฝากดีกว่า ถ้าพอขึ้นไปสนามจันทร์เที่ยวหลัง ขอคุณแม่อย่าหาซื้อของฝากไปเลย ที่โน่นบริบูรณ์ จะกินอะไรหาซื้อได้ทั้งนั้นไม่อดอยาก ขออย่าต้องลำบากวิตกเปนห่วงเปนใยถึงลูกในเรื่องเช่นนี้เลย.

ได้ส่งหนังสือพิมพ์สองสามฉบับมาฝากคุณพ่อตามที่ขอร้องไป หนังสือที่เกี่ยวกับการบ้านการเมืองเดี๋ยวนี้ สำหรับพวกที่ยังรับราชการหาความเจริญต่อไปก็น่าอ่าน แต่อย่างคุณพ่อแก่แล้ว หาเรื่องธรรมะอ่านดีกว่า เย็นใจดีกว่า การบ้านการเมือง มีแต่เรื่องยุ่งใจทั้งนั้น ภายในเมืองก็มีแต่ข่าว ปล้นกันที่โน่น ฆ่ากันที่นั่น หลอกกันไปลวงกันมา คนโน้นตาย คนนี้เกิด แก่โน่น ย้ายนี่ เปลี่ยนนั่น ยุ่งกันอยู่เช่นนี้ ฝ่ายต่างประเทศก็รบราฆ่าฟันกันไม่รู้จักหยุดหย่อน ล้วนแต่แก่กล้าเต็มล้นไปด้วยกิเลสทั้งนั้น อ่านๆ ไปก็มีแต่เครื่องรำคาญใจ ไม่เย็นใจเหมือนทางธรรม แต่ถ้าเปนผู้ที่ยังรับราชการอยู่ไม่อ่านก็ไม่ได้ ต้องอ่านเสมอ เพราะกำลังเปนตัวละครอยู่ในเรื่องยุ่งเช่นนั้นด้วย ถ้าไม่อ่านก็ทำบทตามเขาไม่ถูก อย่างคุณพ่อ

เรียกว่าตัวละครที่ปลดชรา ไม่ต้องออกมาทำบท
ทำบาทอีกแล้ว หนูๆอ่านดูรู้ก็พอ เพียงแต่รู้ไว้
ใช่ว่าใส่บ่าแบกหาม เท่านั้น อยู่กับบ้านหาเครื่องเย็นๆ
ใจเล่นดีกว่า เปนต้นเพาะปลูกต้นไม้ดอกเล่น เช่น
ต้นเทียน และกุหลาบอะไรเหล่านี้ ย้ายต้นโน้น ตัด
ต้นนี้ ตัดที่นั่น พรวนที่นี่ ดูๆก็น่าเพลินดี ถ้าลูกไม่
ได้ทำราชการก็ลงทำนองนี้ หรือไสกบ เลื่อยไม้ สลักอะ
ไรเล่นตามความพอใจก็ดีเหมือนกัน พอให้เปนการ
ออกกำลังให้เส้นสายยืด เปนยาอายุวัฒนะอย่างดี
แต่อย่าให้หักโหม จนเส้นสายยืดเกินไปก็ไม่ลง หรือ
งอต่อจนเกินไป เงยไม่ขึ้น ทำแต่พอเปน "สายกลาง"
อย่างพระพุทธเจ้าตรัสไว้ คือ ไม่ตึงนัก ไม่หย่อนนัก
หนังสือภาษาไทยในตู้ก็มีมาก ว่างๆค้นดูเลือก
อ่านเล่นตามปรารถนา การอ่านหนังสืออ่านกลางคืนก่อน
นอนเปนดี เพราะทำให้ใจสงบรู้สมาธิในเวลานอนหลับ
อ่านกลางวันมากนักไม่สู้ดี มักจะมึนศีรษะ.

น้องตรี

บวชเรียนแล้ว คงได้ธรรมะธรรมโมมามาก
หวังว่านิสัยใจคอคงจะเปนผู้ใหญ่ขึ้นมาก จงอุส่าห์
หมั่นเรียน เขียนอ่าน อย่าขี้เกียจ รีบหาความรู้ไว้เพิ่ม
กำลังปีกหาง สำหรับจะได้เปนเครื่องมือหากินต่อไป ภาย
หน้า สมัยนี้บ้านเมืองเขาที่คับขันเข้าทุกทีแล้ว คน
โง่ๆต่อไปจะต้องอดตาย น้ำขึ้นรีบตัก จงรีบเร่ง
เรียนเสียเวลานี้ ถ้ามัวอืดอาดรอไว้จนอายุมากเสีย
แล้วเรียนไม่ได้เหมือนเด็ก เพราะความจำทรามไป
และมีห่วงอื่นๆมากขึ้น เวลาล่วงไปนาทีหนึ่ง โมงหนึ่ง
วันหนึ่ง อายุเราก็ล่วงไปแก่ลงไปทุกชั่วลมหายใจเข้า
ออก จงอุส่าห์ ปฏิบัติเอาอกเอาใจ คุณพ่อ คุณแม่ และ
คุณยาย จะได้เปนกุศลติดตัวไปภายหน้า ถ้าไม่รีบ
ปฏิบัติสนองพระคุณเสียเวลานี้ ถ้าท่านล่วงลับไปแล้ว
จะต้องเสียใจที่จะหาโอกาสปฏิบัติท่านไม่ได้อีก

เรื่องฝ่ายลูก เมีย และความสุขสนุกรื่นเริง บรรเทิงใจ
ต่างๆ ย่อมหาได้ไม่ยากนัก ถ้าเรายังมีชีวิตอยู่ แต่
พ่อ แม่ และยายผู้บังเกิดเกล้า มีได้หนเดียวอย่างละคน
เท่านั้น หาใหม่ไม่ได้อีก รีบๆ ฉวยโอกาสสนองพระคุณ
หมั่นปฏิบัติเอาอกเอาใจท่านเสียบัดนี้ จะได้ไม่เสียทีที่
เราได้เกิดมาเปนคน จงจำใส่ใจไว้ให้ดี บวชเรียน
แล้ว ไม่ต้องพูดกันมากก็ต้องเข้าใจแจ่มแจ้งดี.

บอกเลื่อน ด้วยว่าพี่คิดถึง

พี่ นรรัตน์

พลิก/.

อ้อ! ขออนุโมทนาในส่วนกุศลที่ได้มี
ศาด เนื่องในการทำบุญปีใหม่กับพี่สองเณร
ด้วย ทั้งขอขอบใจคุณพระบริหารฯ กับ
คุณนาย และแม่หด. ที่ได้ช่วยเหลือสนิท
สนมเป็นกันเองราวกับญาติ ลูกได้ตั้งใจที่จะ
ตอบแทนคุณท่านเหล่านี้เสมอ.

ลูก นรรัตน์

ตรี/. ถ้าพวกจิ๋มไปสนามจันทร์ ช่วยหยิบ
หมวกนักเรียนใบเก่า ที่รองขอบข้างในเป็น
ผ้าสีไข่ไก่ กับไม้ถืออันเล็ก สีเหลือง
เลี่ยมปุ่มประดู่ ถ้าไม่มีก็เอาอันอื่น แต่อย่า
ให้ใหญ่นัก พี่จะเอาไปไว้ถือเดินเล่นเวลา
เย็นๆ อย่าลืมนะ! หมวกนักเรียน
กับไม้ถือ

เท่านั้น ขอจบที เมื่อยเหลือทน
ตั้งแต่เกิดมา ยังไม่เคยเขียนจดหมายยืดยาว
เท่านี้เลย นิ้วแทบหลุด นรรัตน์

ชูบ/

ได้พบหนังสือเล่มหนึ่ง พระบวชใหม่องค์หนึ่งได้รับรางวัล
เห็นว่าน่าดี ชื่อหนังสือว่า มนุษยวิทยา ซึ่งตรงกับ
ภาษาอังกฤษว่า "The Science of Human Nature"
ซึ่งฉันสนใจและชอบอ่านอยู่เสมอ จึงได้ขอยืมอ่านดู
มีข้อความแนะนำถึงการบริหารกาย เกี่ยวกับ Healthy
body และการบริหารใจ เกี่ยวกับ Moral mind.
รวมความว่า ใจความของหนังสือเล่มนี้ เป็นที่ถูกใจฉัน
มาก เพราะคุณสมบัติเหล่านี้ เกิดขึ้นในนิสัยสันดานของ
ฉันเองหมดทุกมาแล้ว ตั้งแต่ก่อนได้พบเห็นตำหรับตำรา
เหล่านี้ ทั้งไทยและฝรั่ง เมื่อได้มาพบเห็นเข้าภายหลัง
จึงรู้สึกพอใจตัวเองว่า คุณสมบัติเหล่านี้ ฉันได้ปฏิบัติ
เรียบจนชิน ติดในนิสัยสันดานอย่างมั่นคงมาหมดทุกแล้ว
ที่จะกล่าวตรงๆ ก็อาจได้ว่า "ที่ตัวฉันได้ประกอบกิจ
ราชการในทางโลก ลุล่วง แคล้วคลาดอุปัทอันตราย
ใครคิดร้ายก็พ่ายแพ้ ตลอดจนได้ประกอบกิจสำเร็จ
ข้ามพ้นจากอุปสรรคความขัดข้องทั้งปวง เอาตัวรอด
มาได้จนบัดนี้ โดยปราศจากถ้อยคำตำหนิติเตียน
ชื่อเสียงมิได้มีราคีมัวหมองเลย เช่นนี้ ก็อาศัย
ด้วยฉันตั้งมั่นอยู่ในคุณสมบัติเหล่านี้ จึงได้คัด
ลอกย่อไว้อ่านเอง แต่เมื่อคัดลอกเสร็จแล้วอด
ระลึกถึงชูบไม่ได้ อยากจะให้ชูบได้อ่าน และจดจำ
ไว้ปฏิบัติบ้าง เสมอเหมือนกับได้เดินร่วมหนทางปฏิ-
บัติอันเดียวกัน แต่จะขอเตือนว่า คุณสมบัติเหล่า
นี้สามารถยังประโยชน์ให้สำเร็จได้เฉพาะในทางโลก

เป็นส่วนมาก ซึ่งนับเป็นของง่อนแง่น คลอนแคลน
ยักย้ายผันแปร ไม่แน่นอนไม่เที่ยง เป็นสุข ซ้อนด้วย
ความทุกข์ ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาที่ใครๆ จะเลือก
เอาได้ตามชอบใจ เป็นอนัตตา ทั้งสิ้น! แต่ต้องอย่าลืม
ว่า เวลานี้ เธอยังอยู่ในโลก เธอต้องอาศัยโลก เหตุนี้
เธอต้องมุ่งหมายตั้งใจ ที่จะทำประโยชน์ ช่วยโลก ทั้งตาม
สติกำลังปัญญาความสามารถอันยากจนของเธอ! เพื่อ
ทิ้งชื่อไว้ให้โลกชมบ้าง! ถูกไหม? ส่วนทางธรรม
เธอก็ต้องปฏิบัติมั่น ใจหรือมโนของเราต้องฝังตรึง
แน่นแฟ้นแน่วอยู่ใน พระคุณของ พระพุทธพระธรรม
พระสงฆ์ทุกๆ ชั่วลมหายใจ ทุกๆขณะจิตต์! เพราะเธอไม่
รู้ว่าเธอจะตายเมื่อใดขณะใดเวลาใด เมื่อถึงคราวตาย
ใครจะช่วยเธอได้ เพราะโลกก็ต้องสูญดับเหมือนกับเรา!
เหตุนี้เธอจึงต้อง อาศรัย(แสงสว่างคือ)คุณพระรัตนไตร มั่นประจำ
จิตต์/จนขาดใจ จนสุดสิ้นลมหายใจ! เมื่อเธอมีหน้าที่จะต้อง
ช่วยโลกเพียงใดก็ พยายามทำหน้าที่ของเธอให้ดีที่สุดโดย
สุจริต(บริสุทธิ์)กายวาจาใจ! โดยไม่หวังบำเหน็จอะไรตอบแทนเลย
แม้แต่นิดเดียว ! ชุบ จงคัดลอก แล้วส่งฉบับที่ชุบเขียน
ลอกไปให้ฉัน! ส่วนชุบเก็บฉบับที่ฉันเขียนไว้ อ่าน และปฏิบัติตามจริงๆ!

The law of Human nature'

กฎธรรมดาของมนุษยภาพ

คัดจากหนังสือมนุษยวิทยาของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า

กรมพระยาวชิรญาณวโรรส.

เครื่องบำรุงกายให้ผาสุก ÷ อาหาร. อากาศ. แสงสว่าง. น้ำ. ความสอาด. การนุ่งห่ม. การใช้กำลัง. ความพัก. ฯ.

อุบายสำหรับประพฤติตัว ÷

๑ ความพำนักตัวเอง

มาตรา ๑. จงมีความเชื่อถือในตัวของตัวเอง รีบคิดตั้งตัวเอง อย่ามุ่งต่อความอุปถัมภ์ค้ำจุนของท่านผู้อื่น จงถือศัสตราของตัวเองไว้สู้สงครามของตัว ด้วยกำลังของตัว คือ อุสาหะ ศึกษาให้เป็นคนมีสติ ปัญญา ความคิด ประกอบ
อุ+ต+
กิจธุระของตนตามลำพังตน !.

มาตรา ๒. ถ้าการนั้นยังจะต้องพึ่งผู้อื่น ก็จงออกกำลังกาย กำลังความคิด กำลังทรัพย์อย่างใดอย่างหนึ่ง ให้เขาได้ผลคุ้มกัน หรือเต็มสามารถของตนที่จะพึงทำให้ได้ อย่าคิดพึ่งเขาเปล่า เช่นนี้ก็ยังนับว่าเลี้ยงชีพของตัว ด้วยกำลังของตัวเอง!

มาตรา ๓. ถ้ายังไม่สามารถด้วยประการนั้น จำจะต้องพึ่งเขาเปล่า จงคิดตอบแทนอุปการของเขาเมื่อภายหลัง ตามสถานที่ควร !

ผู้เลมิดกฎ ๓ มาตรานี้ แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง จะต้องรับโทษ ๓ สถาน คือ ตั้งตัวไม่ได้ ! ไม่ได้ความเจริญตลอดชีวิต ! เป็นคนอะกะตัญญู ! อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยควรแก่โทษานุโทษ !

ใครเป็นผู้ตั้งกฎนี้ไว้ เมื่อมีผู้เลมิด ใครจะเป็นผู้ลง

โทษ ๆ ธรรมดาเปนผู้ตั้งกฎนี้ไว้ ธรรมดาจะเปนผู้ลงโทษ
แก่ผู้ละเมิด ผู้ละเมิดกฎที่ธรรมดาตั้งไว้ จะต้องถูกลงโทษ
หรือแบ่งให้เบาลง หรือจะหลบหนีให้พ้น ดุจผู้ละเมิดกฎที่-
มนุษย์ตั้ง ฉนี้เปนอันไม่ได้!

๒ ความประพฤติยั่งยืนไม่จืดจาง.

มาตรา ๔. จงประพฤติยั่งยืน คือ มีความพอใจแน่นอน
ในกิจที่ตัวประกอบ อย่าจืดจางเสียเร็ว อดทนเพียรประ-
กอบไปโดยลำดับ!

มาตรา ๕. จงรีบกระตือรือร้นประกอบกิจนั้น ให้ทัน-
กาลทันสมัย อย่าให้ล่วงกาลไปได้!

มาตรา ๖. จงประพฤติแน่นอนอยู่ในกิจที่ประกอบ
ระวังอย่าให้คลาดเคลื่อนไปได้ คือ จงประพฤติอะไรก็ให้
ได้จริง!

ผู้ละเมิดกฎ ๓ มาตรานี้ แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง จะต้อง
รับโทษ ๒ สถาน คือ ทำอะไรไม่สำเร็จ! และไม่เปนที่เชื่อ
ถือของผู้อื่น! ทั้งสองอย่าง หรือแต่อย่างใดอย่างหนึ่ง
โดยควรแก่โทษานุโทษ กฎนี้ ธรรมดาตั้งไว้เหมือนกัน!

๓ ความมุ่งลงเปนหนึ่ง

มาตรา ๗. เมื่อจะประกอบกิจอะไร จงมีความพอใจลง
เปนหนึ่ง ถึงกับจะกล่าวได้ว่า เห็นกิจอื่นทั้งหมดเหมือน
หาประโยชน์มิได้ไปชั่วคราวหนึ่ง!

มาตรา ๘. จงทุ่มเทอุตสาหะทั้งหมดลงในกิจนั้นอย่าง
เดียว ดำเนิรตรงไปเฉพาะกิจนั้น ไม่เหลียวซ้ายแลขวา
กล่าวคือ ตั้งหน้าประกอบกิจนั้น ไม่หันเหไปในกิจอื่นๆ.
มุ่งแต่จะให้สำเร็จลงได้!

ผู้ละเมิดกฎ ๒ มาตรานี้ แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง จะต้องรับโทษคือ ประกอบการไม่มีผลไพบูลย์ กฎนี้ธรรมดาตั้งไว้เหมือนกัน!

๔. ความสำเร็จและความพลาด

มาตรา ๙. จงตั้งตนเหมือนคนผู้อยากจะเบียดเข้าไปในประตูอันมีหมู่คนออแน่น ต่างคนต่างอยากจะเบียดเข้าไป เขาพึงยันพื้นให้แน่น และแหวกเท้าไปเต็มแรง อย่ายืนนิ่งเสีย เพราะทำเช่นนั้นเปนทางให้สิ้นที่หวัง!

มาตรา ๑๐. เขาพึงตั้งอุตสาหะ เพื่อประกอบการงานอย่างยวดยิ่งให้สุดสามารถที่จะทำได้ จงเปนคนไหวพริบ อดทน ทำงานแข็ง ระวังอย่าให้ล่วงคราว จงเปนคนซื่อตรง อย่าเข้มงวด แต่ตั้งใจเพื่อให้ดีที่สุด ผู้ประกอบด้วยองค์คุณเช่นว่านี้ แม้พลาดไป ไม่ถึงที่สุดแห่งความ

ภูมิใจ
-ปรารถนา เขาจักทำกลกิริยาด้วยรู้สึกว่า ได้ทำดีที่สุด นี่แลอย่างต่ำก็เปนความสำเร็จอันแท้ที่สุด ซึ่งคนจะพึงปรารถนาได้!

๕. ความสำเร็จแท้และความสำเร็จเทียม.

มาตรา ๑๑. เมื่อพบสิ่งใดว่าเปนหน้าที่ของตนแล้ว พึงมุ่งหมายทำสิ่งนั้นให้ดีที่สุด โดยเต็มปัญญาอุตสาหะ!

มาตรา ๑๒. จงเปนผู้รีบกระตือรือร้นหมั่นเอาใจใส่เพื่อให้การนั้นสำเร็จโดยชอบ ถ้าจะประกอบให้สำเร็จไม่ได้โดยแท้แล้ว ก็พึงทำให้ดีที่สุด ตามการซึ่งจะพึงทำได้รองเปนลำดับลงมา!

ผู้ล่วงกฎ ๒ มาตรานี้ จะต้องมีโทษ คือ หาชื่อเสียงมิได้ กฎนี้ธรรมดาตั้งไว้เหมือนกัน!

๖ ความเลอียดลออ

คือ ความเอาใจใส่ในของเล็กน้อย

มาตรา ๑๓. จงจำคำสุภาสิตว่า "ช้าเปนการ นานเปนคุณ" เอามาใช้ในลักษณนี้ให้ถูกต้อง จะประกอบการอะไรอย่ามักง่าย โดยเห็นแก่แล้วเร็ว จงเอาใจใส่ในการนั้นให้รอบคอบ การนั้นจึ่งจะสำเร็จด้วยดี ไม่ต้องกลัวแต่การช้า เพราะว่าเมื่อความช้ายังมีอยู่แล้ว ก็คงทำได้เร็วขึ้นโดยลำดับอยู่เอง!

มาตรา ๑๔. จงจำคำสุภาสิตว่า "สิบเบี้ยใกล้มือ ยี่สิบเบี้ยไกลมือ" มาใช้ในลักษณนี้ให้ถูกต้อง จงเปนคนเลอียดลออ อุตสาหะเก็บเล็กผสมน้อย ระวังตนอย่าให้ต้องคำสุภาสิตซึ่งติเตียนว่า "โลภมาก ลาภหาย" หรือว่า "หมายน้ำตัดกระบอก" ดังนี้

ผู้ล่วงกฎ ๒ มาตรานี้ จะต้องโทษ คือทำอะไรไม่ดีได้ แลไม่ได้ประสบผลอันไพบูลย์ กฎนี้ธรรมดาตั้งไว้เหมือนกัน!

นาฏลักษณ "พระธมฺมรัตนวิตกฺโก"
วันนี้ตรงกับวันพฤหัสบดี เป็นศรีวัน!
ส่งมาให้ไว้บูชาที่หน้าพระพุทธรัตน
ปฏิมากรในห้องพระบรรพบุรุษสตรี!
หะ! อาณตร! หะ! รับแล้วต้องให้รู้! เสร็จ

ภาคที่หก

เกร็ดประวัติพระพ่อแม่ธรณีปฐวีธาตุ

พระปฐวีธาตุ
ก็เป็นก้อนกรวดธรรมดาๆ นี่เอง
ซึ่งไม่สามารถแยกออกจากกันได้เลย
ว่าได้รับการอธิษฐานจิตปลุกเสก
โดยท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ
หรือไม่?

เกร็ดประวัติพระพ่อแม่ธรณีปฐวีธาตุ

*โดย... โกศล ปัทมะสุนทร **

*สุเมธ นราประเสริฐกุล ***

ข้าพเจ้าได้ฟังคุณลุงปลัดโกศล ปัทมะสุนทร เล่าเรื่องเกี่ยวกับพระพ่อแม่ธรณีปฐวีธาตุ ที่**ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ (พระภิกษุพระยานรรัตนราชมานิต)** ได้สวดอธิษฐานจิตให้แก่ท่านและครอบครัวปัทมะสุนทร ข้าพเจ้าคิดว่าบรรดาผู้ที่ศรัทธาเลื่อมใสในองค์ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโกภิกภิกฺขุ ก็คงอยากจะทราบเรื่องนี้เช่นเดียวกัน ต่อไปนี้จะเป็นคำถาม – คำตอบ ระหว่างข้าพเจ้า กับ คุณลุงโกศล ปัทมะสุนทร ครับ.

ถาม กระผมอยากให้คุณลุงโกศล เล่าเรื่องว่าทำไมท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จึงได้อธิษฐานจิตปลุกเสกพระปฐวีธาตุให้แก่คุณลุง และครอบครัวปัทมะสุนทร ครับ.

ตอบ ท่านเจ้าคุณลุง (หมายถึง ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ) ทราบว่า ผม (หมายถึง คุณลุงโกศล) ไปบูชาพระเครื่องจากท่านเจ้าคุณอุดมฯ ทุกวันๆ เป็นจำนวนมาก พระท่านก็มาเล่าให้ท่านเจ้าคุณลุงฟังว่า หลายชายท่านมาบูชาพระทุกวันเลย ท่านเจ้าคุณลุงจึงพูดขึ้นว่า ของบางอย่างไม่จำเป็นต้องเป็นพระเครื่องก็ศักดิ์สิทธิ์ได้เช่นกัน ถ้าเป็นพระต้องมาสร้าง มาพิมพ์แบบซึ่งยุ่งยากในสมัยก่อน (โบราณ) จะมีลูกอม และก็อยู่ที่คนนับถือเลื่อมใสต่อสิ่งนั้นด้วย ก็สามารถป้องกันอันตรายได้ ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จึงกล่าวว่า อย่างก้อนกรวดนี้สมัยก่อนก็ทำแจก

** ผู้เล่าเรื่อง ** ผู้รวบรวม และเรียบเรียง*

เพื่อไปรบทัพจับศึกได้เช่นกัน เพื่อป้องกันอันตราย ก้อนกรวดนี้มาจากทราย กว่าก้อนกรวดจะโตก็ต้องใช้เวลานานมาก เป็นร้อย ๆ ปี หรือพัน ๆ ปี และก้อนกรวดก็เป็นสิ่งที่เกิดจากธรรมชาติ ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จึงสั่งให้ผมไปหาก้อนกรวดมา แล้วท่านจะอธิษฐานปลุกเสกให้ ท่านบอกแก่ผมเพียง**คนเดียว**ในเรื่องนี้ ท่านบอกเรื่องก้อนกรวดให้ฟังก่อนที่ท่านจะมรณภาพเป็นเดือน ผมก็ได้แต่รับฟัง ซึ่งไม่คิดว่าเจ้าคุณลุงจะเอาจริง จึงยังไม่ได้ไปหาก้อนกรวดมาให้ท่านเสก พอจวน ๆ ท่านจะมรณภาพท่านจึงสั่งให้ผมไปหาก้อนกรวดมา พร้อมทั้งดุด้วยว่า อะไรให้หาของแค่นี้ หาไม่ได้ ให้รีบไปหามานะ

ถาม ท่านบอกหรือไม่ว่าให้ไปเอาก้อนกรวดที่ไหน? ทำไม่ต้องเป็นที่นั่น.

ตอบ ท่านบอกว่าให้ไปเก็บก้อนกรวดที่อำเภอ "บางบ่อ" ผมก็เป็นปลัดอำเภออาวุโสที่นี่ ที่บางบ่อนี้มีแต่ทะเลโคลน ไม่มีก้อนกรวด แต่ท่านยืนยันบอกว่า มีแน่ ให้ไปหามาเถอะ ผมก็กราบเรียนท่านว่าผมจะไปซื้อก้อนกรวดมาได้ไหมครับ? แถวราชเทวีที่ร้านขายต้นไม้มีก้อนกรวดงาม ๆ มาก ท่านบอกว่า ไม่ได้ แล้วจะไปเอาที่บางแสนได้ไหมครับ? ท่านก็บอกว่า ไม่ได้ อีก ท่านจึงอธิบายให้ผมฟังว่าที่ให้ไปเอาที่อำเภอ **"บางบ่อ" เพราะว่าเป็นเสมือน บ่อเพชร บ่อพลอย บ่อเงิน บ่อทอง และชื่อจังหวัดสมุทรปราการ ก็เป็นชื่อที่ไพเราะ และคำว่า "ปราการ" เปรียบเสมือนเป็นเกราะป้องกันภยันตรายต่าง ๆ** เป็นปราการอันมั่นคง ก่อนท่านเจ้าคุณลุงจะสิ้น ๗ วัน ท่านได้สั่งผมให้ไปหามาให้เร็วที่สุด ท่านคงจะทราบว่าท่านคงจะอยู่ไม่นาน.

ถาม แล้วคุณลุงโกศล ไปหาก้อนกรวดมาได้หรือไม่ครับ?

ตอบ วันนั้นเป็น**วันอาทิตย์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๑๔** ผม, คุณป้าจำเนียร ปัทมะสุนทร และ ผู้การวรสนธิ์ วรเสียงสุข (ยศสุดท้ายเป็น

พลอากาศโท) ผู้การววรสนธิ์ เป็นคนขับรถ พาไปรอบเลยที่คลองด่าน ตามถนนสายเก่า ไปถึงบางปะกง ก็ยังไม่มีก้อนกรวด แล้วย้อนกลับมาทางถนนสายบางนา–ตราด ถึงคลองเจ้า (พระองค์เจ้าไชยยานุชิต) ใกล้ปากทางเข้าอำเภอบางบ่อ ด้านซ้ายมือจะมีกองทราย กองใหญ่มาก อยู่ข้างคลองและข้างถนน ก็ลองลงไปดู ปรากฏว่ามีก้อนกรวดอยู่ในกองทรายเป็นจำนวนมาก ท่านเจ้าคุณลุงยังสั่งอีกว่า ก่อนจะเก็บก้อนกรวด ให้ไปขออนุญาตเขาก่อนนะ ปรากฏว่า มีคุณลุงอยู่คนหนึ่งเป็นคนเฝ้า จึงได้ไปบอกคุณลุงคนนั้นว่า ขออนุญาตเก็บก้อนกรวดที่อยูในทราย คุณลุงก็บอกว่า เอาเลย และพึมพัมพอได้ยินว่า สงสัยจะเอาไปให้พระเสก ทั้ง ๓ คน ก็ช่วยกันเก็บเป็นการใหญ่ พยายามเลือกก้อนกรวดที่งาม ๆ เก็บก้อนกรวดตั้งแต่บ่าย ๓ โมง จนถึงเย็น **ได้ก้อนกรวด ๑ ถุง ขนาดกลาง ๆ จนเต็มถุงพลาสติกที่เตรียมไป** ซึ่งก็มากพอสมควร พอเก็บเสร็จแล้วก็กลับบ้าน

วันรุ่งขึ้นที่ ๔ มกราคม ๒๕๑๔ ก็นำก้อนกรวดที่ได้มานั้นมาล้างให้สะอาดก่อน ท่านเจ้าคุณลุงสั่งเอาไว้ว่า ต้องทำความสะอาดเสียก่อน ผมก็หาอ่างพลาสติกใบใหม่ แล้วล้างก้อนกรวดด้วยผงซักฟอกให้สะอาด และเอาผ้าขนหนูผืนใหม่ เพื่อเช็ดก้อนกรวดให้แห้ง แล้วนำก้อนกรวดใส่ถุงพลาสติก เอาผ้าริบบิ้นมัด และใส่ในถาดพลาสติกใบใหม่ (ปัจจุบันถาดพลาสติกใบนี้ก็ยังอยู่ซึ่งเอาไว้ใส่พระปฐวีธาตุที่ยังเหลืออยู่) เพื่อเตรียมนำไปให้ท่านเจ้าคุณลุงอธิษฐานจิต

พอได้เวลาที่ปฏิบัติท่านเป็นประจำ คือ หลังจากที่ท่านทำวัตรเย็นเสร็จแล้ว ผมและคุณป้าจำเนียร ก็เข้าไปหาท่านเพื่อกราบรับใช้ปรนนิบัติท่านเช่นเคย ผมก็ได้ถือถาดพร้อมก้อนกรวด ๑ ถุง มาเพื่อให้ท่านเสก พอไปถึงท่านนั่งรออยู่แล้ว ท่านถาม

ทันทีเลยว่า **"เอามารึเปล่า เพชรพลอยบางบ่อน่ะ"** ท่านถามก่อนเพื่อนเลย พอท่านทราบว่านำก้อนกรวดมาแล้วตามที่สั่งไว้ ท่านก็บอกว่าให้วางไว้ก่อน ท่านก็ให้พวกเราทำความสะอาดแผลให้เรียบร้อยก่อน หลังจากชำระแผลเรียบร้อยแล้ว ท่านก็บอกว่าโกศลให้เลือกก้อนกรวดมา ๙ ก้อน ก่อนนะ ท่านเอาก้อนกรวด ๙ ก้อนนี้ อธิษฐานเสกอยู่ในมือท่านเลย โดยท่านบอกผมว่า จะใช้คาถา **"ปลุกธาตุ"** ก่อน แล้วท่านก็สวดพึมพัม ๆ ได้ยินบ้าง ไม่ได้ยินบ้าง มีคาถาชินบัญชรด้วย ปลุกเสกนานมาก ๒๐ นาที หรือกว่านั้น (ไม่ได้จับเวลา) พอเสร็จพิธีแล้ว ท่านเจ้าคุณลุงก็มอบให้ผม และบอกว่า เอาไปให้พ่อแม่ลูก รวม ๙ คน ก่อนนะ ท่านเจ้าคุณลุงสั่งอีกว่าพรุ่งนี้นำก้อนกรวดที่เหลือในถุงบนถาดนี้มานะจะเสกให้อีก

วันอังคารที่ ๕ มกราคม ๒๕๑๔ หลังจากที่ท่านทำวัตรเย็นและชำระแผลเสร็จเรียบร้อยแล้วผมก็นำก้อนกรวดในถุงเมื่อวานนี้มาให้ท่านเจ้าคุณลุงเสกอีก ซึ่งท่านเจ้าคุณลุงก็เสก โดยใช้เวลาเท่ากัน (เสกโดยยกทั้งถาด) พอท่านเสกเสร็จ ท่านก็บอกว่าโกศลจะให้ใครก็ให้ซิ ตอนนั้นมี คุณเดชา ตุลานันท์ คุณคณิน ภูวเสถียร ผู้การวรสนธิ์ คุณชวลิต และมีอีก ๒-๓ คน (จำชื่อไม่ได้) ก็แจกกันทั่วหน้า ท่านเจ้าคุณลุงก็เลยหันไปถามคุณหมอไพบูลย์ว่า หมอไม่เอากับเขาบ้างหรือ? (ไม่ไปเก็บก้อนกรวดกับเขาแล้วเอามาให้ท่านเสกบ้างหรือ?) คุณหมอไพบูลย์ ก็บอกว่าผมเก็บมาเหมือนกัน แต่ยังไม่ได้ล้าง อยู่ในรถ ท่านเจ้าคุณลุงเลยบอกว่า ไม่ล้างไม่ได้ ต้องล้างมาก่อน ไม่งั้นเสกไม่ได้ ต้องทำความสะอาดเสียก่อน

วันพุธที่ ๖ มกราคม ๒๕๑๔ ผมและคณะฯ ก็ไปปฏิบัติท่านเหมือนเดิม หลังจากที่ท่านทำวัตรเย็นเสร็จ ท่านก็ถามขึ้นมาเลยว่า

โกศล เพชรพลอยบางบ่อไม่ได้เอามาหรือ? ไม่ได้เก็บมาอีกหรือ? ผมก็เลยตอบไปว่า นึกว่าเจ้าคุณลุงจะเสกให้แค่นั้นเอง ท่านเลยบอกว่า ไปเอามาอีก ท่านจะเสกให้ **วันรุ่งขึ้นตอนเช้า วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๑๔** ก็ไปเก็บก้อนกรวดที่จุดเดิม ได้อีก ๑ ถุง (คราวนี้ได้ขอยืมตะแกรงเพื่อร่อนเอาทรายออก เอาแต่ก้อนกรวด ไม่ได้เลือกแล้วว่าสวยหรือไม่สวย เอาหมดเลย) พอเก็บเสร็จแล้ว ก็กลับบ้านมาล้างให้สะอาด และเช็ดให้แห้ง แล้วใส่ถุงพลาสติกและใส่ถาดอันเดิม มาถวายให้ท่านเสก ซึ่งท่านเสกให้เป็นครั้งสุดท้าย ค่ำวันนั้นหลังจากที่ท่านเสกเสร็จ ประมาณ ๓ ทุ่มเศษ ๆ ท่านก็บอกว่า **"วันนี้รู้สึกเพลีย ๆ"** ก็เลยกลับกุฏิ พอเดินไปส่งท่านเจ้าคุณลุง แทนที่ท่านจะเลี้ยวเข้ากุฏิเหมือนเช่นเคย ท่านกลับยืนมองดูผม และคุณป้าจำเนียร ซึ่งกำลังจะเดินออกจากวัดอีกทางต่างคนต่างมองกันตั้งนาน ผมยังบอกกับคุณป้าจำเนียรว่า ท่านเจ้าคุณลุงทำไมมองเราตั้งนาน และยังไม่เข้ากุฏิ ตอนหลังเราก็มาคิด ท่านเจ้าคุณลุงคงจะมองหลานชาย และหลานสะใภ้ เป็นครั้งสุดท้าย ก่อนที่ท่านจะมรณภาพในวันรุ่งขึ้น

พอรุ่งเช้าเวลา ๗.๐๐ น. **คุณโกสินทร์ ปัทมะสุนทร** (หลานของท่านลูกคุณลุงโกศล ที่ทำงานที่ธนาคารกรุงเทพฯ ใกล้ ๆ วัดเทพศิรินทราวาส) ได้มาส่งอาหาร ท่านเจ้าคุณลุง ได้ออกมาพูดที่หน้าต่างชั้นบน ว่า **"โกสินทร์ วันนี้ปู่ไม่ฉันอาหารนะ ให้เอากลับไป และช่วยบอกพระข้างกุฏิด้วยว่า วันนี้ท่านไม่ลงโบสถ์สวดมนต์"** ซึ่งท่านเจ้าคุณลุงเคยบอกว่า **ถ้าท่านไม่ลงโบสถ์เมื่อไหร่ แสดงว่าท่านมรณภาพนะ** และวันนั้นท่านก็มรณภาพจริง ๆ

ถาม ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ เคยอวดสรรพคุณของพระปฐวีธาตุ หรือไม่ครับ?

ตอบ ท่านเจ้าคุณลุง บอกว่า พระพ่อแม่ธรณีปฐวีธาตุ มีทั้งหมด ๙ คำ (ท่านทำมือนับนิ้วให้ดูด้วย) คือ

๑. พระ	๖. ปะ
๒. พ่อแม่	๗. ฐะ
๓. ธอ	๘. วี
๔. ระ	๙. ธาตุ
๕. ณี	

ท่านอธิบายว่า **ก้อนกรวดนี้เป็นของศักดิ์สิทธิ์มาก เรียกว่า พระพ่อแม่ธรณีปฐวีธาตุ** หมายความว่า ก้อนกรวดนี้มีจิตเมตตาถึงใครจะเหยียบย่ำทำสิ่งใดก็ไม่ว่า ประดุจพ่อแม่ที่รักลูก จะมีแต่ความเมตตากรุณาต่อลูกทุกคน แม้ลูกจะกระทำสิ่งใดผิด ก็จะให้อภัยเสมอ ฉะนั้น ก้อนกรวดนี้จึงมีอานุภาพศักดิ์สิทธิ์มาก หากจะมอบให้ใคร ก็จงมอบให้แก่ผู้ที่เลื่อมใสศรัทธาเท่านั้น เพราะ**สิ่งของนี้มีค่ายิ่งกว่าเพชรพลอย** แต่...อะไรจะไม่ตื่นเต้นเท่ากับที่ท่านพูดว่า **"ก้อนกรวดนี้ศักดิ์สิทธิ์มาก สามารถที่จะคุ้มครองป้องกันนิวเคลียร์ และป้องกันไฟได้อีกด้วย" พร้อมทั้งท่านยกนิ้วชี้ขึ้นกระดกสำทับอย่างกลัวจะไม่เชื่อ** นอกจากนี้ **ก้อนกรวดยังมีอานุภาพ ๙ อย่าง** คือ

๑. พระเมตตา	๖. พระมหาอุด
๒. พระมหาเสน่ห์	๗. พระอยู่ยงคงกระพันชาตรี
๓. พระมหานิยม	๘. พระแคล้วคลาดอันตราย
๔. พระอุดมลาภ	๙. พระหายตัวได้(ศัตรูมองไม่เห็นตัว)
๕. พระมหาลาภ	

ถาม ก้อนกรวดที่คุณลุงโกศลเก็บมาทั้งหมดนั้นที่ไม่ได้เอาไปให้ท่านเจ้าคุณลุงเสก มีหรือไม่?

ตอบ ไม่มี ที่เก็บมา ๒ ถุง เสกหมดทั้งสองถุง

ถาม บางคนบอกว่า ก้อนกรวดนี้มาจากชลบุรี จริงหรือเปล่าครับ?

ตอบ ไม่ทราบ แต่ท่านสั่งผมให้ไปเก็บก้อนกรวด ที่อำเภอ **บางบ่อ ที่เดียวเท่านั้น** และบอกให้ผมไปเก็บเพียงคนเดียวเท่านั้น ซึ่งเป็นของดีชิ้นสุดท้าย ที่ท่านเจ้าคุณลุงประทานให้ ก่อนที่ท่านจะละสังขาร เพราะฉะนั้น ถ้าได้ก้อนกรวดมาจากที่อื่น ๆ ก็คงไม่ใช่พระปฐวีธาตุที่ท่านเสก ซึ่งเป็นการกล่าวเท็จทั้งสิ้น เพราะท่านเจ้าคุณลุง ก็ได้ประทานสิ่งที่บอกว่าเป็นของหวง และของสูง คือ **พระเกศาของท่าน** ท่านปรารภกับผมว่ามีพระมาขอเกศาของท่านจนเกศาจะหมดอยู่แล้ว และท่านเจ้าคุณลุงก็ย้อนถามผมว่า โกศลไม่อยากได้บ้างหรือ? ผมก็กราบเรียนท่านแล้ว สุดแท้แต่เจ้าคุณลุงจะกรุณา ท่านก็สั่งให้ผมไปเตรียมของมาใส่พระเกศา ผมก็ไปจัดหาซื้อผะอบที่เขาทำกัน ขายตามร้านแถวพาหุรัด เป็นผะอบทองเหลืองกะไหล่ทอง มีฝาปิดด้วย ผมได้นำผะอบไปถวายท่าน ๆ ก็บอกว่าดี ๆ สวยดี ท่านบอกว่าจะอธิษฐานจิตปลุกเสกพระเกศาให้ก่อนเป็นเวลา ๗ วัน ท่านปลุกเสกทุกวัน พอครบ ๗ วันแล้ว ท่านก็นำผะอบบรรจุเกศาเต็มผะอบ มาประทานให้ ท่านบอกว่า อธิษฐานจิตแล้วนะ ๗ วัน ท่านก็ใส่ผะอบที่บรรจุพระเกศาไว้ในอกเสื้อด้านซ้ายของผม แล้วกล่าวว่า **"เอาไว้ใกล้ ๆ หัวใจนะ"** ซึ่งคงหมายถึงจะได้ระลึกถึงท่านตลอดไป **หมายถึงใจถึงใจกัน** และนอกจากนี้ยังมีอัฐบริขารต่าง ๆ ที่ท่านประทานให้มา เช่น จีวรที่ท่านครองแล้วจนเก่า หมอนเก่า และอื่น ๆ อีก แต่ชิ้นสุดท้ายก่อนท่านจะละสังขารเพียงวันเดียว ท่านได้อธิษฐานจิตปลุกเสกพระปฐวีธาตุ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นสิ่งที่ท่านตั้งใจอย่างยิ่งที่จะประทานให้ผม และครอบครัว

ถาม ทราบมาว่าผู้ที่ได้รับพระปฐวีธาตุไปนั้นคุณลุงโกศลจะขึ้นทะเบียนบัญชีรายชื่อ ว่ารับไปกี่องค์? วันที่เท่าไหร่? ชื่อ–สกุลอะไร? จริงไหมครับ?

ตอบ เป็นความจริง ผู้ที่ได้รับพระปฐวีธาตุจากผมไป ผมจะจดไว้หมดเลยว่า ชื่อ – สกุลอะไร รับไปทั้งหมดกี่องค์ ขอยกตัวอย่าง เช่น :-

- วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๑๔ คุณป้าจำเนียร ปัทมะสุนทร ได้ถวายพระปฐวีธาตุ แด่ **สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ** จำนวน ๒๐ องค์ (ทำบุญ ๕๐ วันของท่านเจ้าคุณลุง)
- ผู้การวรสนธิ์ วรเสียงสุข จำนวน ๓๐ องค์
- คุณหมอไพบูลย์ บุษปธำรง จำนวน ๙๔ องค์
- ท่านเจ้าคุณอุดมสารโสภณ จำนวน ๒๐-๒๕ องค์ (ถวายหลายครั้ง)

ถาม คุณลุงโกศล ช่วยสรุปหน่อยนะครับว่า พระปฐวีธาตุ มีทั้งหมดกี่ถุง ปลุกเสกทั้งหมดกี่ครั้ง?

ตอบ ก้อนกรวดพระปฐวีธาตุ ไปเก็บมา ๒ ครั้งๆ ละ ๑ ถุง เป็นถุงพลาสติกขนาดกลาง ปลุกเสกครั้งแรก ๙ ก้อน (วันจันทร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๑๔) ปลุกเสกครั้งที่ ๒ ๑ ถุงแรก (วันอังคารที่ ๕ มกราคม ๒๕๑๔) ปลุกเสกครั้งที่ ๓ ๑ ถุง (วันพฤหัสบดีที่ ๗ มกราคม ๒๕๑๔) รวมปลุกเสก ๓ วัน (๓ ครั้ง) ๒ ถุงใหญ่

ถาม พระปฐวีธาตุ มีทั้งหมดกี่องค์?

ตอบ จากที่ขึ้นบัญชีทั้งหมด จนถึงวันนี้ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๕ มีจำนวน ๑,๑๓๐ องค์ และยังมีเหลืออยู่ในถุงทั้ง ๒ ถุง อีก ๒๐๐-๓๐๐ องค์ คิดว่าน่าจะมีก้อนกรวดพระปฐวีธาตุ ไม่เกิน ๑,๕๐๐ องค์

ถาม ท่านเจ้าคุณลุง ได้บอกวิธีนำไปเลี่ยมหรือไม่? อย่างไร?

ตอบ ท่านบอกว่า ให้ตัดกระดาษ หรือ โลหะ แผ่นทองเหลือง ทองแดง เงิน หรือทองคำก็ได้ มาตัดเป็น**รูปใบโพธิ์** ให้เขียนอักขระขอมตัว **"อุณาโลม ๙ ชั้น" อยู่ด้านบน** หางตัวอุณาโลมชี้ตรงไปจรดปลาย

ใบโพธิ์ ส่วนใต้ตัวอุณาโลม ให้เขียนอักขระภาษาไทยก็ได้ ว่า **"น"** สำหรับใต้ตัว "น" ลงไป ให้เขียนชื่อ – สกุล ของผู้ที่เป็นเจ้าของก้อนกรวดนั้น แล้วจึงนำก้อนกรวดวางลงตรงกลางใบโพธิ์ที่เขียนแล้วนำไปเลี่ยมห้อยคอ จะเกิดสิริมงคลแก่คนห้อยทุกคน

ถาม ตัว **"น"** หมายความว่าอย่างไร?

ตอบ ท่านเจ้าคุณลุง ไม่ได้บอก แต่คิดว่าอาจจะเป็นชื่อท่าน **(นรรัตน)** หรือ **นะโม** ก็ได้ (หรืออาจไม่ใช่ทั้งสองอย่าง) ท่านเจ้าคุณลุงยังสั่งอีกว่า เวลาจะมอบพระปฐวีธาตุให้ใคร ให้ห่อด้วยผ้าโปร่งสีเขียว และผูกด้วยไหมสีเหลือง ซึ่งท่านเจ้าคุณลุงบอกว่า สีเขียวเหลืองเป็นสัญลักษณ์ของวัดเทพศิรินทราวาส

ถาม สมัยก่อน พระปฐวีธาตุ แจกฟรี หรือ ให้บูชาครับ?

ตอบ แรก ๆ แจกฟรี แต่พอพระปฐวีธาตุเหลือไม่มาก พรรคพวกผู้ใหญ่ก็บอกว่าน่าจะให้บูชา จะได้นำเงินนี้ไปทำกุศลอุทิศถวายให้ท่านเจ้าคุณลุง เลยให้บูชาองค์ละ ๑,๐๐๐ บาท (ในระยะแรก) ซึ่งก็ได้เงินเป็นจำนวนมาก ผมก็นำไปทำกุศลทั้งหมด เช่น สมทบสร้างโรงเรียนนวมราชานุสรณ์ จ. นครนายก, สมทบสร้างโบสถ์วัดอินทร์ประชาราษฎร์, สมทบสร้างโบสถ์วัดพรหมรังษี ร่วมกับ พลโท สมาน วีระไวทยะ ฯลฯ

ถาม ตอนแรกที่คุณลุงโกศล – คุณป้าจำเนียร ทูลเกล้าถวายพระปฐวีธาตุแด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทั้งหมดกี่องค์ ท่านรับสั่งว่าอย่างไรบ้าง?

ตอบ ผมและคุณป้าจำเนียร ถวายพระปฐวีธาตุ แด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ ๒๐ องค์ ในวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๑๔ ซึ่งท่านเจ้าคุณลุงมรณภาพครบ ๕๐ วัน ในวันพระราชทานเพลิงศพท่านเจ้าคุณลุง ท่านรับสั่งว่า "พระปฐวีธาตุ จะแจกเฉพาะพระญาติพระวงศ์เท่านั้น ไม่ได้แจกทั่วไป"

ท่านทั้งหลายคงจะได้ฟังเรื่องราวเกี่ยวกับ พระพ่อแม่ธรณีปฐวีธาตุ อย่างละเอียด จากคุณลุงโกศล ปัทมะสุนทร แล้วนะครับ ใครที่เคยได้รับพระปฐวีธาตุว่าเป็นของจริงของปลอม จะได้ทราบกันเสียทีนะครับ เพราะ **พระปฐวีธาตุก็เป็นก้อนกรวดธรรมดา ๆ นี่เอง ซึ่งไม่สามารถแยกออกจากกันได้เลย ว่าได้รับการอธิษฐานจิตปลุกเสก โดยท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกขุ หรือไม่?** นอกจากว่าจะได้รับก้อนกรวด (หรือเพชรพลอยบางบ่อ) จากคุณลุงโกศล คุณป้าจำเนียร และคนในสกุล "ปัทมะสุนทร" หรือ ท่านเจ้าคุณอุดมสารโสภณ หรืออีกหลาย ๆ ท่านที่ได้รับจากคุณลุงโกศล จำนวนหลาย ๆ องค์ เช่น คุณหมอไพบูลย์ บุษปธำรง, ผู้การวรสนธิ์ วรเสียงสุข เป็นต้น หากท่านต้องการทราบรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาติดต่อที่ **คุณลุงโกศล ปัทมะสุนทร** ท่านยินดีจะให้ความกระจ่างเรื่องพระปฐวีธาตุแก่ทุกท่านครับ ข้าพเจ้าก็ขอจบเรื่องพระพ่อแม่ปฐวีธาตุไว้เพียงแค่นี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง คุณลุงโกศล – คุณป้าจำเนียร ปัทมะสุนทร มา ณ โอกาสนี้ด้วยความเคารพยิ่ง.

คุณจำเนียร ปัทมะสุนทร ทูลเกล้าฯ ถวายพระพ่อแม่ธรณีปฐวีธาตุ จำนวน ๒๐ องค์
แด่ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในคราวเสด็จพระราชดำเนินงานบำเพ็ญกุศลศพ
ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ณ วัดเทพศิรินทราวาส

คุณโกศล ปัทมะสุนทร ทูลเกล้าฯ ถวายพระพ่อแม่ธรณีปฐวีธาตุ
แด่ ทูลกระหม่อมเจ้าฟ้าชายวชิราลงกรณ์ มหิดล

พระเกสาที่ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ อธิษฐานปลุกเสก ๗ วัน
มอบให้ คุณโกศล ปัทมะสุนทร

พระพ่อแม่ธรณีปฐวีธาตุ ที่ยังเหลือในปัจจุบัน ๑๐๐-๒๐๐ องค์ ซึ่งใส่อยู่ในถุงพลาสติกเดิม ๆ
และถาดใบเดิม ที่ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ อธิษฐานจิตปลุกเสกให้

พระพ่อแม่ธรณีปฐวีธาตุ ที่ยังเหลืออยู่ในปัจจุบัน ประมาณ ๑๕๐ องค์

พระพ่อแม่ธรณีปฐวีธาตุ ก่อนที่จะมอบให้แก่ผู้มีจิตศรัทธา จะห่อด้วยผ้าโปร่งสีเขียว
และผูกด้วยไหมสีเหลือง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของวัดเทพฯ

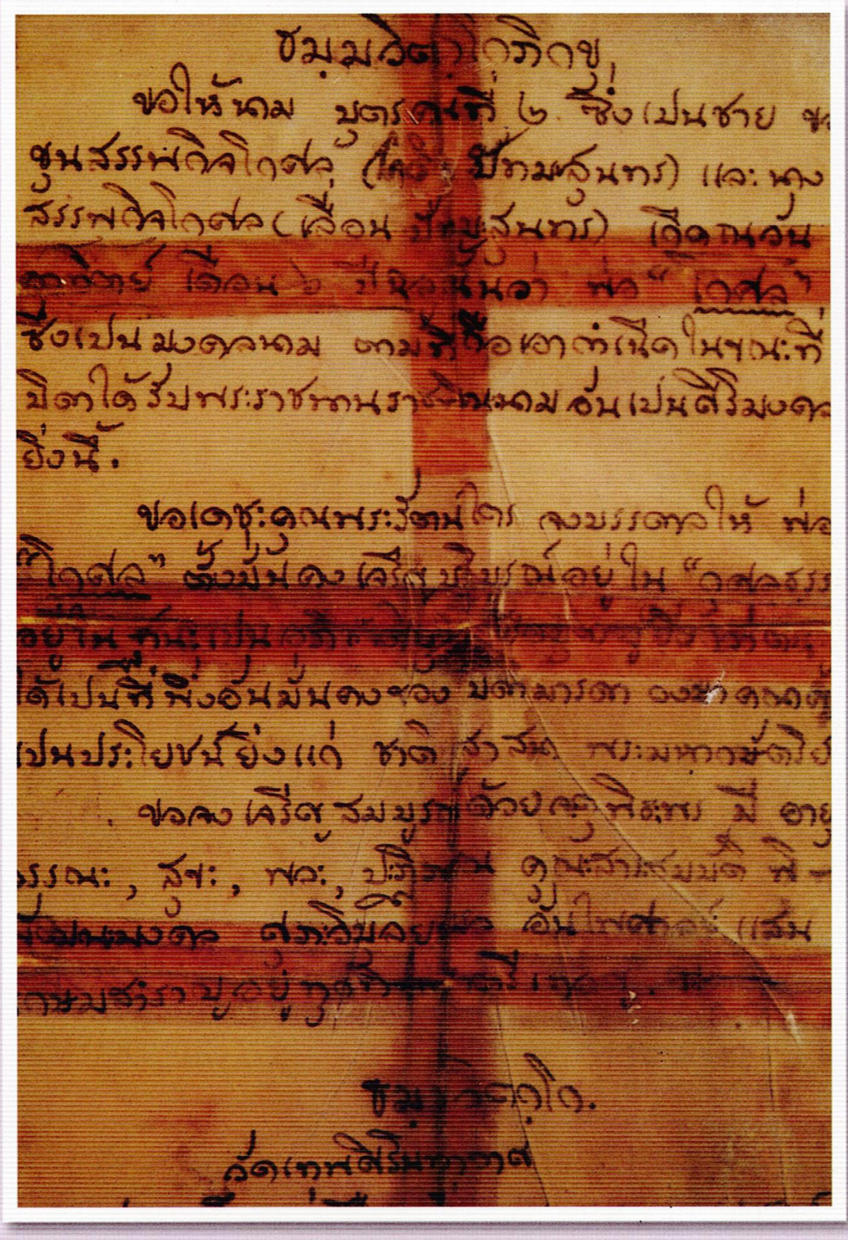
ด้านหน้า

พระพ่อแม่ธรณีปฐวีธาตุ อยู่ตรงกลางใบโพธิ์ มีตัวอุณาโลมอยู่ด้านบนสุด
ถัดมาเป็นตัว น. ด้านล่างจะเป็นชื่อ สกุล เจ้าของพระ

ด้านหลัง

มีเกสา และ จีวร ของท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

ขอให้นาม บุตรคนที่ ๒ ซึ่งเป็นชาย ข
ขุนสรรพกิจโกศล (โกศล ปัทมสุนทร) และนาง
สรรพกิจโกศล (เลื่อน ปัทมสุนทร) เกิดวัน
อาทิตย์ เดือน ๖ ปีจอ นี้ว่า "โกศล"
ซึ่งเป็นมงคลนาม ตามที่ถือเอาฤกษ์เกิดในขณะที่
บิดาได้รับพระราชทานราชทินนาม อันเป็นศิริมงคล
ยิ่งนี้.

ขอเดชะคุณพระรัตนตรัย จงบรรดาลให้ พ่อ
"โกศล" ตั้งมั่นคงเจริญบริบูรณ์อยู่ใน "กุศลธร

ได้เป็นที่พึ่งอันมั่นคงของ บิดามารดา

เป็นประโยชน์ยิ่งแก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ขอจงเจริญสมบูรณ์ด้วยคุณพิเศษ มี อายุ
วรรณะ, สุขะ, พละ, ปฏิภาณ คุณสัมปทา

ธมฺมวิตกฺโก.

คุณโกศล ปัทมะสุนทร เป็นหลานชายคนเดียว ที่ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ
ได้เมตตาตั้งชื่อให้ และประทานพรอย่างดีที่สุดให้เป็นพิเศษสุด

ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

ขอให้นาม บุตรคนที่ ๒ ซึ่งเปนชาย ของ
ขุนสรรพกิจโกศล (กิมไล้ ปัทมะสุนทร) และนาง-
สรรพกิจโกศล (เลื่อน ปัทมะสุนทร) เกิด ณ วัน-
อาทิตย์ เดือน ๖ ปีฉลู นั้นว่า พ่อ "โกศล"
ซึ่งเป็นมงคลนาม ตามที่ถือเอากำเนิดในขณะที่
บิดาได้รับพระราชทานราชทิณนาม อันเป็นศิริมงคล
ยิ่งนี้

ขอเดชะคุณพระรัตนไตร จงบรรดาลให้ พ่อ-
"โกศล" ตั้งมั่นคงเจริญบริบูรณ์อยู่ใน "กุศลธรรม"
อยู่ในฐานะเป็นอภิชาติบุตร คือ บุตรผู้ยิ่งกว่าตระกูล
ได้เป็นที่พึ่งอันมั่คงของบิดามารดา วงษาคณาญาติ
เป็นประโยชน์ยิ่งแก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ขอจงเจริญสมบูรณ์ด้วยจตุพิธะพร มีอายุ,
วรรณะ, สุขะ, พละ, ปฏิภาณ คุณะสาระสมบัติ พิพัฒนะ-
มงคล ศุภะวิบูลยผล อันไพศาล แสนเกษมสำราญ
อยู่ทุกทิพาราตรี เทอญ.

ธมฺมวิตกฺโก
วัดเทพศิรินทราวาส
ณ วัน ๗ ๕ฯ ๖ ค่ำ ปีขาล ที่ ๓๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๙

ภาคที่เจ็ด

ธรรมสนทนา

ทั้งคุณโกศล-คุณจำเนียร ก็ได้ปวารณาตัวต่อท่านเจ้าคุณลุงของท่านด้วยว่า จะรับใช้ปรนนิบัติทุกๆ อย่าง ทั้งในด้านการชำระแผลทุกวัน ตลอดจนจัดทำอาหารตามที่ท่านสั่งทุกๆ อย่าง ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ เคยบอกไว้ว่า “โกศลได้ปวารณาตัวแล้ว ท่านสามารถสั่งโกศล ทำอะไรก็ได้ เช่น อาหาร และสิ่งอื่นๆ ไม่เป็นอาบัติ”

ธรรมสนทนา

โดย...โกศล ปัทมะสุนทร
สุเมธ นราประเสริฐกุล

ธรรมสนทนา เป็นการสนทนาธรรมะ ระหว่าง ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ กับ หลานชาย (คุณโกศล ปัทมะสุนทร) หรือ หลานสะใภ้ (คุณจำเนียร ปัทมะสุนทร) หรือกับ บุตรของคุณโกศล หรือกับลูกศิษย์ลูกหาท่านอื่น ๆ เท่าที่รวบรวมได้มีดังต่อไปนี้ :-

- คุณโกศล-คุณจำเนียร ปัทมะสุนทร ได้ถวายรับใช้ปรนนิบัติ และพยาบาลท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ตั้งแต่ท่านเริ่มอาพาธแต่เพียงเล็กน้อย ซึ่งได้ปฏิบัติถวายท่านตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๑๓ เป็นต้นมา จนถึงท่านสละละสังขาร เมื่อ ๘ มกราคม ๒๕๑๔ โดยถวายการรับใช้ท่านเจ้าคุณลุง (หมายถึง ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ) ทุกวันไม่เคยขาดเลยแม้แต่วันเดียวทั้งสองคน นับว่าเป็นความพยายามและมีความกตัญญูต่อท่านเจ้าคุณลุงของท่านอย่างยอดเยี่ยม และ **ทั้งคุณโกศล-คุณจำเนียรก็ได้ปวารณาตัวต่อท่านเจ้าคุณลุงของท่านด้วยว่า จะรับใช้ปรนนิบัติทุก ๆ อย่าง ทั้งในด้านการชำระแผลทุกวัน ตลอดจนจัดทำอาหารตามที่ท่านสั่งทุก ๆ อย่าง ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ เคยบอกไว้ว่า "โกศลได้ปวารณาตัวแล้วท่านสามารถสั่งโกศล ทำอะไรก็ได้ เช่น อาหาร และสิ่งอื่น ๆ ไม่เป็นอาบัติ"**

- ครั้งหนึ่งท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ พูดกับคุณโกศล ว่า **"โกศล ลุง (หมายถึง ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ) ไม่เกิดอีกแล้วนะ ชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย"**

- ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ พูดกับ คุณโกศล ว่า **"โกศลตายแล้วก็สามารถช่วยคนได้ดีกว่าอยู่อีกนะ ขอเพียงแต่เราอธิษฐานจิตถึงกันและกัน** กระแสจิตเปรียบเหมือนเครื่องส่งวิทยุนะ ถ้าจูนเครื่องตรงกัน ก็สามารถติดต่อกันได้ ถ้าเครื่องส่งมีกำลังส่งมากเพียงไร แต่ถ้าเครื่องรับไม่จูนเครื่องให้ตรงกันก็ไม่สามารถรับได้"

- ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ พูดว่า **"โกศล ทำบุญกับพระอาพาธ ได้กุศลมาก"**

- เวลาที่ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ให้พรแก่คนที่มานมัสการท่าน ท่านมักจะพูดว่า **"ขอให้มีความสุข ความเจริญ เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป ให้ทำแต่กรรมที่ดีนะ จะได้มีความสุข"**

- ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ พูดกับหลานชายท่านว่า "โกศลทำงานเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง จะต้องมีเขี้ยวเล็บ มีอาวุธปืนบ้างหรือเปล่า? การปกครองคนเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีทั้งคนดีและคนชั่ว **เอาไว้ป้องกันอันตราย** ไม่ได้เอาไว้ทำร้ายใคร เพียงแต่ขู่ไว้ก็อาจทำให้เราพ้นอันตรายได้" และท่านยังกล่าวเป็นกลอน ว่า

"ไม่ถึงที่ตายก็ไม่วายชีวาวาต
ใครพิฆาตเข่นฆ่าไม่อาสัญ
ถึงที่ตายก็ต้องวายชีวาวัน
ใครไม่ทันทำร้ายก็ตายเอง"

และคุณโกศลก็ได้จัดซื้อปืนไว้ตามที่ท่านเตือน.

- ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ มักจะสอนว่า **"ให้มีศีล มีความเมตตากรุณา ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ปฏิบัติตามคิหิปฏิบัติ (ธรรมะสอนฆราวาส)"** และท่านเจ้าคุณลุงให้ท่องธรรมะคิหิปฏิบัติให้ได้ทุกบท ท่านจะทดสอบทุก ๆ วัน ๆ ละบท และท่านกำชับด้วยว่า

"ท่องแล้วต้องปฏิบัติตามด้วยนะ ไม่ใช่ท่องเป็นนกแก้วนกขุนทอง ก็จะไม่ได้ประโยชน์"

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ มักจะสอนหลานชายท่านเสมอ ๆ ว่า **"โกศล ให้ทำตัวเหมือนผ้าขี้ริ้วห่อทองนะ ไม่โอ่อ่า ให้อ่อนน้อม ถ่อมตนนะ แต่งกายให้สะอาดเรียบร้อย ไม่ต้องประดับอะไรมากมาย มีกายวาจาสงบเรียบร้อย"**

ครั้งหนึ่งท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้บอกให้คุณโกศลแก้ห่อหนังสือสันติวรบท ที่มัดด้วยเชือกอยู่ เพื่อให้คุณโกศลนำไปถวายสมเด็จพระสังฆราชวัดมกุฏกษัตริย์ที่คุณโกศลบวชอยู่ที่นั่นและท่านเป็นพระอุปัชฌาย์ จำนวน ๑๐๐ เล่ม และถวายสมเด็จพระวันรัต วัดโสมนัส อีก ๑๐๐ เล่ม คุณโกศลก็จะดึงให้ขาด ท่านบอกว่า **"ทำอย่างนั้นไม่ได้ ผูกได้ก็ต้องแก้ได้"** ทำเอาคุณโกศลแก้ห่อหนังสือด้วยความลำบากมาก... เพราะเป็นเวลากลางคืน ท่านอยู่ในกุฏิริมหน้าต่าง ส่วนคุณโกศลอยู่นอกกุฏิ หนังสือตั้งอยู่ที่ขอบหน้าต่าง ต้องสอดมือเข้าไปแก้ห่อหนังสือ ผูกไว้แน่นแก้ยากมากต้องใช้เวลานาน แต่ในที่สุดก็แก้ได้ แสดงถึง**ความอดทน**และ**มัธยัสถ์** เพราะเชือกที่ผูกก็สามารถนำมาใช้ต่อได้ กระดาษก็สามารถเก็บไว้ห่อของได้ **นี่เป็นคุณธรรมที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ.**

ครั้งหนึ่งสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ กับ ทูลกระหม่อมเจ้าฟ้าชายฯ มานมัสการท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ในโบสถ์ ท่านเจ้าคุณอุดมสารโสภณ ได้มอบพระพิมพ์นาคปรก ๗ ชั้น หลังรูปเหมือนท่าน ให้ท่านถวายแด่ท่านทั้งสองพระองค์ด้วยจำนวน ๑๖ องค์ ท่านได้ถามคุณโกศลว่า **"โกศล ได้บูชาพระพิมพ์นาคปรกไว้หรือเปล่า? ให้ไปบูชานะ ต้องทำบุญตามที่เขากำหนดไว้ อย่าไปเอาของเขาฟรี ๆ นะ อีกหน่อยจะหายากเหมือน**

ของเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) วัดระฆังโฆษิตาราม และเป็นพระประจำวันเกิดของท่าน คือ วันเสาร์ อีกทั้งพิมพ์ก็สวยงามดี”

- ตอนที่คุณโกศลเป็นนักเรียน ได้มาส่งอาหารให้ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ เกิดจะเป็นลมขึ้นมา เพราะรีบขี่จักรยานด้วยความเร็ว ท่านบอกให้โกศลนั่งลง แล้วเจริญ**อานาปานสติ** กำหนดลมหายใจเข้า–ออก ครู่เดียวก็หาย และยืนสนทนากับท่านได้

- สมัยตอนที่คุณโกศล เป็นนักเรียนอยู่ ม. ๖ ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ถามว่า “โกศล โกนผมเป็นมั้ย?” คุณโกศลก็บอกท่านว่า “ไม่เคยโกน แต่คงจะโกนได้ครับ” พอถึงวันโกนท่านก็เอามีดโกน และที่ลับมีดเป็นหนังสำหรับสะบัดมีดโกนให้คมมาให้ หลานชายท่านช่วยปลงผมให้ โดยใช้น้ำใส่ที่ศีรษะไม่ใช้สบู่หรือยาสระผม ท่านบอกให้เริ่มโกนที่ขวัญก่อน พอโกนเสร็จ ถามท่านว่า เจ็บไหม? ท่านบอกว่า ไม่เจ็บ คุณโกศลก็ได้โกนผมให้ท่านหลายครั้ง ในระยะสุดท้ายของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ คุณโกศลก็ได้ซื้อที่โกนแบบไฟฟ้า ให้ท่านไว้โกนหนวดและปลงผม แต่โกนยาก ต้องแหย่ให้เส้นผมเข้าไป ผมที่ได้ออกมาป่นเป็นผงๆ ละเอียดเลย

- ตอนที่คุณโกศล ส่งอาหารมาถวายท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้ใช้รถจักรยานขี่มาวัด ท่านพูดกับหลานชายท่านว่า “โกศลขี่จักรยานให้ระวังรถนะ ระวังรางของรถราง บางทีล้อจักรยานจะเข้าไปในรางได้ ทำให้รถล้มเป็นอันตรายได้”

- ในช่วงสุดท้ายของชีวิตท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้สั่งให้หลานสะใภ้ คุณจำเนียร ถักไหมพรมมาหุ้มบาตร และฝาบาตรซึ่งก็แปลกมากทีเดียว ทั้งๆ ที่ท่านไม่ได้บิณฑบาตตั้งนานแล้ว คุณโกศล–คุณจำเนียร ยังคิดแปลกใจอยู่เหมือนกัน **ท่านคงอยาก**

จะให้หลานทั้งสองได้กุศล กระมัง พอถักไหมพรมเสร็จ ก็นำไปถวายท่าน ท่านได้นำบาตรลงมาจากชั้นบน พร้อมทั้งฝาบาตรด้วย แล้วนำบาตรมาหุ้มพร้อมทั้งฝาบาตร และท่านชมว่าถักได้สวยเรียบร้อยดี และท่านก็อุ้มบาตรให้ดู แล้วนำขึ้นไปเก็บข้างบน

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จะเรียกหลานสะใภ้ของท่านว่า "คุณ......" ทุกครั้ง จนหลานสะใภ้ของท่าน บอกกับท่านว่า เรียกชื่อเฉย ๆ ก็ได้ แต่ท่านกลับตอบว่า **"การพูดจาไพเราะเพราะพริ้งเป็นสง่าราศีแก่ตัวเราเอง และเป็นการยกย่องผู้ถูกเรียกด้วย"**

ครั้งหนึ่ง หม่อมเจ้าหญิง (จำชื่อไม่ได้) ได้ถวายหมอนใบเล็ก ๆ ชนิดเป่าลมได้ สีเหลือง แต่ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ท่านใช้จนเก่าแล้ว และแฟบแล้ว ท่านก็มอบให้คุณโกศล บอกว่า "เก็บไว้เป็นที่ระลึก" และคุณโกศลก็ได้เก็บสิ่งของเก่า ๆ ของท่านที่ท่านประทานมาให้ เก็บไว้ในตู้ สิ่งของเหล่านี้ ถือว่าเป็นวัตถุอันเป็นมงคลยิ่งสำหรับลูกหลานไว้บูชา.

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ พูดกับ คุณโกศล ถึงคุณพ่อคุณโกศล ขุนสรรพกิจโกศล ซึ่งเป็นเพื่อนรักเรียนรัฐศาสตร์ รุ่นแรกรุ่นเดียวกับท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ซึ่งกลายเป็นน้องเขยของท่าน ว่า "เป็นนายอำเภอสมัยนั้น ไม่เล็กนะ ใหญ่นะ อย่างกับข้าหลวง และสำเร็จรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์รุ่นแรกด้วย."

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ พูดกับหลานชายท่านว่า **"โกศลของสาธารณะ ๔ อย่าง มี ศาลา (ที่พักอาศัยผู้เดินทาง), นารี (ผู้หญิง), วิถี (ทางเดิน), คงคา (แม่น้ำ, ลำคลอง) อย่าไปจริงจังมากนะ อย่าไปปักใจมากนะ อย่าไปหลงใหลมาก เราไม่ใช้คนอื่นก็ใช้ได้ เราไม่เอาคนอื่นก็เอาได้นะ ผิดหวังจะได้ไม่เสียใจ"**

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ พูดกับหลานชาย ท่านว่า **"โกศล คนเรานะถึงจะอยู่ไกลแสนไกล ถ้าจิตใจระลึกถึงกัน ก็เหมือนอยู่ใกล้กัน"** พร้อมทั้งท่านพูดเป็นโคลงว่า

"รักกันอยู่ขอบฟ้า เขาเขียว
เสมออยู่หอแห่งเดียว ร่วมห้อง
ชังกันบ่แลเหลียว ตาต่อกันนา
เหมือนขอบฟ้ามาป้อง ป่าไม้มาบัง"

"โกศล **ท่านเจ้าคุณอุดมสารโสภณ มีบารมีมาก** สร้างวัด สร้างโบสถ์ สร้างโรงเรียน ก็ทำสำเร็จได้ด้วยดี **แต่ท่านจะเสียเพราะบริวาร"** ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ กล่าวเอาไว้.

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ พูดกับหลานชายท่านว่า **"โกศล ผู้หญิงอยู่กันมาก ๆ เรื่องมาก นินทาแม้กระทั่งพระเจ้า พระสงฆ์"**

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้พูดถึงพระมหาฯ ท่านหนึ่งที่เคยปฏิบัติท่านว่า **"เป็นถึงมหาเปรียญ ยังวนเวียนไปหาก้น"** พระมหาฯ ท่านนี้มีสุภาพสตรีมาติดต่ออยู่เรื่อย ๆ หลังจากนั้นพระมหาท่านนี้ ก็สึกมาเป็นฆราวาส.

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ พูดกล่าวขึ้นว่า **"โกศล ลุงอยู่ไปก็ลำบากคนอื่น ที่มาทุก ๆ วัน ลำบากมั้ยนี่....ถ้าลำบากละก้อ....." (ไม่ได้พูดอะไรต่อ)**

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ พูดสอนหลานชายท่านว่า **"ตระกูลที่มั่งคั่ง จะอยู่ไม่ได้ด้วยสถาน ๔ ประการ** ตามธรรมะว่าด้วยคิหิปฏิบัติ ที่ท่านสั่งให้คุณโกศลท่องจำ และปฏิบัติ"

- ไม่แสวงหาพัสดุที่หายไป
- ไม่ซ่อมแซมพัสดุที่คร่ำคร่า
- ไม่รู้จักการบริโภคใช้สอย
- ตั้งพ่อบ้านแม่บ้านที่ทุศีล เป็นหัวหน้า

ครั้งหนึ่งคุณโกศลไปงานเลี้ยงแต่งงานมา และดื่มเบียร์ไป ๑ แก้ว แล้วรีบกลับมารับใช้ปฏิบัติท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ท่านคงจะได้กลิ่นเหล้า ท่านจึงถามว่า "โกศลไปดื่มเหล้ามาเหรอ?" คุณโกศลก็ตอบว่า "ดื่มเบียร์ไป ๑ แก้วครับ" ท่านจึงพูดว่า **"ทีหลังอย่าไปดื่มนะ ผิดศีล ให้หาวิธีเลี่ยงเอา แอบเททิ้งบ้าง หรือดื่มเล็กน้อย แล้วบ้วนใส่ผ้าเช็ดหน้าเสีย"**

มีนายทหารอากาศ มานมัสการกราบท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ๓ คน มีคนหนึ่งชอบตบยุงมาก อยู่ที่บ้านตบยุงเป็นประจำ ท่านจึงถามนายทหารท่านนี้ว่า "ไหนเขาว่าเราชอบตบยุงนักเหรอ ในโบสถ์มียุงให้ตบไหมล่ะ? **ยุงมันตัวเล็กนิดเดียวให้เขากินบ้างเถอะ"** ทั้ง ๆ ที่ไม่มีใครบอกท่านเลยว่า นายทหารท่านนี้ชอบตบยุง แต่ท่านก็สามารถล่วงรู้วาระจิตของเขาได้ น่าอัศจรรย์จริง ๆ.

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ พูดกับ ผู้การวรสนธิ์ วรเสียงสุข (ยศครั้งสุดท้ายเป็น พลอากาศโท) ว่า "ฝากช่วยดูแลโกศลด้วยนะ" ท่านคงคิดว่าผู้การวรสนธิ์ แก่คราวพี่ชายของคุณโกศล ซึ่งผู้การวรสนธิ์ ก็รับปากท่านด้วย

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ท่านกล่าวไว้ **"สิ่งที่ท่านรักนั้นมีเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น" คือ พ่อหนึ่ง (พระนรราชภักดี) แม่หนึ่ง นายหนึ่ง คือ ล้นเกล้ารัชกาลที่ ๖ น้องสาวหนึ่ง คือ คุณเลื่อน ปัทมะสุนทร น้องชายหนึ่ง คือ คุณตริ จินตยานนท์ เพื่อนหนึ่ง คือ ขุนสรรพกิจโกศล** เพื่อนรัฐศาสตร์ จุฬาฯ รุ่นแรก และต่อมาเป็นน้องเขยด้วย.

ครั้งหนึ่งคุณโกศล ได้หารองเท้ามาถวายท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ แต่ท่านใช้ได้เพียง ๑-๒ ครั้ง แล้วก็คืนให้คุณโกศล เพราะเท้าท่านบวม ใส่ไม่สะดวก โดยปกติท่านจะเดินเท้าเปล่าไปทำวัตรที่โบสถ์เสมอ ๆ.

คุณประสิทธิ์ การุณยวานิช ได้ยินกิตติศัพท์ของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ว่าท่านได้สละทุกสิ่งในทางโลกอย่างเด็ดขาด เวลานี้ได้มุ่งศึกษาปฏิบัติสัจธรรม เพื่อให้หลุดพ้นจากทุกข์ พ้นจากความโลภรักโกรธหลง ซึ่งเป็นกิเลสเศร้าหมอง ซึ่งทางโลกมนุษย์ยังหลงงมงาย แต่ท่านปฏิบัติได้ธรรมชั้นสูงแล้ว คุณประสิทธิ์จึงเกิดศรัทธาหาโอกาสไปพบท่านเพื่อขอคติธรรมบางข้อจากท่าน จึงได้ไปพบท่านเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๑๓ ได้ทราบว่าท่านไม่รับแขกในกุฏิ ผมจึงคอยรอพบท่านเวลาลงจากกุฏิจะเดินไปโบสถ์ เพื่อสวดมนต์ทำวัตรเย็น เมื่อพบท่านจึงกราบถวายผ้าไตร ๑ ไตร แต่ท่านบอกปัดว่า **"อาตมาไม่รับของ ๆ ใครมานานแล้ว อาตมาก็ไม่มีอะไรจำเป็นต้องใช้ ขอให้โยมนำไปถวายพระภิกษุรูปอื่นที่จำเป็นเถิด"** แต่ผมกราบนมัสการอ้อนวอนท่านถึง ๓ ครั้งว่า "ได้ตั้งใจศรัทธามากราบท่านอยู่แล้ว และเพื่ออุทิศกุศลให้คุณแม่ที่ล่วงลับไป" เมื่อท่านทราบก็ไม่ขัดศรัทธา รับไว้แล้วก็ให้ศีลให้พรเสร็จ ท่านก็ยื่นผ้าไตรคืนมาพลางพูดว่า "ขอโยมช่วยนำผ้าไตรนี้ไปถวายพระภิกษุที่ท่านจำเป็นต้องการใช้ สำหรับอาตมานั้นมีใช้แล้ว ตามแต่โยมจะเห็นดีเห็นชอบว่ารูปไหนสมควร" ผมได้นมัสการขอให้ท่านให้คติธรรมเพื่อเป็นแนวที่จะปฏิบัติในชีวิตประจำวันต่อไป ท่านจึงให้**โอวาทเป็นคติธรรมแก่ผม ๙ คำ มีความว่า "ทุกสิ่งไม่เที่ยง อย่ายึดมั่นถือมั่น" ๙ คำนี้เป็นหัวใจของธรรม ขอให้ท่องจำไว้ แล้วพิจารณาอยู่เสมอก็จะเห็นความจริง แลปฏิบัติตามแล้วจะเกิดความสุขไม่เดือดร้อนต่อไปตลอดชีวิต.**

คุณหมอไพบูลย์ บุษปธำรง ได้เป็นหมอคนแรก และคนสุดท้ายที่ปฏิบัติการชำระแผลให้ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ตั้งแต่เริ่มแรก (แผลแตกประมาณกลางปี พ.ศ. ๒๕๑๓) วันหนึ่ง

พอทำแผลเสร็จ ท่านก็สวดมนต์อุทิศแผ่ส่วนกุศลถวายแก่พระมหากษัตริย์ในราชวงศ์จักรีทุกพระองค์ เสร็จแล้วท่านยังนั่งพูดกับผู้ที่ยังไม่กลับมีทั้งพระและฆราวาสยังอยู่ในโบสถ์ท่านยังพูดว่า "หมอ อันความตายและการพลัดพรากจากกันนั้นเป็นธรรมดาและเป็นไปตามธรรมชาติเขาตายกัน นับแต่ครั้งปู่ย่าตายายแต่โบราณกาลตลอดมา ถ้าเราพิจารณาให้ดีก็จะรู้ว่า การตายไม่ใช่เป็นสิ่งที่น่าสยดสยองอย่างคนส่วนมากคิด คนเราเกิดมาก็ต้องมีสังขารเป็นที่อาศัย **สังขารก็มีเวลาอยู่อย่างจำกัด ย่อมจะมีเสื่อมมีทรุดโทรมเป็นไปตามกาลเวลา** ความตายไม่ได้เป็นสิ่งที่หายไปไหน หากเป็นเพียงเปลี่ยนจากภพหนึ่งไปเกิดอีกภพหนึ่ง อุปมาเหมือนหมอกับอาตมาซึ่งอยู่ในเวลาปัจจุบันเดี๋ยวนี้กำลังสนทนาเวลาก็ดับผ่านไปทุกวินาทีทุกชั่วโมง และหมอได้ทำแผลให้อาตมาประเดี๋ยวหมอก็ต้องกลับไปบ้าน และอาตมาก็กลับไปกุฏิ และทุกคนก็ได้พากันกลับไปที่อยู่ของตน

นี่ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่เราต้องจากกัน เราได้พลัดพรากกันแต่เรายังมีชีวิต มีสังขารร่างกาย เมื่อเราไปแล้ว แต่ที่นี่ที่เราได้มาร่วมสนทนาก็จะว่างเปล่าไม่มีหมอไม่มีอาตมา และไม่มีใคร เพราะต่างแยกกันไป รู้ว่าเรายังมีชีวิตอยู่ทุกคน อาตมาก็อยู่ที่กุฏิหลังจากที่ได้นั่งสนทนากัน แต่เวลานั้นก็ได้ผ่านดับไปตามโมงยาม เวลาไม่กลับมาอีก เป็นอดีต หมอก็เช่นเดียวกันก็ต้องนึกว่าวันนี้ได้ไปทำแผลให้อาตมา และได้สนทนากันในโบสถ์ที่วัดเทพศิรินทราวาส แต่เวลานั้นได้ผ่านไปเป็นอดีต ไม่กลับมาใหม่ เราก็มีแต่ความทรงจำเหลือไว้เท่านั้น แต่เราก็คิดถึงกันได้ทางใจ **การตายก็เหมือนกันเป็นการจากไป ไม่ได้สูญไปไหนยังคงอยู่ หากแต่เปลี่ยนจากสภาวะปัจจุบันนี้ไปอยู่อีกสภาวะหนึ่ง ซึ่งยากที่จะอธิบายให้เข้าใจได้ง่าย ๆ และเราก็ยังสามารถระลึกถึงกันได้อย่าเข้าใจว่าสูญสิ้นไป ความตายความเกิดนั้นมีอยู่ตลอดเวลา"**

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้เคยกล่าวไว้ว่า **"ให้เขาได้ทำบุญทำกุศลกันเสียบ้าง ดีกว่าเอาเงินไปสุรุ่ยสุร่าย เที่ยวตามบาร์ตามไนท์คลับกัน"** เพราะเงินรายได้ที่ได้จากการจำหน่ายพระเครื่องเหล่านี้ ท่านผู้สร้างก็นำไปใช้จ่ายในการกุศล สร้างโรงเรียน สร้างโบสถ์ เป็นทุนการศึกษาของพระภิกษุสงฆ์สามเณร ฯลฯ อันเป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่การศึกษา และศาสนาทั้งสิ้น.

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ เคยกล่าวเป็นเชิงสั่งสอนเด็กหนุ่มเชื้อสายจีน ที่มีความเคารพท่านมาก เคยฝันเห็นท่านมาก่อนระหว่างเจ็บป่วย จึงได้เพียรพยายามมาดูตัวจริง จนได้พบท่านแล้วก็เกิดศรัทธาเคารพมั่นในองค์ท่านยิ่งขึ้น เมื่อทราบข่าวว่ามีการสร้างพระเครื่องให้ท่านอธิษฐานจิต ก็ได้พยายามเช่าบูชามาก ๆ ท่านกล่าวว่า **"คุณ...พระนี่ช่วยได้นะ ถ้าไม่จำเป็นอย่าไปปล่อย"** ที่ท่านว่า "อย่าไปปล่อย" ก็เพราะท่านคาดว่าจะเอาพระเครื่องนั้นไปให้คนอื่นเช่าต่อ หรือขายให้คนอื่นต่อไป **การที่ท่านกล่าวดังนี้ แสดงว่า ท่านเชื่อมั่นว่า พระเครื่องที่ท่านอธิษฐานจิตนั้น จะต้องมีความศักดิ์สิทธิ์จริง คุ้มครองให้แคล้วคลาดอุปัทวันตรายได้จริง สามารถเสริมส่งให้ผู้เคารพบูชา ประสบความเจริญก้าวหน้าในชีวิตได้จริง.**

คราวหนึ่งท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้พูดกับนายอธึก สวัสดิมงคล นายกยุวพุทธิกสมาคมชลบุรี ภายหลังจากถวายของให้ท่านอธิษฐานจิตแล้ว เป็นคตินำฟังมาก

"ทั้งหมดนี่" ท่านกล่าวขึ้น พร้อมกับชี้มือไปยังหีบห่อพระเครื่องต่าง ๆ ที่ท่านอธิษฐานจิตแล้ว **"สู้ธรรมะไม่ได้"**

แสดงว่าท่านยกย่องการประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมของสมเด็จพระบรมศาสดานั้นว่า มีความสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด สำคัญยิ่งกว่าการมีพระเครื่องไว้ประจำตัว

นายแพทย์สุพจน์ ศิริรัตน์ ได้นำพระเครื่องของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ มา ๔-๕ องค์ เพื่อให้ท่านปลุกเสกให้อีกครั้งก่อนที่ท่านจะยินยอมอธิษฐานจิตให้ ได้ถูกท่านเทศนาสั่งสอนอย่างเจ็บ ๆ อยู่นานร่วมชั่วโมง

"หมอนี่เรียนมาเสียเปล่า มาหลงงมงายอะไรกับเรื่องพรรค์นี่ !"

ท่านได้ว่ากล่าวสั่งสอน มิให้ลุ่มหลงมัวเมาอยู่กับเรื่องของขลังและอภินิหาร เพราะอภินิหารต่าง ๆ นั้น มิได้ช่วยให้ทุกคนรอดพ้นจากภัยอันตรายได้ทุกครั้งอยู่เสมอไป

"เรื่องอภินิหาร พระเดชพระคุณว่ามีจริงไหม?" นายแพทย์สุพจน์ เอ่ยขึ้นตอนหนึ่ง

"จริง" ท่านตอบ จากนั้นท่านกล่าวสืบต่อไปว่า

"หมอเคยเห็นเคยได้ยินข่าวเรื่องโจรผู้ร้ายที่แขวนพระไว้เต็มคอ แต่แล้วกลับถูกตำรวจยิงตาย หรือไม่ก็ถูกจับได้ ต้องติดคุกไปบ้างไหม? ถึงแม้จะมีพระอยู่เต็มคอก็ช่วยอะไรไม่ได้ใช่ไหม?"

แล้วท่านก็กล่าวสำทับในที่สุดว่า **"อภินิหารนั้นหนีกฎแห่งกรรมไม่พ้น"** แม้ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จะตั้งใจอธิษฐานจิต และแผ่เมตตาลงในพระเครื่องด้วยความเชื่อมั่นว่ามีความศักดิ์สิทธิ์สามารถปกป้องคุ้มครองผู้สักการะบูชาได้จริง แต่ผู้มีพระเครื่องไว้คุ้มครองนั้น ก็จะต้องประพฤติปฏิบัติตามพระธรรม คำสั่งสอนของสมเด็จพระบรมศาสดา เจ้าของที่มาแห่งองค์พระปฏิมานั้นด้วย.

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้คิดนามใหม่อันไพเราะเป็นมงคลยิ่งถวายแด่สมเด็จพระอุปัชฌายะ เพื่อให้สมกับวัตรปฏิบัติและความเคารพอย่างสูงสุดในสมเด็จฯ องค์นั้นเป็นต้นว่า

"สมเด็จพระพุทธญาณวรวิสุทธิ์มหาเถราจารย์เจ้า ณ เทพศิรินทรา สุทธาวาส"

"สมเด็จพระพุทธญาณวรอมตวิสุทธิโลกุตตราจารย์ เทพศิรินทราสุทธาวาส"

จากนามใหม่ที่ท่านคิดถวายสมเด็จพระอุปัชฌาย์ เช่นนี้แสดงว่าท่านมีความเชื่อมั่นในท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ ว่าเป็นอริยสงฆ์สาวกผู้บริสุทธิ์แล้วแน่นอน.

ท่านมักกล่าวเสมอ ๆ ว่า "สมเด็จฯ ท่านไม่ใช่พระธรรมดานะ" "สมเด็จฯ ท่านเป็นพระอริยบุคคลแล้ว"

จากคำกล่าวของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ นี้ แสดงว่าสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ จะต้องบรรลุธรรมขั้นสูงเป็นพระอริยสงฆ์แล้วแน่นอน เพราะสมณะอย่างท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ผู้เคร่งครัดต่อศีลาจารวัตร อย่างเด็ดเดี่ยวจะไม่มีวันกล่าวเท็จ หรือกล่าวคาดคะเน ทุกอย่างที่ท่านพูดออกมาจะต้องเป็นความจริงทั้งสิ้น ก็โดยเหตุดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้สนใจในธรรมที่ทราบเรื่องดีมีความเชื่อมั่นสนิทใจ ว่าท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ก็ต้องเป็นพระอริยบุคคลแล้วแน่นอนเช่นกัน.

"พระเดชพระคุณครับ พระอริยบุคคลในปัจจุบันนี้ยังพอมีอยู่บ้างไหม?" นายแพทย์สุพจน์ ศิริรัตน์ เอ่ยถามท่านในค่ำวันหนึ่งในโบสถ์หลังจากที่ท่านทำวัตรแล้ว

"มี แต่ท่านไม่ค่อยเข้ามาอยู่ในเมือง" ท่านตอบ **"ชอบอยู่ตามป่าตามเขากัน เพราะท่านเหล่านั้นไม่ชอบความวุ่นวาย"**

ปัญหาที่น่าคิดจึงเกิดขึ้นว่า สำหรับท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ นั้น ทั้ง ๆ ที่ท่านพำนัก ณ วัดเทพศิรินทราวาสใจกลางกรุง อยู่ใกล้กับโรงภาพยนตร์ใหญ่หลายโรง แวดล้อมไปด้วยความอึกทึกวุ่นวายนานัปการ แต่ทำไมท่านจึงสามารถบำเพ็ญจนสำเร็จธรรม

ขั้นสูงได้ คำตอบที่ได้มาก็คือ **ท่านทำ "เมือง" ให้เป็น "ป่า"** สำหรับตัวท่านนั้นเอง โดยการ **"ตัดโลก"** แยกตัวท่านออกจากสังคม ไม่ยอมยุ่งเกี่ยวกับสังคมภายนอกอย่างเด็ดขาด.

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ เคยกล่าวไว้ว่า **"คนทั้งหลายที่มาพบนี่ เมื่ออาตมากลับกุฏิแล้ว อาตมาทิ้งหมด ไม่ได้นึกถึงเลยผีทั้งนั้น"** ในระยะแรกๆ นั้น ท่านเกือบจะไม่รับแขกเลย ทั้งนี้สันนิษฐานว่าท่านกำลังเพ่งเพียรศึกษา และปฏิบัติธรรมอยู่อย่างขะมักเขม้น จึงไม่ยอมรับแขกมาก แม้เฉพาะแต่ในพระอุโบสถแล้วก็ตาม ต่อมาในระยะหลังๆ ก่อนท่านสิ้นไม่กี่ปี จึงได้ยอมให้แขกเข้าพบได้มากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นด้วยท่านได้ความรู้มาก ผ่านประสบการณ์มาก สำเร็จธรรมขั้นสูง มีความมั่นใจได้แล้ว จึงได้ให้โอกาสเพื่อโปรดสัตวโลกบ้างตามสมควร.

เมื่อพูดถึง **"เจโตปริยญาณ" คือ การหยั่งรู้วาระจิตของบุคคลอื่น การทายใจบุคคลอื่นก็ได้ รู้ถึงความปรารถนา และอัธยาศัยของบุคคลอื่น** ผู้ที่เคยเข้าพบปะสนทนากับท่านเป็นอันมาก ทั้งฆราวาสและบรรพชิตยอมรับกันว่า ท่านมีเจโตปริยญาณ เป็นที่น่าอัศจรรย์ยิ่ง.

นายแพทย์สุพจน์ ศิริรัตน์ เล่าว่าได้ทดสอบในเรื่องนี้มาแล้วกว่า ๑๐ ครั้ง อยากรู้เรื่องอะไร อยากให้ท่านสอนในเรื่องอะไร ท่านก็สอนตามนั้นหมดโดยไม่พักต้องเอ่ยปากถาม มีความทุกข์ร้อนขัดข้องสิ่งใดอยู่ในใจ ท่านรู้หมด พูดออกมาตรงกับที่เรากำลังครุ่นคิดอยู่ได้ถูกต้องอย่างน่าแปลกประหลาด ยกตัวอย่างเช่น นายแพทย์สุพจน์ กำลังนั่งนึกคิดอยู่ในใจต่อหน้าท่านในพระอุโบสถ ว่าท่านอยู่ของท่านได้อย่างไรหนอ วันหนึ่งๆ เอาแต่ปิดประตูเงียบอยู่แต่ลำพังรูปเดียวในกุฏิ ทันใดนั้นเอง ท่านก็พูดออกมาว่า

"อาตมานี้กิจวัตรประจำวัน ก็คือ เดินจงกรม และนั่งสมาธิสลับกันไป"

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ เคยกล่าวกับพระบางรูปว่า **"ความตายเป็นมหามิตร"** แสดงว่าท่านไม่กลัวความตายเลย และตลอดชีวิตท่านก็ไม่เคยแสดงอาการหวั่นไหวต่อความตาย ท่านเคยพูดกับท่านเจ้าคุณอุดมฯ ถึงการสร้างรูปเหมือนคราวหนึ่งว่า "เขาถือเขาไม่ทำกัน ในเมื่อคนยังไม่ตาย แต่ฉันไม่ถือหรอก"

การที่ท่านไม่นิยมให้สร้างรูปเหมือนของท่านก็เป็นด้วยท่านเห็นเป็นการอวดตัวโฆษณาตัวท่านเองมากกว่าซึ่งท่านไม่ชอบ

"บุคคลสำคัญในบ้านเมืองเรานี้ ใครดีใครชั่ว ใครโกงใครกินบ้างก็ดูท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จะรู้ไปหมด และท่านบอกไว้ว่า ผู้ทุจริตคิดมิชอบเหล่านี้ จะไม่มีอายุยืนยาวเลย" **"ถ้าผู้บริหารบ้านเมืองมีศีลธรรม บ้านเมืองก็จะสงบสุข ประชาชนจะไม่เดือดร้อน"**

เคยมีคนไปเล่าให้ท่านฟัง ว่ามีคนเจ็บในโรงพยาบาล ซึ่งอยู่ในกรุงเทพฯ นี้เอง เห็นท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ไปเยี่ยมเขาจนถึงเตียงคนไข้ ท่านฟังแล้วก็ยิ้ม ๆ พร้อมกับกล่าวว่า **"กระแสจิตนี้เปรียบเหมือนคลื่นวิทยุ ใครรับได้ก็อาจเห็นอาตมาได้"** ท่านเคยพูดอยู่เสมอ ๆ ว่า ท่านได้แผ่เมตตาส่งกระแสจิตออกไปอยู่เป็นประจำ ใครที่สามารถมี "เครื่องรับ" ตรงกัน ก็อาจเห็นท่านได้.

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้ชื่อว่าเป็นคนพูดตรงอย่างยิ่ง เวลาท่านจะว่ากล่าวสั่งสอนใด ๆ จะไม่มีการพูดอ้อมค้อมวกวน จะพูดอะไรท่านก็พูดออกมาตรง ๆ อย่างที่ท่านเองก็เคยกล่าวอยู่เสมอ ๆ ว่า **"อาตมาคนวันเสาร์ พูดอะไรพูดตรง ๆ เป็นคนขวานผ่าซาก ขี้ก็บอกว่าขี้ พูดอย่างอื่นไม่เป็น...."** ฉะนั้น เวลาท่าน

เทศนาว่ากล่าวสั่งสอนใครแล้ว ท่านว่าเอาเจ็บ แรง ล้วนแทงใจดำ ไม่มีการเกรงใจไว้หน้าใครผู้ใดทั้งนั้น การที่ท่านว่ากล่าวใครๆ นั้น แม้จะเจ็บแรงอย่างใด ก็ล้วนเป็นไปด้วยความหวังดีมีเมตตาเป็นที่ตั้ง เพื่อให้จดจำไปนานๆ.

สุภาพสตรีฐานะดีคนหนึ่ง พาหลานสาวซึ่งไปเรียนวิชาเสริมสวยจากต่างประเทศ เพิ่งกลับมาถึงเมืองไทยได้ไม่กี่วัน ไปกราบท่านเพื่อขอพร ผลก็ปรากฏว่า ถูกท่านว่ากล่าว จนแทบแทรกแผ่นดินหนี! **"วิชาโกหกหลอกลวง!"** ท่านเอ่ยขึ้น **"ธรรมดาร่างกายก็ต้องแก่ไปตามวัย นี่กลับไปนั่งตกนั่งแต่ง ให้สวยให้งามขึ้นมาอีกเหลวไหลไม่ได้เรื่อง"** ทำเอาสุภาพสตรีผู้นั้น และหลานสาว ซึ่งกำลังเบิกบานใจ ด้วยคิดว่าได้ร่ำเรียนจากเมืองนอกเมืองนานั้นต้องหน้าสลดไปทันที.

ข้าราชการตำแหน่งค่อนข้างจะอาวุโสคนหนึ่ง คงจะเพิ่งกลับจากเที่ยวโสเภณีมาใหม่ๆ หรืออย่างไรก็ไม่ทราบ เข้าไปกราบนมัสการท่านเพื่อให้ขอช่วยแนะแนวทางนั่งวิปัสสนากรรมฐานให้ก็ปรากฏว่าถูกเอ็ดอย่างไม่ไว้หน้าเหมือนกัน **"คุณไปเที่ยวกะหรี่มาหรือเปล่านี่?"** ท่านเอ่ยถามขึ้น ทำเอาท่านผู้นั้นนิ่งงัน แล้วท่านก็สำทับต่อไปว่า "แล้วคุณจะมานั่งกรรมฐานได้เรื่องยังไง!"

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ท่านได้ให้อรรถาธิบายว่า **"ธมฺมวิตกฺโก"** นั้น **แปลว่า ผู้ตรึกธรรม หรือ ผู้พิจารณาธรรม ผู้คิดถึงธรรม ธรรมะย่อมคุ้มครองผู้นั้น** คำว่า "ธมฺมวิตกฺโก" นี้ทราบว่า ท่านเคยบอกให้บุคคลบางคนใช้เป็นคาถากำกับพระเครื่องที่ท่านแผ่เมตตาอธิษฐานจิตให้ และมีผู้ใช้ได้ผลดีมาแล้ว.

คุณโกสินทร์ ปัทมะสุนทร ไปกราบท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ในตอนเย็นวันหนึ่งปรากฏว่า มียุงชุมมาก ทำให้คุณโกสินทร์

ยืนแบบไม่เป็นสุข หยุกหยิกตลอดเวลา ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จึงตำหนิและสั่งสอนว่า **"ยืนต่อหน้าผู้ใหญ่ให้สำรวม มีความอดทนอดกลั้น ต่อสิ่งต่าง ๆ ให้มีวินัย"** บางทีผมของคุณโกสินทร์ ตกลงมาปิดใบหน้า, หน้าผาก (ผมม้า) ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จะบอกเตือนว่า **"ให้เอาผมขึ้นเปิดหน้าผาก ราศีจะได้ดี"**

คุณลาวัณย์ ปัทมะสุนทร (บุตรคุณโกศล–คุณจำเนียร ปัทมะ–สุนทร) สมรสกับบุตรชายพลโทหลวงสวัสดิ์ฤทธิรณ (อดีตแม่ทัพภาคที่ ๓) ชื่อ คุณเสกสรร สวัสดิ์ฤทธิรณ มากราบท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ พร้อมกับ คุณโกศล–คุณจำเนียร ท่านเลยถามว่า "แต่งงานมากี่ปีแล้ว ทำไมยังไม่มีลูกสืบสกุล อยากมีลูกไหม " ท่านถามต่อ ถ้าอยากมีลูก ให้หาดอกบัวมา **ถ้าอยากได้ลูกชายให้เอาดอกบัวสีขาว ถ้าอยากได้ลูกสาวให้เอาดอกบัวสีชมพูมาอย่างละ ๓ ดอก ถ้าอยากได้ลูกแฝด ก็ให้เอาดอกบัวมาทั้ง ๒ สีนะ** แต่คุณลาวัณย์ กราบเรียนท่านว่า อยากได้ลูกชาย ไม่เอาแฝดหรอกเจ้าค่ะ กลัวท้องใหญ่จะคลอดลำบาก ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก จึงบอกว่า "ไม่ต้องกลัวหรอก เดี๋ยวนี้การแพทย์เจริญก้าวหน้ามาก หมอสามารถทำคลอดแบบซีซาเหลี่ยน (Cae-sarian) ผ่าตัดเอาออกได้" คุณลาวัณย์ก็กราบเรียนท่านว่า "ไม่เอาหรอกค่ะ" คุณลาวัณย์อยากได้ลูกชาย จึงได้นำดอกบัวสีขาว ๓ ดอกมาให้ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ อธิษฐานจิตเสก หลังจากนั้นได้นำดอกบัวไปบูชาพระที่บ้าน พอดอกบัวเหี่ยวแล้ว ก็นำดอกบัว (กลีบดอกบัว) มาต้มน้ำดื่มกิน หลังจากนั้นอีก ๒–๓ เดือน คุณลาวัลย์ตั้งท้อง และท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ยังตั้งชื่อไว้ให้ล่วงหน้าด้วย ถ้าเป็นผู้ชายให้ชื่อว่า **"ปทุมเทพ"** (แปลว่าดอกบัวเทพเจ้า) ถ้าเป็นผู้หญิงให้ชื่อว่า **"อุบลทิพย์"**

(แปลว่า ดอกบัว) ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ยังพูดกับคุณลาวัณย์ว่า **"ในเมื่ออธิษฐานขอลูกชาย ก็ต้องได้ลูกชายซิ"** พอคุณลาวัณย์ อุ้มท้องได้ ๓-๔ เดือน ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ก็มรณภาพพอดี คุณลาวัณย์ก็คลอดบุตรชาย ชื่อ **ปทุมเทพ** ในวันอังคารที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๑๔ สมใจคุณลาวัณย์และก็มีบุตรชายเพียงคนเดียวเท่านั้น (คุณลาวัณย์จะเรียกท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ว่า "เจ้าคุณปู่") ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ยังถามหลานสาวของท่านอีกว่า "แพ้ท้องไหม" คุณลาวัณย์ก็ตอบว่า แพ้นิดหน่อย และยังถามอีกว่า อยากรับประทานอะไรหรือเปล่า? คุณลาวัณย์ ก็ตอบว่า อยากทานแต่อ้อย ท่านก็บอกว่าดี ๆ ไม่ได้ทานสิ่งมีชีวิต เช่นเนื้อสัตว์ หรือของแปลก ๆ เป็นต้น **ท่านที่อยากจะมีบุตร ก็ลองเอาดอกบัวไปกราบอัฐิธาตุของท่านที่อนุสาวรีย์ วัดเทพศิรินทราวาส แล้วอธิษฐานจิตถึงท่านก็น่าจะดีนะครับ.**

วันเสาร์ที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๑๓ คุณโกศล-คุณจำเนียร ปัทมะ-สุนทร ได้พาบุตร คือ คุณโกสินทร์-คุณจันทิมา ปัทมะสุนทร ไปกราบนมัสการท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ที่กุฏิ ท่านได้บอกคำสอนให้จดด้วย มีดังต่อไปนี้:-

๑. เห็นเสือหมอบอย่าเชื่อว่าเสือไหว้
เผลอเมื่อไร เสือกินสิ้นทั้งขน
คนต้องเกรงเยงยำน้ำใจคน
เขาถ่อมตนอย่าเหมาว่าเขากลัว

๒. เขาไม่สู้ อย่าเหมาว่าเขาหนี
ราชสีห์หรือจะสู้หมูชั่ว
วางตนสมคมประจักษ์ในฝักตัว
ชาติคนชั่วหลบลู่ อย่าสู้มัน

๓. เมื่อน้ำไหวไหลเชี่ยวเป็นเกลียวกล้า
เอานาวาขวางไว้ภัยมหันต์
เรื่องของคนปนยุ่งนุงนังครัน
ต้องปล่อยมันเป็นไปใจสบาย.

ครั้งหนึ่งท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้ปรารภกับ คุณโกศล และคนอื่นๆ ที่มารับใช้ท่านว่า **"แผลที่คอท่าน** (บางทีท่านก็เรียกว่า **"ฝีสบาย")** **หรือมะเร็ง นี้ไม่ต้องไปทำลายเขาหรอก ครอบครัวของเขา (มะเร็ง) อยู่ที่นี่ เขาอาศัยร่างเราอยู่ ไม่ต้องเอาหมอมารักษาหรือผ่าตัดออกหรอก เขากับเรา** (หมายถึงท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ) **ไปพร้อมกัน** หมายความว่า ถ้าท่านมรณภาพแล้ว มะเร็งนี้ ก็ไม่สามารถอยู่ได้"

วันหนึ่งนายแพทย์สมชาย สมบูรณ์เจริญ ผู้อำนวยการสถาบันมะเร็งแห่งชาติ ได้มาเยี่ยมท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ท่านบอกว่า **"แผลมะเร็งนี้มีขนาดใหญ่มาก ท่านอยู่ได้อย่างไรนี่ ขนาดคนธรรมดา เป็นเม็ดขนาดเล็กๆ ยังร้องเจ็บปวดครวญครางมาก เชื้อมะเร็งมันแพร่กระจายไปทั่วร่างกายแล้ว"**

ครั้งหนึ่งพระยาอนุรักษ์ราชมณเฑียร ท่านไปเยี่ยมท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ที่กุฏิ คุณโกศล–คุณจำเนียร ปัทมะสุนทร ได้ไปถวายอาหารด้วย ท่านพระยาอนุรักษ์ราชมณเฑียร ได้บอกกับท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ว่า "ท่านเจ้าคุณขึ้นลงบันไดต้องระวังให้ดีนะ (เพราะบันไดแคบและชัน) ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้ย้อนตอบกลับมาว่า **"ไม่ต้องมาเตือนพระหรอก พระย่อมมีสติอยู่เสมอทุกอิริยาบถ ยืน เดิน นั่ง นอน"**

ในระยะ ๓ เดือนก่อนที่ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จะมรณภาพ คุณโกสินทร์ ปัทมะสุนทร บุตรของคุณโกศล–จำเนียร ปัทมะสุนทร จะมีหน้าที่นำอาหารไปถวายท่านเจ้าคุณปู่เกือบ

ทุกวัน วันหนึ่งท่านพูดกับหลานท่านว่า **“โรคภัยไข้เจ็บเป็นเพื่อนกับมนุษย์ทุกคน ทุกคนจะมีโรคภัยไข้เจ็บ และความตายพาไป”** (ท่านปรารภเกี่ยวกับแผลมะเร็งที่คอของท่าน)

- ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ เคยกล่าวเอาไว้ว่า “อาตมารู้ตัวว่ามีมะเร็งอยู่ในตัว ตั้งแต่อายุ ๔๕ ปี แต่ก็ไม่ได้ทำอะไร เดี๋ยวมะเร็งก็จะแสดงอาการออกมาเอง”

- ช่วงสุดท้ายชีวิตของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ท่านเป็นมะเร็งที่ลำคอ น้ำเหลือง น้ำหนอง น้ำเลือด ไหลเยิ้ม มีกลิ่นเหม็นด้วย ขณะที่ท่านจำวัด (นอนหลับ) พวกหนูได้กลิ่นน้ำหนองของท่าน ก็เลยมากัดแทะแผลของท่านอยู่บ่อยๆ ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จึงได้ให้เอากรงดักหนู มาดักจับ ได้วันละ ๑-๓ ตัว แล้วท่านมอบให้ คุณโกสินทร์ ปัทมะสุนทร เอาไปปล่อย โดยท่านได้สั่งกำชับว่าให้ปล่อยในที่ๆ หนูสามารถอยู่หากินได้ เช่น บริเวณน้ำครำ บริเวณขยะ บริเวณสกปรกๆ พอปล่อยหนูเสร็จแล้วท่านก็สั่งให้คุณโกสินทร์ ไปล้างมือให้สะอาด นี่แสดงถึง**ความมีเมตตาธรรมต่อสัตว์โลก ซึ่งเป็นคุณธรรมที่สำคัญอันหนึ่งประจำตัวท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ.**

- ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ เคยเป็น **“มะเร็งกรามช้าง”** น้ำหนองไหลออกจากปากตลอดเวลา เวลาท่านสวดมนต์ทำวัตร น้ำหนองก็ยังหยดไหลลงมา ท่านก็ไม่ได้รักษาด้วยวิธีการแพทย์สมัยใหม่อะไร ท่านคงจะใช้อำนาจจิตรักษา ในที่สุดหนองก็แห้งไปเอง นับว่าเป็นเรื่องที่น่าอัศจรรย์มากทีเดียว แสดงถึง**ความมีขันติอดทนอันยอดเยี่ยม**ของท่านทีเดียว

- ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้เมตตาอบรมสั่งสอนคุณโกสินทร์ ปัทมะสุนทร มีใจความว่า **“ทำตัวให้เป็นคนใหม่ (ผู้มาใหม่) อยู่เสมอ ไม่สนิทชิดเชื้อกับใครจนเกินไป ให้**

อ่อนน้อมถ่อมตน ทำตัวเป็นกลาง กิริยามารยาทอ่อนโยน อ่อนหวานกับทุก ๆ คน ทุกเพศ ทุกวัย พูดจาไพเราะเพราะพริ้ง คนจะเกรงใจตลอดเวลา” นับว่าเป็นคำสอนที่ยังใช้ได้ดีทุกกาลทุกสมัยจริง ๆ.

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ เคยพูดถึงเรื่องความตายว่า **“คนเราถ้าไม่ถึงที่ตาย ก็ไม่ตาย ไม่ต้องกลัว”** พร้อมยกคำกลอนด้วยว่า:–

“ไม่ถึงที่ตาย ก็ไม่วายชีวาวาตม์
ใครพิฆาตเข่นฆ่า ไม่อาสัญ
ถึงที่ตายแล้ว ต้องวายชีวาวัน
ใครไม่ทันทำร้ายก็ตายเอง”

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ **“ท่านสอนให้สาธุชนยึดมั่นในธรรมะ มากกว่าให้ยึดมั่นในพระเครื่อง”**

คราวหนึ่ง พระบวชใหม่ในวัดเทพศิรินทราวาส รูปหนึ่ง ผู้มีโยมบิดามารดาฐานะดี เรียนหนังสือไม่เก่ง พื้นฐานความรู้แย่มาก เข้ามหาวิทยาลัยเมืองไทยไม่ได้ จึงตั้งใจจะไปเรียนเมืองนอก เอาเรื่องนี้มาบอกกับท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ พอท่านซักไซร้ไล่เลียง ถึงพื้นฐานความรู้พอสมควรแล้ว ท่านก็ให้ข้อคิดว่า “โอ! รากของคุณไม่มี คุณนี้ไม่มีรากแก้ว มีแต่รากฝอย อย่าไปเรียนเลย...” แล้วท่านก็กล่าวในที่สุดว่า “ถ้าคุณไป จะผลาญเงินพ่อแม่เปล่า ๆ” ทำเอาพระรูปนั้น นั่งงงคอตกไปเลย.

ในวันวิสาขบูชา มาฆบูชา อาสาฬหบูชา ซึ่งมีการสวดมนต์ และฟังเทศน์กันตลอดรุ่ง ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ เป็นผู้เดียวที่นั่งได้ตลอดเวลาโดยไม่เปลี่ยนอิริยาบถ อันที่จริงท่านั่งพับเพียบนั้นลำบากมากกว่านั่งขัดสมาธิมาก ท่านสามารถนั่งอยู่ในท่านี้ได้โดยไม่เปลี่ยนท่า และไม่ได้ลุกขึ้นเลยตลอดเวลาอย่างน้อยสิบ

ชั่วโมง เคยมีผู้เรียนถามท่าน ว่าเหตุใดท่านจึงสามารถนั่งทนอยู่ได้นานถึงขนาดนั้น ท่านตอบว่า **“ร่างกายของท่านอยู่ในบังคับของจิตใจ ดังนั้น เมื่อท่านไม่ต้องการจะลุก หรือ เปลี่ยนอิริยาบถก็สามารถนั่งได้ตามปรารถนา”**

ตลอดเวลา ๔๕ พรรษาที่ท่านอุปสมบทนั้น ท่านได้มีชีวิตอยู่อย่างวิเวกอย่างแท้จริง ทั้ง ๆ ที่ท่านอาศัยอยู่ใจกลางของเมืองใหญ่อย่างกรุงเทพฯ และก็อยู่ในบริเวณอึกทึกจอแจไม่น้อย ท่านไม่ค่อยได้พูดคุยกับผู้ใดนัก นอกจากว่าจะมีผู้พูดกับท่านก่อน และอันที่จริงก็ไม่ค่อยจะมีใครกล้าพูดกับท่านเท่าใดนัก นอกจากว่าจะเป็นการสนทนาธรรมกัน ซึ่งท่านก็ยินดีจะให้คำตอบ และอธิบายอย่างเต็มใจเท่าที่สามารถกระทำได้ ดังนั้น จึงมีหลายคนมักจะตำหนิท่านว่าเป็นคนใจแคบ ไม่ช่วยสั่งสอนผู้อื่นบ้าง แต่ก็มีหลายท่านเหมือนกันที่ค้านว่า ความจริง **ข้อวัตรปฏิบัติของท่านที่ท่านได้กระทำติดต่อกันมาด้วยความสม่ำเสมอ ซึ่งแสดงถึงความเป็นผู้เด็ดเดี่ยวทางความเพียร นั่นแหละคือ “เทศน์กัณฑ์ใหญ่ทีเดียว”** และก็เป็นการเทศน์ที่ได้ผลดีไม่น้อยกว่าการเทศน์ด้วยคำพูดเหมือนกัน เพราะเป็นการเทศน์ให้เราดูด้วยตา ไม่ใช่ให้เราฟังด้วยหูอย่างเดียว ดังนั้น **การเทศน์ให้ดูแบบนี้ สำหรับคนที่ใจไม่บอด จึงมีคติสอนใจได้เป็นอย่างดี.**

กุฏิของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ อยู่ใกล้กับสระน้ำใหญ่ในวัดเทพศิรินทราวาส ครั้นน้ำในสระเกิดเน่าเสียขึ้นมา ซึ่งทั้งนี้อาจจะเป็นด้วยท่อน้ำใหญ่ ซึ่งติดต่อกับคลองภายนอกเกิดตันขึ้นมาก็ได้ ดังนั้น น้ำในสระจึงกลายเป็นสีเขียวคล้ำ ต่อมาเป็นสีน้ำเงิน และเป็นสีดำในที่สุด พร้อมกับส่งกลิ่นเหม็นเน่าอย่างแรงไปทั่วบริเวณ ทำให้พระภิกษุซึ่งอยู่ในกุฏิบริเวณเดียวกันกับท่านต้องอพยพหนีไปอยู่ที่อื่นกันหมด เพราะทนต่อกลิ่นอันร้ายกาจนั้น

ต่อไปไม่ไหว แต่ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ เป็น **"ยอดคน"** สมชื่อจริงๆ (คำว่า **"นรรัตน"** แปลว่า **ยอดคน**) เพราะไม่ปรากฏว่าท่านแสดงอาการหวั่นไหวหรือบ่นว่า แต่อย่างใด ท่านคงดำเนินชีวิตของท่านไปตามปกติเสมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น จนกระทั่งมีผู้แก้ท่อที่ตันได้สำเร็จ และกลิ่นน้ำเน่าอันร้ายแรงก็หายไปเอง นับว่าท่านเป็นผู้ไม่หวั่นไหวต่อสภาวะแวดล้อมอย่างแท้จริง.

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้ให้**คติเตือนใจ**ว่า :-

๑. ถ้าถูกอิจฉา อย่าเสียใจ หรือโกรธผู้อิจฉา แสดงว่า เราจะต้องดีกว่าเขา เพราะไม่มีผู้ใดจะอิจฉาคนที่เลวกว่าตน และเราก็อย่าไปอิจฉาผู้อื่น.

๒. อย่าลืมตัว ผู้ลืมตัวไม่ควรคบ.

๓. จงตั้งใจมั่นในสัจจะบารมี และกตัญญูกตเวที เพราะผู้ไม่มีสัจจะ หรือขาดความกตัญญูกตเวทีก็ไม่ควรคบ.

๔. อย่าหวั่นไหว ต่อคำนินทา หรือสรรเสริญ.

๕. ความบริสุทธิ์ หรือไม่บริสุทธิ์ เป็นสิ่งที่รู้ได้เฉพาะตน

๖. จงช่วยกันสร้างสมอบรมวาสนาบารมี.

๗. การอยู่ร่วมกันไม่ใช่ความรัก เป็นการเบียดเบียน การอยู่อย่างนี้เป็นความรักที่อมตะ

คติเตือนใจทั้ง ๗ ข้อนี้ ขอท่านผู้เป็นปัญญาชนทั้งหลายโปรดพิจารณา ก็จะรู้ว่ามีความหมายลึกซึ้งมาก.

วันหนึ่งเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๑๓ พระมหาเทพกษัตรสมุห (เนื่อง สาคริก) ได้มากราบเยี่ยมท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ที่วัดเทพศิรินทราวาส ได้สนทนากันดังนี้ :-

พระมหาเทพฯ ถามท่านว่า "ที่ใต้คางข้างขวาเป็นอะไร ?"

ท่านตอบว่า "แคนเซ่อ! มะเร็ง"

พระมหาเทพฯ ถาม "แล้วรู้สึกอย่างไร ?"

ท่านตอบว่า "ก็ตาย" ตอบยิ้มๆ น่าเฉย.

พระมหาเทพฯ ถาม "ใช้หมอที่ไหน ใช้ยาอะไร ?"

ท่านตอบว่า "สมเด็จพระบรมราชินีนาถ เคยรับสั่งจะให้แพทย์ประจำพระองค์มาทำการรักษา แต่อาตมาไม่ขอรับพระราชทาน"

พระมหาเทพฯ ถาม "เพราะเหตุใด ?"

ท่านตอบว่า "เพราะโรคนี้ มิได้รบกวนจิตใจของอาตมาเลย"

คำตอบประโยคหลังนี้ทำให้พระมหาเทพฯ รู้ได้ทันทีว่า **ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้แยกนามขันธ์ของท่านออกจากรูปขันธ์ของท่านสำเร็จแล้ว คือ พ้นจากความทุกข์แห่งการเกิด ไม่ต้องสงสัยว่าการที่ท่านปล่อยให้รูปขันธ์สลายตัวไปตามธรรมชาตินั้น ก็เพราะละความปรารถนาที่จะอาศัยร่างกายต่อไปได้แล้ว.**

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จะสำเร็จเป็นพระอรหันต์หรือไม่ คงไม่มีใครยืนยันได้ แต่มีคราวหนึ่งท่านได้บอกกับท่านเจ้าพระคุณเทพกวี (ประยูร สนฺตงฺกโร) ว่า **"พระอริยบุคคลชั้นอนาคามี ไม่มีน้ำสุกกะ (น้ำอสุจิ) เพราะตัดราคะได้แล้ว สุกกะจึงแห้งไปเอง ฉะนั้น จึงไม่ต้องการอาหารมาก คนที่ต้องการอาหารมาก เพราะต้องไปหล่อเลี้ยงราคะ"**

ในกุฏิของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ นอกจากจะมีหีบศพแล้วยังมีโครงกระดูกแขวนอยู่เป็นโครงกระดูกเต็มตัวร้อยไว้อย่างดี ท่านเคยชี้ให้ดู และบอกว่าเป็นโครงกระดูกผู้หญิง ท่านว่าเป็นคุณหญิงของท่าน ท่านชมว่าดีแท้ๆ ตั้งแต่อยู่ด้วยกันมาไม่เคยทะเลาะกันเลย ไม่เคยบ่น ไม่เคยทำให้กลุ้มใจ มีแต่ให้ประโยชน์ให้สติ ให้รู้ว่าจะต้องตายเช่นนั้น วันหนึ่งก็จะเหลือแต่โครงกระดูกเช่นนี้ ได้พิจารณาทุกวัน แล้วท่านก็บอกว่าเมื่อมีเนื้อหนังหุ้ม

โครงกระดูก ก็นิยมกันว่าสวย รักกันอยู่ด้วยกันด้วยความหลงแท้ ๆ หลงว่าจะเป็นอย่างที่เห็นอยู่ตลอดไปไม่ได้มองลึกลงไป ไม่ได้เห็นแก่นแท้ว่ามีแต่กระดูก ไม่น่าอภิรมย์แต่อย่างใด ทำไมจึงยังหลงใหลมัวเมากันอยู่ได้ แล้วท่านก็สรุปว่า **"บ่อน้อยเท่ารอยโค หรือจะโผข้ามพ้น เป็นมหาบาเรียนยังเวียนไปหาก้น"**

ในวันวิสาขบูชาวันหนึ่ง หลังจากเวียนเทียนเสร็จ ได้มีหนุ่มสาวคู่หนึ่งเข้าไปกราบท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ขณะที่ท่านเดินอยู่ ท่านได้หยุด และถามว่ามีเรื่องอะไรหรือ หนุ่มสาวคู่นั้นได้เรียนท่านว่า มาขอพรขอให้เกิดมาพบกันอีก ท่านได้ตอบว่า "มีแต่เขาไม่อยากจะเกิด นี่ทำไมอยากมาเกิดอีก อย่างอาตมาถ้าใครแช่งให้ไม่รู้จักผุดจักเกิด อาตมาก็จะขอบใจ เอาละเมื่อมาขอพรก็ให้ แต่จะบอกว่าคนเราไม่ได้อะไรง่าย ๆ ด้วยการร้องขอ อยากได้อะไรต้องทำถึงจะได้" เรื่องการขอพรนี้ มีคนไปขอพรท่านมาก ใครอยากได้อะไรก็ไปขอ จนท่านได้เขียนโอวาทข้อสุดท้าย ลงใน **หนังสือสันติวรบท**ของท่านว่า **"ทำดี ดีกว่าขอพร" ท่านบอกว่า พรเป็นเพียงกำลังใจให้คนประพฤติปฏิบัติเท่านั้น และพุทธศาสนาก็ไม่ใช่ศาสนาของการสวดอ้อนวอนร้องขออะไร พระบรมศาสดาสอนให้เชื่อในเรื่องกรรม และผลของกรรมนั้น.**

คุณโกศล ปัทมะสุนทร จะนำอาหารที่ทำด้วยมือคุณโกศล และคุณจำเนียรเอง โดยมีคุณแม่เลื่อนมาช่วยดูแลด้วย ไปถวายเป็นประจำ ในช่วงชีวิตสุดท้ายของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ วันแรกที่นำ **มันฮ่อ** ไปถวายให้ท่านฉัน ท่านก็เมตตาฉันให้ดูเดี๋ยวนี้เลย ท่านพูดว่า "ฉันฉลองศรัทธาโกศลนะ" ทำเอาคุณโกศลปลื้มปีติมากเลย. (**มันฮ่อ** ท่านบอกว่ามีโปรตีนและวิตามินมาก พวกฮ่อชอบกินกัน กินแล้ววิ่งขึ้นเขาได้สบาย.)

พระท่านหนึ่ง มาจากวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ มาขออนุญาตท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ สร้างพระเพื่อนำรายได้ไปบูรณะวัด ท่านก็อนุญาตให้สร้างพระได้ และท่านยังย้อนถามกลับว่า **"ท่านรู้หรือไม่ว่า พระแปลว่าอะไร"** พระท่านนี้ก็อ้ำอึ้งอยู่นาน ท่านจึงตอบกลับว่า **"อะไรเป็นพระ ยังไม่รู้ว่า พระ แปลว่าอะไร" "พระแปลว่าผู้ประเสริฐ"**

ครั้งหนึ่งมีพระมหาท่านหนึ่ง สร้างพระรูปเหรียญหันข้าง มาให้ท่านอธิษฐานจิตปลุกเสกให้ ท่านก็พูดเชิงตำหนิว่า น่าจะสร้างรูปหน้าตรง หรือนั่ง แต่นี่ไปทำเป็นหันข้างและท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จึงพูดว่า **"ฉันไม่ได้หลบเจ้าหนี้ จึงต้องหันข้างให้"** ท่านพระมหาท่านนี้ ยังเคยโดนท่านดุว่า "ปลุกเสกไม่รู้จักจบจักสิ้น รบกวนแม้กระทั่งคนเจ็บคนป่วย"

ครั้งหนึ่งราวกลางปี ๒๕๑๓ ท่านเจ้าคุณอุดมสารโสภณ ได้นำเหรียญสังฆาฏิ ซึ่งใส่ในลังไม้มาหลายลัง นัยว่าจะรีบเอาเพื่อไปแจกพวกทหาร เผอิญวันนั้น คุณโกศล–คุณจำเนียร ปัทมะสุนทร ได้มากราบท่าน ท่านจึงกล่าวว่า "เอ้า! โกศลมาพอดีเลย กำลังจะเสกเหรียญให้ท่านเจ้าคุณอุดมฯ ท่านจะรีบเอา ไปหาเก้าอี้มานั่งนะ" ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้ยืนอธิษฐานจิตพระชุดนี้ เป็นเวลานานพอสมควร ซึ่งคุณโกศลเล่าว่า มียุงมากจริง ๆ ที่กุฏิของท่าน ยุงคงจะกัดท่านเป็นจำนวนมาก.

การสวดมนต์ทำวัตรในโบสถ์ เช้า–เย็น **ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จะเป็นผู้สวดนำทุกวัน** ทั้ง ๆ ที่ท่านเป็นแผลมะเร็งที่คอขนาดใหญ่มาก แต่เวลาสวดมนต์เสียงสวดมนต์ของท่านจะดังมากจริง ๆ ซึ่งน่าอัศจรรย์มาก.

ลูกศิษย์ลูกหาทางจังหวัดชัยภูมิ ได้มอบผ้าให้ คุณโกศล ปัทมะ–สุนทร เพื่อที่จะให้ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ประทับเท้า

เพื่อเก็บไว้สักการะบูชา ท่านจึงดุเอาว่า **"ของอื่น ๆ มีไว้กราบมากมาย ไม่กราบ จะมากราบผ้าประทับเท้า โกศลเอากลับคืนไป โกศลเป็นนายหน้าดีนะ ทีหลังไม่เอานะ"**

ครั้งหนึ่งที่วัดนรนารถสุนทริการาม ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ลูกศิษย์ได้มากราบฟังเทศน์ **ท่านอาจารย์พระมหาบัว ญาณสัมปันโน แห่งวัดป่าบ้านตาด** (หรือที่รู้จักกันในนาม **หลวงตามหาบัว** ผู้ซึ่งได้เป็นหัวหน้าสำคัญในโครงการช่วยชาติโดยหลวงตามหาบัว ในปัจจุบัน) มีลูกศิษย์ท่านหนึ่งได้กล่าวกับท่านอาจารย์พระมหาบัวว่า **"เขาไม่เชื่อว่า ท่านเจ้าคุณนรรัตนฯ (หรือท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ) จะสำเร็จเป็นพระอรหันต์ เพราะท่านไม่ได้อยู่ป่าไม่ได้เที่ยวธุดงค์ ไม่ได้วิเวกตามป่าเขาลำเนาไพร และท่านเจ้าคุณนรรัตนฯ ไม่เคยออกจากวัดไปไหนเลย"** ท่านอาจารย์พระมหาบัว ก็ตอบว่า "คนที่มีความรู้แค่ ป. ๓ จะไปมีความรู้เทียบชั้น ป. ๗ ไม่ได้ คนมีความรู้ ป. ๗ จะไปมีความรู้เทียบเท่าคนที่จบปริญญาตรีไม่ได้ เพราะฉะนั้นจะไป**ด่วนสรุปอย่างนั้นไม่ได้**" ท่านจึงเล่าให้ฟังว่า ขณะที่ท่านลงมากรุงเทพฯ ท่านไปพักที่วัดเทพศิรินทราวาส เมื่อท่านมาอยู่วัดเทพฯ เป็นพระอาคันตุกะ พระทุกรูปของวัดเทพฯ จะต้องลงโบสถ์ทำวัตรเช้า–เย็น ท่านอาจารย์พระมหาบัว ก็ได้ลงทำวัตรเย็นเหมือนกับพระรูปอื่น ๆ ด้วย ท่านอาจารย์เล่าว่าวันนั้นท่าน**ตั้งใจจะไปสนทนากับท่านเจ้าคุณนรรัตนฯ** (ท่านเพียงคิดไว้ในใจ) ขณะที่อยู่ในโบสถ์ท่านเจ้าคุณนรรัตนฯ ได้หันมายิ้มกับท่านอาจารย์พระมหาบัวด้วย พอเสร็จจากทำวัตร ลูกศิษย์ลูกหาก็มากราบท่านอาจารย์พระมหาบัว กันมากมาย จนไม่มีเวลาที่จะไปสนทนากับท่านเจ้าคุณนรรัตนฯ ครั้นพอเสร็จธุระแล้ว เวลาก็ล่วงไป ๓ ทุ่มเศษฯ ท่านก็ทราบว่า ท่านเจ้าคุณนรรัตนฯ ไม่รับแขกที่กุฏิ และเวลาก็ดึกแล้ว จึงไม่กล้าที่จะไปรบกวนท่าน

วันรุ่งขึ้นท่านอาจารย์พระมหาบัว ก็กลับอุดรฯ โดยไม่ได้พบกับท่านเจ้าคุณนรรัตนฯ แต่ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้ถามพระที่ท่านอาจารย์พระมหาบัวไปพักอาศัยอยู่ด้วยว่า **“ไหนว่าท่านมหาบัว จะมาสนทนากับผม ผมรอท่านตั้งนานไม่เห็นมา”** พระท่านก็เล่าให้ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ฟังดังที่กล่าวมาว่ามีลูกศิษย์มากราบท่านอาจารย์พระมหาบัวจำนวนมาก ท่านจึงไม่มีโอกาสที่จะมาสนทนากับพระเดชพระคุณฯ และอีกอย่างเวลาก็มืดค่ำแล้ว และทราบมาว่าท่านไม่รับแขกที่กุฏิ ท่านอาจารย์พระมหาบัวก็รู้สึกจะเกรงใจ นี่ย่อมแสดงให้เห็นเด่นชัดว่า **ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้ล่วงรู้วาระจิตของบุคคลต่าง ๆ ไม่เว้นแม้แต่ ท่านอาจารย์พระมหาบัว นี่เป็นสิ่งที่มหัศจรรย์มากสำหรับปุถุชนอย่างเรา ๆ ท่าน ๆ** ท่านอาจารย์พระมหาบัว ได้กล่าวว่า **“ใครจะมารู้วาระจิตของเราได้ นอกจากจะต้องเป็นผู้มีภูมิธรรมปัญญาธรรมเสมอกับเรา”** (ตอนนั้นท่านยังไม่ได้บอกว่า ท่านเป็นพระอรหันต์ แต่ตั้งแต่ที่ท่านมาทำโครงการช่วยชาตินี้ ท่านประกาศเลยว่า ท่านเป็นพระอรหันต์องค์หนึ่ง) นั่นย่อมแสดงว่า **ท่านอาจารย์พระมหาบัว ได้ยอมรับภูมิจิตภูมิธรรมของท่านเจ้าคุณนรรัตนฯ ว่าท่านก็เป็นพระอรหันต์องค์หนึ่งเช่นกัน**

ท่านพระอาจารย์อินทร์ถวาย สันตุสสโก แห่งวัดป่านาคำน้อย เคยพูดกับผู้เขียนว่า หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน ได้พูดถึงท่านเจ้าคุณนรรัตนฯ ว่า **“ท่านเป็นพระอรหันต์กลางกรุงฯ และเป็นพระที่สันโดษมาก”**

ในกุฏิของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จะหาไฟฟ้าใช้แม้แต่ดวงเดียวก็ไม่มี แม้แต่น้ำที่ท่านดื่มฉันอยู่ทุกวันก็เป็นน้ำฝนทั้งสิ้น และภาชนะที่ท่านใช้ก็เป็นกะลามะพร้าวขัด ท่านเจ้าพระคุณ

ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ท่านชี้แจงว่าของสิ่งนี้เป็นของสูง ไม่มีมลทินอะไรติดอยู่เลยแม้นิดเดียว และท่านก็ได้ให้เหตุผลอย่างน่าฟังว่า **"ธรรมชาติได้สร้างให้มนุษย์เราเป็นที่พอเพียงอยู่แล้ว จะวุ่นวายกันไปทำไม ยิ่งเป็นภิกษุสงฆ์ผู้ปฏิบัติอยู่ในธรรมวินัยก็ยิ่งสบายมาก น้ำฝนเป็นน้ำที่บริสุทธิ์ ดื่มฉันก็เกิดอาบัติน้อยมาก ยิ่งไฟฟ้าด้วยแล้วก็ถือว่าไม่เป็นสำคัญเลย เพราะดวงอาทิตย์ได้ให้แสงสว่างแก่โลกมนุษย์เราตั้งแต่ ๖ โมงเช้าถึง ๖ โมงเย็น เราจะทำอะไรก็ควรรีบ ๆ ทำเสีย เมื่อพระอาทิตย์สิ้นแสงแล้วก็หมดเวลาที่เราจะทำอย่างอื่น นอกเสียจากทำสมาธิให้สงบเจริญวิปัสสนากรรมฐานอย่างเดียวเท่านั้น"**

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้เป็น**โรคมะเร็งกรามช้าง**จนเน่าเฟะ แต่ท่านก็มิได้แสดงความเจ็บปวดรวดร้าวให้ปรากฏแก่สายตาหมู่ภิกษุสงฆ์และประชาชนที่พบเห็นเลยแม้แต่น้อย ท่านมีอาการเป็นปกติธรรมดาเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น และท่านก็ลงอุโบสถทำวัตรเช้า–เย็นเป็นประจำเสมอมิได้ขาดเลย แต่แล้ว อยู่ ๆ โรคร้ายที่เกาะกุมท่านจนเป็นที่น่าสังเวชแก่ผู้พบเห็นก็อันตรธานหายไปเอง โดยท่านมิได้ไปหาแพทย์ให้รักษาหรือฉันหยูกยาแต่ประการใดเลย

"โรคมันเกิดขึ้นมาเอง มันก็ต้องหายไปเองเช่นกัน" ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ พูดอยู่เสมอแก่ผู้ที่มาไต่ถามท่าน.

มีชาวจีนผู้หนึ่งได้ตัดสินใจมาดักพบท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ก่อนตอนเช้าก่อนที่ท่านจะลงทำวัตรเช้า เมื่อพบท่านแล้วชาวจีนคนนั้นก็ก้มลงกราบที่หน้าประตู และกล่าวว่า **"อยากจะมาขอพร เพราะยากจนเหลือเกิน ทำมาค้าขายก็มีแต่ขาดทุน"** พอท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ฟังชาวจีนพูดจบแล้ว จึงเอากะลาขัดตักน้ำมาพรมให้ชาวจีน แล้วพูดว่า **"ไปได้คราวนี้**

จะรวยใหญ่” และก็เป็นจริงอย่างที่ท่านพูดให้พรไปทุกประการ เพราะหลังจากนั้นเป็นต้นมา ชาวจีนผู้นั้นได้ทำมาค้าขายเจริญงอกงามขึ้นเป็นลำดับจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้.

เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๑๑ คุณภิญโญ เอกอธิคมกิจ ยังเป็นนิสิตปีสุดท้าย ได้พาเพื่อนนักศึกษาอีก ๓ คน เข้านมัสการท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ เมื่อตอนเย็นวันหนึ่ง หลังจากที่ท่านได้ทำวัตรสวดมนต์เสร็จแล้ว และได้สนทนากันอยู่พักหนึ่ง ท่านจึงได้ไต่ถามคุณภิญโญ และเพื่อนๆ ว่า มีอาชีพอะไร เมื่อท่านทราบว่าทั้งสี่คนเป็นนิสิตปีสุดท้าย ท่านก็เริ่มอธิบายธรรมให้ฟังทันที โดยเริ่มว่า.

“ที่มาหาพระนี่นะ ดีแล้ว เพราะพระแปลว่า ดี หรือประเสริฐ ฉะนั้นการมาหาพระคุยกับพระก็ได้ของดีของประเสริฐกลับไป”.

เพื่อนคนหนึ่งของคุณภิญโญได้เรียนถามถึงเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของพระเครื่อง ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ก็ได้อธิบายให้ฟังว่า **“ความศักดิ์สิทธิ์ขึ้นอยู่กับความศรัทธา อาศัยกำลังจิตเป็นสำคัญ บางครั้งทหารที่ไปรบเวียดนามเชื่อมั่นคุณพระที่ห้อยคอไป อาจทำให้เกิดนะจังงังก็ได้ ข้าศึกมองไม่เห็นตัว หรือยิงไม่ถูก”.**

เมื่อท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้อรรถาธิบายจบลงแล้ว เพื่อนอีกคนหนึ่งของคุณภิญโญได้กราบเรียนถามท่านต่อไปอีกว่า ตัวเขาทำไมถึงยากจนเหลือเกิน ไหนจะต้องหารายได้เพื่อมาเป็นทุนการศึกษา ไหนจะต้องหาเงินมาเลี้ยงแม่อีก จึงอยากจะมาขอพรจากท่าน เพื่อจะได้ทุนสักก้อนหนึ่งสำหรับไว้ไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้กล่าวสรรเสริญเพื่อนของคุณภิญโญว่าเป็นการกระทำที่ดีแล้ว พร้อมทั้งอธิบายถึงความกตัญญูกตเวทิตาว่า

"คนที่มีความกตัญญูกตเวทีแล้ว ไปไหนหรือ จะทำอะไร ย่อมไม่ตกต่ำ และมักจะประสบความสำเร็จเสมอ เพราะคุณพระย่อมคุ้มครองคนที่มีคุณธรรมประจำใจ"

"คุณธรรมอันเป็นเครื่องนำไปสู่ความสำเร็จในกิจการทั้งปวง อันได้แก่ อิทธิบาทสี่ แปลว่า ทางที่นำไปสู่ความสำเร็จไม่ว่าจะทำอะไร อิทธิ ซึ่งหมายถึง หนทางที่จะไป มีอยู่ ๔ ประการ" คือ.

๑. **ฉันทะ** คือ ความพอใจในสิ่งที่เป็น วิลล์ออฟมาย หรือเป็นความตั้งอกตั้งใจที่จะทำจริง.

๒. **วิริยะ** คือ ความเพียรพยายามโดยไม่ท้อถอย.

๓. **จิตตะ** คือ ความเอาใจจดจ่อในสิ่งที่จะทำในกิจการนั้น ๆ โดยนึกอยู่เสมอ.

๔. **วิมังสา** คือ การพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผล.

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้ชี้แจงต่อไปว่า ไม่ว่าเราจะทำอะไร หากมีธรรมะ ๔ ประการนี้แล้ว ย่อมพบกับความสำเร็จอย่างแน่นอน ไม่ว่าจะเรียนหนังสือ หรือการทำมาหากิน และท่านยังย้ำต่อไปอีกว่า **"จะไปนิพพานก็ได้นะ"**

หลังจากได้สนทนาธรรมกับท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโกภิกฺขุ จนเป็นที่พอใจแล้ว ทุกคนต่างก็จะกราบลากลับ ท่านจึงสั่งให้เพื่อนของคุณภิญโญ ไปตักน้ำมนต์ในโอ่งหลังรูปปั้นสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์มา ๑ ถ้วย และรินใส่ถ้วยให้ดื่มทีละคนพร้อมกับให้ว่าคาถาตามท่านไปด้วยดังนี้

"สิทธะมัตถุ สิทธะมัตถุ สิทธะมัตถุ อิทัง พลัง เอตัสสะมิง ระตะนัตตะยัสสะมิง สัมประสาทะ นะเจตะโส."

เมื่อทุกคนได้รับประทานน้ำมนต์อันศักดิ์สิทธิ์ของท่านเสร็จทั่วทุกคนแล้ว ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ก็ได้กล่าวเป็นประโยคสุดท้ายว่า **"จงประกอบแต่ความดีนะ จะได้มีความสุข"**

พ.ศ. ๒๕๑๑ เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้ถูกโรคร้ายเข้าแทรกซึมในร่างกายอีกครั้ง นั่นก็คือ**ฝีปรากฏขึ้นที่คอด้านซ้ายเป็นเม็ดแดงระเรื่อ** แต่ท่านกลับรู้สึกเฉย ๆ เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้นกับตัวท่านเลย ถ้าเป็นอย่างมนุษย์ปุถุชนเช่นเรา-ท่าน ละก็ต้องร้องโอดโอยด้วยความเจ็บปวดอย่างรวดเร็วแสนสาหัสทีเดียว และจะต้องวิ่งเข้าโรงพยาบาลอย่างไม่มีปัญหา แต่ท่านไม่อนาทรร้อนใจด้วยโรคร้ายที่เกิดกับตัวท่านเลย ท่านใช้กระแสจิตอันแก่กล้า และญาณขั้นสูงสุด พินิจพิจารณาท่านก็สามารถทราบเหตุการณ์ล่วงหน้าได้อย่างทะลุปรุโปร่ง.

ลูกศิษย์ลูกหาที่เป็นนายแพทย์ชั้นปริญญาหลายท่านได้แสดงความปริวิตก และต่างก็ขันอาสารักษาพยาบาลกันมากมาย แต่ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ก็ได้ปฏิเสธไปทุกราย มิยอมฉันหยูกยาใด ๆ ทั้งสิ้นที่มีผู้นำมาให้ ได้แต่บอกแก่ผู้หวังดีทุกคนไปว่า **"ฝีที่เกิดขึ้นนี้เรียกว่า ฝีสบาย เขามาอาศัยร่างอาตมาอยู่เท่านั้น เมื่อถึงกำหนดฝีนี้ก็จะแตกเอง และหายไปพร้อมกับอาตมา ขอให้ทุกคนไม่ต้องเป็นห่วง."** ด้วยคำพูดที่เป็นปริศนาและให้คิดเป็นการบ้านของท่าน ทำให้พระภิกษุสงฆ์สามเณรในวัดเทพฯ และประชาชนที่เลื่อมใสศรัทธาท่าน ต่างปริวิตกไปตาม ๆ กัน และเฝ้ารอวินาทีที่ฝีจะแตกขึ้น.

นาทีวิกฤตที่ทุกคนเฝ้ารอคอยก็ปรากฏขึ้นในปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ฝีที่คอของท่านแตกแล้ว แต่ท่านก็มิได้แสดงความเจ็บปวดรวดร้าวออกมาให้ญาติโยมเห็นแม้แต่น้อย ท่านยังคงลงโบสถ์ทำวัตรเช้า-เย็น และสนทนาปราศรัยกับญาติโยมธรรมดา เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น.

ศาสตราจารย์นายแพทย์ที่เลื่อมใสศรัทธาท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ หลายท่าน ต่างก็ยื่นความจำนงขอเป็นผู้รักษาหาหยูกยามาถวาย แต่ท่านก็ต้องปฏิเสธอีกเช่นเคย และไม่ยอม

ฉันหยูกยาเลยแม้แต่อย่างเดียว ได้แต่บอกว่า **"สิ่งที่มันเกิดขึ้นมาเองได้ มันก็ต้องหายไปเองได้เช่นกัน"**

ความเรื่องนี้ได้ล่วงรู้ไปถึงพระกรรณของ**สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ** ซึ่งมีความประสงค์จะให้ศาสตราจารย์นายแพทย์มาทำการรักษาให้ ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ก็ตอบปฏิเสธอีกเช่นเคย

ครั้งที่สอง **สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ** ได้เสด็จพระราชดำเนินมาเยี่ยมส่วนพระองค์พร้อมด้วยเจ้าฟ้าหญิง และราชองครักษ์ เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ คราวนี้ ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้กราบบังคมทูลเป็นลางว่า **"อาตมาเห็นจะต้องขอลาแล้ว"**

นี่แสดงให้เห็นแล้วว่า ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ สามารถล่วงรู้วันมรณภาพของท่านด้วยญาณชั้นสูงจริง ๆ.

พระพุทธรูปปางพระนาคปรก และรูปหล่อท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ประดิษฐาน ในมณฑปอนุสาวรีย์ ซึ่งจะเปิดให้สาธุชนได้กราบไหว้ในวันที่ ๘ มกราคม ของทุกปี และวันพระสำคัญ ๆ (ใต้ฐานพระจะบรรจุพระอัฐิธาตุ และพระอังคารของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ).

ทุกวันที่ ๘ มกราคมของทุกปี จะมีการอัญเชิญพระบุพโพ ของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ซึ่งบรรจุในเจดีย์ มาประดิษฐาน ณ อุโบสถ วัดเทพศิรินทราวาส.

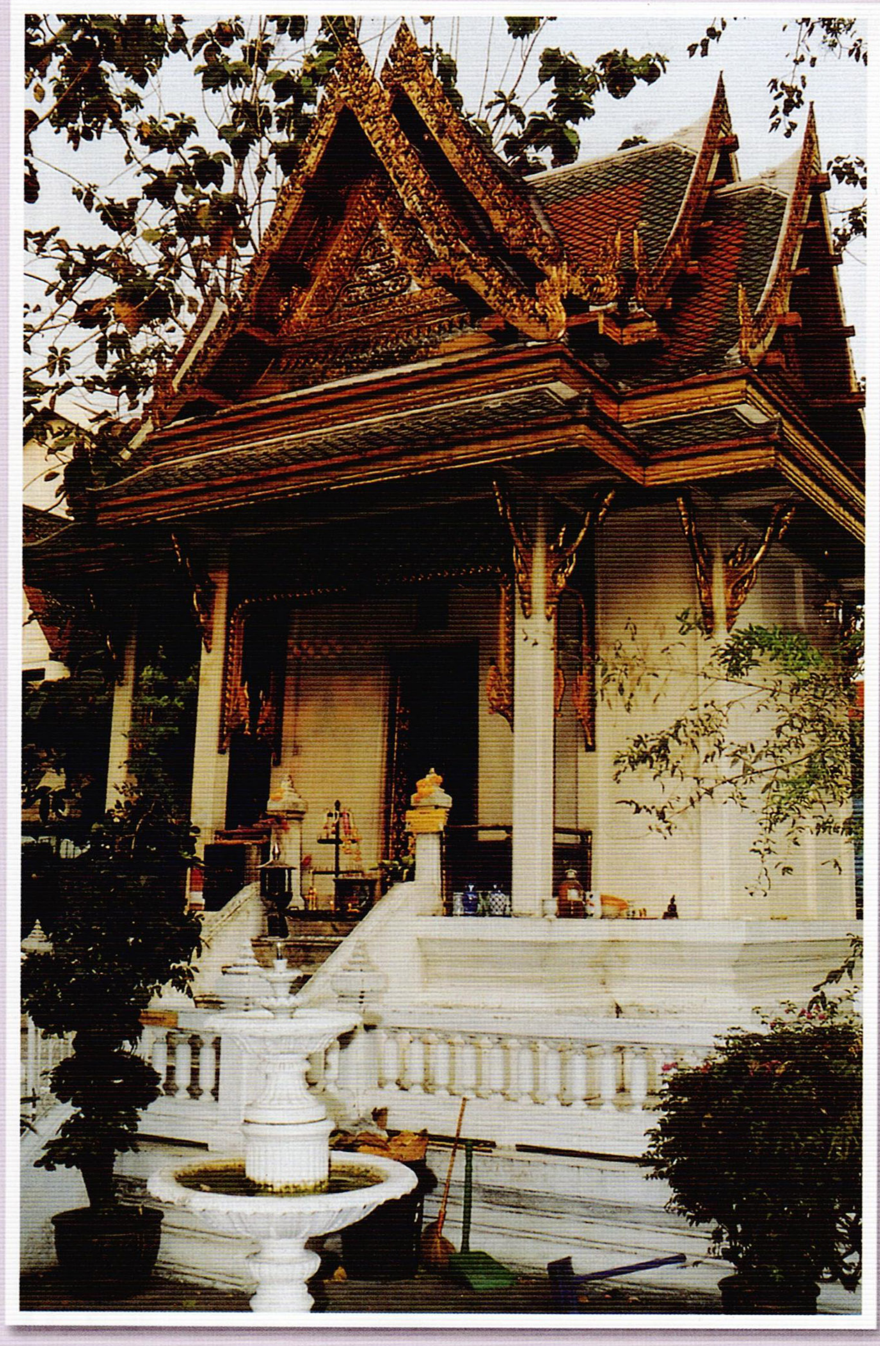
พระนาคปรกเจ็ดชั้น หลังรูปเหมือน พระพิมพ์นี้ ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้ถามหลานชายท่านว่า "ได้บูชาเอาไว้หรือเปล่า? อีกหน่อยจะหายากเหมือน พระสมเด็จของสมเด็จ (โต) นะ."

(ด้านหลัง)

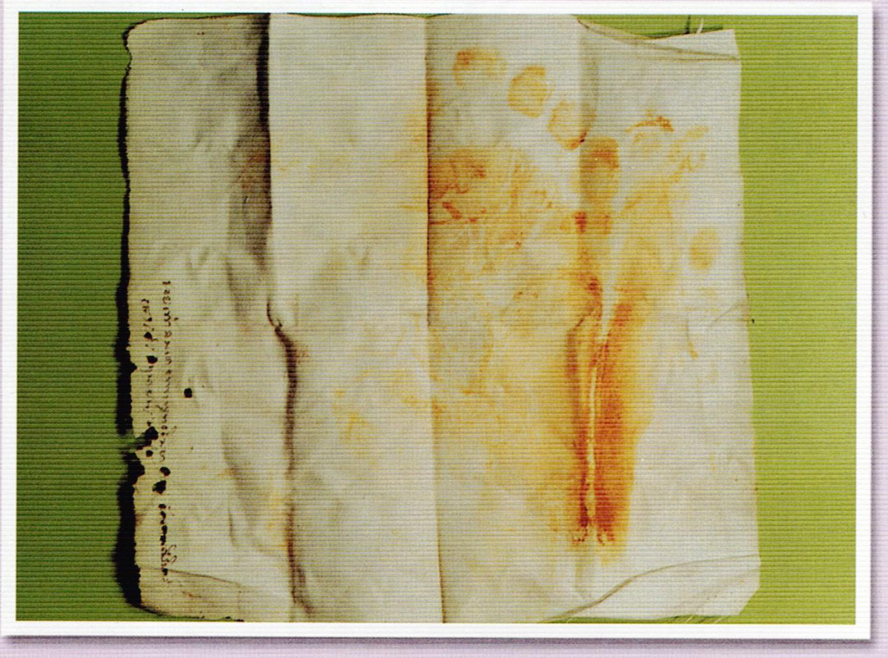

ท่านอาจารย์พระมหาบัว ญาณสัมปันโน วัดป่าบ้านตาด เคยกล่าวไว้ว่า
"ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ เป็นพระอรหันต์กลางกรุง และเป็นพระที่สันโดษมาก"

มณฑปอนุสาวรีย์ของท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ
ซึ่งจัดสร้างถวายโดย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ (ยังไม่ได้บูรณะ)

ธมฺมวิตกฺโก

ผ้าประทับเท้าของ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (เจริญ ญาณวรมหาเถระ)

ผ้าประทับเท้า ของท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

ภาคที่แปด

การปฏิบัติดูแล

ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

ขณะที่ท่านอาพาธเป็นมะเร็งที่ลำคอ

"ถึงกายแพ้แต่ใจเราไม่แพ้
ใจไม่แก่เจ็บตายตามกายหนา
กายนี้มันจะเน่าเราก็ลา
ไปสวรรค์ขึ้นฟ้านิพพานเอย"

การปฏิบัติดูแล
ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ
ขณะที่ท่านอาพาธเป็นมะเร็งที่ลำคอ

โดย...โกศล ปัทมะสุนทร
สุเมธ นราประเสริฐกุล

ในบั้นปลายชีวิตของท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ อาพาธด้วยโรคมะเร็งที่ลำคอการอาพาธของท่านนี้พูดตามที่บุคคลธรรมดาพึงเห็น แต่สำหรับท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ แล้ว ท่านเป็นปกติธรรมดา ไม่เคยแสดงอาการใดๆ ว่าท่านได้อาพาธ ท่านปกติธรรมดาจนทุกคนที่พบเห็นท่านคล้ายว่าจะลืมว่าท่านอาพาธ ถ้ามีใครถามถึง ท่านจะเล่าให้ฟังว่า ตั้งแต่**เริ่มเป็นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ มีขนาดเท่าไข่จิ้งจก และโตต่อมาเรื่อย ๆ จนมีขนาดเท่าลูกพุทรา เท่าไข่เต่า และท่านจะบอกว่าตอนนี้เท่าไข่เป็ดแล้ว** เมื่อถามถึงความเจ็บปวด ท่านจะบอกว่า**ไม่เจ็บปวดมากนัก** จะมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้นผมคิดว่าถ้าเป็นอย่างเราท่านคงจะลุกเดินไม่ไหวเพราะความเจ็บปวดแล้ว แต่ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ท่านกลับเป็นปกติทุกอย่าง สมมุติว่าถ้าแผลมะเร็งนี้เกิดขึ้นกับอวัยวะภายใน ไม่มีใครมองเห็นแล้ว ก็จะไม่มีใครรู้ว่าท่านอาพาธเลย ท่านเล่าว่าเมื่อก่อนจะเป็นท่านมีความรู้สึกว่าจะเป็นที่ตับ เพราะมีอาการบางอย่างที่นั่น ท่านเล่าว่าเหมือนกับมีอะไรวิ่งกันอยู่เป็นริ้วๆ ที่บริเวณนั้น ท่านได้อธิษฐานว่าหากจะป่วยเป็นโรคใดแล้วขอให้ปรากฏออกมา ขอให้เป็นภายนอกเถิดจะได้มองเห็น และเป็นตัวอย่างให้ศึกษา หลังจากที่ท่านอธิษฐานแล้วท่านรู้สึกว่าสิ่งที่วิ่งกันอยู่ในนั้นได้ย้ายมาที่ลำคอ และปรากฏเป็นอย่างนี้

เป็นเรื่องน่าอัศจรรย์ที่แรงอธิษฐานของท่านเป็นไปตามที่ท่านอธิษฐาน เห็นจะเป็นด้วยบุญบารมีที่ท่านบำเพ็ญมาและท่านจะยกเอาอาการอาพาธของท่านเป็นตัวอย่างสอนคนที่ไปพบท่านว่า **"ร่างกายเป็นรังของโรค ต้องป่วยเจ็บอยู่เสมอเป็นธรรมดา เป็นเรื่องของการเกิดแก่เจ็บตาย อย่าเศร้าหมองตามการเจ็บป่วยนั้น ทำใจให้ปลอดโปร่ง และให้นึกเสมอว่าการเจ็บการตายไม่แน่นอน จะมาถึงเมื่อใดก็ได้อย่าประมาท อย่ารั้งรอต่อการทำความดี ในขณะที่ยังมีโอกาสทำความดี จะได้ไม่ต้องเสียใจแม้ความตายจะมาถึงในวินาทีใดก็ตาม"** ท่านจะยกคำกลอนในอุทานธรรมมาพูดเสมอว่า

"ถึงกายแพ้แต่ใจเราไม่แพ้
ใจไม่แก่เจ็บตายตามกายหนา
กายนี้มันจะเน่าเราก็ลา
ไปสวรรค์ชั้นฟ้านิพพานเอย"

เมื่อท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ อาพาธ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จไปเยี่ยมอาการของท่านที่พระอุโบสถ วัดเทพศิรินทราวาส ถึงสองครั้ง ครั้งแรกเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนราชสุดา และ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๑๓ และครั้งที่สอง เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๓ ซึ่งเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นต่อ ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ การเสด็จไปของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ แต่ละครั้งทรงรับสั่งถามปัญหาธรรมะต่าง ๆ แก่ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ทุกครั้ง และท่านก็ได้วิสัชนาถวายในปัญหาธรรมต่าง ๆ อย่างชัดเจนหมดจดทุกปัญหา

จากการที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงสนพระทัย

ในธรรมะนี้ ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้เคยบอกว่า **ขอให้ประชาชนทุกคนยึดถือเป็นตัวอย่าง ที่จะสนใจ และศึกษาธรรมเช่นเดียวกับเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน เพราะธรรมะจะทำให้ประเทศอยู่ร่มเย็นเป็นสุข ทำให้ชนในชาติสามัคคีกลมเกลียวกัน มีความขยันหมั่นเพียรในทางที่ถูกต้อง ไม่แก่งแย่งชิงดีเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน และในชั้นสูงขึ้นไปของการปฏิบัติธรรม ก็จะทำให้ผู้ประพฤติปฏิบัติไปสู่พระนิพพาน ซึ่งควรจะเป็นความหวังของทุกคน ขอให้ทุกคนอย่าลืมหน้าที่อันนี้ คือ หน้าที่ที่จะทำให้ตนเองพ้นทุกข์ การทำให้ตนเองพ้นทุกข์เป็นหน้าที่ของทุกคนที่เกิดมา แต่พากันลืมเสีย ไปไขว่คว้าแต่หน้าที่อื่นกันเสียหมด จะทำให้เสียแรงที่เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่สอนให้ทุกคนพ้นทุกข์ด้วยตนเอง**

ผู้ที่ถวายการปฏิบัติรับใช้ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ในช่วงสุดท้ายก่อนมรณภาพ เห็นจะไม่มีใครเกิน คุณปลัดอำเภออาวุโส คุณโกศล และคุณจำเนียร ปัทมะสุนทร (ซึ่งเป็นหลายชาย – หลานสะใภ้ บุตรของคุณแม่เลื่อน ปัทมะสุนทร ซึ่งเป็นน้องสาวคนเดียวของท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ) อันที่จริงในสมัยที่ยังเป็นนักเรียนมัธยม คุณโกศลก็ได้รับใช้ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ โดยรับหน้าที่ส่งอาหารถวายเป็นประจำทุกวัน พอจบการศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็บรรจุเข้ารับราชการ จึงไม่ค่อยมีเวลามาดูแลท่านมากนักจนถึงระยะที่แผลมะเร็งเริ่มใหญ่ขึ้นๆ และแผลแตกประมาณเดือนมิถุนายน ๒๕๑๓ ขณะนั้นคุณปลัดโกศล ก็ได้แวะเวียนมาที่วัดเทพศิรินทราวาส มาบูชาพระเครื่องที่กุฏิท่านเจ้าคุณอุดมฯ ก็เลยถือโอกาสมาเยี่ยมเยียน **"ท่านเจ้าคุณลุง"** ของท่านด้วย และ**ด้วยความห่วงใยในท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ทำให้คุณปลัดโกศล และคุณจำเนียร จะต้องมากราบเยี่ยมเยียนบ่อยครั้งขึ้น จนถึงกับมารับใช้ปรนนิบัติทุกวัน ไม่เคยขาดเลยแม้แต่วันเดียว ในช่วงที่แผลมะเร็งแตกแล้ว จนถึงวาระที่ท่านละสังขาร** คุณปลัดโกศล ยังได้

ปวารณาตัวเองด้วยว่า ถ้าท่านเจ้าคุณลุง ประสงค์สิ่งใด ขอให้บอกมา คุณปลัดโกศลจะหามาถวายท่าน หรือทำให้ท่านทุกอย่างเท่าที่จะสามารถกระทำได้ นับว่าเป็นการแสดงออกถึงความอุตสาหะ วิริยะ และถึงพร้อมด้วยความกตัญญูกตเวที ต่อท่านเจ้าคุณลุงของคุณโกศล อย่างหาที่เปรียบไม่ได้

ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ตอนที่แผลมะเร็งเริ่มแตกแล้ว ประมาณกลางปี ๒๕๑๓ ท่านได้ปรารภว่า อาหารที่ทางบ้าน คุณตริจินตยานนท์ (น้องชายของท่าน) ส่งมาถวายให้ท่านฉันนั้น ฉันลำบากเคี้ยวยาก เพราะไปกระทบกระเทือนต่อแผลของท่าน ท่านจึงต้องการฉันอาหารเหลวเป็นพวกซุบ หรืออาหารข้น คุณโกศลและคุณจำเนียรก็ได้รับอาสาที่จะนำมาถวายให้ท่านฉันทุกวัน โดยท่านจะเป็นผู้บอกสูตรผสมอาหารว่ามีอะไรบ้าง ขอยกตัวอย่างเช่น :-

อาหารซุปจะประกอบด้วย :-

๑. ข้าวกล้อง (ข้าวอนามัย)	๙. ถั่วฝักยาว
๒. ถั่วลิสง	๑๐. มันฝรั่ง
๓. ถั่วเขียว	๑๑. มันฮ่อ
๔. ถั่วเหลือง	๑๒. กะชาย
๕. หัวผักกาดขาว	๑๓. หัวหอม
๖. หัวผักกาดเหลือง (แครอท)	๑๔. เกลือ
๗. ผักโขม	๑๕. น้ำตาล
๘. ผักกาดใบเขียว	๑๖. มะนาว - มะขามเปียก

โดยนำถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง มันฝรั่ง ฯลฯ เคี่ยวให้เปื่อย แล้วบดให้ละเอียดด้วยเครื่องบด แล้วนำผักต่างๆ ต้ม พอสุกแล้วใช้เครื่องบดให้ละเอียดเช่นกัน แล้วนำมาผสมกันในเครื่องปรุง มีน้ำตาล เกลือ มะขามเปียก มะนาว แล้วตั้งไฟให้เดือดอีกครั้ง เป็นอันเสร็จ ทิ้งไว้ให้เย็น

แล้วนำบรรจุถุงพลาสติก นำไปส่งวัด พร้อมด้วยผลไม้ตามที่ท่านจะสั่งแต่ละวัน แต่ที่จะต้องมีประจำได้แก่ ผลฝรั่งฝานเอาเนื้อและผิว แล้วนำมาบดด้วยเครื่องให้ละเอียด ผสมเกลือลงไปเล็กน้อย และกล้วยน้ำว้าสุก ๕ ผล ส่วนผลไม้อื่นๆ สุดแต่คุณโกศล และคุณจำเนียร จะนำไปถวายเท่าที่ทราบได้แก่ ชมพู่ สับปะรด ลูกพลับสด มะม่วงสุก แอปเปิ้ล สาลี่ ฯลฯ โดยต้องบดให้ละเอียดเช่นกัน คุณปลัดโกศล – คุณจำเนียร จะทำซุปด้วยตัวเองทุกวัน ไม่เคยขาดแม้แต่วันเดียว โดยวันธรรมดาก็จะให้คุณโกสินทร์ หรือ คุณจันทิมา ปัทมะสุนทร ซึ่งทำงานอยู่ธนาคารกรุงเทพฯ จำกัด (บุตรคุณโกศล – จำเนียร) ไปถวายที่กุฏิ ถ้าเป็นวันหยุดราชการ คุณโกศล – คุณจำเนียร ก็จะไปถวายเอง บางครั้งท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ก็พูดกับหลานชายท่านว่า **“โกศล อยากทานอะไร ก็ทำมาให้ฉันบ้างก็ได้นะ”** สำหรับอาหารซุปข้นนี้ ตอนแรกใช้หลอดกาแฟธรรมดา ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้ปรารภว่า **“ดูดจนหมดแรงแล้ว ซุปยังไม่ค่อยขึ้นเลย”** ท่านบอกว่า อยากได้หลอดดูดอันโตๆ หน่อย คุณโกศลก็ไปห้างวิทยาศรม ซื้อหลอดแก้วมาทำเป็นหลอดดูด แต่พอมาถวายท่าน ท่านไม่ชอบ ท่านบอกว่า “มันเป็นของวิทยาศาสตร์” คุณโกศลจึงกราบเรียนถามท่านว่า “ไม้ซางได้ไหมครับ” ท่านก็บอกว่า “ไม่เอา เด็กๆ เอาไว้ยิงนกกัน” (ไม้ซางจะมีลายๆ ที่ปล้องด้วย) คุณโกศลก็พยายามไปหาหลอดนี้ จนวันหนึ่งไปตลาดนัดสนามหลวง ไปร้านชาวอีสาน เห็นเขาขายที่เป่าแคน จึงซื้อแคนมาหนึ่งอัน พอถึงบ้านก็รื้อแคนออก วัดขนาดให้พอเหมาะ ตัดให้เท่ากับหลอดกาแฟ นำมาทำความสะอาดทั้งข้างใน และข้างนอกหลอด แล้วนำหลอดนี้ ๓–๔ อัน ไปถวายท่านๆ บอกว่า **“ดี ดี” “ใช่แล้ว”** หลอดอย่างนี้ฉันของเหลวได้สะดวก ท่านพอใจมากที่เห็นคุณโกศลมีความพยายามหาหลอดที่เป็นไม้ได้การใช้หลอดดูดนี้จะไม่ทำให้กระทบกระเทือนถึงแผลท่านมากนัก **ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้ฉันซุปอาหารเหลว นาน ๑ เดือนเศษ จนถึงวาระสุดท้ายของท่าน**

ทุก ๆ เย็นหลังจากที่ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ สวดมนต์ทำวัตรค่ำเสร็จแล้ว คุณโกศล และคุณจำเนียร จะนำโกโก้, น้ำส้มคั้น, หรือบางทีก็น้ำมะนาวข้น ๆ ปรุงเกลือและน้ำตาล โดยก่อนที่จะเข้าวัด คุณโกศลก็ซื้อโซดาเย็น ๆ มา ๒ ขวด เพื่อผสมกับน้ำมะนาวมาถวายท่าน ท่านก็บอกว่า "ดีดี รสชาดดี" ฉันแล้วมีกำลังกระชุ่มกระชาย คุณโกศลกับคุณจำเนียร จะถวายอย่างนี้ทุก ๆ วัน (ตั้งแต่แผลเริ่มแตก และมีขนาดใหญ่) ไม่เคยขาดเลยแม้แต่วันเดียว จนถึงวันที่ท่านละสังขาร

สำหรับเรื่องแผลมะเร็งที่ลำคอของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ นั้น คุณโกศลเล่าว่า เริ่มแรกทีเดียว คุณโกศล – คุณจำเนียร ได้ไปแวะเยี่ยมเยียนท่านบ่อย ๆ ที่กุฏิตอนเย็น หลังจากที่ได้ไปบูชาพระเครื่องที่กุฏิท่านเจ้าคุณอุดมฯ ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุได้ให้ดูที่ลำคอท่านเป็นเม็ดก้อนใหญ่พอสมควร ขนาดเท่านิ้วหัวแม่มือแล้ว แต่ยังไม่แตก ท่านยังให้คุณโกศลคลำดู รู้สึกแข็ง ๆ ภายหลังไม่นานนักเม็ดนี้ก็ใหญ่ขึ้น ๆ และมีลักษณะคล้ายฝีจะแตก มีน้ำเยิ้ม ๆ และต่อมาเริ่มเป็นแผลแตก และมีน้ำเหลือง ท่านถามว่า โกศลทำความสะอาดแผลชะแผลเป็นไหม? คุณโกศลก็ตอบท่านว่า คงจะทำได้ แค่ใช้ยาเหลืองเช็ดแผล แล้วปิดด้วยผ้าก๊อส ไม่ให้ถูกสิ่งสกปรกก็พอ ต่อมาแผลเริ่มใหญ่และมีน้ำเหลืองมาก ๆ คุณโกศลก็เห็นว่าน่าจะต้องให้หมอมาดู และทำแผลให้ท่านจะดีกว่า คุณโกศลคุณจำเนียร จึงไปจัดหาเครื่องมือสำหรับทำแผลจากห้างขายยาวิทยาศรม มาทั้งชุด มีหม้อสแตนเลส, ปากคีบ, กรรไกร, ชามรูปไต ตลอดจน ผ้าก๊อส สำลี ผ้าพันแผล พลาสเตอร์ ฯลฯ พอได้เครื่องมือทำแผลแล้ว ก็นำไปพบ **คุณหมอไพบูลย์ บุษปธำรง** ที่ชอบพอกัน และเคยบวชที่วัดเทพศิรินทราวาสด้วย ให้คุณหมอดูเครื่องมือว่าเพียงพอหรือยัง และให้คุณหมอนำไปทำความสะอาดที่ รพ. พระมงกุฎฯ ด้วย บอกคุณหมอว่า ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จะให้คุณโกศลทำแผลให้ คุณหมอไพบูลย์ ถามว่า พี่โกศลเป็นหมอ หรือเรียนรู้การพยาบาลทำแผลหรือเปล่า? บอกไปว่า ไม่

ได้เป็นหมอแต่อย่างไร จึงขอร้องคุณหมอไปว่า ให้คุณหมอไปช่วยดูท่านเจ้าคุณลุง เพื่อแนะนำคุณโกศลด้วย เพราะ**ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้เคยสั่งกำชับว่า ท่านไม่ให้หมอมารักษา** เคยมีแพทย์ผู้ใหญ่หลายท่าน จะมาขอรักษาท่าน แต่ท่านก็ปฏิเสธไปแล้วทุกราย คุณโกศลและคุณจำเนียร จึงขอร้องคุณหมอไพบูลย์ ไปดูแลท่านให้ด้วย กราบเรียนท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ว่า ไม่ได้ให้หมอมารักษาแผล แต่ขอร้องให้คุณหมอมาให้คำแนะนำ และทำการชะล้างแผลให้ดูเป็นตัวอย่างตามหลักของแพทย์ ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จึงยินยอมตามนี้ จากนั้นคุณหมอไพบูลย์ ก็ได้มาทำแผลให้ท่านเป็นตัวอย่างแก่คุณโกศล แต่แล้วคุณโกศลก็ยังไม่กล้าทำแผลให้ท่าน แผลเริ่มโตมากขึ้น ขนาดหมอเองก็ยังต้องทำแผลให้ท่านด้วยความตั้งอกตั้งใจเป็นอย่างมาก เพราะแผลใหญ่โตมาก ตอนคุณหมอกำลังทำแผล คุณโกศลเป็นผู้ช่วยส่องสปอร์ตไล้ท์ และส่งสิ่งต่าง ๆ ให้คุณหมอ ขนาดหมอยังเหงื่อแตก คุณโกศลบอกว่า แล้วผมจะไปกล้าทำแผลได้อย่างไร? เพียงเป็นผู้ช่วยหมอเท่านั้น คุณหมอชะล้างแผลเรียบร้อยแล้วก็ปิดแผลด้วยผ้าก๊อส จากนั้นก็พันผ้ายืดรอบคอของท่าน คุณโกศล – คุณจำเนียร มีหน้าที่เตรียมผ้าเช็ดตัวที่สะอาด ชุบน้ำ บีบให้แห้งแล้วเช็ดตัว ทำความสะอาดให้ท่านทั่วทั้งหลัง, คอ และแขน แล้วทาด้วยแป้งฝุ่นตรางูให้ท่าน เพื่อให้ตัวหายชื้น และสบายตัวขึ้น วันหนึ่งคุณหมอสง่าได้มากราบเยี่ยมท่าน และได้นำกล้องถ่ายรูปมาด้วย (หมอสง่า ได้ทุนอานันทมหิดล) ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จึงได้ให้คุณหมอถ่ายภาพไว้เป็นที่ระลึก เป็นภาพที่ท่านสั่งให้ถ่ายโดยตั้งใจ ท่านได้จัดที่นั่งให้ทุกคนด้วย โดยบอกให้คุณโกศลนั่งข้างหนึ่ง คุณจำเนียร (ท่านจะเรียกว่านางพยาบาล) นั่งข้างหนึ่งชิดกับคุณโกศล คุณหมอไพบูลย์ และคุณวรสินธุ์นั่งอีกข้างหนึ่ง อีกภาพหนึ่ง คุณหมอสง่านั่งแล้ว ให้คุณหมอไพบูลย์ เป็นผู้ถ่าย ซึ่งเป็นภาพถ่ายท่านเป็นครั้งสุดท้าย ก่อนที่ท่านจะละสังขารไปไม่นาน **คุณหมอไพบูลย์จึงเป็นคุณหมอท่านเดียวที่ทำแผลมะเร็งที่ลำคอ**

ตั้งแต่เริ่มแรก จนถึงวาระสุดท้ายของท่านก่อนมรณภาพ คุณหมอก็เต็มใจเพราะเคารพและศรัทธาต่อท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ อย่างสูงสุด คุณโกศล ได้กราบเรียนถามท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ด้วยว่า ขณะทำแผล เจ็บปวดหรือไม่? ท่านตอบว่า ไม่เจ็บ แสดงว่า คุณหมอได้ทำแผลอย่างตั้งใจ และนิ่มนวลที่สุด

ตอนที่ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ เป็นแผลมะเร็งที่ลำคอ มีน้ำเหลืองไหลเยิ้มนี้ ท่านเล่าว่า **ที่กุฏิของท่านมีหนูหลายตัว มารบกวนท่านบ่อย ๆ ตอนกลางคืนขณะจำวัด บางทีเข้าไปในมุ้งของท่าน เพราะได้กลิ่นน้ำหนอง, น้ำเหลืองที่แผลท่าน มันจึงมารบกวนโดยการตอดที่แผลและตามตัวท่าน** ท่านใช้ผ้าจีวรกันมุ้งไว้ หนูก็ยังมุดเข้ามุ้งได้ ท่านจึงได้ให้คุณโกศลไปทำไม้กันมุ้งมาให้ท่าน คุณโกศลได้พบน้องชาย ชื่อ สกล ปัทมะสุนทร (ซึ่งเป็นชื่อที่ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ตั้งให้ด้วย) คุณสกล เป็นผู้บัญชาการเรือนจำ อยู่ที่ จ. อ่างทอง คุณโกศล จึงให้คุณสกลไปทำไม้กันมุ้งมาถวายท่านด้วย คุณสกลจึงไปจัดการให้นักโทษที่เรือนจำซึ่งทำเครื่องเรือน ตู้ โต๊ะ ฯลฯ อยู่แล้ว โดยทำจากไม้เนื้อแข็ง (ไม้แดง) สีสวย มีสลักเสลา ลวดลาย อย่างดี แต่อันใหญ่และหนักมาก เพราะเป็นไม้เนื้อแข็ง คุณสกลทำมาและนำไปถวายท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ๆ เห็นแล้ว ก็แสดงท่าตกใจ ที่เห็นว่าทำไมทำมาอย่างใหญ่โต สลักเสลาลวดลายเสียสวย ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จึงไม่รับไว้ บอกให้คุณสกลเอาคืนไป ท่านบอกคุณโกศลว่า “อะไร! ทำมาเสียใหญ่โต” หนักมาก และทำมาขนาดใหญ่ทั้งกวางและยาวมาก ยกแทบไม่ไหว จึงให้คุณสกลเอาคืนไป แล้วท่านก็สั่งให้คุณโกศลทำมาให้ใหม่ คุณโกศลรับคำและรีบจัดการด่วน คุณโกศลรีบกลับบ้าน ไปหาซื้อไม้ที่โรงขายไม้ใกล้ ๆ บ้านประดิพัทธิ์ เห็นมีไม้ระแนงวางขายอยู่ จึงไปถามขอซื้อไม้ระแนงสักเล็กน้อยได้ไหม? เพราะเขามัดไว้เป็นมัด ๆ (ขายเป็นมัด) เราต้องการเพียงสี่อันเท่านั้น คือ ด้านยาว ๒ อัน ด้านกว้าง ๒ อัน ก็ขอซื้อมา ๔ อัน

อันยาวประมาณ ๖ ฟุตเศษ อันกว้างประมาณ ๓ ฟุตเศษ ๆ เขาก็ขายให้ โดยแก้มัดไม้มา ๔ ท่อน ไม่กี่บาท พอได้ไม้ระแนงเสร็จ ก็กลับบ้านเอากระดาษทรายหยาบขัดก่อน ไม่ให้มีเสี้ยนลบเหลี่ยมให้ดี แล้วใช้กระดาษทรายละเอียดถูกอีกครั้งจนเรียบ แล้วนำไปถวายท่าน พอท่านเห็น ท่านก็ว่า "เออ! ดี ดี" ใครทำให้? จึงเรียนท่านว่า กระผม (โกศล) ทำเองครับ ไปซื้อไม้มาแล้วนำมาขัดถูเอง เสร็จแล้วนำไปถวายท่านที่กุฏิตอนเย็น ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ พอใจมาก ชม แล้วประทานพรให้แก่เราเช่นเคย เช่นเดียวกับตอนที่คุณจำเนียร ถักไหมพรมที่หุ้มบาตร และฝาบาตรไปถวายท่าน ท่านก็ชม และประทานพรเช่นกัน วันต่อมาท่านบอกคุณโกศลอีกว่า มีไม้กันมุ้งดี พอดิบพอดีกับผ้าปูนอนที่คุณโกศล และคุณจำเนียร ทำไปถวายท่าน จากผ้าห่มเก่า และจีวรเก่า ๆ ที่ท่านให้ทำ และถวายท่านสำหรับนอนแล้ว **มีไม้กันมุ้ง ท่านบอกว่า หนูเข้าไปไม่ได้ สามารถนอนจำวัดได้อย่างสงบ**

ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ถามคุณโกศลว่า "โกศลรู้จักมันฮ่อไหม" คุณโกศลก็กราบเรียนท่านว่า รู้จักดี เพราะคุณแม่เลื่อน เคยซื้อมาให้รับประทานตอนเด็ก ๆ ท่านบอกว่า **มันฮ่อมีประโยชน์ต่อร่างกายมาก มีโปรตีนและวิตามินสูง** พวกฮ่อนิยมกินกัน พวกเขาจึงแข็งแรง วิ่งขึ้นเขาปร๋อเลย คุณโกศลจึงกราบเรียนท่านว่า จะหามาถวายท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ลองฉันดู หลังจากถวายปรนนิบัติรับใช้ท่านในอุโบสถประจำวันเสร็จ ออกจากวัดเกือบ ๓ ทุ่ม คุณโกศลและคุณจำเนียร จึงรีบไปที่เยาวราช กลัวร้านขายของจะปิด มันฮ่อจะมีขายตามร้ายขายเครื่องกระป๋อง พวกผลไม้จากต่างประเทศ พวกลำใยอบแห้ง และพุทราจีน เป็นต้น ซื้อมาได้ไม่มาก ได้ประมาณ ๔๐ กว่าลูก เป็นลูกกลม ๆ เปลือกแข็งมาก ต้องใช้ของแข็งทุบแรง ๆ จึงแตก และได้ซื้อคีมบีบเปลือกผลไม้แข็งมาด้วย ตอนเช้าทำอาหาร ก็บีบมันฮ่อ เอาแต่เนื้อข้างใน เป็นลอน ๆ ขรุขระ คล้ายกับมันสมองไก่ เนื้อในสีขาว กลิ่นหอมคล้ายถั่ว เอาแต่เนื้อ

บดให้ละเอียดก่อน ถ้ามีฟันก็เคี้ยวได้มันๆ คล้ายๆ ถั่วลิสง แต่มันกว่าถั่วลิสงท่านให้บดก่อนจึงบดด้วยโกร่งบดยาทำด้วยกระเบื้องเคลือบสีขาวๆ มีสากมีด้ามด้วย บดจนละเอียดเป็นผง แล้วใส่กล่องพลาสติกไปถวายท่าน ต่อมาระยะหลังใช้เครื่องปั่นไฟฟ้าซึ่งสะดวกมากเลย เมื่อมันฮ่อจวนจะหมดอยู่แล้ว พอดีพบคุณคนิณ ภูวเสถียร ซึ่งทำงานที่ธนาคารกรุงเทพฯ สำนักงานใหญ่ พลับพลาชัย ที่เคยบวชอยู่วัดเทพศิรินทราวาส และเป็นคนที่ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ มอบให้เป็นผู้ติดตามเรื่องให้ คุณโกสินทร์ และคุณจันทิมา ปัทมะสุนทร (บุตรคุณโกศล) ได้ทำงานที่ธนาคารแห่งนี้ด้วย คุณโกศลจึงถามคุณคนิณว่า ทราบว่ามีพี่ชายค้าขายที่จังหวัดเชียงใหม่ คงจะรู้จักมันฮ่อ และคุณคนิณก็รู้จักมันฮ่อด้วย คุณโกศลจึงขอร้องให้คุณคนิณ ลองถามพี่ชายที่เชียงใหม่ดูว่า มีมันฮ่อหรือเปล่า? พี่ชายคุณคนิณ รู้ความประสงค์จึงรีบจัดส่งมาให้ ๑ หีบกระดาษ (นับร้อยๆ ลูก) เพื่อนำมาถวายท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ เนื่องจากคุณพ่อและพี่ชายคุณคนิณ เคารพนับถือท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ มาก นี่เป็นเกร็ดเล็กน้อยเกี่ยวกันมันฮ่อ ที่ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้กล่าวถึง

ตามปกติ คุณโกศล และคุณจำเนียร ได้นำอาหารไปถวายท่านที่กุฏิ ตอน ๗ โมงเช้า เช่นที่เคยปฏิบัติมา ท่านจะลงมารับประเคนอาหารที่หน้าต่างชั้นล่าง วันหนึ่งท่านเดินลงมาจากชั้นบน ท่านได้อุ้มบาตรลงมาด้วย แล้ววางบาตรลงบนชานหน้าต่างที่วางของได้ บาตรของท่านเป็นบาตรรุ่นเก่าใบใหญ่ มีที่รองบาตร และฝาบาตรด้วย หลังจากที่รับประเคนอาหารแล้ว ท่านได้บอกคุณจำเนียรว่า ให้คุณจำเนียรทำผ้าที่หุ้มบาตร และที่หุ้มฝาบาตรให้หน่อย ทำได้ไหม? คุณจำเนียรก็รับคำท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ว่า “ทำได้เจ้าค่ะ” แล้วท่านก็ให้วัดขนาดบาตร และฝาบาตร ใช้มือวัดโดยคร่าวๆ พอทราบขนาด คุณจำเนียร ก็เรียนท่านว่าจะรีบทำมาถวายท่าน เสร็จแล้วท่านก็ประทานพรให้เช่นเคย แล้วคุณโกศล

และคุณจำเนียร ก็ลากลับ เมื่อกลับออกมาแล้ว ทั้งสองคนก็คุยกันตามทางอย่างงงๆ ว่า ทำไมท่านไม่เคยออกบิณฑบาตรมาตั้งนานเป็นสิบ ๆ ปีแล้ว จึงนำบาตรมาให้คุณจำเนียรทำที่หุ้มให้ ท่านคงจะมีความหมายอะไรสักอย่าง เราคิดกันเอาเองว่า ท่านคงจะให้เราได้บุญก็ได้ คุณจำเนียรก็รีบจัดทำที่หุ้มบาตร โดยถักด้วยไหมพรม ทั้งบาตร และฝาบาตร ๒ วันก็เสร็จ แล้วนำไปถวายท่านที่กุฏิตอนเช้า ที่เคยถวายอาหาร ท่านก็นำบาตรลงมาอีก แล้วให้หุ้มบาตรดู ก็พอดี ทั้งฝาบาตรด้วย ท่านก็ชมว่า ทำได้สวยดี แล้วท่านก็ประทานพรด้วยสัพพสิทธิคาถา เช่นเคย

เช้าวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๑๘ เวลาประมาณ ๘.๐๐ น. คุณโกสินทร์ ปัทมะสุนทร บุตรชาย คุณโกศล ปัทมะสุนทร ผู้ซึ่งมาส่งถวายอาหารประจำแด่ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ วันนั้น คุณโกสินทร์ ได้ร้องเรียก **“เจ้าคุณปู่” “เจ้าคุณปู่” “เจ้าคุณปู่”** เรียกอยู่นานพอสมควร ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ได้ออกมายืนที่หน้าต่างชั้น ๒ ด้วยอาการบ่งบอกถึงว่า **“ไม่ใคร่จะสบายนัก” ใบหน้าของท่านบวมเล็กน้อย** แล้วพูดว่า **“ให้เอาอาหารกลับไป และบอกคุณย่าด้วยว่า ปู่ไม่ฉันอาหาร และช่วยบอกพระข้าง ๆ กุฏิของท่านด้วยว่า วันนี้ท่านไม่ลงโบสถ์ทำวัตรสวดมนต์”** คุณโกสินทร์ ก็รับคำท่าน และปฏิบัติตามนั้น

การที่ท่านไม่ลงโบสถ์ทำวัตรสวดมนต์ นับว่าเป็นเรื่องใหญ่มาก เพราะท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ เคยกล่าวไว้ล่วงหน้าแล้วว่า **“หากอาตมาขาดทำวัตรสวดมนต์เมื่อใด แสดงว่า ท่านจะต้องมรณภาพนะ”** ตกเย็นวันนั้นท่านก็ไม่ลงทำวัตรสวดมนต์อีก คุณโกศล ปัทมะสุนทร, คุณหมอไพบูลย์ บุษปธำรง, พระมหาเสริม ได้มาชำระแผลตามท่านตามปกติที่เคยทำทุกวัน เมื่อทราบว่าท่านไม่ลงโบสถ์ ก็มารอที่หน้ากุฏิของท่าน ทั้ง ๓ ท่านก็ปรึกษากันว่าจะทำอย่างไรดี โดยที่ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ เคยบอกท่านมหาเสริมว่า “ถ้ามีอะไรผิดปกติ ก็สามารถเข้าไปในกุฏิของท่านได้”

ท่านมหาเสริม จึงเข้าไปในกุฏิของท่านเป็นท่านแรก ปรากฏว่าประตูล่างไม่ได้ลงกลอนอย่างที่เคยทำ เสมือนหนึ่งว่า ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จะรู้เหตุการณ์ล่วงหน้าว่าท่านจะมรณภาพ และท่านก็ไม่ลงกลอนเอาไว้ด้วย (เพื่อลูกศิษย์ลูกหาจะได้เข้าไปในกุฏิโดยสะดวก) พอท่านมหาเสริม เข้าไปในกุฏิปรากฏว่า มืดมาก เพราะท่านไม่ได้ใช้ไฟฟ้า ท่านมหาเสริมจึงออกมาตามคุณโกศล และคุณหมอไพบูลย์ ทั้งสามท่านก็ใช้ไฟฉายส่องนำทางขึ้นไปบนชั้น ๒ พบว่า ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้นอนจำวัดอยู่ภายในมุ้ง และมีไม้ทับกันหนู (มาแทะแผลของท่าน) วางไว้ทั้งสี่ด้าน ก่อนจะสิ้นใจ ท่านคงจะพนมมือไว้เหนืออกท่าน

คุณหมอไพบูลย์ ก็ได้เปิดมุ้ง และจับชีพจรของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก พบว่าท่านมรณภาพแล้ว ประมาณเวลาได้ ๑๑.๐๐ นาฬิกา ขณะที่ท่านมรณภาพ ท่านได้ครองผ้าอังสะ และผ้าสบง พร้อมสายรัดประคด ไม่ได้ห่มจีวรและครองผ้าสังฆาฏิ ดังที่ท่านอื่นได้พูดกัน

บัดนี้ ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ก็ได้มรณภาพ (จะว่าท่าน **“นิพพาน”** ก็ไม่เห็นจะผิดตรงไหน) ไปแล้ว เราในฐานะที่เคารพศรัทธาในองค์ท่านมาก จะต้องเจริญ **“ตามรอย” ปฏิปทาข้อปฏิบัติของท่านจึงจะถูก เท่ากับเราได้อยู่ใกล้ชิดท่านตลอดเวลา ความสุข ความเจริญก็จะบังเกิดแก่เราท่านทุกทั่วกันเทอญ.**

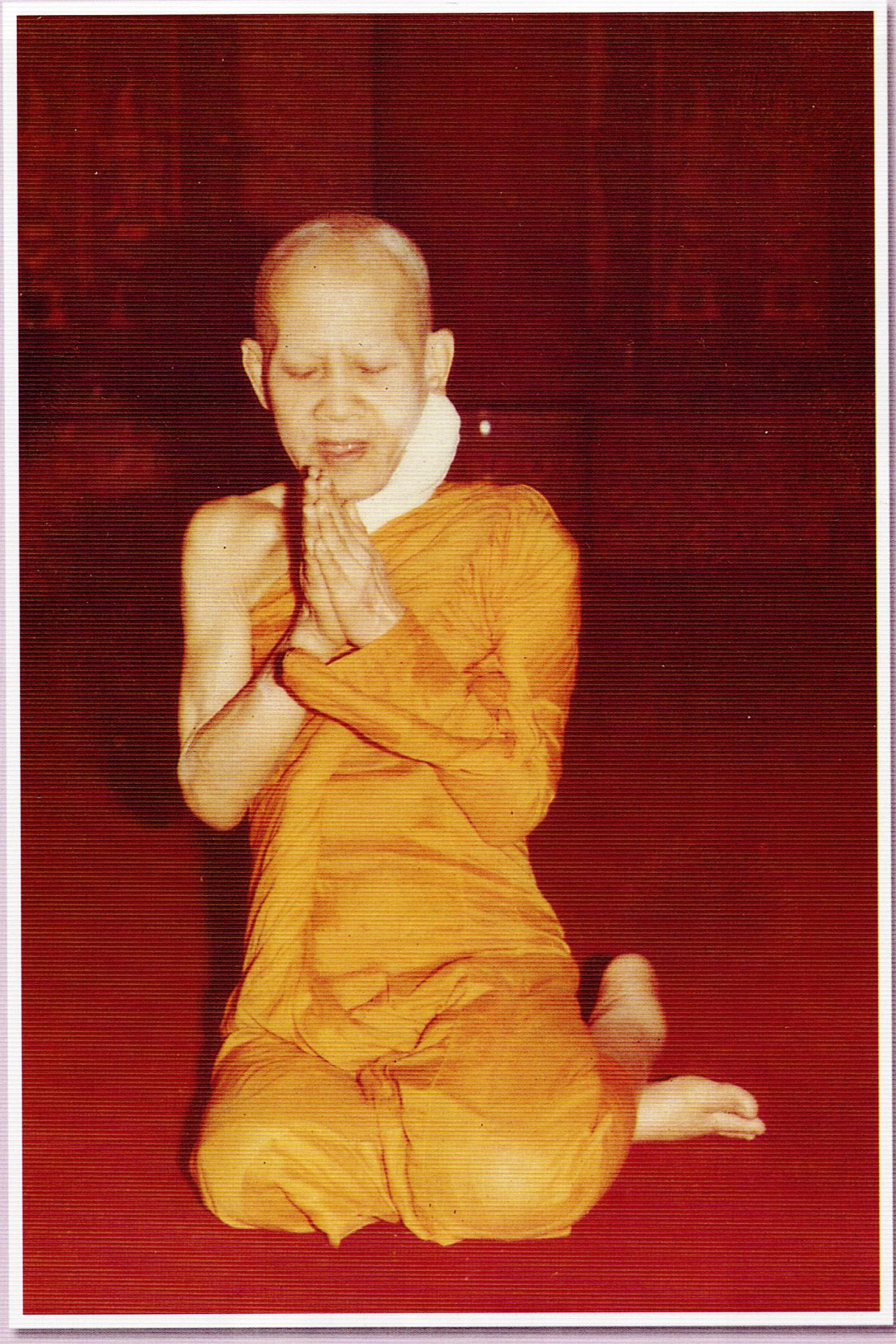
ภาพอิริยาบทต่าง ๆ ของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ กับ แผลมะเร็งที่ลำคอ

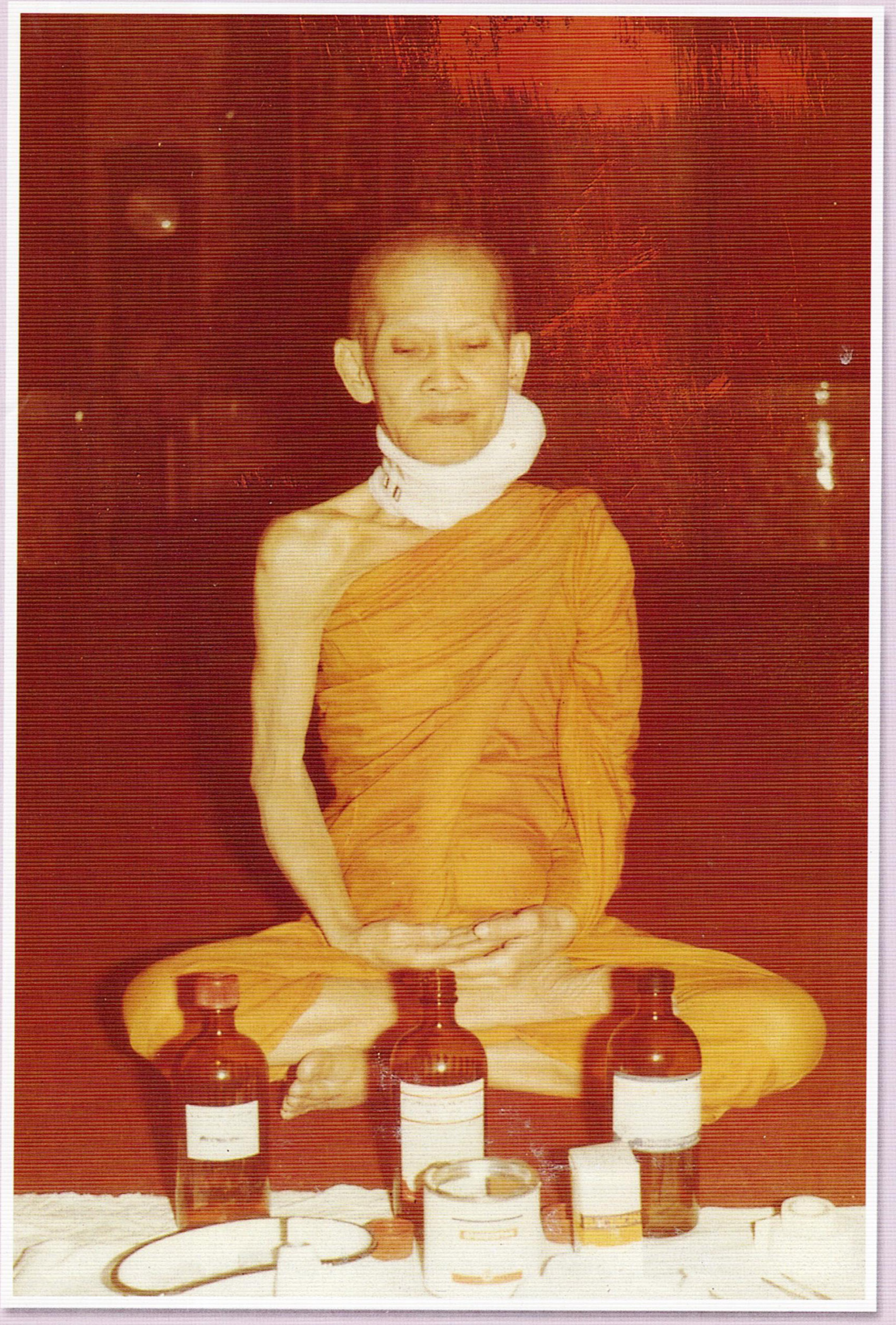
นพ. ไพบูลย์ บุษปธำรง กำลังชำระแผลให้ ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

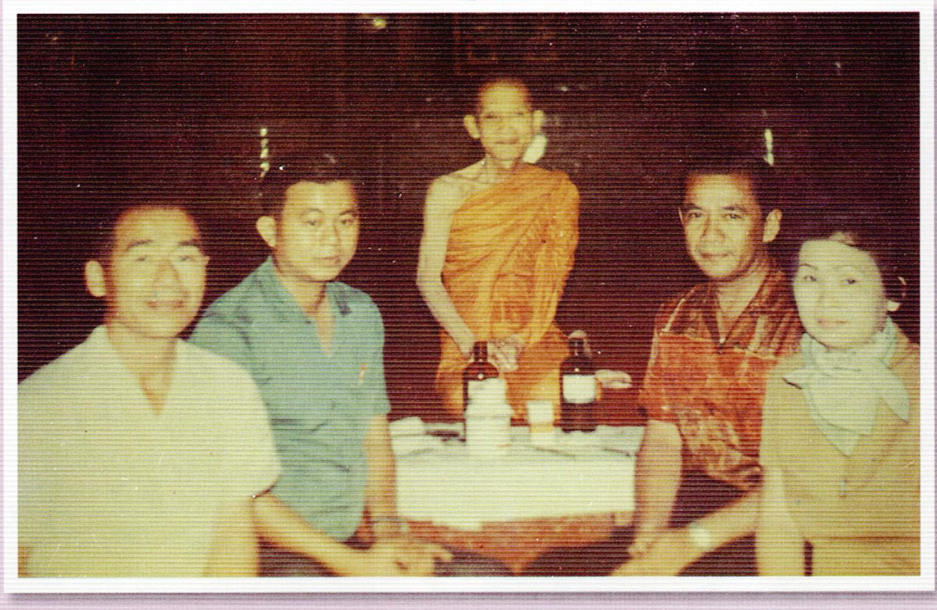

นพ. ไพบูลย์ บุษปธำรง กำลังชำระแผลให้ ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ
โดยมี คุณโกศล ปัทมะสุนทร ส่องไฟให้ และ คุณจำเนียร ปัทมะสุนทร อยู่ด้านบน

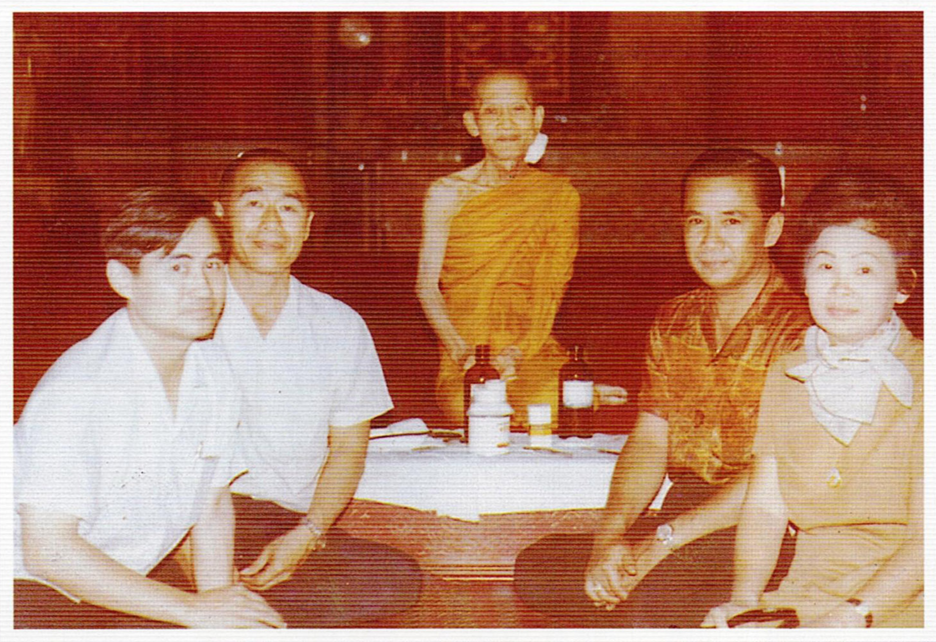

หลังจากชำระแผลเสร็จแล้ว ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จะสวดให้พรแด่ทุก ๆ คน
ด้วย ชินบัญชรคาถา และ สัพพสิทธิคาถา เพื่อเป็นสิริมงคล

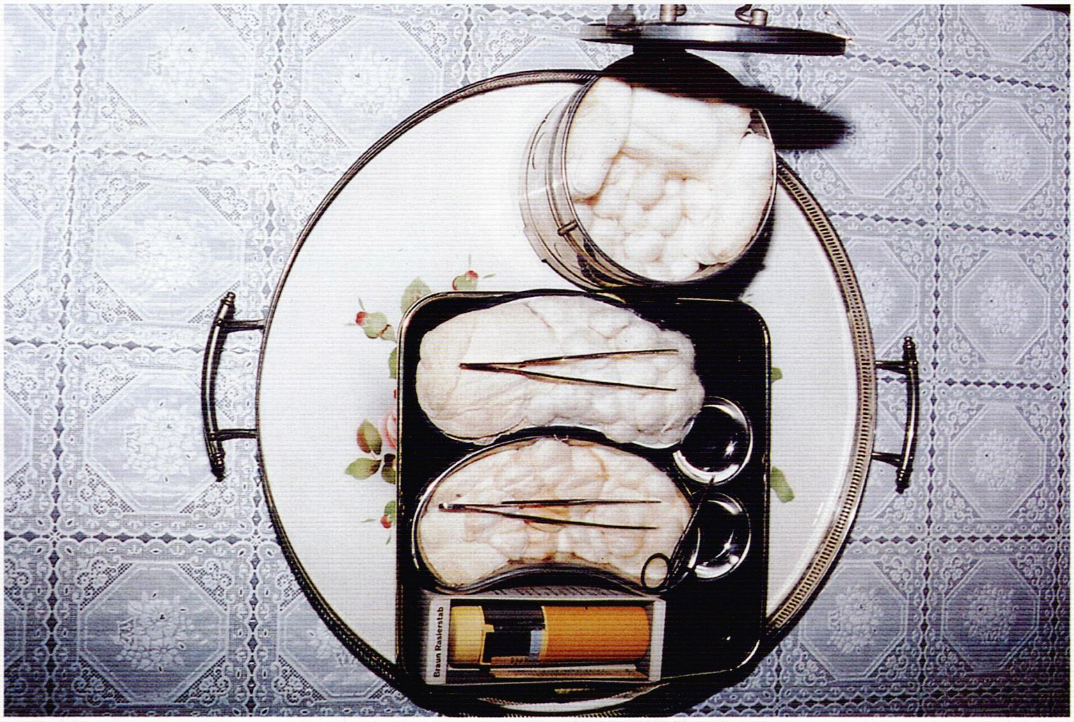
จากซ้ายไปขวา คุณวรสินธิ์ วรเสียงสุข, นพ. ไพบูลย์ บุษปธำรง,
ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ,
คุณโกศล ปัทมะสุนทร, คุณจำเนียร ปัทมะสุนทร

จากซ้ายไปขวา นพ. สง่า, คุณวรสินธิ์ วรเสียงสุข, ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ,
คุณโกศล ปัทมะสุนทร, คุณจำเนียร ปัทมะสุนทร
(สองภาพนี้ ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ เรียก นพ. สง่า มาถ่ายรูปเป็นที่ระลึก)

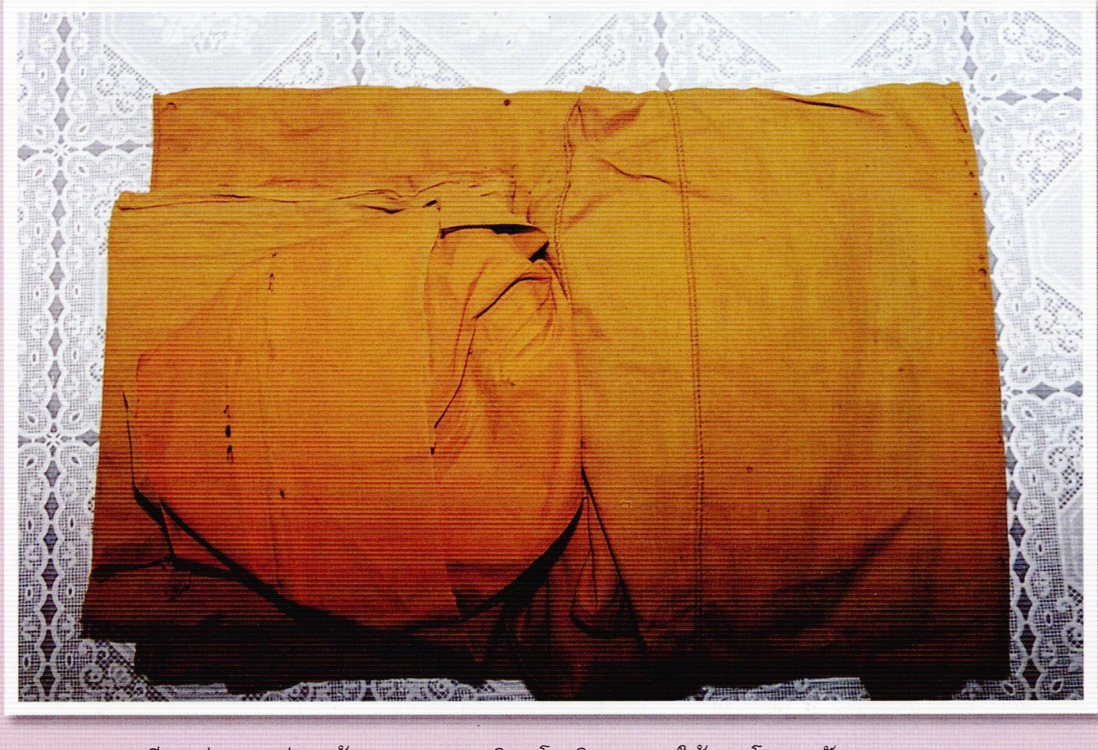
บริขารเครื่องใช้ประจำวัน ของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

อุปกรณ์เครื่องทำแผล ที่โกนหนวด และปลงผม ของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

เสื้ออังสะกันหนาว ของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

จีวรเก่า ของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ มอบให้ คุณโกศล ปัทมะสุนทร

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ นายทหาร ตำรวจ นายธนาคาร พ่อค้า นักธุรกิจ
ตลอดจนประชาชนที่เคารพเลื่อมใสในท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ
กำลังรดน้ำศพท่าน ณ ศาลาละมูนนิรมิตร ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๑๔

คุณโกศล ปัทมะสุนทร พระมหาเสริม พลตำรวจโท หลวงแผ้ว พาลชน
กำลังช่วยกันห่มจีวรให้ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

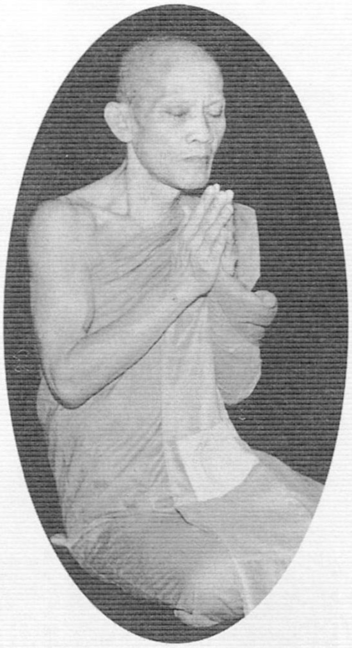
หลังจากห่มจีวร และพาดสังฆาฏิเรียบร้อยแล้ว
คุณโกศล ปัทมะสุนทร พระมหาเสริม พลตำรวจโท หลวงแผ้ว พาลชน
ก็กราบเคารพศพท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

ภาคที่เก้า

คิหิปฏิบัติ ธรรมะที่ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ
อบรมสั่งสอนหลานชายของท่าน

คิหิปฏิบัติ

ธรรมะที่ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้เมตตาอบรมสั่งสอนคุณโกศล ปัทมะสุนทร ตั้งแต่ยังเป็นนักเรียน ได้แก่ คิหิปฏิบัติ ท่านจะให้ท่องจำวันละ ๑-๒ บท แล้วกลับมาท่องจำให้ท่านฟัง พร้อมกับสอนว่าให้ปฏิบัติตามที่ท่องจำนั้นด้วย ไม่ใช่ท่องจำแบบนกแก้วนกขุนทอง

คิหิปฏิบัติ

จตุกกะ

กรรมกิเลส คือ กรรมเครื่องเศร้าหมอง ๔ อย่าง

๑. ปาณาติบาต ทำชีวิตสัตว์ให้ตกล่วง.

๒. อทินนาทาน ถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ ด้วยอาการแห่งขโมย.

๓. กาเมสุ มิจฉาจาร ประพฤติผิดในกาม.

๔. มุสาวาท พูดเท็จ.

กรรม ๔ อย่างนี้ นักปราชญ์ไม่สรรเสริญเลย.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๑๙๕.

อบายมุข คือ เหตุเครื่องฉิบหาย ๔ อย่าง

๑. ความเป็นนักเลงหญิง.

๒. ความเป็นนักเลงสุรา.

๓. ความเป็นนักเลงเล่นการพนัน.

๔. ความคบคนชั่วเป็นมิตร.

โทษ ๔ ประการนี้ ไม่ควรประกอบ

องฺ. อฏฺฐก. ๒๓/๒๙๖.

ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ คือ ประโยชน์ในปัจจุบัน ๔ อย่าง[๑]

๑. อุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่น ในการประกอบกิจเครื่องเลี้ยงชีวิตก็ดีในการศึกษาเล่าเรียนก็ดีในการทำธุระหน้าที่ของตนก็ดี.

๒. อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษา คือรักษาทรัพย์ที่แสวงหามาได้ด้วยความหมั่น ไม่ให้เป็นอันตรายก็ดี รักษาการงานของตัวไม่ให้เสื่อมเสียไปก็ดี.

๓. กัลยาณมิตตตา ความมีเพื่อนเป็นคนดี ไม่คบคนชั่ว.

๔. สมชีวิตา ความเลี้ยงชีวิตตามสมควรแก่กำลังทรัพย์ที่หาได้ไม่ให้ฝืดเคืองนัก ไม่ให้ฟูมฟายนัก.

องฺ. อฏฺฐก. ๒๓/๒๙๔.

สัมปรายิกัตถประโยชน์ คือ ประโยชน์ภายหน้า ๔ อย่าง[๒]

๑. สัทธาสัมปทา ถึงพร้อมด้วยศรัทธา คือเชื่อสิ่งที่ควรเชื่อ เช่นเชื่อว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นต้น.

๒. สีลสัมปทา ถึงพร้อมด้วยศีล คือรักษากายวาจาเรียบร้อยดีไม่มีโทษ.

๓. จาคสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการบริจาคทาน เป็นการเฉลี่ยสุขให้แก่ผู้อื่น.

๔. ปัญญาสัมปทา ถึงพร้อมด้วยปัญญา รู้จักบาป บุญ คุณ โทษ ประโยชน์ มิใช่ประโยชน์ เป็นต้น.

องฺ. อฏฺฐก. ๒๓/๒๙๗.

---

๑. ในบาลีใช้ว่า ธรรม ๔ ประการ เป็นไปเพื่อเกื้อกูล เพื่อสุขในปัจจุบัน.

๒. ในบาลีใช้ว่า ธรรม ๔ ประการ เป็นไปเพื่อเกื้อกูล เพื่อสุขในภายหน้า.

มิตตปฏิรูป คือ คนเทียมมิตร ๔ จำพวก

๑. คนปอกลอก.

๒. คนดีแต่พูด.

๓. คนหัวประจบ.

๔. คนชักชวนในทางฉิบหาย.

คน ๔ จำพวกนี้ ไม่ใช่มิตร เป็นแต่คนเทียมมิตร ไม่ควรคบ.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๑๙๙.

๑. คนปอกลอก มีลักษณะ ๔

(๑) คิดเอาแต่ได้ฝ่ายเดียว.

(๒) เสียให้น้อย คิดเอาให้ได้มาก.

(๓) เมื่อมีภัยแก่ตัว จึงรับทำกิจของเพื่อน.

(๔) คบเพื่อนเพราะเห็นแก่ประโยชน์ของตัว.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๑๙๙.

๒. คนดีแต่พูด มีลักษณะ ๔

(๑) เก็บเอาของล่วงแล้วมาปราศรัย.

(๒) อ้างเอาของที่ยังไม่มีมาปราศรัย.

(๓) สงเคราะห์ด้วยสิ่งหาประโยชน์มิได้.

(๔) ออกปากพึ่งมิได้.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๐.

๓. คนหัวประจบ มีลักษณะ ๔

(๑) จะทำชั่วก็คล้อยตาม.

(๒) จะทำดีก็คล้อยตาม.

(๓) ต่อหน้าว่าสรรเสริญ.

(๔) ลับหลังตั้งนินทา.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๐.

๔. คนชักชวนในทางฉิบหาย มีลักษณะ ๔

(๑) ชักชวนดื่มน้ำเมา.

(๒) ชักชวนเที่ยวกลางคืน.

(๓) ชักชวนให้มัวเมาในการเล่น.

(๔) ชักชวนเล่นการพนัน.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๐.

มิตรแท้ ๔ จำพวก

๑. มิตรมีอุปการะ.

๒. มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์.

๓. มิตรแนะประโยชน์.

๔. มิตรมีความรักใคร่.

มิตร ๔ จำพวกนี้ เป็นมิตรแท้ ควรคบ.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๑

๑. มิตรมีอุปการะ มีลักษณะ ๔

(๑) ป้องกันเพื่อนผู้ประมาทแล้ว.

(๒) ป้องกันทรัพย์สมบัติของเพื่อนผู้ประมาทแล้ว.

(๓) เมื่อมีภัย เป็นที่พึ่งพำนักได้.

(๔) เมื่อมีธุระ ช่วยออกทรัพย์ให้เกินกว่าที่ออกปาก.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๑.

๒. มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์ มีลักษณะ ๔

(๑) ขยายความลับของตนแก่เพื่อน.

(๒) ปิดความลับของเพื่อนไม่ให้แพร่งพราย.

(๓) ไม่ละทิ้งในยามวิบัติ.

(๔) แม้ชีวิตก็อาจสละแทนได้.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๑

๓. มิตรแนะประโยชน์ มีลักษณะ ๔

(๑) ห้ามไม่ให้ทำความชั่ว.

(๒) แนะนำให้ตั้งอยู่ในความดี.

(๓) ให้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง.

(๔) บอกทางสวรรค์ให้.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๑.

๔. มิตรมีความรักใคร่ มีลักษณะ ๔

(๑) ทุกข์ ๆ ด้วย.

(๒) สุข ๆ ด้วย.

(๓) โต้เถียงคนที่พูดติเตียนเพื่อน.

(๔) รับรองคนที่พูดสรรเสริญเพื่อน.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๒.

สังคหวัตถุ ๔ อย่าง

๑. ทาน ให้ปันสิ่งของ ๆ ตนแก่ผู้อื่นที่ควรให้ปัน.

๒. ปิยวาจา เจรจาวาจาที่อ่อนหวาน.

๓. อัตถจริยา ประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น.

๔. สมานัตตตา ความเป็นคนมีตนเสมอไม่ถือตัว.

คุณทั้ง ๔ อย่างนี้ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของผู้อื่นไว้ได้.

องฺ. จตุกฺก. ๒๑/๔๒.

สุขของคฤหัสถ์ ๔ อย่าง

๑. สุขเกิดแต่ความมีทรัพย์.

๒. สุขเกิดแต่การจ่ายทรัพย์บริโภค.

๓. สุขเกิดแต่ความไม่ต้องเป็นหนี้.

๔. สุขเกิดแต่ประกอบการงานที่ปราศจากโทษ.

องฺ. จตุกฺก. ๒๑/๙๐.

ความปรารถนาของบุคคลในโลกที่ได้สมหมายด้วยยาก ๔ อย่าง

๑. ขอสมบัติจงเกิดมีแก่เราโดยทางที่ชอบ.

๒. ขอยศจงเกิดมีแก่เรากับญาติพวกพ้อง.

๓. ขอเราจงรักษาอายุให้ยืนนาน.

๔. เมื่อสิ้นชีพแล้ว ขอเราจงไปบังเกิดในสวรรค์.

องฺ. จตุกฺก. ๒๑/๘๕.

ธรรมเป็นเหตุให้สมหมาย มีอยู่ ๔ อย่าง

๑. สัทธาสัมปทา ถึงพร้อมด้วยศรัทธา.

๒. สีลสัมปทา ถึงพร้อมด้วยศีล.

๓. จาคสัมปทา ถึงพร้อมด้วยบริจาคทาน

๔. ปัญญาสัมปทา ถึงพร้อมด้วยปัญญา.

องฺ. จตุกฺก. ๒๑/๘๑.

ตระกูลอันมั่งคั่งจะตั้งอยู่นานไม่ได้ เพราะสถาน ๔

๑. ไม่แสวงหาพัสดุที่หายแล้ว.

๒. ไม่บูรณะพัสดุที่คร่ำคร่า.

๓. ไม่รู้จักประมาณในการบริโภคสมบัติ.

๔. ตั้งสตรีหรือบุรุษทุศีลให้เป็นแม่เรือนพ่อเรือน.

ผู้หวังจะดำรงตระกูลควรเว้นสถาน ๔ ประการนี้เสีย.

องฺ. จตุกฺก. ๒๑/๓๓๖.

ธรรมของฆราวาส ๔

๑. สัจจะ สัตย์ซื่อแก่กัน.

๒. ทมะ รู้จักข่มจิตของตน.

๓. ขันติ อดทน.

๔. จาคะ สละให้ปันสิ่งของ ๆ ตนแก่คนที่ควรให้ปัน.

สํ. ส. ๑๕/๓๑๖.

ปัญจกะ

ประโยชน์เกิดแต่การถือโภคทรัพย์ ๔ อย่าง

แสวงหาโภคทรัพย์ได้โดยทางที่ชอบแล้ว

๑. เลี้ยงตัว มารดา บิดา บุตร ภรรยา บ่าวไพร่ ให้เป็นสุข.

๒. เลี้ยงเพื่อนฝูงให้เป็นสุข.

๓. บำบัดอันตรายที่เกิดแต่เหตุต่าง ๆ.

๔. ทำพลี ๕ อย่าง คือ

ก. ญาติพลี สงเคราะห์ญาติ.

ข. อติถิพลี ต้อนรับแขก.

ค. ปุพพเปตพลี ทำบุญอุทิศให้ผู้ตาย.

ฆ. ราชพลี ถวายเป็นหลวง มีภาษีอากรเป็นต้น.

ง. เทวตาพลี ทำบุญอุทิศให้เทวดา.

๕. บริจาคทานในสมณพราหมณ์ผู้ประพฤติชอบ.

องฺ. ปญฺจก. ๒๒/๔๘.

ศีล ๕

๑. ปาณาติปาตา เวรมณี เว้นจากทำชีวิตสัตว์ให้ตกล่วงไป.

๒. อทินนาทานา เวรมณี เว้นจากถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมย.

๓. กาเมสุ มิจฉาจารา เวรมณี เว้นจากประพฤติผิดในกาม.

๔. มุสาวาทา เวรมณี เว้นจากพูดเท็จ.

๕. สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณี เว้นจากดื่มน้ำเมา คือสุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท.

ศีล ๕ ประการ นี้ คฤหัสถ์ควรรักษาเป็นนิตย์.

องฺ ปญฺจก. ๒๒/๒๒๖.

มิจฉาวณิชชา คือการค้าขายไม่ชอบธรรม ๕ อย่าง

๑. ค้าขายเครื่องประหาร.

๒. ค้าขายมนุษย์.

๓. ค้าขายสัตว์เป็นสำหรับฆ่าเพื่อเป็นอาหาร.

๔. ค้าขายน้ำเมา.

๕. ค้าขายยาพิษ.

การค้าขาย ๕ อย่างนี้ เป็นข้อห้ามอุบาสกไม่ให้ประกอบ.

องฺ. ปญฺจก. ๒๒/๒๓๒.

สมบัติของอุบาสก ๕ ประการ

๑. ประกอบด้วยศรัทธา.

๒. มีศีลบริสุทธิ์.

๓. ไม่ถือมงคลตื่นข่าว คือเชื่อกรรม ไม่เชื่อมงคล.

๔. ไม่แสวงหาเขตบุญนอกพุทธศาสนา.

๕. บำเพ็ญบุญแต่ในพุทธศาสนา.

อุบาสกพึงตั้งอยู่ในสมบัติ ๕ ประการ และเว้นจากวิบัติ ๕ ประการ ซึ่งวิปริตจากสมบัตินั้น.

องฺ. ปญฺจก. ๒๒/๒๓๐.

ฉันกะ

ทิศ ๖

๑. ปุรัตถิมทิส คือทิศเบื้องหน้า มารดาบิดา.

๒. ทักขิณทิส คือทิศเบื้องขวา อาจารย์.

๓. ปัจฉิมทิส คือทิศเบื้องหลัง บุตรภรรยา.

๔. อุตตรทิส คือทิศเบื้องซ้าย มิตร.

๕. เหฏฐิมทิส คือทิศเบื้องต่ำ บ่าว.

๖. อุปริมทิส คือทิศเบื้องบน สมณพราหมณ์.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๓.

๑. ปุรัตถิมทิส คือทิศเบื้องหน้า มารดาบิดา
บุตรพึงบำรุงด้วยสถาน ๕

(๑) ท่านได้เลี้ยงมาแล้ว เลี้ยงท่านตอบ.

(๒) ทำกิจของท่าน.

(๓) ดำรงวงศ์สกุล.

(๔) ประพฤติตนให้เป็นคนควรรับทรัพย์มรดก.

(๕) เมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว ทำบุญอุทิศให้ท่าน.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๓.

มารดาบิดาได้รับบำรุงฉะนี้แล้ว ย่อมอนุเคราะห์บุตรด้วยสถาน ๕

(๑) ห้ามไม่ให้ทำความชั่ว.

(๒) ให้ตั้งอยู่ในความดี.

(๓) ให้ศึกษาศิลปวิทยา.

(๔) หาภรรยาที่สมควรให้.

(๕) มอบทรัพย์ให้ในสมัย.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๓.

๒. ทักขิณทิส คือทิศเบื้องขวา อาจารย์ ศิษย์พึงบำรุงด้วยสถาน ๕

(๑) ด้วยลุกขึ้นยืนรับ.

(๒) ด้วยเข้าไปยืนคอยรับใช้.

(๓) ด้วยเชื่อฟัง.

(๔) ด้วยอุปัฏฐาก.

(๕) ด้วยเรียนศิลปวิทยาโดยเคารพ.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๓.

อาจารย์ได้รับบำรุงฉะนี้แล้ว ย่อมอนุเคราะห์ศิษย์ด้วยสถาน ๕

(๑) แนะนำดี.

(๒) ให้เรียนดี.

(๓) บอกศิลปให้สิ้นเชิง ไม่ปิดบังอำพราง.

(๔) ยกย่องให้ปรากฏในเพื่อนฝูง.

(๕) ทำความป้องกันในทิศทั้งหลาย (คือจะไปทางทิศไหนก็ไม่อดอยาก).

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๔.

๓. ปัจฉิมทิส คือทิศเบื้องหลัง ภรรยา สามีพึงบำรุงด้วยสถาน ๕

(๑) ด้วยยกย่องนับถือว่าเป็นภรรยา.

(๒) ด้วยไม่ดูหมิ่น.

(๓) ด้วยไม่ประพฤติล่วงใจ.

(๔) ด้วยมอบความเป็นใหญ่ให้.

(๕) ด้วยให้เครื่องแต่งตัว.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๔.

ภรรยาได้รับบำรุงฉะนี้แล้ว ย่อมอนุเคราะห์สามีด้วยสถาน ๕

(๑) จัดการงานดี.

(๒) สงเคราะห์คนข้างเคียงของผัวดี.

(๓) ไม่ประพฤติล่วงใจผัว.

(๔) รักษาทรัพย์ที่ผัวหามาได้ไว้.

(๕) ขยันไม่เกียจคร้านในกิจการทั้งปวง.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๔.

๔. อุตตรทิส คือทิศเบื้องซ้าย มิตร กุลบุตรพึงบำรุงด้วยสถาน ๕

(๑) ด้วยให้ปัน.

(๒) ด้วยเจรจาถ้อยคำไพเราะ.

(๓) ด้วยประพฤติประโยชน์.

(๔) ด้วยความเป็นผู้มีตนเสมอ.

(๕) ด้วยไม่แกล้งกล่าวให้คลาดจากความเป็นจริง.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๔.

มิตรได้รับบำรุงฉะนี้แล้ว ย่อมอนุเคราะห์กุลบุตรด้วยสถาน ๕

(๑) รักษามิตรผู้ประมาทแล้ว.

(๒) รักษาทรัพย์ของมิตรผู้ประมาทแล้ว.

(๓) เมื่อมีภัย เอาเป็นที่พึ่งพำนักได้.

(๔) ไม่ละทิ้งในยามวิบัติ.

(๕) นับถือตลอดถึงวงศ์ของมิตร.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๕.

๕. เหฏฐิมทิส คือทิศเบื้องต่ำ บ่าว นายพึงบำรุงด้วยสถาน ๕

(๑) ด้วยจัดการงานให้ทำตามสมควรแก่กำลัง.

(๒) ด้วยอาหารและรางวัล.

(๓) ด้วยรักษาพยาบาลในเวลาเจ็บไข้.

(๔) ด้วยแจกของมีรสแปลกประหลาดให้กิน.

(๕) ด้วยปล่อยในสมัย

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๕.

บ่าวได้รับบำรุงฉะนี้แล้ว ย่อมอนุเคราะห์นายด้วยสถาน ๕

(๑) ลุกขึ้นทำการงานก่อนนาย.

(๒) เลิกการงานทีหลังนาย.

(๓) ถือเอาแต่ของที่นายให้.

(๔) ทำการงานให้ดีขึ้น.

(๕) นำคุณของนายไปสรรเสริญในที่นั้นๆ.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๕.

๖. อุปริมทิส คือทิศเบื้องบน สมณพราหมณ์

กุลบุตรพึงบำรุง ด้วยสถาน ๕

(๑) ด้วยกายกรรม คือทำอะไรๆ ประกอบด้วยเมตตา.

(๒) ด้วยวจีกรรม คือพูดอะไรๆ ประกอบด้วยเมตตา.

(๓) ด้วยมโนกรรม คือคิดอะไรๆ ประกอบด้วยเมตตา.

(๔) ด้วยความเป็นผู้ไม่ปิดประตู คือมิได้ห้ามเข้าบ้านเรือน.

(๕) ด้วยให้อามิสทาน.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๕.

สมณพราหมณ์ได้รับบำรุงฉะนี้แล้ว ย่อมอนุเคราะห์กุลบุตรด้วยสถาน ๖

(๑) ห้ามไม่ให้กระทำความชั่ว.

(๒) ให้ตั้งอยู่ในความดี.

(๓) อนุเคราะห์ด้วยน้ำใจอันงาม.

(๔) ให้ได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง.

(๕) ทำสิ่งที่เคยฟังแล้วให้แจ่ม.

(๖) บอกทางสวรรค์ให้.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๒๐๖.

อบายมุข คือเหตุเครื่องฉิบหาย ๖

๑. ดื่มน้ำเมา.

๒. เที่ยวกลางคืน.

๓. เที่ยวดูการเล่น.

๔. เล่นการพนัน.

๕. คบคนชั่วเป็นมิตร.

๖. เกียจคร้านทำการงาน.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๑๙๖.

๑. ดื่มน้ำเมา มีโทษ ๖

(๑) เสียทรัพย์.

(๒) ก่อการทะเลาะวิวาท.

(๓) เกิดโรค.

(๔) ต้องติเตียน.

(๕) ไม่รู้จักอาย.

(๖) ทอนกำลังปัญญา.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๑๙๖.

๒. เที่ยวกลางคืน มีโทษ ๖

(๑) ชื่อว่าไม่รักษาตัว.

(๒) ชื่อว่าไม่รักษาลูกเมีย.

(๓) ชื่อว่าไม่รักษาทรัพย์สมบัติ.

(๔) เป็นที่ระแวงของคนทั้งหลาย.

(๕) มักถูกใส่ความ.

(๖) ได้ความลำบากมาก.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๑๙๗.

๓. เที่ยวดูการเล่น มีโทษตามวัตถุที่ไปดู ๖

(๑) รำที่ไหนไปที่นั้น.

(๒) ขับร้องที่ไหนไปที่นั้น.

(๓) ดีดสีตีเป่าที่ไหนไปที่นั้น.

(๔) เสภาที่ไหนไปที่นั้น.

(๕) เพลงที่ไหนไปที่นั้น.

(๖) เถิดเทิงที่ไหนไปที่นั้น.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๑๙๗.

๔. เล่นการพนัน มีโทษ ๖

(๑) เมื่อชนะย่อมก่อเวร.

(๒) เมื่อแพ้ย่อมเสียดายทรัพย์ที่เสียไป.

(๓) ทรัพย์ย่อมฉิบหาย

(๔) ไม่มีใครเชื่อถือถ้อยคำ.

(๕) เป็นที่หมิ่นประมาทของเพื่อน.

(๖) ไม่มีใครประสงค์จะแต่งงานด้วย.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๑๙๗.

๕. คบคนชั่วเป็นมิตร มีโทษตามบุคคลที่คบ ๖

(๑) นำให้เป็นนักเลงการพนัน.

(๒) นำให้เป็นนักเลงเจ้าชู้.

(๓) นำให้เป็นนักเลงเหล้า.

(๔) นำให้เป็นคนลวงเขาด้วยของปลอม.

(๕) นำให้เป็นคนลวงเขาซึ่งหน้า.

(๖) นำให้เป็นคนหัวไม้.

ที. ปาฏิ. ๑๑/๑๙๗.

๖. เกียจคร้านทำการงาน มีโทษ ๖

(๑) มักให้อ้างว่า หนาวนัก แล้วไม่ทำการงาน.

(๒) มักให้อ้างว่า ร้อนนัก แล้วไม่ทำการงาน.

(๓) มักให้อ้างว่า เวลาเย็นแล้ว แล้วไม่ทำการงาน.

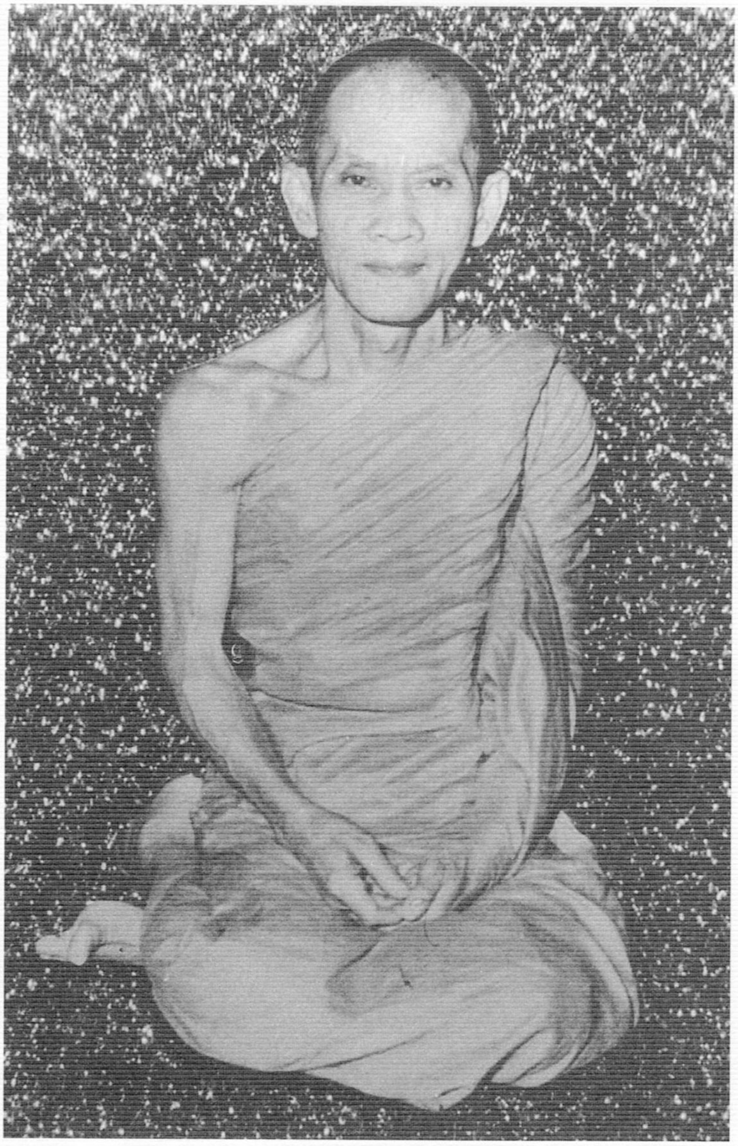
(๔) มักให้อ้างว่า ยังเช้าอยู่ แล้วไม่ทำการงาน.

(๕) มักให้อ้างว่า หิวนัก แล้วไม่ทำการงาน.

(๖) มักให้อ้างว่า ระหายนัก แล้วไม่ทำการงาน.

ผู้หวังความเจริญด้วยโภคทรัพย์ พึงเว้นเหตุเครื่องฉิบหาย ๖ ประการนี้เสีย.

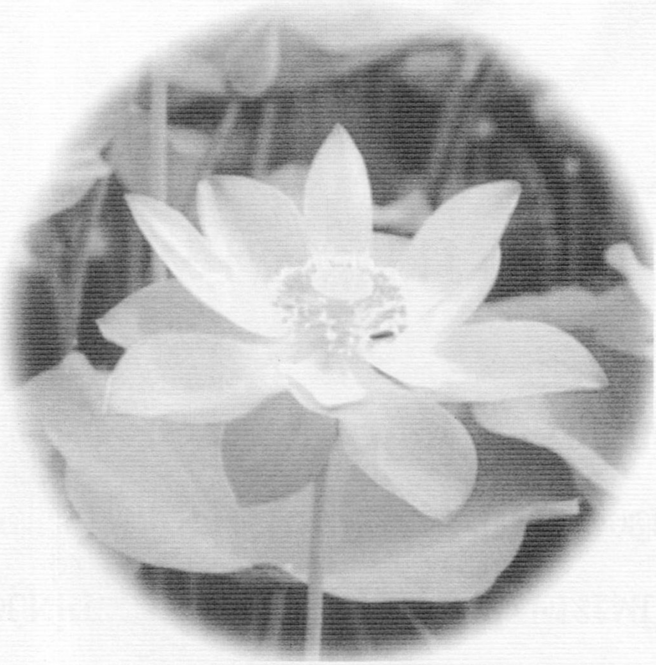
ที. ปาฏิ. ๑๑/๑๙๗.

ภาคที่สิบ

พระคาถาชินบัญชร ของ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)
สัพพสิทธิคาถา ของ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔
วิธีอาราธนาพระเครื่องของท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

ปุตตะกาโมละเภปุตตัง ธะนะกาโมละเภธะนัง
อัตถิกาเยกายะญายะ เทวานังปิยะตังสุตตะวา
อิติปิโสภะคะวา ยะมะราชาโน ท้าวเวสสุวัณโณ
มรณังสุขัง อะระหังสุคะโต นะโมพุทธายะ

พระคาถาชินบัญชร
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)

ตั้งนะโม ๓ จบ

ปุตตะกาโมละเภปุตตัง ธะนะกาโมละเภธะนัง
อัตถิกาเยกายะญายะ เทวานังปิยะตังสุตตะวา
อิติปิโสภะคะวา ยะมะราชาโน ท้าวเวสสุวัณโณ
มรณังสุขัง อะระหังสุคะโต นะโมพุทธายะ

๑. ชะยาสะนาคะตา พุทธา เชตะวา มารัง สะวาหะนัง
จะตุสัจจาสะภัง ระสัง เย ปิวิงสุ นะราสะภา.

๒. ตัณหังกะราทะโย พุทธา อัฏฐะ วีสะติ นายะกา
สัพเพ ปะติฏฐิตา มัยหัง มัตถะเก เต มุนิสสะรา.

๓. สีเส ปะติฏฐิโต มัยหัง พุทโธ ธัมโม ทะวิโลจะเน
สังโฆ ปะติฏฐิโต มัยหัง อุเร สัพพะคุณากะโร.

๔. หะทะเย เม อะนุรุทโธ สารีปุตโต จะ ทักขิเณ
โกณฑัญโญ ปิฏฐิภาคัสมิง โมคคัลลาโน จะ วามะเก.

๕. ทักขิเณ สะวะเน มัยหัง อาสุง อานันทะราหุโล
กัสสะโป จะ มะหานาโม อุภาสุง วามะโสตะเก.

๖. เกสันเต ปิฏฐิภาคัสมิง สุริโย วะ ปะภังกะโร
นิสินโน สิริสัมปันโน โสภิโต มุนิปุงคะโว.

๗. กุมาระกัสสะโป เถโร มะเหสี จิตตะวาทะโก
โส มัยหัง วะทะเนนิจจัง ปะติฏฐาสิ คุณากะโร.

๘. ปุณโณ อังคุลิมาโล จะ อุปาลี นันทะสีวะลี
เถรา ปัญจะ อิเม ชาตา นะลาเฏ ตีละกา มะมะ.

๙. เสสาสีติ มะหาเถรา	วิชิตา ชินะสาวะกา
เอเตสีติ มะหาเถรา	ชิตะวันโต ชิโนระสา
ชะลันตา สีละเต เชนะ	อังคะมังเคสุ สัณฐิตา.
๑๐. ระตะนัง ปุระโต อาสิ	ทักขิเณ เมตตะสุตตะกัง
ธะชัคคัง ปัจฉะโต อาสิ	วาเม อังคุลิมาละกัง.
๑๑. ขันธะ โมระปะริตตัญจะ	อาฏานาฏิยะสุตตะกัง
อากาเส ฉะทะนัง อาสิ	เสสา ปาการะสัณฐิตา.
๑๒. ชินนานา วะระสังยุตตา	สัตตะปาการะลังกะตา
วาตะปิตตาทิสัญชาตา	พาหิรัชฌัตตุปัททะวา.
๑๓. อะเสสา วินะยัง ยันตุ	อะนันตะชินะเตชะสา
วะสะโต เม สะกิจเจมะ	สะทา สัมพุทธะปัญชะเร.
๑๔. ชินะปัญชะระมัชฌัมหิ	วิหะรันตัง มะหีตะเล
สะทา ปาเลน ตุ มัง สัพเพ	เต มะหาปุริสาสะภา.
๑๕. อิจเจวะมันโต	สุคุตโต สุรักโข
ชินานุภาเวนะ	ชิตุปัททะโร
ธัมมานุภาเวนะ	ชิตาริสังโฆ
สังฆานุภาเวนะ	ชิตันตะราโย
สัทธัมมานุภาวะปาลิโต	จะรามิ ชินะปัญชะเรติ.

สัพพสิทธิคาถา
ของ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔

อะระหัง สัมมา สัมพุทโธ อุตตะมัง ธัมมะมัชฌะคา
มหาสังฆัง ปะโพเธสิ อิจเจตัง ระตะนัตตะยัง
เอตัสสะ อานุภาเวนะ กะตะปุญญัสสะ เจตะสา
สัพพะโรคะ วินิมุตโต สัพพะสันตา ปะวัฑฒิโต
สัพพะเวระ มะติกกันโต ยะถา ทีโป จะ นิพพุโต
นิพพุโต จะ ตุวัง ภะวะ ชะยะสิทธิ ธะนังลาภัง
โสตถิ ภาคคะยัง สุขัง พะลัง สิริ อายุ จะ วัณโณจะ
โภคัง วุฑฒี จะยะสะวา สะตะวัสสา จะ อายุ จะ
ชีวะสิทธี ภะวัน ตุ เต.

โส อัทธะลัทโท สุขิโต วิรุฬโห พุทธะสาสะเน
อะโรโค สุขิโต โหหิ สะหะ สัพเพหิ ญาติภิ

สา อัทธะลัทธา สุขิตา วิรุฬหา พุทธะสาสะเน
อะโรคา สุขิตา โหหิ สะหะ สัพเพหิ ญาติภิ

เต อัทธะลัทธา สุขิตา วิรุฬหา พุทธะสาสะเน
อะโรคา สุขิตา โหถะ สะหะ สัพเพหิ ญาติภิ

ยะถา วาริวะหา ปูราปะริปูเรนติ สาคะรัง เอวะ เมวะ อิโตทินนัง เปตานัง อุปะกัปปะติ อิจฉิตัง ปัตถิตัง ตุมหัง ขิปปะเมวะ สะมิชฌะตุ สัพเพ ปูเรนตุ สังกัปปา จันโท ปัณณะระโสยะถา มะณีโชติ ระโส ยะถา

สัพพี ติโย วิวัชชันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ มาเต ภะวัต วันตะราโย สุขี ทีฆายุโก ภะวะ อะภิวาทะนะสี ลิสสะนิจจัง วุฑฒาปะจายิโน จัตตาโร ธัมมา วัฑฒันติ อายุวัณโณ สุขัง พะลัง

ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวะตา สัพพะพุทธา สัพพะธัมมา สัพพะสังฆา นุภาเวนะ สทาโสตถี ภะวัน ตุเต

พระเมตตา พระมหาเสน่ห์ พระมหานิยมอุดมลาภ พระมหาลาภ พระมหาอุด อยู่ยงคงกระพันชาตรี แคล้วคลาดอุปัทวันตราย หายตัวได้

สิทธะมัตถุ สิทธะมัตถุ สิทธะมัตถุ อิทัง พะลัง เอตัสสะมิง ระตะนัตตะยัสสมิง สัมปะสาทะ นะ เจตะโส

คำแปล

ผลแห่งจิตอันเลื่อมใสในคุณพระรัตนตรัย จงห่างไกลโรคาพาธ ผ่านพ้นอุปสรรค แคล้วคลาดอุปัทวันตราย หายตัวได้

ศัตรูหมู่ร้ายเปลี่ยนแปลงกลับใจมาเคารพรักภักดี กลับร้ายกลายมาเป็นดี กลับใจมาเป็นมิตร ไม่คิดร้าย กลับช่วยขวนขวายให้สำเร็จประโยชน์กิจ ทั้ง ทิฏฐธรรมสัมปรายภพ และปรมัตถ์ ประโยชน์ชาตินี้และชาติหน้า และพ้นจากสังสารวัฏฏ์ชาติทุกข์ ประสพโชคดี มีความสุข ความเจริญ ก้าวหน้าทั้งทางโลกทางธรรม พร้อมทั้งโลกสมบัติ และโลกุตรสมบัติ มนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ นิพพานสมบัติ ประสพสุขสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคล พูนผลชนมาสุขทุกประการ เจริญยิ่งๆ ด้วย อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ถึงพร้อมเต็มเปี่ยมบริบูรณ์สมบูรณ์ด้วยอิฏฐารมณ์ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข สิริ โภคะ ธนะคุณสารสมบัติทุกประการ ประสงค์ใดจงสำเร็จสมประสงค์ทุกประการทั่วกัน เทอญฯ

หมายเหตุ

พระคาถาชินบัญชร และ สัพพสิทธิคาถา เป็นคาถาที่ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ได้อัญเชิญมาให้พรแด่ศิษยานุศิษย์ และผู้ที่ได้เข้าพบเป็นประจำ

วิธีอาราธนาพระเครื่อง
ของ
ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

ตั้งนโม ๓ จบ

ระลึกถึงพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ (รวมทั้งท่านธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ) แล้วอธิษฐาน ขอให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ ดังต่อไปนี้ :-

- พระเมตตา
- พระมหาเสน่ห์
- พระมหานิยม
- พระอุดมลาภ
- พระมหาลาภ
- พระมหาอุด
- พระอยู่ยงคงกระพันชาตรี
- พระแคล้วคลาดอุปัทวันตราย
- พระหายตัวได้ (ศัตรูมองไม่เห็นตัว, นิพพาน)

คาถาที่ใช้อธิษฐาน

สิทธะมัตถุ สิทธะมัตถุ สิทธะมัตถุ
อิทัง ผะลัง เอตัสสะมิง รัตตะนัตตะยัสสะหมิง
สัมปสาทะ นะเจตะโส

ภาคที่สิบเอ็ด

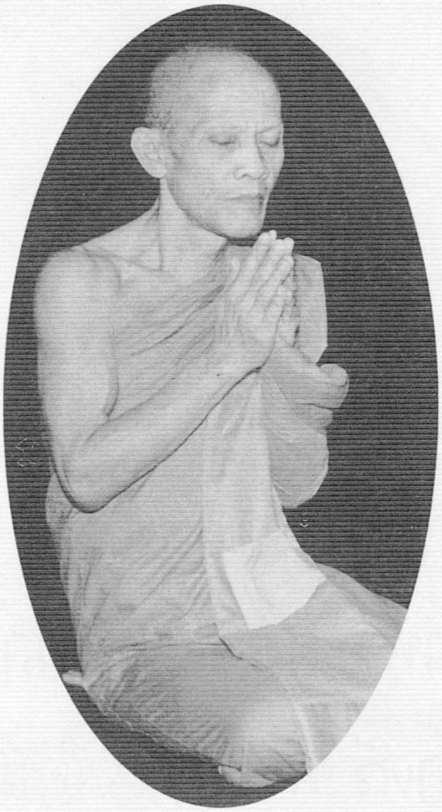
คำสดุดี

ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

มหาเสวกตรี พระยานรรัตนราชมานิต

เรียบเรียงโดย....

สุชีพ ปุญญานุภาพ.

"นรรัตนราชมานิต" แปลว่า
"ผู้ซึ่งพระราชาผู้เป็นนรรัตน์ หรือมนุษย์แก้ว
(เทียบด้วยช้างแก้ว, ม้าแก้ว, นางแก้ว, ขุนคลังแก้ว ฯลฯ)
ทรงนับถือแล้ว" ถอดความก็ว่า
"เป็นที่ยกย่องของพระมหากษัตริย์ผู้เป็นยอดคน"

คำสดุดีพระคุณ
ท่านพระภิกษุ ธมฺมวิตกฺโก
มหาเสวกตรี พระยานรรัตนราชมานิต

ส.ข. เรียบเรียง
(สุชีพ ปุญญานุภาพ)

ข้อ ๑
ท่านมีคุณธรรมเป็นที่ยกย่องของพระมหากษัตริย์สามรัชกาล

ผู้เขียนเข้าใจว่า ราชทินนามแห่งบรรดาศักดิ์ของท่านที่ว่า "นรรัตนราชมานิต" นั้น ยังมิได้มีการแปลไว้ จึงขอถือโอกาสแปลไว้ ณ ที่นี้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งแห่งการสดุดีพระคุณของท่าน

"นรรัตนราชมานิต" แปลว่า "ผู้ซึ่งพระราชาผู้เป็นนรรัตน์ หรือมนุษย์แก้ว (เทียบด้วยช้างแก้ว, ม้าแก้ว, นางแก้ว, ขุนคลังแก้ว ฯลฯ) ทรงนับถือแล้ว" ถอดความก็ว่า "เป็นที่ยกย่องของพระมหากษัตริย์ผู้เป็นยอดคน"

ผู้ที่จะเป็นที่นับถือของพระราชามหากษัตริย์นั้นจะต้องมีคุณธรรมอันปรากฏเด่นเป็นที่ประจักษ์ในพระราชวิจารณญาณ มิใช่เป็นได้ลอย ๆ

ท่านธมฺมวิตกฺโก มีคุณสมบัติและคุณธรรมอันเป็นที่ยกย่องของพระมหากษัตริย์สามพระองค์ คือ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ผู้พระราชทานยศบรรดาศักดิ์และตำแหน่งสำคัญ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ผู้ทรงแต่งตั้งท่านเป็นองคมนตรี

และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน พร้อมด้วย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ผู้ได้เสด็จเป็นประธานในโอกาสสำคัญในวาระสุดท้าย คือ งานพระราชทานเพลิงศพของท่าน

การพระราชทานราชทินนามพิเศษประกอบบรรดาศักดิ์ของท่านธมฺมวิตกฺโกนั้น เห็นได้ว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงมีพระปรีชาสามารถในการคิดศัพท์ ได้ทรงพิจารณาแล้วอย่างถี่ถ้วน จึงพระราชทานนามบรรดาศักดิ์ ดั่งแปลไว้ข้างต้น เพื่อประกาศเกียรติคุณของท่านให้ปรากฏเป็นกรณีพิเศษ แสดงถึงความที่ทรงมีความนับถือในท่าน ซึ่งท่านก็ได้สนองพระเดชพระคุณในสมเด็จพระมหากษัตริย์เจ้าพระองค์นั้นด้วยกตัญญูกตเวทิตาอย่างสูงสุด โดยการอุปสมบทตลอดชีวิต อุทิศถวายพระราชกุศลในวันถวายพระเพลิงพระบรมศพ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเป็นการสนองพระเดชพระคุณด้วยชีวิตทั้งชีวิต อุทิศความดีทั้งปวงที่ได้บำเพ็ญถวายเป็นราชสักการะทางธรรม อันสูงกว่าสักการะทางวัตถุทั้งปวง

นอกจากนั้น เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๗ ได้เสวยราชย์ ก็ได้ทรงแต่งตั้งท่านธมฺมวิตกฺโกเป็นองคมนตรี ดังข้อความบางตอนในสัญญาบัตรว่า

"ขอประกาศแก่ท่านทั้งหลายทั้งปวง ฤาผู้หนึ่งผู้ใด ซึ่งจะได้อ่านพบคำประกาศนี้ให้ทราบว่า เราได้ตั้งให้ จางวางตรี พระยานรรัตนราชมานิต (ตรึก จินตยานนท์) ป.ม., ท.จ., ว.ม.ล., ว.ป.ร. ๓ ซึ่งเป็นที่รักใคร่ไว้วางใจของเรา เป็นองคมนตรี รับปรึกษาราชการในตัวเรา...เพื่อจะได้ช่วยเราคิดทำนุบำรุงแผ่นดินให้เป็นประโยชน์ มีความเจริญสมบูรณ์ ฯลฯ"

ข้อนี้เป็นหลักฐานว่า ท่านมีคุณสมบัติและคุณธรรม ซึ่งพระมหากษัตริย์พระองค์ต่อมาทรงยกย่อง

ครั้นในวาระสุดท้ายแห่งชนมชีพของท่านธมฺมวิตกฺโก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๙ แห่ง

บรมราชจักรีวงศ์ รัชกาลปัจจุบัน ก็ได้พระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ในการศพโดยตลอด สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จทรงบำเพ็ญพระราชกุศลพระราชทานเมื่อครบ ๕๐ วัน ๑๐๐ วัน และ ๑ ปี และโดยเฉพาะในวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินในงานพระราชทานเพลิงศพของท่านธมฺมวิตกฺโกเป็นการถวายความเคารพนับถือ และพระราชทานเกียรติอันสูงแด่ท่านผู้ล่วงลับไปแล้ว

ท่านธมฺวิตกฺโก จึงชื่อว่า มีคุณธรรมเป็นที่ยกย่องของพระมหากษัตริย์ถึงสามรัชกาลด้วยประการฉะนี้

หมายเหตุ ในข้อเขียนนี้ กล่าวถึงยศของท่านธมฺมวิตกฺโกไว้ ทั้งมหาเสวกตรี และจางวางตรี โปรดทราบว่าเป็นยศเท่ากัน คือ มหาเสวกตรี เท่ากับ Third Grand court Officer สังกัดกระทรวงวัง ส่วนจางวางตรี เท่ากับ Third Grand Chamberlain สังกัดกรมมหาดเล็กหลวง ภายหลังพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๗ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โอนกรมมหาดเล็กหลวงไปขึ้นในกระทรวงวัง ให้ใช้ยศเสวกอย่างเดียวกันกับข้าราชการกระทรวงวัง, กรมราชเลขาธิการ และกรมพระคลังข้างที่ ฉะนั้น การใช้ยศ "มหาเสวกตรี" นำหน้าบรรดาศักดิ์ของท่านในระยะหลังจึงถูกต้องตามลำดับความเป็นมาทุกประการ

ข้อ ๒
การอยู่วัดในกรุงให้ได้ผลเท่ากับอยู่วัดในป่า

ท่านธมฺมวิตกฺโก ได้ปฏิวัติความเชื่อถือ และความคิดอ่านของคนทั่วไปที่ว่า ถ้าจะบวชแสวงหาความสงบกันจริงๆ แล้ว ก็ควรจะไปอยู่ในวัดป่าดงพงเขา สงบสงัดจากสิ่งรบกวนทางโลก พบกับคนให้น้อยที่สุด จึงจะได้ผลตามที่มุ่งหมาย โดยท่านได้ทำให้ดูเป็นตัวอย่างว่าทั้งที่ไม่ต้อง

ไปอยู่ป่าเลย บวชอยู่ในวัดกลางกรุงเทพฯ ซึ่งมีภิกษุสามเณรมากมาย มีผู้คนไปมาคับคั่งนี้แหละ ขอให้เป็นคนทำอะไรทำจริงเสียอย่างเดียวก็จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้หมด กล่าวคือ กุฏิที่ท่านอยู่ถ้าไม่เปิดรับใครก็จะมีสภาพเหมือนป่าดงพงเขาไปเอง ภิกษุสามเณรและอุบาสกอุบาสิกาที่มีมากในวัดเทพศิรินทราวาส ก็มิได้เป็นเครื่องขัดขวางการบำเพ็ญจิตเพื่อแสวงหาความสงบแต่ประการใด ในเมื่อท่านมิได้ติดต่อเกี่ยวข้องกับใคร ๆ บุคคลต่าง ๆ ที่ท่านได้เห็น ได้ยินเสียงเหล่านั้น ถ้าเอาหลักธรรมเข้าจับ ก็คือสิ่งที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป หรือสิ่งที่ไม่เที่ยง ทนอยู่ไม่ได้ ไม่ใช่ตัวตนเหมือน ๆ กันหมด ไม่มีอะไรต่างกันระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งไม่มีชีวิต เพราะตามหลักธรรมแล้วสิ่งที่เกิดขึ้นเพราะเหตุทั้งหลายล้วนอยู่ในสภาพเดียวกัน คือ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป และไม่เที่ยง ทนอยู่ไม่ได้ ไม่ใช่ตัวตนทั้งสิ้น ใครยึดถือมากก็ยุ่งมาก ใครยึดถือน้อยก็ยุ่งน้อย ใครไม่ยึดถือเลยก็ไม่ยุ่งเลย สำคัญอยู่ที่ตั้งแนวความคิดและการพิจารณาให้เห็น ให้เข้าใจโดยถูกต้อง ด้วยเหตุนี้การอยู่วัดในกรุงให้ได้ผลเท่ากับการอยู่วัดในป่าของท่านธมฺมวิตกฺโก จึงเป็นคุณสมบัติอันควรสดุดีข้อหนึ่ง

ข้อ ๓
ความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ

ท่านธมฺมวิตกฺโก มีความเข้าใจในหลักการครองชีวิตของพระสงฆ์ซึ่งต้องการอย่างง่าย ๆ ที่สุด มีเครื่องใช้ไม้สอยและสมบัติน้อยที่สุด เพราะฉะนั้นท่านจึงครองชีวิตอย่างเบาสบาย เช่น

ในเรื่องอาหาร ท่านฉันเพียงมื้อเดียวและฉันอาหารมังสวิรัติ คือ อาหารไม่มีเนื้อสัตว์ เช่น ถั่วนึ่งแล้วบด ใบไม้ เช่น ใบฝรั่งบด โดยเฉพาะในวันพระ ท่านฉันเพียงกล้วยน้ำว้าแต่เพียงอย่างเดียว อาจจะมีผู้สงสัยว่าการที่ต้องนึ่งต้องบดก็เป็นความยุ่งยาก ลำบากของคนทำมิใช่หรือ

ขอเรียนว่า ผู้ทำคือน้องชายของท่าน คุณตริ จินตยานนท์ ไม่ต้องคิดดัดแปลงอาหารแปลก ๆ อะไรเลย อาจจะทำซ้ำ ๆ ได้ทุกวัน เพราะไม่มีปัญหาเรื่องอาหารไม่ถูกปาก หรือต้องปรุงรสอย่างนั้นอย่างนี้เพื่อมิให้เบื่อดั่งที่ทำอาหารให้แก่คนทั่วไป ทั้งเป็นความสุข ความชื่นใจของผู้ทำที่ได้ปฏิบัติบำรุงพระสงฆ์ผู้เป็นทั้งพี่ ผู้เป็นทั้งเนื้อนาบุญของโลก ผู้มีกายวาจาใจบริสุทธิ์สะอาด ยากที่จะหาผู้ใดเสมอเหมือน ผู้เขียนเข้าใจว่า ถ้าไม่มีใครทำให้ ท่านก็อาจฉันให้ง่ายยิ่งกว่านี้ขึ้นไปอีก แต่เมื่อมีญาติทำให้ด้วยความตั้งใจและเต็มใจ ท่านจึงชื่อว่าได้สงเคราะห์ญาติให้เขาได้บุญสูงสุด เคยมีผู้นำอาหารไปถวาย ท่านรับเป็นการสงเคราะห์ผู้ถวาย แล้วก็บอกเขาให้นำไปถวายพระรูปอื่น สุดแต่เขาจะพอใจถวายที่ไหน

ในเรื่องผ้านุ่งผ้าห่ม ท่านใช้ผ้าสามผืน หรือที่เรียกว่าไตรจีวร มิได้ใช้ผ้าฟุ่มเฟือย แม้ใครนำไตรจีวรไปถวาย ท่านก็รับเพื่ออนุเคราะห์ให้เขาได้บุญ เมื่อรับแล้วก็คืนให้เขานำไปถวายแด่พระรูปอื่นที่เขาประสงค์จะถวายต่อไป ท่านไม่ใช้ไฟฟ้า ไม่ใช้รองเท้า เพราะการเดินทางของท่านมีอยู่เพียงในระหว่างพระอุโบสถกับกุฏิของท่าน ซึ่งห่างกันประมาณไม่เกิน ๘๐ เมตร ก็บนถนนคอนกรีตอยู่แล้ว

ในเรื่องที่อยู่อาศัย ท่านอยู่อย่างง่าย ๆ ในกุฏิที่เป็นตึกแถวแบ่งเป็นห้อง ๆ เฉพาะรูป ไม่รับแขกในกุฏิ ใครมีธุระจำเป็นจริง ๆ มาขอให้เป็นที่พึ่งทางใจ ท่านก็อาจจะยืนพูดด้วยผ่านหน้าต่างลูกกรงชั้นล่างบ้าง ชั้นบนบ้าง ส่วนใหญ่เป็นการแนะนำให้อยู่ในความสงบ อยู่ในศีลธรรม

ข้อ ๔
ทำอะไรทำจริง

ท่านธมฺมวิตกฺโก เป็นตัวอย่างที่ดียิ่งในการทำอะไรทำจริง เช่นลงสวดมนต์ไว้พระเช้าเย็นตามกำหนดเวลามิได้ขาด ลงฟังพระธรรมเทศนา

ในวันธรรมสวนะ ทั้งตอนเช้าตอนบ่ายมิได้ขาด ลงทำอุโบสถและสังฆกรรมอื่น ๆ ตามพระวินัยไม่บกพร่อง ไม่แสดงอาการเบื่อหน่ายเกียจคร้านในการประกอบสมณกิจประจำวัน เป็นการให้กำลังใจแก่ภิกษุสามเณรอื่น ๆ ให้ดูว่าท่านทำอย่างนั้นติดต่อกันมาเป็นเวลากว่าสี่สิบปี ยังทำมาได้สม่ำเสมอ แต่ในข้อนี้ก็เห็นจะต้องกล่าวถึงพื้นอัธยาศัยจิตใจของแต่ละบุคคลด้วยเหมือนกัน ถ้าทำหน้าที่อย่างฝืน ๆ โดยไม่ตั้งใจและเต็มใจทำ หรือไม่เห็นคุณค่าของการกระทำแล้ว ก็จะมีความรู้สึกว่าภาระหน้าที่ประจำวันนั้นน่าเบื่อหน่าย และไม่มีประโยชน์อะไรมากนัก แต่ถ้าเห็นคุณค่า เห็นประโยชน์ และความดีงามของการทำหน้าที่นั้นแล้ว ก็จะเอาใจจดจ่อต่อหน้าที่ประจำวันนั้นและลงมือทำด้วยความตั้งใจ เต็มใจ และพอใจในการกระทำนั้นตลอดไป ถ้าทำจริงแล้ว อะไรเล่าจะยาก อะไรเล่าจะสูงสุดเอื้อม แม้ว่าสิ่งนั้นจะเป็นภาวะทางจิตใจที่สูงส่งเหนือสามัญมนุษย์ทั้งปวง

ข้อ ๕
ความสามารถควบคุมกาย

ท่านธมฺมวิตกฺโก เป็นผู้มีความสามารถในการควบคุมกายของท่านโดยหลัก ๒ ประการ คือ อาศัยการบริหารร่างกายอย่างหนึ่ง อาศัยการบริหารจิตหรือใช้อำนาจจิตอย่างหนึ่ง

อาศัยการบริหารร่างกายนั้น เช่น ในคราวหนึ่ง หลังจากฟังเทศน์ในวันพระ เมื่อท่านเดินกลับกุฏิกำลังจะก้าวขึ้นบันไดห้องชั้นบน รู้สึกว่าร่างกายซีกซ้ายของท่านหมดแรง คล้ายจะเป็นอัมพาตไปแถบหนึ่ง ทรงตัวต่อไปไม่ได้ ท่านมีสติดีจึงทรุดลงนั่ง ท่านเอามือข้างขวาคลำหัวใจ และตรวจดูชีพจรก็ยังเต้นดี ท่านจึงใช้ Directing the Circulation (อำนวยการหมุนเวียน) ให้มายังซีกซ้ายต่อมาค่อย ๆ ร้อนขึ้นจากปลายนิ้ว และร่างกายซีกซ้ายก็ค่อย ๆ อบอุ่นขึ้นเป็นปกติ แล้วก็ขึ้นไปห้องชั้นบนได้ ท่านบอกว่า

ตอนบ่ายกลับจากลงโบสถ์ ก็มีอาการอย่างเดียวกันอีกครั้งหนึ่ง และตอนค่ำอีกครั้งหนึ่ง แต่ท่านใช้วิธีเดียวกันก็หายได้ผลเป็นปกติ นับแต่นั้นมาก็ไม่ปรากฏว่าเป็นอีก วิธี "Directing The Circulation" มีแจ้งอยู่ในหนังสือ "Science of Breath" หน้า ๕๗ ซึ่งโยคีรามจรกะเป็นผู้แต่ง (บันทึกของคุณตริ จินตยานนท์ น้องชายของท่าน)

อีกเรื่องหนึ่ง เป็นที่รู้กันทั่วไปว่า ในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขาบูชา วันถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ ท่านธมฺมวิตกฺโกจะงดฉันอาหารในวันนั้นเป็นกรณีพิเศษ แล้วลงสวดมนต์ไหว้พระสดับพระธรรมเทศนาจนตลอดรุ่ง โดยไม่ต้องลุกออกมาจากพระอุโบสถ แม้เพื่อให้ร่างกายได้ขับถ่ายตามปกติต่อเมื่อรุ่งเช้าท่านจึงกลับยังกุฏิคราวหนึ่งพระเถระท่านหนึ่งยืนสนทนากับท่าน ท่านได้ขอตัวกลับก่อนด้วยอ้างว่าสั่งเขาไว้ (หมายถึงสั่งร่างกายไว้) เท่านี้เอง ซึ่งหมายถึงว่าหมดเวลาที่สั่งไว้ก็ต้องผ่อนให้ร่างกายได้ขับถ่ายตามปกติ

ข้อ ๖

ความสามารถควบคุมจิต

ท่านธมฺมวิตกฺโก เมื่อได้รับทุกขเวทนาทางกาย หรือเมื่อมีเหตุเกิดขึ้นอันทำให้ร่างกายของท่านได้รับทุกขเวทนากล้า ซึ่งจะส่งความเดือดร้อนกระวนกระวายไปยังจิต ท่านก็จะควบคุมจิตของท่านมิให้กระสับกระส่าย เข้าในลักษณะว่า "เมื่อกายของเราเดือดร้อน จิตของเราจะไม่เดือดร้อน" และโดยการใช้อำนาจจิตควบคุมนี้เอง บางครั้งก็ระงับอาการทางกายไปได้ด้วย เช่นเมื่อคราวถูกสัตว์ เช่น งูกัด และคางคกโขก ท่านใช้อำนาจจิตขับไล่ความเจ็บปวด และทำให้อาการบวมยุบลงไปได้

นอกจากนั้น ตลอดเวลาแห่งการบำเพ็ญศาสนกิจอยู่ในสมณเพศของท่าน เป็นตลอดเวลาแห่งการควบคุมจิตและการพิสูจน์ทดลอง คำสอน

ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า มีผลทำให้เกิดความสงบระงับได้จริง สมด้วยบันทึกของท่านว่า

ในการขึ้นกุฏิสมเด็จพระอุปัชฌายะ
ณ วันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๒
"ความสงบเปนสุขจริงหนอ !"

ขณะใดที่ตั้งความระลึกรู้อยู่เฉพาะหน้าเพ่งพินิจ พิจารณาสังเกตดูอารมณ์ภายในที่ผ่านใจ ไม่เห็นมีอะไร เปนแก่นสารมั่นคง ผ่านมาแล้วก็ล่วงเลยลับดับหายไป ทุก ๆ ขณะ ทำให้รู้สึกเบื่อหน่าย ปล่อยวาง เปนกลาง ไม่เข้าไปพัวพันรักใคร่ชอบชัง ติดข้องอยู่ในอารมณ์ใด ๆ ขณะนั้นกายใจเบาสบาย ชุ่มชื่น เยือกเย็นสงบสงัดอยู่ ภายใน เปนสุขวิหารธรรมที่ได้อาศรัยอยู่ทุกวันนี้ ฯ.

ขอประทานน้อมจิตต์ถวายกุศลสนองพระคุณ
ธมฺมวิตกฺโก

ข้อ ๗
ท่านไม่แสดงความยิ่งใหญ่ ไม่เรียกร้องอภิสิทธิ์เหนือผู้อื่น

ตามธรรมดาท่านผู้มียศศักดิ์แม้เข้ามาอุปสมบทแล้ว ก็ยากที่จะตัดความยึดมั่นถือมั่นและทิฐิมานะให้หมดสิ้นไปได้ ถ้าไม่แสดงออกอย่างเปิดเผยก็อาจจะแสดงออกในรูปอื่น เช่น ไม่ร่วมมือ ไม่ยอมฟังใครพูด หรือแสดงอาการดื้อแพ่งต่าง ๆ เป็นที่น่าอัศจรรย์ว่า ท่านธมฺมวิตกฺโก ไม่มีอาการเหล่านี้เลย มีเรื่องเล่า (คุณตริ จินตยานนท์ บันทึกไว้) ว่า ในสมัยที่ท่านเป็นคฤหัสถ์และเป็นพระยาพานทองแล้ว ท่านนั่งรถลากมีคนจีนเป็นคนลาก พอมืด ๆ หน่อยท่านกลับให้จีนนั่งแทนท่าน แล้วท่านเป็นผู้ลากเสียเอง เมื่อถึงจุดหมายปลายทางแล้ว กลับให้เงินจีนลากรถคนนั้นถึง

๕ บาท ซึ่งในสมัยก่อนค่ารถลากอัตราไม่กี่สิบสตางค์เลย เมื่อท่านอุปสมบทแล้ว ท่านไม่แสดงความเป็นผู้ยิ่งใหญ่ ไม่แสดงทิฐิมานะ ท่านเข้ากันได้กับภิกษุสามเณรทั้งหลาย ท่านยอมอยู่ใต้กฎข้อบังคับของทางวัดทุกอย่าง ไม่มีการตั้งเงื่อนไขข้อยกเว้นเป็นพิเศษอะไรเลย การไม่รับแขก ไม่ติดต่อเกี่ยวข้องกับใครซึ่งเป็นเรื่องของการปลีกกายปลีกใจออกจากความคลุกคลี เพื่อความสงบสงัดตามแนวพระพุทธศาสนา ไม่นับว่าเป็นการเรียกร้องอภิสิทธิ์ แต่เป็นการปฏิบัติขัดเกลาเคร่งครัดยิ่งขึ้น

ไม่ว่าจะทำอะไร ท่านจะไม่ตั้งความเด่นความยิ่งใหญ่ของท่านเป็นจุดสำคัญ เช่นการแนะนำให้จัดเรื่องพิมพ์หนังสือ "สันติวรบท" ซึ่งมีโอวาทของท่านรวมอยู่ด้วย ท่านก็สั่งให้พิมพ์โอวาทของพระเถระอื่น ๆ ไว้หน้า พิมพ์โอวาทของท่านไว้หลังสุด แม้นามทางศาสนาของท่านคือ "ธมฺมวิตกฺโก" นั้น เมื่อจะไปพิมพ์หรือเขียนกำกับอยู่ด้านหลังของปูชนียวัตถุที่มีผู้ขอสร้างขึ้น ท่านก็ให้เขียนไว้ใต้อักษรย่อนามพระรัตนตรัย และใต้อักษรย่อนามสมเด็จพระอุปัชฌายะของท่านอีกต่อหนึ่ง

ข้อ ๘
ท่านเป็นนักปฏิบัติผู้ส่งเสริมปริยัติ คือ การศึกษาเล่าเรียน

ปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่เสมอคือ ภิกษุผู้เป็นนักปฏิบัติ มักติภิกษุผู้ศึกษาเล่าเรียนตำรับตำราว่าไม่สนใจในการปฏิบัติจึงไม่รู้ของจริง ส่วนภิกษุผู้เป็นนักปริยัติคือศึกษาเล่าเรียน ก็มักจะติภิกษุผู้เป็นนักปฏิบัติว่าอธิบายธรรมะแบบพูดเอาเองตามใจชอบ

เรื่องเช่นนี้เป็นของเรื้อรัง ซึ่งเกิดขึ้นแม้ในครั้งพุทธกาล ท่านพระจุนทะน้องชายท่านพระสารีบุตร ได้เตือนภิกษุทั้งสองฝ่าย มิให้ตำหนิซึ่งกันและกัน แต่ให้สนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพราะแต่ละฝ่ายก็ได้ทำประโยชน์มากในด้านนั้น ๆ

ถ้าไม่อาศัยการเล่าเรียนศึกษาก็ไม่มีผู้สืบต่อศาสนธรรมอันสมบูรณ์ด้วยอรรถะพยัญชนะ ถ้าไม่มีผู้ปฏิบัติตำรับตำราเหล่านั้นก็ไม่มีประโยชน์ นักปฏิบัติที่ไม่อาศัยปริยัติ คือ การเล่าเรียนศึกษาก็จะเหินห่างจากพระพุทธะวจนะ ไกลออกไปหาภาษาใจของตนเองมากขึ้นทุกที จนในที่สุดอาจจะกลายเป็นผู้ตั้งศาสนาใหม่

แต่ท่านธมฺมวิตกฺโก ท่านเป็นนักปฏิบัติที่อิงอาศัยปริยัติ คือการเล่าเรียนศึกษาตลอดเวลา ท่านฟัง ท่านอ่าน ท่านไม่รังเกียจว่าผู้เทศน์ในโบสถ์นั้นจะเป็นเพียงพระผู้มีพรรษาน้อย มีความรู้น้อย หรือมีพรรษาอายุมาก มีความรู้มาก ท่านฟังด้วยความเคารพทั้งสิ้น แม้พระผู้เทศน์จะอธิบายผิดหลักท่านก็รู้ตามว่าผิด ท่านไม่เดือดร้อนในการฟังคำอธิบายซึ่งอาจไม่ถูกต้อง ไม่เข้าแนวปริยัติดีนัก นอกจากนั้น ท่านยังอ่านตำรับตำราทางธรรมและส่งเสริมให้กำลังใจแก่ภิกษุสามเณรในวัดเทพศิริน-ทราวาส ให้ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเพื่อสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา

คุณธรรมข้อนี้หายากจริงๆ เพราะผู้ที่หนักทางปฏิบัติ ถ้ามีการศึกษาน้อยก็มักชดเชยปมด้อยในด้านการศึกษาด้วยการติพระนักเรียน และบางครั้งก็ติเรื่อยไปถึงคัมภีร์พระไตรปิฎกว่าไม่สำคัญอะไร ส่วนภิกษุนักเรียนก็มักเหินห่างการปฏิบัติ และรำคาญภิกษุนักปฏิบัติ ผู้พูดข่มตำรับตำรา ความจริงปริยัติเท่ากับเป็นแผนที่ปฏิบัติ เท่ากับการเดินตามแผนที่ต่างก็มีประโยชน์ด้วยกัน ท่านธมฺวิตกฺโก เป็นนักปฏิบัติตัวอย่างที่เข้ากับภิกษุ สามเณร นักศึกษาเล่าเรียนได้ดี เป็นที่เคารพนับถือของภิกษุสามเณรทั้งหลาย เป็นผู้ช่วยชี้แจงข้อสงสัยข้องใจในพระธรรมวินัย ทั้งแก่ภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ชายหญิงอย่างน่าชื่นชม เพียงแต่นึกถึงปฏิปทาของท่านก็เกิดความเยือกเย็น สงบ หรือมีกำลังใจที่จะปฏิบัติคุณงามความดีไม่ท้อถอย ไม่ต้องรอปฏิบัติเมื่อนั่นเมื่อนี่ ภายใต้เงื่อนไขอย่างนั้นอย่างนี้ แต่ปฏิบัติได้ทันทีโดยไม่ต้องตั้งเงื่อนไขอะไรเอากับตัวเองและคนอื่น เพราะการลงมือปฏิบัติ ก็เท่ากับได้ลงมือทำความสะอาดกาย วาจา ใจ

ของตนเองตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นไปแล้ว ยิ่งปฏิบัติโดยอาศัยการเรียนรู้ประกอบก็จะทำให้ไม่หลงทิศทางแห่งพระธรรมวินัย

ข้อ ๙
ท่านเป็นที่รวมแห่งคุณธรรม

ท่านประพฤติธรรมหลาย ๆ อย่าง บรรดาที่นับว่าดีงาม เช่น เป็นผู้มีกตัญญูกตเวทิตาธรรมสูง เป็นผู้มีเมตตากรุณาสูง และเป็นพยานแห่งการใช้พลังงานทางจิตให้เป็นประโยชน์

ตามประวัติที่ปรากฏท่านได้แสดงออกซึ่งความเป็นผู้กตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณอย่างสูง เช่น โยมมารดา โยมบิดา ยาย น้าผู้หญิง หม่อมยายผู้เคยเลี้ยงดูท่าน สมเด็จพระอุปัชฌายะ และโดยเฉพาะพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ คุณข้อนี้ย่อมเป็นตัวอย่างแก่คนรุ่นหลังทั่วไป

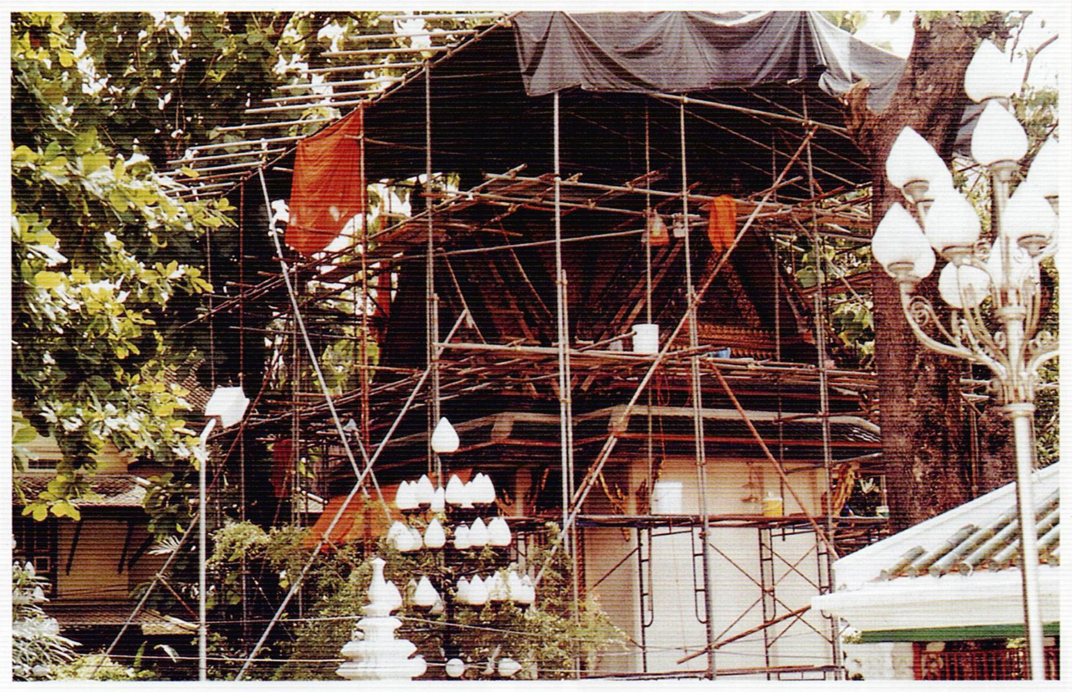
ความเป็นผู้มีเมตตากรุณาสูงนั้น ปรากฏว่าการแผ่กระแสจิตอันประกอบด้วยเมตตากรุณาของท่านต่อมนุษย์และสัตว์ในโลกนั้น ท่านได้กระทำเป็นกิจวัตรประจำวัน และดูเหมือนจะเพิ่มมากยิ่งขึ้นในระยะใกล้อวสานกาลแห่งชนมชีพของท่าน

แต่ที่สำคัญยิ่งก็คือในสมัยที่คนติดในวัตถุมากขึ้น มองเห็นเรื่องของจิตใจเป็นของไร้ความหมาย ท่านธมฺมวิตกฺโก ได้เป็นพยานให้คนทั้งหลายเห็นว่า พลังงานทางจิตมีอยู่จริง อาจใช้ประโยชน์ในทางสร้างความสงบสุขได้จริง ท่านมักจะสั่งผู้ที่เคารพนับถือท่านบางคนว่ามีธุระอะไรไม่ต้องไปหาท่าน เพียงแต่ส่งกระแสจิตไปหาท่านก็เท่ากับไปหาท่านแล้ว ยิ่งนานวันความเคารพนับถือของประชาชนผู้ได้สดับกิตติคุณของท่านได้ประจักษ์ในคุณธรรมของท่าน ได้ประสบมาด้วยตนเอง ในความสามารถแผ่เมตตาคุ้มครองของท่านก็เพิ่มมากขึ้น ฉะนั้น แม้รูปกายของท่านจะล่วงลับไป

แต่คุณธรรมของท่านยังปรากฏเด่นเป็นที่พึ่งทางใจของประชาชนทั้งหลายอยู่โดยทั่วไป

ขอให้ท่านผู้อ่านหรือฟังเกียรติคุณของท่าน โปรดบำเพ็ญคุณงามความดี เจริญรอยตามคำสอนของท่าน ก็จะเป็นเสมือนมีท่านมาคุ้มครองป้องกันภัยอันตราย มีแต่ความสุขความเจริญยั่งยืนสืบไป

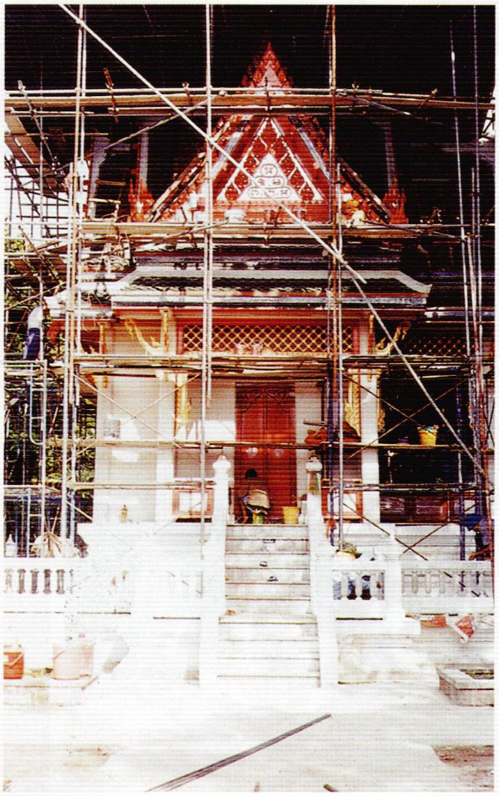
ประมวลภาพการบูรณะมณฑปอนุสาวรีย์ ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ
ในราวกลางปี ๒๕๔๖ (ขณะบูรณะ)

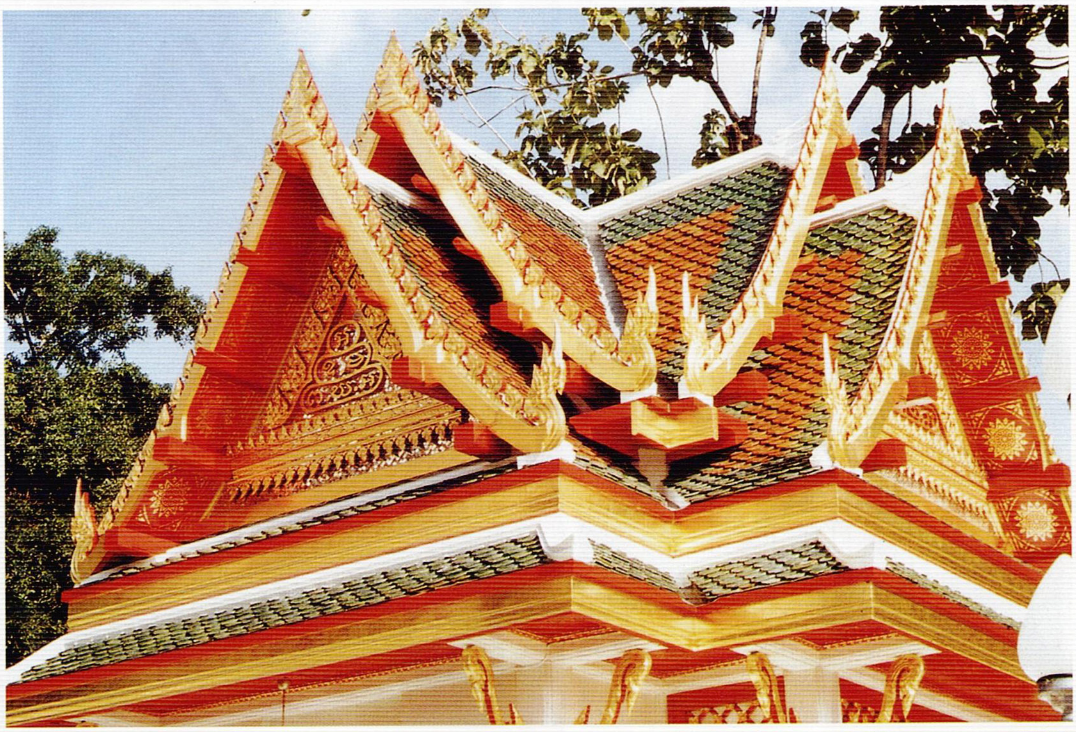

ประมวลภาพการบูรณะมณฑปอนุสาวรีย์ ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ
ในราวกลางปี ๒๕๔๖ (บูรณะเสร็จแล้ว)

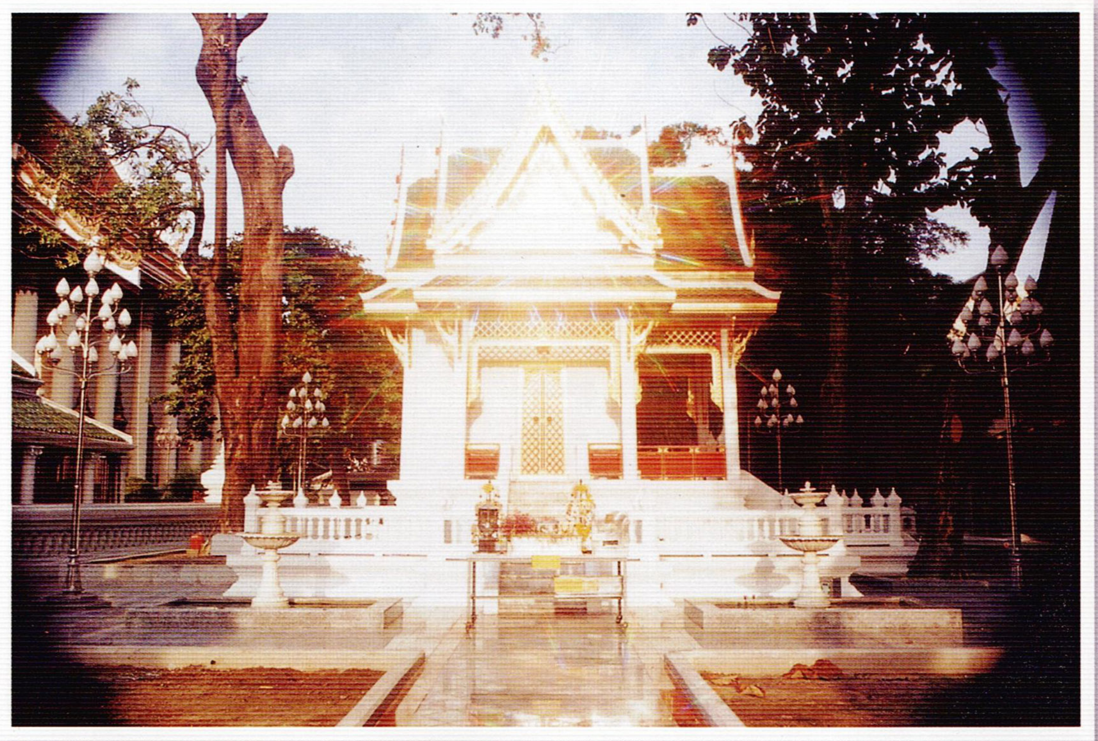

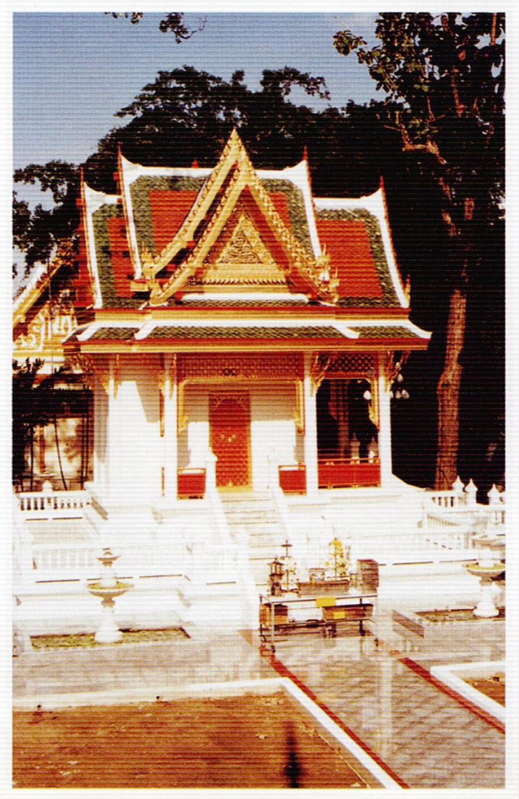

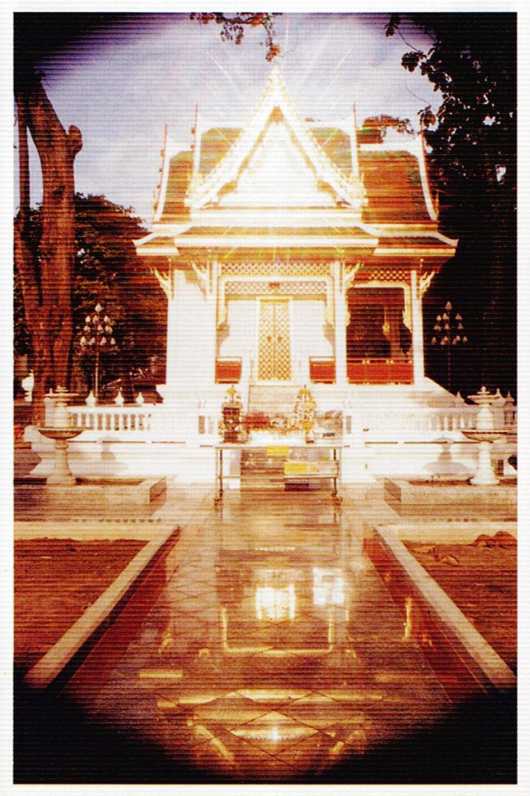

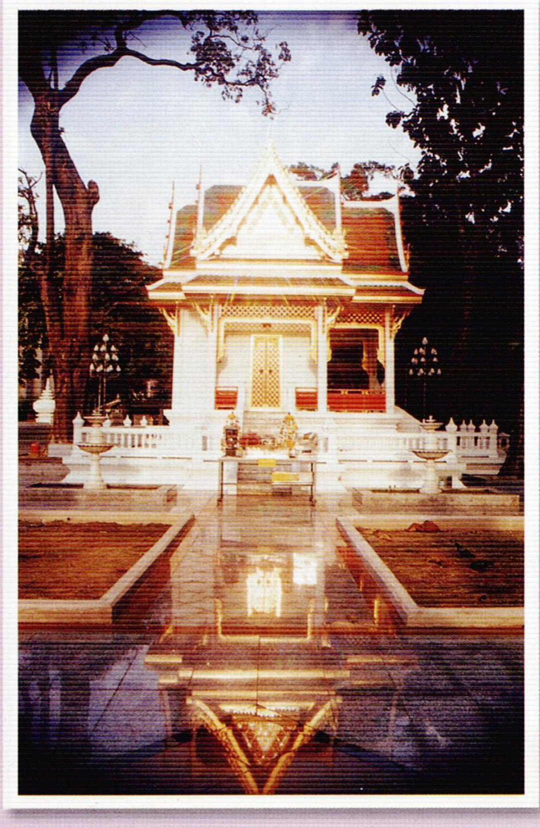

กุฏิของท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ปัจจุบันได้บูรณะซ่อมแซมแล้ว
เป็นที่จำศีลภาวนาตั้งแต่เริ่มอุปสมบทจนถึงกาลอวสาน

คณะศิษยานุศิษย์ในเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ
ถ่ายภาพร่วมกับ คุณโกศล – คุณจำเนียร ปัทมะสุนทร
เป็นที่ระลึก ๑๙ ก.พ. ๒๕๔๖

คณะศิษยานุศิษย์ในท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก
ขอกราบขอบพระคุณทุกท่าน ดังมีรายนามต่อไปนี้ :-

๑. คุณโกศล – คุณจำเนียร ปัทมะสุนทร

ที่เมตตากรุณาเล่าเรื่อง และให้ข้อมูลต่าง ๆ ในหนังสือ "ตามรอย ธมฺมวิตกฺโก พระอรหันต์กลางกรุง" พร้อมทั้งมอบจีวรเก่าของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ และพระเครื่องจำนวนหนึ่ง เพื่อมอบแด่ผู้มีจิตศรัทธาบริจาคทรัพย์ในการพิมพ์หนังสือนี้

๒. คุณสมชาย – คุณสายใจ เตชะสวัสดิ์ศิลป์

ที่มอบรูปถ่ายท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ในอิริยาบถต่าง ๆ เพื่อจัดพิมพ์หนังสือ และให้คำแนะนำ ติ–ชม ให้กำลังใจในการจัดพิมพ์หนังสือด้วยดีตลอดมา

๓. คุณสุรทิณ ไพฑูรย์ศศิธร

ที่คอยให้คำแนะนำ และให้ข้อคิดต่าง ๆ พร้อมทั้งให้กำลังใจในการพิมพ์หนังสือนี้

๔. คุณโกสินทร์ ปัทมะสุนทร

ที่ช่วยเล่าเรื่องต่าง ๆ ขณะที่รับใช้ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

๕. คุณลาวัณย์ ปัทมะสุนทร

ที่ช่วยเล่าประสบการณ์บางอย่างเกี่ยวกับ "ท่านเจ้าคุณปู่"

๖. คุณประวิทย์ – คุณปราณี มาสกุลรัตน์

แห่ง ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. สัมพันธ์พาณิชย์ ที่กรุณาพิมพ์หนังสือ "ตามรอย ธมฺมวิตกฺโก พระอรหันต์กลางกรุง" ให้อีก ๑,๐๐๐ เล่ม โดยไม่ได้คิดมูลค่า พร้อมทั้งเป็นธุระจัดพิมพ์หนังสือ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง คณะศิษยานุศิษย์ต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขออนุโมทนากุศลผลบุญในการพิมพ์หนังสือเล่มนี้มา ณ โอกาสนี้ด้วย

๗. ประธานสายในการหาทุนพิมพ์หนังสือนี้ ทุก ๆ ท่าน

๘. ผู้ร่วมทำบุญสละทรัพย์มากน้อยตามกำลังศรัทธา ในการพิมพ์หนังสือนี้ ทุก ๆ ท่าน

บันทึกท้ายเล่ม

หนังสือ "ตามรอย ธมฺมวิตกฺโก พระอรหันต์กลางกรุง" เป็นหนังสือที่คณะศิษยานุศิษย์ใน ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ จัดพิมพ์เพื่อแจกเป็นธรรมทานล้วน ๆ แก่ผู้ที่เคารพเลื่อมใสในพระคุณท่าน การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ อาจมีการตกหล่นไปบ้างไม่มากก็น้อย คณะศิษยานุศิษย์ยินดีรับฟังความคิดเห็นของทุก ๆ ท่าน เพื่อปรับปรุงแก้ไขหากว่ามีการจัดพิมพ์ครั้งต่อไป และต้องกราบขออภัยแด่ทุก ๆ ท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย หากว่ามีความผิดพลาด หรือขาดตกบกพร่องประการใด ๆ ก็ตาม

คณะศิษยานุศิษย์ ต้องขอกราบขอบพระคุณ ทุก ๆ ท่านที่ได้สละทรัพย์มากน้อยตามกำลังศรัทธา และขออนุโมทนาบุญกุศลที่ทุกท่านตั้งใจกระทำด้วยดี มา ณ โอกาสนี้ด้วย

เมื่อทุกท่านได้อ่านหนังสือ "ตามรอย ธมฺมวิตกฺโก พระอรหันต์กลางกรุง" คณะศิษยานุศิษย์ หวังใจเป็นอย่างยิ่งว่า ทุก ๆ ท่านจะได้ประพฤติ ปฏิบัติ "ตามรอย" ของท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ ซึ่งเป็นพระอรหันต์กลางกรุงโดยแท้ เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข เพื่อความดับกิเลส เพื่อความพ้นทุกข์ แก่ตัวท่านเองและสังคมส่วนรวม ตลอดจนถึงประเทศชาติ สืบต่อไป

ด้วยจิตคารวะ

คณะศิษยานุศิษย์ใน ท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

เอกสารอ้างอิง

๑. ประวัติท่านเจ้าพระคุณธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ โดย การุณย์ เหมวนิช

๒. ๑๐๐ ปี ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ (พระภิกษุพระยานรรัตนราชมานิต ตรึก จินตยานนท์) โดย มูลนิธิพระพระยานรรัตนราชมานิต

๓. ประวัติพระภิกษุธมฺมวิตกฺโก พระยานรรัตนราชมานิต (ตรึก จินตยานนท์) พร้อมภาพพระเครื่องที่สวดพุทธคุณ โดย ท. สิริปัญโญ

๔. ประวัติและภาพพระเครื่องของ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ญาณวรเถร) และ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ วัดเทพศิรินทราวาส โดย ทีมงานศิรินทรเทพ

๕. พระแท้ ประวัติ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ (พระยานรรัตนราชมานิต) โดย พ.อ. สุข เจริญรัตน์

๖. คิหิปฏิบัติ (นวโกวาท) โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย

๗. หนังสือ “สันติวรบท” พิมพ์ครั้งที่ ๔ โดย พลโท เฉลิมชัย จารุวัสตร์

๘. อนุสรณ์โดยเสด็จพระราชกุศล การพระราชทานเพลิงศพ พระภิกษุ ธมฺมวิตกฺโก มหาเสวกตรี พระยานรรัตนราชมานิต (ตรึก จินตยานนท์) ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ รวบรวมและเรียบเรียง โดย บรรจง มีแสงพราว

๙. สันติวรบท พลตรี น.พ. ไพบูลย์ บุษปธำรง ฉบับ ๒๕๔๔

รายชื่อประธานสายที่ช่วยหาทุนสนับสนุน ในการพิมพ์หนังสือ "ตามรอย ธมฺมวิตกฺโก พระอรหันต์กลางกรุง"

๑. น.สพ. สุเมธ นราประเสริฐกุล
๒. คุณอันธิกา นราประเสริฐกุล
๓. คุณสมชาย –คุณสายใจ เตชะสวัสดิ์ศิลป์
๔. คุณสุรทิณ ไพฑูรย์ศศิธร
๕. พลตรี สุประเกต ศิริพันธ์
๖. คุณสิริวรรณ กิจรุ่งเรืองกูล
๗. คุณสุนันท์ อาชวกุลเทพ
๘. น.สพ. ภานุต อยู่ทอง
๙. น.สพ. เทียนชัย เติมวานิช
๑๐. คุณจิราณี จุลกะสุทธิ์
๑๑. คุณรัชนี เป้าประทุม
๑๒. คุณบุญล้อม กิจเมฆ
๑๓. คุณสัทธรรม นราประเสริฐกุล
๑๔. คุณสมจิตร เอี่ยมจิตเมตตา
๑๕. คุณจินดา พงษ์ไพบูลย์
๑๖. คุณกุลวรินทร์ เตียแอก
๑๗. คุณชื่นสุมน อติชาติสินธพ
๑๘. คุณมารยาท ถนอมพิชัย
๑๙. คุณสิทธิฐนี เปรมปรีดิ์
๒๐. คุณประเสริฐ องค์วิเศษไพบูลย์
๒๑. คุณสมชาย – คุณมานิดา รวีเรืองรอง
๒๒. คุณสุรภี นราประเสริฐกุล

๒๓. คุณพันทิพา นิมมานนท์
๒๔. คุณอำไพ เอี๊ยบพันธ์
๒๕. อาจารย์ดารณี กิตติกานต์วงศ์
๒๖. คุณมานพ อาภารัตน์
๒๗. คุณเวียงลาภ วสุวัต
๒๘. คุณอัจฉรา เกตุทัต
๒๙. คุณสงบ กระบวนรัตน์
๓๐. คุณจิราภา ภูมิรัตน์
๓๑. อาจารย์วัลลภา เปลี่ยนศิริกุล
๓๒. คุณศรีวิภา แห่งศรีสุวรรณ
๓๓. คุณประเสริฐ – คุณพรทิพย์ แห่งศรีสุวรรณ
๓๔. พ.ท. หญิง ดวงพร พูลสุขสมบัติ
๓๕. พ.ท. หญิง เบญจมาศ นันทา
๓๖. คุณกาญจนา กรกมลชัยกุล
๓๗. คุณพจนา สาณะเสน
๓๘. คุณนัทธ์ชนัน รัญเสวะ
๓๙. คุณณัฐพัชร์ อยู่ประเสริฐชัย
๔๐. คุณมยุรี อโณทัย
๔๑. พลตรี ฤทธิชัย เถาทอง
๔๒. คุณนงลักษณ์ แก้วมุกดาโชติ
๔๓. ครูปราณี บุญทวีวัฒน์
๔๔. คุณอัจฉรีย์ – คุณวาทิต เบญจพลกุล
๔๕. คุณสมบัติ ปริดิพันธุ์
๔๖. คุณปรวรรณ วานิชชา
๔๗. คุณปวีร์ ตรีศรีวรเวทย์
๔๘. คุณอรรชนีย์ ชำนาญศิลป์

๔๙. คุณชวลิต ปรัชญาภรณ์
๕๐. ทพ. ชาญชัย ทนต์ประเสริฐเวช
๕๑. คุณอุบลวรรณ วิรยศิริ
๕๒. คุณศิวไล สีทองสุข
๕๓. คุณฮุ่ยเค็ง แซ่ฉั่ว (อั้ง)
๕๔. คุณนราวรรณ ภคอังกูร
๕๕. คุณคมพัฒน์ เจริญวรกิจการ
๕๖. ทพ. ถิระพัฒน์ เปรมศิรินิรันดร์
๕๗. คุณเสาวนีย์ บุตราช
๕๘. คุณเสาวนิตย์ – คุณพัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยา
๕๙. คุณพรณี หงรัตนากร
๖๐. คุณชัย แซ่โง้ว
๖๑. คุณสวัสดิ์ – คุณศิวาพร โอภาสขจรเดช
๖๒. คุณประพันธ์ – คุณสายใจ ธีระตระกูลชัย
๖๓. คุณนิธินันท์ ธรรมการกุล
๖๔. คุณเทียนชัย เชิงชาญกิจ
๖๕. คุณนพ สัตยาทร
๖๖. คุณฐิตินันท์ สุรัตนโสภณ
๖๗. คุณฉัตรชัย นุชนนท์
๖๘. คุณอดิศร อัศวตั้งเสถียร
๖๙. คุณพรชัย จิระพรประเสริฐ
๗๐. คุณคำสอน – คุณสุพิน เรืองรัมย์
๗๑. คุณเปี่ยมศักดิ์ – คุณสุวรรณา เลิศวุฒิวงศ์
๗๒. คุณพภัสมน ไชยวงศ์สืบ
๗๓. คุณพัทธวรรณ ธนัพประภัศร์
๗๔. คุณสุจิตรา อัศวโรจน์ฤทธิ์

รายนามผู้บริจาคทรัพย์เพื่อพิมพ์หนังสือ
"ตามรอย ธมฺมวิตกฺโก พระอรหันต์กลางกรุง"

บริจาค - บาท

๑. คุณฉัตรชัย นุชนนท์ พร้อมคณะศิษยานุศิษย์

บริจาค ๔๐,๐๐๐ บาท

๑. นายสัตวแพทย์สุเมธ – คุณอันธิกา – ด.ช. ศรัณย์ – ด.ช. ณัฐนนท์ นราประเสริฐกุล และ โรงพยาบาลสัตว์สุโขทัย

บริจาค ๒๕,๐๐๐ บาท

๑. คุณประเสริฐ – คุณพรทิพย์ แห่งศรีสุวรรณ และครอบครัว (บริษัท ชลสินธุ์ปิโตรเลี่ยม)

๒. คุณแม่สี แซ่หวู่ และ คุณอัครพล – คุณวลัยพันธ์ – คุณภาสกร – คุณพรฤดี – คุณกนกกุล – คุณวิไลลักษณ์ – ด.ช. ธนกร ทิศุธิวงศ์

บริจาค ๒๐,๙๐๐ บาท

๑. คณะศิษย์ท่านหลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน (สวนแสงธรรม) (สายคุณสมจิต เอี่ยมจิตเมตตา)

บริจาค ๑๓,๕๕๐ บาท

๑. คุณสมชาย – คุณมานิดา รวีเรืองรอง และ คณะฯ

บริจาค ๑๒,๓๑๕ บาท

๑. คุณมนชัย พงศ์สถาบดี และ ญาติมิตร

---

* **หากมีการพิมพ์สะกดชื่อ และ นามสกุล ผิดพลาด ทางคณะผู้จัดทำหนังสือต้องขออภัย มา ณ โอกาสนี้ด้วย**

บริจาค ๑๐,๐๐๐ บาท

๑. คุณวรววรรณ วีระสุนทร

๒. คุณเสาวนีย์ บุตราช

๓. คุณพัฒนา – คุณเสาวนิตย์ อิศรางกูล ณ อยุธยา และ บุตร

๔. บริษัท ประเสริฐยิ่งปิโตรเลี่ยม จำกัด

๕. คุณอธิคม อัศวตั้งเสถียร และ ครอบครัว (ห.จ.ก. พรีเมียร์ไลนิ่งพลาส)

บริจาค ๖,๐๐๐ บาท

๑. คุณแม่สิรี – คุณจินดา พงษ์ไพบูลย์

บริจาค ๕,๐๐๐ บาท

๑. ท่านศาสตราจารย์ มารุต บุนนาค

๒. คุณชัยวัฒน์ โลหะกิจถาวร

๓. บริษัท ซเฟียร์ จิวเวลรี่ แมนูแฟคเจอริ่ง จำกัด

๔. คุณวัลลภ ศรีวีรวิทย์กุล

๕. คุณจุ่งฮง แซ่แต้ – คุณเง็กเซี้ยม แซ่ลี้ (ร้านโปรดิวเซอร์ บางแค)

๖. คุณภุฒชา – คุณวิบูลย์ กอปทุมกาญจน์

๗. คุณณรงค์ – คุณพูลศรี ปัทมะเสวี และครอบครัว

๘. กองทุนอาจารย์ ชรอุ่ม หิรัญรัศมี

๙. นพ. พนมพันธ์ – ผศ. พรรณี ศิริวัฒนานุกูล

๑๐. คุณศันสนีย์ สฤษดิ์นิรันดร์

๑๑. คุณวรวุฒิ นรรัตทวีสุข

๑๒. คุณสกุณี แซ่เตีย

๑๓. คุณทวี สิริชัน และครอบครัว

๑๔. คุณอมร – คุณจันทร์เพ็ญ ตั้งสวัสดิ์รัตน์ และครอบครัว

๑๕. คุณธิดา – คุณทนงศักดิ์ – คุณธนารัตน์ ตั้งสวัสดิ์รัตน์
๑๖. คุณพ่อสมเกียรติ – คุณแม่สมพร ตั้งสวัสดิ์รัตน์ และครอบครัว
๑๗. คุณแม่กิมลั้ง แซ่เฮ้า และครอบครัว
๑๘. คุณเตวิช เสียมทอง – คุณมุณีพัชร์ เกิดประดิษฐ์ คุณนุ เพชรรัตน์ พระเครื่อง

บริจาค ๔,๕๐๐ บาท

๑. คุณนงลักษณ์ แก้วมุกดาโชติ และคณะฯ

บริจาค ๓,๐๙๙ บาท

๑. คุณพ่อชุณห์ – คุณแม่เล็ก เชิงชาญกิจ และครอบครัว

บริจาค ๓,๐๐๐ บาท

๑. คุณศรีวรรณ ภู่หิรัญ – คุณวิมล สงจันทร์
๒. คุณวีรพันธ์ ไพสิฐมณีวงศ์ และครอบครัว
๓. คุณชาญชัย – คุณปานจิต ชินศิริ
๔. คุณวันทนา – คุณชัชวาล ชัชอานนท์

บริจาค ๒,๗๘๘ บาท

๑. คุณสิทธิฐนี เปรมปรีดิ์

บริจาค ๒,๕๐๐ บาท

๑. คุณกาญจนา กรกมลชัยกุล

บริจาค ๒,๔๐๐ บาท

๑. ห้องภาพกรุงเทพคัลเลอร์แล็บ ๑๖๖๖/๒๘-๒๙ ถ. เจริญกรุง ยานนาวา กทม.

บริจาค ๒,๒๐๐ บาท

๑. ครอบครัว สัตยาทร

บริจาค ๒,๐๙๐ บาท

๑. คุณจิราณี จุลกะสุทธิ์ และคณะฯ

บริจาค ๒,๐๐๐ บาท

๑. คุณจินตนา ปู่ทอง
๒. อุทิศส่วนกุศล แด่...คุณพ่อ ท.พ. ประมินทร์ ทนต์ประเสริฐเวช
๓. คุณไพฑูรย์ – คุณสุกัญญา กำชัย และครอบครัว
๔. คุณแม่เง็กฮั้ว แซ่โค้ว
๕. คุณวนิดา บุญศิริ
๖. คุณนนท์ – คุณกรรณพร – คุณคริษฐ์ – คุณภาณิภัค ลาภพิมพรรณ
๗. คุณฮงกี่ แซ่ลี้
๘. คุณชนัดดา บุญฑริกพรพันธุ์
๙. คุณวณี เธียรธนู
๑๐. คุณมารยาท ถนอมพิชัย
๑๑. คุณชิน – คุณจินดารัตน์ ชินเชี่ยวชาญ
๑๒. คุณชัยวัฒน์ – คุณศิริมณี – คุณศิรวัฒน์ – คุณศักดิพัฒน์ ลิปิพันธ์
๑๓. บริษัท เมเรียล (ประเทศไทย) จำกัด
๑๔. คุณฤลิษา พรศิริอนันต์
๑๕. คุณพันทิพา นิมมานนท์
๑๖. คุณสุรภี นราประเสริฐกุล (ร้านไม้หอม)
๑๗. ทันตแพทย์ ถิระพัฒน์ เปรมศิรินิรันดร์
๑๘. คุณบรรเจิด – คุณจินตนา – คุณธรรศ อาภาอดุล
๑๙. บริษัท จิวซ่งฮวด จำกัด
๒๐. คุณอำนวย ธนารักษ์โชค และครอบครัว
๒๑. ร้านเพ้งแซตึ้ง (คุณพันธ์วดี – คุณทองหล่อ ไพศาลวัฒนกุล และลูก ๆ)
๒๒. คุณทนง รัตนพิทักษ์ – คุณปริญดา ธนอดิโรจน์
๒๓. คุณวาทิต – คุณอัจฉรีย์ – คุณธนพร – คุณธนวันต์ เบญจพลกุล
๒๔. คุณศิริพรรณ เนตรทองคำ
๒๕. คุณสยมพร สีวะรา
๒๖. นพ. วีรพงศ์ – คุณลออ สุวรรณกรสกุล
๒๗. คุณวุฒิชัย สงวนทรัพย์
๒๘. คุณเอี้ยง – คุณสำเนียง พิริยะรังสรรค์ และครอบครัว
๒๙. คุณอารี เงินงอกงาม และครอบครัว
๓๐. คุณพงษ์ชัย ภูมิสถิตย์พงษ์ และครอบครัว

๓๑. คุณสวัสดิ์ – คุณศิวาพร โอภาสขจรเดช และครอบครัว
๓๒. คุณนพรัตน์ – คุณพรรณี นิลมณี
๓๓. คุณวิชัย – คุณอารี ลาภทรงสุข
๓๔. ไม่ประสงค์ออกนาม
๓๕. รศ.ดร. สพญ. สุวรรณี นิธิอุทัย
๓๖. คุณพิพัฒน์ – คุณเนาวรัตน์ ไกรศรีบวร
๓๗. คุณณรงค์ ตั้งภัสสรเรือง
๓๘. ส.ข. สมเกียรติ ปิติทศพร
๓๙. คุณสมศักดิ์ จารุทรรศนา และครอบครัว
๔๐. คุณวัชราภรณ์ ศรีศักดาราษฎร์ – คุณชัยภัทร – ด.ช. ณัฐพงษ์ วงศ์จริยธรรม

บริจาค ๑,๖๐๐ บาท

๑. คุณมนตรี – คุณวนิดา จารุชัยมนตรี และครอบครัว
คุณวัชรา – คุณเจน รักษากุลเกียรติ และครอบครัว
คุณประสิทธิ์ สัมนาวงศ์ และครอบครัว
คุณวันทนีย์ – คุณจินดา โชติค้ำวงศ์
คุณวัชนีย์ – ด.ญ. ศิริกาญจน์ สัมนาวงศ์

บริจาค ๑,๕๐๐ บาท

๑. คุณประเสริฐ องค์วิเศษไพบูลย์
๒. คุณโสภณ – คุณสมพร สฤษดินิรันดร์
๓. ไม่ประสงค์ออกนาม
๔. ผ.อ. วีระศักดิ์ บุตรศรี ร.ร. พัฒนานิคม จ. ลพบุรี
๕. อาจารย์ณรงค์ – คุณณัฐชา คำภู (หัตถกรรมหินอ่อน จ. สระบุรี)

บริจาค ๑,๒๕๐ บาท

๑. คุณสุรทิณ – คุณกาญจนาพร – คุณกุลวดี – ด.ช. สถาพร – ด.ช. สีขริน ไพฑูรย์ศศิธร และคุณสุนัน สรรพวัฒน์

บริจาค ๑,๒๐๐ บาท

๑. คุณพัทธวรรณ ธนัพประภัศร์
๒. คุณจิราภา ภูมิรัตน์ และครอบครัว

บริจาค ๑,๐๐๐ บาท

๑. คุณยายผาสุข วาศนา
๒. คุณวิรัตน์ ถนอมปัญญารักษ์
๓. คุณพ่อจุนเสียง แซ่เอียว
๔. คุณนำโชค อภิชัยพล และ คุณพรทิพย์ มุกดาสถิต
๕. คุณแม่จาง – คุณจำเนียร เพชรทอง
๖. คุณพิมล – คุณทองสุข กนกพลอย
๗. คุณสุวิมล สุขพัฒน์
๘. ครอบครัว โรจนไพรัตน์
๙. พล.ร.อ. พัฒนพงษ์ – คุณกมลทิพย์ ศรีเพ็ญ
๑๐. คุณจันทนา รัตนพงษ์วณิช
๑๑. คุณเรขา – คุณชัย – คุณตะวัน – คุณสุกิจ – คุณวาณิต ลาภพิมพรรณ
๑๒. คุณสุพร สุทธิสาระกุล
๑๓. คุณศรีนวล กุลทรัพย์ตระกูล
๑๔. คุณนิตยา ประณิธานธรรม
๑๕. คุณกิติภรณ์ เชิดบุญชาติ
๑๖. คุณเอี่ยมเอ็ง แซ่ตั้ง – คุณวิชัย – คุณวิลาวัลย์ ภูษณชาคร
๑๗. คุณวสุ รัตนภุมมะ และครอบครัว
๑๘. คุณสุจิตร ชินสกุล
๑๙. คุณสุชญา นพพิมาน
๒๐. น.อ. ชวดล – คุณฉัตรแก้ว – คุณโสพสา – คุณคณาธิป สันตยานนท์
๒๑. คุณดลฤดี หุ่นจำลอง
๒๒. คุณสามารถ สารวิทยกุลชัย
๒๓. คุณสุนทรี ลีนะเสน และครอบครัวบริวาร
๒๔. คุณฆฤต – คุณอรวดี มหาดำรงค์กุล
๒๕. ด.ญ. พลอยขวัญ แตงใบ
๒๖. คุณพัลลภ – คุณจินตนา ประทีปถิ่นทอง
๒๗. คุณนพพร – คุณมารศรี อาชวกุลเทพ
๒๘. คุณวิรัช – คุณพรพิศ อาชวกุลเทพ และครอบครัว
๒๙. คุณนพรัตน์ อาชวกุลเทพ

๓๐. คุณสุนันท์ อาชวกุลเทพ
๓๑. คุณชรอุ่ม หิรัญรัศมี
๓๒. คุณภรณี หิรัญรัศมี
๓๓. พ.อ. ปิยะ หิรัญรัศมี
๓๔. คุณศศิเกษม หิรัญรัศมี
๓๕. คุณพลฤทธิ์ หิรัญรัศมี
๓๖. คุณสืบศรี สุทธิพานิช
๓๗. คุณฮุ้ยเค็ง แซ่อั้ง (ฉั่ว)
๓๘. คุณวรรณา วัสนชิน
๓๙. คุณอรรณพ จิตติถาวร และครอบครัว
๔๐. คุณธวัชชัย วสุธาดา
๔๑. น.สพ. เทียนชัย เติมวาณิช
๔๒. คุณศรีวิภา แห่งศรีสุวรรณ
๔๓. คุณสิริวรรณ เจริญสวรรค์
๔๔. คุณสิริมา เกตุทอง
๔๕. น.สพ. ภานุต อยู่ทอง
๔๖. คุณปรวรรณ วานิชชา
๔๗. คุณปรีชา – คุณอรวรรณ วานิชชา
๔๘. คุณคมพัฒน์ เจริญวรกิจการ
๔๙. คุณธีรศักดิ์ – ด.ช. วรวุฒิ
เวชสิทธิผลดีเด่น
๕๐. คุณสมหวัง อึ้งบริบูรณ์ไพศาล
๕๑. คุณกุลพัชร์ พิมพ์พัทเลิศ
๕๒. คุณสมชาย–คุณสมหมาย เจริญวรกิจการ
๕๓. คุณขจร–คุณทัศนีย์ ศิริวิเสโสกุล
๕๔. คุณสมบูรณ์ ชื่อไพเวสน์
๕๕. คุณลำดวน มหิโคต
๕๖. คุณอำไพ เอี๊ยบพันธ์
๕๗. คุณสุจิตรา เปรมปรีดิ์
๕๘. คุณลักษณะเลิศ เปรมปรีดิ์
๕๙. คุณพรรษชล ชัยวิทยากุล
๖๐. คุณพิไลเลิศ อินทร์พลับ
๖๑. คุณสมจิตร กิ่งเงิน
๖๒. อ. ดารณี กิตติกานต์วงศ์ และครอบครัว
๖๓. หมวดวิชาภาษาไทยโรงเรียนเทพศิรินทร์
๖๔. ศูนย์ปฏิบัติการทางสัตวแพทย์
(VET. LAB. CENTER)
๖๕. คุณศิรินารถ นิมมานนท์
๖๖. คุณนิรมล บุญศิริ
๖๗. ครอบครัว ชวนะคุรุ
๖๘. คุณวนิดา รัตนานนท์
๖๙. พ.อ. สุนิมิตร–พ.ต. หญิง นุชนาฏ
รัตนานนท์
๗๐. คุณสุภาพ ฟิลหาเวลส์
๗๑. คุณจริยา กรกมลชัยกุล
๗๒. คุณอำนวย บัวพึ่ง
๗๓. พลตรี ฤทธิชัย เถาทอง
๗๔. พันโท นันทวิทย์ คงเพ็ชร
๗๕. คุณวิโรจน์ บรรเจิดรุ่งขจร
๗๖. นพ. นที หรูชวพล และครอบครัว
๗๗. บริษัท เอ ไอ เอส พลาสแบค จำกัด
๗๘. คุณกฤษฎา มั่นคงเจริญยิ่ง
และครอบครัว
๗๙. บริษัท ชัยสมพรค้าวัสดุ (๑๙๙๔) จำกัด
๘๐. ร้านสินดวงแก้ว
๘๑. คุณประเสริฐ–คุณวราภรณ์ เจนศิริวานิช
และครอบครัว
๘๒. คุณอรพร อาจริยพร
๘๓. พี่นู–คุณช้าง สมุทรโคจร
๘๔. ทพ. ชาญชัย ทนต์ประเสริฐเวช
๘๕. คุณณัฐพัชร์–คุณเลิศชัย–คุณสรวิชญ์–
คุณพัทวรรณ–คุณสุชญา วิริยะภาค
๘๖. คุณสมยศ–คุณวลัยพร สุทัศน์ธรรมกุล
และครอบครัว
๘๗. คุณกำพล สายวัฒน์ และครอบครัว
๘๘. คุณคนึงพร วิจิตรานนท์
๘๙. คุณสุนทร ฉายแหลมหลัก
๙๐. น.สพ. ชูยศ เชาว์ศิริกุล
๙๑. คุณรุ่งศักดิ์ บุญงามชัยรัตน์
๙๒. คุณชาญชัย สุทธิเดชกุล และครอบครัว
๙๓. คุณสัทธรรม–คุณจิติมา นราประเสริฐกุล

๙๔. คุณเอกสิทธิ์ ฐานมั่นคง และครอบครัว
๙๕. คุณกนกพร ถาวรพานิช และครอบครัว
๙๖. คุณอุทัย-คุณกิ่งแก้ว นิษฐานนท์ และครอบครัว
๙๗. คุณดวงใจ เหรียญไพโรจน์
๙๘. คุณยงยุทธ อัศวชวิโรจน์
๙๙. คุณศุภฤกษ์ สุทธิวานิช
๑๐๐. คุณเติมศิริ เหล่าพรรณราย และครอบครัว
๑๐๑. คุณศรี โพธิจรัสแสงกุล
๑๐๒. ชมรม ๕๐ เทพศิรินทร์
๑๐๓. คุณพชร-คุณพชริศ นิลมณี
๑๐๔. คุณกิติ-คุณอรุณ อิทธิชัยโย
๑๐๕. คุณสมศักดิ์-คุณสุนันท์ ธรรมฐิตินัน และบุตร
๑๐๖. คุณสุจินต์ และครอบครัว
๑๐๗. คุณเสาวภา-คุณชวิรัตน์-ด.ช. ศุภเวศน์ บูรพาเดช และครอบครัว
๑๐๘. คุณพิชัย-คุณแสงรวี วงศ์ทองสมัย และครอบครัว
๑๐๙. คุณณัฐกมล แสงวัชระกุล และครอบครัว
๑๑๐. คุณพ่อกิมจุ้ย แซ่จิว และครอบครัว
๑๑๑. คุณอรนุช จิรพงศ์ไพบูลย์
๑๑๒. คุณพรชัย-คุณจำรอง จิรพงศ์ไพบูลย์
๑๑๓. คุณวิชัย-คุณวิภาภรณ์ ลินจงสุบงกช และครอบครัว
๑๑๔. คุณสุพัตรา-คุณพันธศักดิ์ ลินจงสุบงกช
๑๑๕. คุณสมศรี ศักดิ์วิลาสตระกูล
๑๑๖. คุณบงกช ทรัพย์กุล
๑๑๗. คุณกัญญนก ทรัพย์กุล
๑๑๘. คุณเปียะเจีย แซ่ตั้ง และครอบครัว
๑๑๙. คุณสุรชัย-คุณพรรณี อนุวัชระพันธ์ และครอบครัว
๑๒๐. คุณสุรเดช ยินดีเลิศ
๑๒๑. คุณเอกชัย-คุณนงคราญ ลาภธรรมชาติ
๑๒๒. คุณนิธินันท์ ธรรมการกุล
๑๒๓. คุณสมชาย-คุณสายใจ เตชะสวัสดิ์ศิลป์ และครอบครัว
๑๒๔. คุณปรียา อัครเดชาไชย
๑๒๕. คุณวันชัย สวัสดิ์ปัญญาโชติ และครอบครัว
๑๒๖. คุณเง็กย้ง แซ่โค้ว และครอบครัว
๑๒๗. พล.ต.ท. อิสระพันธ์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา
๑๒๘. ส.ก. พิพัฒน์ ลาภปรารถนา
๑๒๙. ส.ข. เจริญชัย พรเทพสุขสม
๑๓๐. ส.ข. สุรชัย สิทธิญาวณิชย์
๑๓๑. คุณตระกูล จำจงดำรงกิจ และครอบครัว
๑๓๒. คุณอุดมทรัพย์ จึงตั้งอภินันท์ และครอบครัว
๑๓๓. คุณพรศรี พานิชตระกูล
๑๓๔. คุณสุธี บุรกาญจนานนท์
๑๓๕. คุณวิรัช พรพลานามัย
๑๓๖. คุณชูศักดิ์ หิรัญสถิต และครอบครัว
๑๓๗. คุณคำสอน-คุณสุพิน เรืองรัมย์
๑๓๘. คุณสมเกียรติ-คุณดอนเมือง เตจ้ะเสาร์
๑๓๙. คุณณัฐเสกข์ จารุสุวรรณภูมิ
๑๔๐. คุณปั้ม ดาววังน้อย
๑๔๑. คุณศิลป์ชัย-คุณมณีรัตน์ รักษาพล
๑๔๒. คุณพีรพัฒน์-คุณจุฑาทิพย์ อำเกตุสกุล
๑๔๓. คุณฟัก ชาติสี-คุณสวัสดิ์ บุญพิมพ์
๑๔๔. คุณแม่สมสุข อุดมวิทยาคม
๑๔๕. คุณฉวัฒน์ชัย-คุณอรวี รมยะสมิต
๑๔๖. คุณพรรณรัตน์ นทีไพศาล
๑๔๗. ร้านเย็นธีรจิต
๑๔๘. ร้านตั้งกิมฮง

บริจาค ๙๙๙ บาท

๑. คุณประพันธ์-คุณสายใจ ธีระตระกูลชัย

บริจาค ๙๐๐ บาท

๑. คุณอริศรา ศตัษเฐียร
๒. ไม่ประสงค์ออกนาม
๓. VIRAT FARM และคณะฯ
๔. คุณกัน แสงอุทัย

บริจาค ๘๐๐ บาท

๑. ด.ญ. ภณิดา อาชวกุลเทพ
๒. ด.ญ. สิรภัทร อาชวกุลเทพ
๓. ด.ญ. ชาลิสา อาชวกุลเทพ

บริจาค ๖๔๐ บาท

๑. คุณวิมลศรี-คุณนคร-คุณมนวดี ศรีมงคล

บริจาค ๖๐๐ บาท

๑. คุณจินตนา คุณสุวรรณ

บริจาค ๕๘๐ บาท

๑. ร้านประดิษฐเจริญเซอร์วิส จ. อุดรธานี

บริจาค ๕๔๐ บาท

๑. คุณพจนา สาณะเสน

บริจาค ๕๐๐ บาท

๑. คุณอัมพร เนาวลักษณ์
๒. คุณนิตยา ไพชยนค์วิจิตร
๓. คุณเกษินี ประสพสันติ์
๔. คุณอำไพ เวทย์วิวรณ์
๕. คุณพรทิพา ทรัพย์สิรินทร์
๖. คุณบุญยืน-คุณบุปผา มานพ
๗. คุณผัสสพร รุ่งกลั่น
๘. คุณอรุณี พนอำพล
๙. คุณจิตสุดา อุนทักษิณกุล
๑๐. คุณกรองแก้ว บริสุทธิ์สวัสดิ์
๑๑. คุณตรีภพ-คุณนงลักษณ์ จันทรประภา-คุณปรม โชติศาสิกร
๑๒. คุณไส่เกียว แซ่เบ๊ และครอบครัว
๑๓. คุณจินตนา เป้าประทุม และครอบครัว
๑๔. คุณบุญชัย อัศวพรเจริญชัย และครอบครัว
๑๕. คุณดวงพร แซ่เบ๊ และครอบครัว
๑๖. บ้านสุโขทัย
๑๗. คุณพรรณี วีระสวัสดิ์
๑๘. คุณพรทิพย์-คุณอุษณีย์ วิริยางกูร และคุณชาตวากร-ด.ช. วริทธิ์-ด.ช. พิริยกร จินตนาโชติ
๑๙. คุณปฤษฎางค์ สุขุมาลจันทร์-คุณยวงรัชฎ์-คุณกิติรัชฎ์ จันทะชุม
๒๐. คุณพรชัย รัตนนพดลชัย
๒๑. คุณวัลลีย์ ปราสาททองโอสถ
๒๒. คุณปณิตา-คุณนิติพัฒน์-คุณสิริมล แต้มไพโรจน์
๒๓. พ.ต.ท. อาคม-พ.ญ. สาวิตรี-ด.ช. อาณัติ-ด.ช. อานนท์ จันทนลาช
๒๔. คุณอรุณี-ด.ญ. วาสิกา-ด.ช. อัคนี จิตตานนท์
๒๕. คุณอมร-คุณเสาวลักษณ์-คุณวรัญญู-ด.ช. อัษฎา แก้วประสาท
๒๖. คุณสมชาย จึงสมบูรณานนท์ และครอบครัว
๒๗. คุณปิยะ บุณฑริก และครอบครัว
๒๘. คุณรัตนา บวรสวัสดิ์
๒๙. คุณนวลศรี อนันตกูล
๓๐. คุณทัศนี โพยมรัตนกุล
๓๑. คุณวลัยพันธ์ ปิยประภัสรานันท์
๓๒. คุณกุณฑีรา สถิตยุทธการ
๓๓. คุณอมรวดี นาระจิตต์
๓๔. คุณสมชัย นวนาลัยวงศ์
๓๕. คุณสุรศักดิ์ ใคร่ภูเขียว
๓๖. น.พ. ประกาศน์ เชาวน์ปรีชา และครอบครัว
๓๗. คุณธีรชัย โรจนธารา
๓๘. คุณสุเทพ ธาระวาส
๓๙. คุณสัตยา รังษีขจี
๔๐. คุณเสงี่ยม ตันอารีสุโชติ
๔๑. คุณนิจดา จุลชาต
๔๒. คุณไตรภพ-คุณวัลลภา เปลี่ยนศิริกุล
๔๓. คุณนุกูล-คุณกุลวรินทร์ ผลผกา
๔๔. ว่าที่ ร.ท. ประทีป เนตรสว่าง

๔๕. คุณมานิตย์–คุณนิลมณี เจตน์จรุงวงศ์
๔๖. คุณชัย–คุณนงนุช เรืองจิตทวีกุล
๔๗. คุณรัชนี–คุณสุวิทย์ วิจิตรไกรวิน
๔๘. คุณธัญญา เลิศศรีจตุพร
๔๙. คุณเฉลิมพงศ์ ทลิมภาพันธุ์
๕๐. คุณปวีร์ ตรีศรีวรเวทย์–
คุณสุภรณ์ เพ็ชรายุทธพันธ์
๕๑. ครอบครัว พูลสุขสมบัติ
๕๒. คุณพรภัทร กันตะบุตร
๕๓. คุณวรภร นาราวิชญ์
๕๔. คุณอุบลวรรณ รุจิรัต
๕๕. ศ. ณรงค์ศักดิ์–คุณนัยนา ชัยบุตร
๕๖. คุณศิริอร บุญยะฤทธิ์
๕๗. น.สพ. ศุภชัย หาญเจนลักษณ์
๕๘. น.สพ. ศรีสุวรรณ คุณประเสริฐ
๕๙. คุณยงยุทธ พรธรรมช่วย
๖๐. น.สพ. วิชัย เติมผลบุญ
๖๑. น.สพ. ปรีชา ทรัพย์กิจการ
๖๒. น.สพ. อัมพร สงศิริ
๖๓. คุณจรัล ประสิทธิ์สมสกุล
๖๔. คุณวานิช วาณิชยากรกุล
๖๕. คุณระวิน วาณิชยากรกุล
๖๖. คุณสุมาลี อินทระมะยูร
๖๗. สพ.ญ. สุนีย์ อยู่ทอง
๖๘. ด.ญ. พิมพ์พิชชา–
ด.ญ. พิรญาณ์ อยู่ทอง
๖๙. ครอบครัว ธัญลักษณ์เมธา
๗๐. คุณศุภกิจ–คุณอัมพา กิจรุ่งเรืองกูล
๗๑. คุณสิริวรรณ กิจรุ่งเรืองกูล
๗๒. คุณมนตรี กิจรุ่งเรืองกูล
๗๓. คุณอมรศักดิ์–คุณเรณู ติรโศภิน
และครอบครัว
๗๔. คุณชื่นสุมน อติชาติสินธพ
๗๕. คุณจันทราวดี เดียวศิริ
๗๖. คุณสุภาพิมพ์ สุภาพงษ์
๗๗. คุณชาตรี เทียนไชย
๗๘. คุณชาญวิทย์–คุณพัชราภา อนัตกุล
และครอบครัว
๗๙. อ. ดวงกมล เหมะรัต
๘๐. อ. ศิริรัตน์ เจริญชีพ และครอบครัว
๘๑. อ. จินตนา และนางอัมพร ดิษฐแย้ม
๘๒. ผศ. สุรางค์ และนางสมพร เทพศิริ
๘๓. พ.อ. โอภาส–พ.ท. หญิง เบญจมาศ
นันทา
๘๔. พล.ต. วรวิทย์ ชินะนาวิน
๘๕. พ.อ. วงศ์พิพัฒน์ ปิ่นเพชร
๘๖. พ.อ. สาธร ศาสตร์มูล
๘๗. คุณณรงค์ วงศ์ม่าน
๘๘. คุณสุวิมล อินทารักษ์ และครอบครัว
๘๙. คุณอภิญญา เจริญสุข
๙๐. คุณเพ็ชร–คุณเถาวัลย์ ปลีกล้วย
และครอบครัว
๙๑. คุณอรรจนา คุณนิรันดร
๙๒. คุณธันญญาวดี พึ่งประยูร
๙๓. ร.อ. เสถียร สะอาดศรี
๙๔. คุณสมนึก การงาน
๙๕. พันเอก ผิน ปัญญาธีระ
๙๖. พันเอก จุมพล เคหะเจริญ
๙๗. พันโท ศรัณย์ บัณฑุรัตน์
๙๘. พันโท เพิ่มเกียรติ อิ่มพิทักษ์
๙๙. พ.อ. ชัยวิน ผูกพันธุ์
๑๐๐. คุณอติรัตน์ มหาคุณ
๑๐๑. คุณสมศักดิ์ อรรถบูรณ์วงศ์
๑๐๒. คุณธีรวุฒิ เลิศสีทอง
๑๐๓. คุณดวงใจ อัศวจินตจิตร์
๑๐๔. คุณฉัตรชัย–คุณวลี ตรีอรรถบูรณ์
๑๐๕. คุณสุทธิ–คุณโสภิต ตรีอรรถบูรณ์
๑๐๖. คุณวิบูลย์–คุณลัดดา ตรีอรรถบูรณ์
๑๐๗. บริษัท เอเซียโรลลิ่งสตีล กรุ๊ป จำกัด
๑๐๘. คุณภัทรพิมพ์ อาจหาญ
๑๐๙. หจก. ประภากร ออยล์

๑๑๐. คุณประเสริฐ จินพัฒน์พิศาล และครอบครัว
๑๑๑. คุณรัตนา เอี่ยมวรสมบัติ
๑๑๒. คุณพัลลภ-คุณสุกานดา สนั่นวัฒนานนท์ และครอบครัว
๑๑๓. คุณนันทนา ชุติฉัตร์ชัย
๑๑๔. คุณกษม-คุณพวงเพ็ชร ธนอดิโรจน์ และลูก ๆ
๑๑๕. เกษมภัณฑ์เทรดดิ้ง
๑๑๖. คุณอ๋อย สุราษฎร์ธานี
๑๑๗. คุณสมศักดิ์ สุราษฎร์ธานี
๑๑๘. คุณสิริธัช สติมานนท์
๑๑๙. คุณแม่สงวน ระงับภัย
๑๒๐. คุณกมลรัตน์-คุณณรงค์ โชติกุล
๑๒๑. คุณวิภา-คุณนาวิน โอลาฟลิน
๑๒๒. คุณยุพา-คุณนิดา ศีละสะนา
๑๒๓. คุณพิทักษ์-คุณเพียงใจ เกียรติเดชปัญญา และครอบครัว
๑๒๔. คุณสนิท-คุณนุชรี อยู่ประเสริฐชัย
๑๒๕. คุณสมบูรณ์ นราประเสริฐกุล
๑๒๖. คุณสันติ นราประเสริฐกุล
๑๒๗. คุณนิวัฒน์ จิรวิชญ และคุณปรมินทร์ ภัทรวิตากร
๑๒๘. คุณพจนีย์ องค์วิเศษไพบูลย์
๑๒๙. ร.อ. ณรงค์-คุณสมหมาย สาระเกษตริน
๑๓๐. คุณลิขิต-คุณบุญทอง อิศรางกูร ณ อยุธยา
๑๓๑. คุณเมตตา สุริยะฉาบ
๑๓๒. คุณชูเกียรติ สุจิวโรดม
๑๓๓. คุณวิชิต พรเทพเจริญ และครอบครัว
๑๓๔. คุณวรพงศ์-คุณจิตรา จันทร์รัตนแสง
๑๓๕. คุณวัชร วิศาลวัช
๑๓๖. คุณกมลพรรณ
๑๓๗. คุณละเมียด วาสผะลิ
๑๓๘. คุณวันชัย เลิศฤทธิ์
๑๓๙. คุณเง็กหงส์ แซ่จิว
๑๔๐. คุณสุธาดา จารุธัญ
๑๔๑. คุณวิทยา-คุณทัศนีย์ อมรรุ่งวิเชียร และครอบครัว
๑๔๒. คุณบุญชัย-คุณอรุณา เจริญรัตนปัญญา และครอบครัว
๑๔๓. บ. อรุณไทย จำกัด
๑๔๔. คุณวชิราภรณ์-คุณศกุน ครุฑตานนท์
๑๔๕. คุณสุมลรัตน อรุณรุ่งวิเชียร
๑๔๖. คุณชัย แซ่โง้ว
๑๔๗. คุณภัสสร คงคาวนา
๑๔๘. คุณชัยรัตน์ งามเมฆฉาย
๑๔๙. คุณอรณี-คุณสุทิน คติสวัสดิ์วงศ์ และครอบครัว
๑๕๐. คุณสมศรี อภิสกุลรัตน์
๑๕๑. คุณพรณี หงรัตนากร
๑๕๒. คุณพิจักษณ์ ไพโรจน์เอื้ออนันต์
๑๕๓. คุณปัญญา เจริญวัฒนชัย
๑๕๔. คุณสมพงษ์ สงวนศักดิ์ภักดี
๑๕๕. คุณโชคชัย ลีลาวานิชกุล
๑๕๖. คุณเจริญ รุ่งศรีนพคุณ
๑๕๗. คุณสมชาย ลัคโนทัย
๑๕๘. คุณประเสริฐ โอภาสขจรเดช และครอบครัว
๑๕๙. คุณธีระวุฒิ นาคสถิรไกร และครอบครัว
๑๖๐. คุณสมชาย พิพัฒนติกานันท์
๑๖๑. คุณวิเชียร โอภาสขจรเดช และครอบครัว
๑๖๒. คุณประกอบ กิจวรวิเชียร และครอบครัว
๑๖๓. คุณสุเทพ หิรัญธนยรัศมี
๑๖๔. คุณเตวิช เสียมทอง
๑๖๕. คุณจิรัฏฐ กล้วยไม้ ณ อยุธยา
๑๖๖. คุณสายชล สุวธีรพันธุ์
๑๖๗. คุณจือเล้ง แซ่ปึง-คุณอัจฉรา พิสุทธ์บริบูรณ์
๑๖๘. คุณสุรพันธ์-คุณวิไลลักษณ์ พิมพ์ชื่น
๑๖๙. คุณบัญชา นันทิพัฒนาภรณ์ และครอบครัว
๑๗๐. คุณสมชาย สุภโอภาส

๑๗๑. คุณสละ เกตุพันธ์
๑๗๒. คุณบงกชรัตน์ อังศุภชัยกิจ
๑๗๓. คุณนลินี ชุตินันท์วโรดม
๑๗๔. คุณปฐมพร รินวนิชธนากร
๑๗๕. คุณทังสาย แซ่แต้-คุณสมพร เบ็ญจสมิตโยธิน
๑๗๖. คุณธัญลักษณ์ ธรรมการกุล
๑๗๗. คุณพรทิพย์ ทังคพัฒนกุล และครอบครัว
๑๗๘. คุณพงษ์ศักดิ์-คุณสุวรรณา จิรพงศ์ไพบูลย์
๑๗๙. ด.ญ. ชนากานต์-ด.ญ. ศุภกานต์ จิรพงศ์ไพบูลย์
๑๘๐. คุณอรพินท์ จิรพงศ์ไพบูลย์
๑๘๑. คุณพรเพ็ญ จิรพงศ์ไพบูลย์
๑๘๒. คุณสุกานดา จันทร์อำภากุล และครอบครัว
๑๘๓. คุณสุรพล ลิ้ตระกูล
๑๘๔. คุณสมเกียรติ เชื้อปัญญาวิทย์
๑๘๕. คุณพ่อแสวง-คุณแม่เลื่อน เตจ้ะเสาร์
๑๘๖. ร้านรุ่งอรุณทรัพย์
๑๘๗. คุณมนต์ชัย อำนรรฆกิตติกุล และครอบครัว
๑๘๘. คุณชาญยุทธ-คุณภัทรภรณ์-ด.ช. ภาสวุฒิ พูนศรีไชยสิทธิ์
๑๘๙. กำนันฟัก-คุณกำปั่น ชาติศรี
๑๙๐. คุณสมชัย-คุณอุไรวรรณ ฐิติภูมิเดชา
๑๙๑. คุณแสงทอง รักษาพล
๑๙๒. คุณไพบูลย์-คุณจิตตพร รักษาพล
๑๙๓. คุณเฮียง รักษาชาติ
๑๙๔. พ.ต.ท. ฉัตรชัย รักษาชาติ
๑๙๕. พ.ท. สมพล-คุณประทุม-ด.ญ. จิดาภา หลำริ้ว
๑๙๖. คุณอิสริยาพร เจริญศรี
๑๙๗. คุณอรุณอร จุติการพานิช
๑๙๘. คุณวัลลีย์ คณาสิทธิบุญ
๑๙๙. คุณสุรีย์รัตน์ นิ่มเจริญ
๒๐๐. ส.ข. คามิน โชติรัตน์
๒๐๑. คุณอภิชิต เลิศไพบูลย์ธนา
๒๐๒. คุณพรชัย-คุณภัทรวดี รังษีวงศ์ และครอบครัว
๒๐๓. คุณคงศักดิ์ เหล่าโภคทรัพย์
๒๐๔. คุณนพรัตน์ จิตรนวเสถียร
๒๐๕. คุณบุญส่ง เลื่อนวิสุทธิ์
๒๐๖. คุณอนันต์ ศฤงคารเจษฎา
๒๐๗. คุณนิทัศน์ เหล่าอนันตชัย
๒๐๘. คุณวีระ หัตถกิจจำเริญ
๒๐๙. คุณพันธ์ทิพา แซ่โหลง-คุณศิริกุล จินตนางกูร
๒๑๐. คุณเลิศวิวัฒน์ แก้วโมราเรืองฤทธิ์
๒๑๑. คุณมนัญญา รัตนศรีสมบัติ
๒๑๒. คุณอุบลรัตน-คุณอานัติ สมิงวรรณ
๒๑๓. คุณคมสัน ทองใย
๒๑๔. คุณมาลี-คุณโสภณ-คุณเอกรัตน์ ศิริวิญญัติ
๒๑๕. คุณสมชาย ตรีสหวีรกุล และครอบครัว
๒๑๖. คุณพรชัย จิระพรประเสริฐ และครอบครัว
๒๑๗. คุณพ่อต่อน-คุณแม่สังขาร จันทป
๒๑๘. คุณสมชาย-คุณสุจิตรา อัศวโรจน์ฤทธิ์
๒๑๙. คุณจักร กิจสัมนางกูร (ปิง)
๒๒๐. คุณณัฐวุฒิ-คุณวราภรณ์ เจนกิจจาไพบูลย์หลา
๒๒๑. คุณธีระพร แซ่ลิ้ม-คุณเครือวัลย์-คุณศุภกร บริบูรณ์นาคม

ผู้บริจาครายละ ๔๐๐ บาท

๑. คุณสมยศ ศรนิล
๒. คุณชุติมณฑน์ วิชญะไพบูลย์ศรี
๓. ครอบครัว วารินทร์ไพศาล
๔. คุณอนันต์ พลานุเวช
๕. คุณจันทร์ฉาย ฤกษ์เย็น
๖. น.สพ. รัตน์ชัย ลีโทชวลิต และครอบครัว
๗. น.สพ. ทวีเวช เพชรฉวี

๘. น.สพ. ธเนศ อังศุพานิช
๙. คุณสงบ-คุณชูศรี กระบวนรัตน์
๑๐. คุณมาณพ อาภารัตน์
๑๑. คุณสุทัน-คุณละม่อม มีสวน
๑๒. คุณยุพิน-คุณอนันต์ สอดแจ่ม และบุตร

ผู้บริจาครายละ ๓๒๐ บาท

๑. คุณอรวรรณ จันทร์เที่ยง

ผู้บริจาครายละ ๓๐๐ บาท

๑. ตระกูลวงศ์จรูญโรจน์
๒. คุณนิธิพัฒน์-คุณกรรณิการ์ นราประเสริฐกุล
๓. พ.ต.ม.ล. ธีรากร วรวรรณ
๔. คุณนงนุช อัสธีรวัฒน์
๕. คุณสมใจ ศรีชัยนาท และคุณสุขชาย แซ่เบ๊
๖. คุณครูชนิกา ริมผดี
๗. คุณสมบูรณ์ จันทรอาภากุล
๘. คุณสุนทร-ด.ช. ปิยะณัฐ สุนันทนาสุข
๙. คุณสุนีย์ อุ่นตรงจิตร
๑๐. คุณกัลยาณี ดิถีเพ็ง
๑๑. คุณสาธิตา ภัทรพันธุ์พงศ์
๑๒. น.อ. นภดล คุ้มประวัติ
๑๓. พลโท ชัชวาลย์ ลัคนิทัต
๑๔. ครู-นักเรียน ม. ๑/๓ ร.ร. จิตรลดา
๑๕. คุณจันทิมา
๑๖. พ.อ. หญิง พัฒนัญญา เลขวัต
๑๗. พ.ท. สมภพ มาลากุล ณ อยุธยา
๑๘. คุณทวี-คุณนราวรรณ ภคอังกูร
๑๙. คุณภคินี โชติกะพุกกะณะ
๒๐. คุณสุวรรณี เลื่อนฉวี
๒๑. คุณสุจิตรา กระบวนรัตน์
๒๒. รศ. เจริญ กระบวนรัตน์ และครอบครัว
๒๓. อ. สุวิทย์-อ. ประภาภรณ์ ประยูรหาญ
๒๔. ผช. สุชาติ ธาราวาสน์
๒๕. อ. อนันต์-อ. นิตธินันท์-ด.ช. อนรรม ยอดภิญญาณี
๒๖. อ. อารยา ชมภูจิต และครอบครัว
๒๗. คุณณชนก ก้อนทอง
๒๘. คุณวลัยพร ปกมนตรี
๒๙. คุณพรรณเรือง ฉายอรุณ
๓๐. คุณแสงอรุณ ธรรมโชติ
๓๑. คุณสุพัณณา อาภารัตน์
๓๒. พันเอก จุมพล-คุณบุศริน-ด.ญ. บุศรี รัญเสวะ
๓๓. พันโท บุญเกื้อ วรรณโชติ
๓๔. พันตรี ศิโรจน์ ตรีครุธพันธ์
๓๕. คุณมยุรี อโณทัย-คุณณิชกานต์ สิทธิสกุลชัย
๓๖. คุณสุรีรัตน์ วิเศษชัยนุสรณ์
๓๗. คุณสมบัติ ศีลสาร
๓๘. คุณศิริพร ระงับภัย
๓๙. จ.ส.ต. ไตรภรณ์ สว่างภพ
๔๐. คุณสุจารี นราประเสริฐกุล
๔๑. ด.ญ. สุจิตรา นราประเสริฐกุล
๔๒. คุณโสภณ ไตรกิศยาโสภณ
๔๓. อาจารย์ทอง สนธิรอด
๔๔. คุณวันชัย อภิสกุลรัตน์
๔๕. คุณธนู เศวตศรีถวัลย์
๔๖. คุณพิชญา ศรีสุวรรณ-คุณบุญมา ไชยกาฬสินธ์
๔๗. คุณสาลี่ รัตจินดา

บริจาค ๒๘๐ บาท

๑. คุณฐิตินันท์ ลุรัตนโสภณ

บริจาค ๒๐๐ บาท

๑. คุณสิรียุพา ภัทรพฤกษ์
๒. คุณเอื้อมพร เวทย์วิวรณ์
๓. คุณภาณี จอเจริญพานิช
๔. คุณทศพล-คุณเสาวลักษณ์ สุริยเดชสกุล
๕. คุณวิทยา ทองสุข
๖. คุณพยนต์ พงศ์ธีรภาพ
๗. คุณแสงไชย-คุณวิจิตร อัครวรินทร์ชัย

๘. น.สพ. นุกูล ไชยนพกุล
๙. คุณฉุ่น แซ่ฉั่น
๑๐. คุณสุทธินันท์ เจริญโภคราช
๑๑. คุณเฮงเง็ก แซ่เบ๊
๑๒. คุณผิวพรรณ ชัยเกษม
๑๓. คุณพิรศักดิ์ เมาลานนท์
๑๔. คุณพวงร้อย ตันบรรจง
๑๕. คุณเบญจพล รามณรงค์
๑๖. คุณจารุชา ชินกีรติการ
๑๗. คุณนิศารัตน์ (สมปอง)
๑๘. พ.ต.อ. สาธิต-พ.ต. หญิง เจิมจันทร์-ด.ญ. เจิมทิพย์ ชยภพ
๑๙. ร้านปังปอนด์
๒๐. คุณอนันต์ พายัพวัฒนวงษ์
๒๑. คุณวลัย แซ่ฮ้อ
๒๒. คุณชัยยศ แนมขุนทด
๒๓. คุณจงจิตต์ เผ่าภิญโญ
๒๔. คุณสุพรรณ งามวงศ์สถิต
๒๕. คุณสุวณีย์ คุ้มประวัติ
๒๖. คุณวิไลวรรณ พัฒนกำจร
๒๗. คุณมาลัย ถนอมพิชัย
๒๘. คุณเริงชัย ทองหล่อ
๒๙. คุณนิภา มาแจ้ง
๓๐. คุณสรรเพชญ์-คุณรติมา เชาวน์ดี
๓๑. คุณดรุณี ธเนศตระกูล
๓๒. คุณสุพจน์ หนูเนียม
๓๓. คุณสุวิมล หนูเนียม
๓๔. คุณณัฐวรรณ หนูเนียม
๓๕. คุณมุตตา หนูเนียม
๓๖. คุณวิภาวี หนูเนียม
๓๗. พ.ท. สมชัย เที่ยงเธียรธรรม
๓๘. คุณชยาพรรณ-คุณอำนวย ศรีเงิน
๓๙. คุณวรศรี วาจรัต
๔๐. พ.อ. ประทีป รัตนกุสุมภ์
๔๑. พ.อ. โกศล จรดล
๔๒. คุณสงวน เทิดกิติคุณ
๔๓. คุณโกวิทย์ กลิ่นระรื่น
๔๔. คุณวิบูลย์ กระจ่างแจ้ง และครอบครัว
๔๕. คุณประไพจิตร แก้วล้วน
๔๖. คุณสุทธดา เติมผลบุญ
๔๗. น.สพ. ยงยศ ศรียงค์
๔๘. คุณผาณิต จันทนากร
๔๙. คุณสุมาลี วงศ์วัฒนะ
๕๐. พ.อ. สุมิตร-คุณปราณี ทับทิมไทย
๕๑. คุณศิริวรรณ ไม้งาม
๕๒. คุณยายผอง โภคกุลกานนท์
๕๓. คุณอดิศักดิ์-คุณเกศสุดา โภคกุลกานนท์
๕๔. คุณมงคล-คุณนพมาศ กิจรุ่งเรืองกูล และครอบครัว
๕๕. คุณสมชาย-คุณแสวง ศรีชาติ
๕๖. คุณสุชาติ-คุณนฤมล กิงรุ่งเรืองกูล และครอบครัว
๕๗. คุณเขษมสุข โภคกุลกานนท์
๕๘. คุณอภิชัย แซ่อึ้ง
๕๙. คุณอริยะ เจริญวรกิจการ
๖๐. คุณพิเชษฐ์-คุณทิพวัลย์ เจริญวรกิจการ
๖๑. คุณทวี อติชาตสินธพ
๖๒. คุณขาจิ้ง แซ่แต้
๖๓. คุณพรวิภา อติชาตสินธพ
๖๔. คุณศิริลักษณ์ ป่วนเทียน
๖๕. คุณสุเทพ-คุณภุชงค์-คุณจริยา-คุณศิริพร
๖๖. คุณชวลิต ปรัชญาภรณ์
๖๗. คุณเอกสิทธิ์ เจาฑานนท์
๖๘. คุณวรางคณา โชติกะพุกกะณะ
๖๙. คุณอัจฉรา เกตุทัต
๗๐. คุณสมพงษ์ อารีย์ และครอบครัว
๗๑. คุณเปรมวดี ยนต์วิเศษ
๗๒. คุณปัทมา-คุณพ่อไพโรจน์ จิระตราชู และครอบครัว
๗๓. คุณชลธิชา-คุณบุษสวรรค์ พัฒนพิทูรย์
๗๔. คุณรัมภา อนันตกุล และครอบครัว

๗๕. คุณสหพันธ์-คุณแม่มี-คุณพ่อนาค เลิศบุญธรรม
๗๖. คุณสมบัติ แพทย์ดี
๗๗. คุณประยุทธ เศรษฐบุตร
๗๘. คุณธนัช รอดประดิษฐ์
๗๙. คุณสันติ กระบวนรัตน์
๘๐. คุณพัชราภรณ์ กระบวนรัตน์
๘๑. คุณสุดารัตน์ ใหม่เจริญ
๘๒. คุณเยาวลักษณ์ บุญกนก
๘๓. คุณสัจจาวดี-คุณธีรานุช ธารชีวิน
๘๔. คุณสมชาย จิตตะเทวา
๘๕. อ. วันเพ็ญ ทองย้อย
๘๖. อ. พรรณี ศรีสุวรรณ
๘๗. อ. สุวรรณา สมุทรสกุลเปี่ยม
๘๘. อ. สมใจ นุชนาง
๘๙. อ. อวยพร ม่วงอากาศ
๙๐. อ. ลาวัลย์ โชติโยธิน
๙๑. อ. อุไรวรรณ หลิ่มโภไคยกุล
๙๒. อ. ทิพย์วรรณ ยังเสถียร
๙๓. อ. พรพรรณ สิริปทุมรัตน์
๙๔. อ. กลอยใจ ชาตยาภา
๙๕. อ. มานพ เพ็ญรัศมี
๙๖. อ. เสนอ ประสารทรัพย์
๙๗. อ. จักรภพ วัฒนชัยนันท์
๙๘. อ. เสวก-อ. สุกัญญา อินทร์แก้ว และบุตรธิดา
๙๙. ผช. ดารุณี บูรณวัฒน์
๑๐๐. อ. ยุพา เผ่าสุขถาวร
๑๐๑. อ. ดิเรก หุ่นสุวรรณ์
๑๐๒. อ. กฤษณา พลอยสังวาลย์
๑๐๓. อ. ประกายรัตน์-คุณสถิตยศ สุนทรสถิตพิมล
๑๐๔. อ. อินทิรา บุนนาค
๑๐๕. ครอบครัว กุลทนันทน์
๑๐๖. อ. วีรเกียรติ สิกขากูล และครอบครัว
๑๐๗. คุณเบญจวรรณ นิมมานนท์
๑๐๘. คุณสุชาดา จามิกรณ์
๑๐๙. คุณกิตติมา-คุณวนิดา เพ็ญตระกูล
๑๑๐. คุณกษมา-คุณวรรณพ จันทร์สว่าง
๑๑๑. คุณสุภลักษณ์ ชื่นธีระวงศ์
๑๑๒. คุณพรเทพ แก้วเขียว
๑๑๓. พ.อ. สัญญา บุญประคอง
๑๑๔. คุณสุจินต์ สืบฟัก
๑๑๕. จ.ส.ต. ไชยยุทธ-คุณคนึง สินธุโสภา และครอบครัว
๑๑๖. คุณมาโนช อาภารัตน์
๑๑๗. คุณประจวบ อาภารัตน์
๑๑๘. ด.ญ. ภัทรภรณ์ อาภารัตน์
๑๑๙. ด.ช. กิตติพล อาภารัตน์
๑๒๐. คุณปรีชา แซ่ฉั่ว
๑๒๑. คุณสุนทรี เกียรติประจักษ์
๑๒๒. คุณศรีลักษณ์ เกียรติประจักษ์
๑๒๓. คุณดวงพร แววสุขสม
๑๒๔. คุณปวิตร-คุณมาริสา-ด.ช. จาริส-ด.ญ. เจริสา อโณทัย
๑๒๕. คุณเกียรติขจร เตชเกียรติขจร
๑๒๖. คุณอรทัย แซ่อึ้ง
๑๒๗. คุณวราภรณ์ สายะวิบูลย์
๑๒๘. คุณนลินี บุญยะโรจน์
๑๒๙. คุณอุษณี ตรีอรรถบูรณ์
๑๓๐. คุณอารยา ตรีอรรถบูรณ์
๑๓๑. คุณณมนต์ วัฒกิรจ์
๑๓๒. คุณยุพดี เทพเรืองชัย
๑๓๓. คุณวิฑูรย์-คุณอรสา โชคเฉลิมวัฒน์
๑๓๔. คุณพรทิพย์-คุณกิตติพงศ์ โชติชัชวาลย์กุล
๑๓๕. คุณดรุณี แซ่ลิ่ม
๑๓๖. คุณกาญจนา สอนทรี
๑๓๗. คุณรัชต์กร อินทรพิทักษ์
๑๓๘. คุณฉวีวรรณ คมศาสตรา
๑๓๙. คุณโชคชัย หลีตระกูล
๑๔๐. คุณจีรทีปต์ หงรัตนากร

๑๔๑. ด.ญ. วรณัน หงรัตนากร
๑๔๒. ด.ช. ชวนินทร์ หงรัตนากร
๑๔๓. คุณวิชัย เหรียญมณี
๑๔๔. คุณอภิชาติ เตชสัมพันธ์
๑๔๕. คุณไพเราะ กิจกร
๑๔๖. คุณศฤษฎ์ พงษารักษ์
๑๔๗. คุณบุญชัย ธนวัฒนบำรุง
๑๔๘. คุณประวิทย์ กานตกุล
๑๔๙. คุณกิตติศักดิ์ จิตรเจริญทรัพย์
๑๕๐. คุณสายชล เหล่าวชิระสุวรรณ
๑๕๑. คุณสุทธิศักดิ์ อาริยะกุล
๑๕๒. คุณศิราภรณ์ ศุภกิจเกษม
๑๕๓. คุณสิทธิพันธุ์ ธีระตระกูลชัย
๑๕๔. คุณไซ้เตียง แซ่ลี้
๑๕๕. คุณสุวรรณี สินเกษม
๑๕๖. คุณขาเน้ย แซ่เลี่ยว
๑๕๗. คุณโส่ยหมวย ตั้งศิริมิตร
๑๕๘. คุณจินตนา สมศรีอักษรแสง
๑๕๙. คุณจิตนา นิเวศน์รังสรรค์
๑๖๐. คุณพนัส สุรกุล
๑๖๑. ครอบครัว พนิชย์สกุล
๑๖๒. ครอบครัว แซ่อื้อ
๑๖๓. ครอบครัว เตชะรัตนสุนทร
๑๖๔. ครอบครัว พงศาพิทักษ์สันติ
๑๖๕. คุณยุพิน ม่วงสาสูงเนิน
๑๖๖. คุณกุลการ ทรัพย์กุล
๑๖๗. คุณอมรรัตน์ ลือชาทร
๑๖๘. คุณมาลุน ม่วงสาสูงเนิน
๑๖๙. จ.ส.อ. สุรินทร์ เลิศวรวงศ์
๑๗๐. คุณวิบูลย์ สรรพวัฒน์ และครอบครัว
๑๗๑. คุณไพศาล-คุณไพพรรณ สรรพวัฒน์
๑๗๒. คุณรุ่งฤทัย-คุณจักริน รักษาชาติ
๑๗๓. คุณแจ่มจันทร์ รักษาพล
๑๗๔. คุณไชยรัตน์ เลาหะเกษมงาม
๑๗๕. คุณสุดารัตน์ หังสะเวสส์
๑๗๖. คุณสมศักดิ์ คล้ายคลึง และครอบครัว
๑๗๗. อาจารย์ศักดิ์ศรี แสนสุข
๑๗๘. คุณสมคิด จิตติปัญญากุล
๑๗๙. ส.ข. วิรงค์รอง น่วมดี้
๑๘๐. ส.ข. สุภาพรรณ ปังดำรงค์
๑๘๑. คุณโอภาส-คุณสมพร วัฒนรังสรรค์
๑๘๒. คุณสมร นาคสมบูรณ์
๑๘๓. คุณมาลี นาคสมบูรณ์
๑๘๔. คุณมาลิน นาคสมบูรณ์
๑๘๕. คุณเสาวลักษณ์ เลี้ยงเจริญ
๑๘๖. คุณปัฐพล กุโลทัยพิภพ
๑๘๗. คุณชาตรี งามอภิชน
๑๘๘. ไม่ประสงค์ออกนาม
๑๘๙. ด.ญ. กาญจนา เอื้อกิจขจร
๑๙๐. คุณซุ่ยเง็ก-คุณกฤษณ์ กิจสัมนางกูร
๑๙๑. คุณทัศนีย์ นพรัตน์นภาลัย
๑๙๒. คุณศิริวรรณ เลิศศรัทธา

บริจาค ๑๕๐ บาท

๑. คุณทิพวรรณ-คุณปัญญา ผ่องผกามาศ

บริจาค ๑๔๙ บาท

๑. คุณธนายุทธ ไพศาลอัศวเสนี

บริจาค ๑๔๐ บาท

๑. คุณสุดา แนะแก้ว

บริจาค ๑๒๐ บาท

๑. อาจารย์มานี กอศิริ
๒. คุณสุริยัน-ภรรยา
๓. คุณอำนวย วงศ์เวียง-คุณภัทรวรรณ ปิ่นประจักษ์

บริจาค ๑๑๐ บาท

๑. คุณวนัษฎา โพธิสุวรรณ
๒. ไม่ประสงค์ออกนาม
๓. คุณณี-คุณไหม-คุณน้ำวน-คุณไพรงาม
๔. คุณบุษกร กมขุนทด
๕. คุณสงวน-คุณขวัญตา พิศโฉม
๖. พนักงานคลีนิกแพทย์ วสันต์ เลเซอร์

บริจาค ๑๐๙ บาท

๑. คุณสวง-คุณสายหยุด-คุณถาวร ศรีผ่อง

บริจาค ๑๐๐ บาท

๑. คุณแจ๊ว ทรัพย์พะนะ
๒. คุณสมพร พวงบุญ
๓. คุณรำไพ ดิศกุล
๔. คุณสุพาที ไปลานนท์
๕. คุณปริญญา พระสลัก
๖. คุณนฤเทพ พงษ์วิชัย
๗. คุณสพรรณา สุริยเดชสกุล
๘. คุณชาติ เลี้ยงศิริปรีดา
๙. คุณศักดิ์ชัย เลี้ยงศิริปรีดา
๑๐. คุณไพโรจน์ เลี้ยงศิริปรีดา
๑๑. คุณพัชรินทร์ เลี้ยงศิริปรีดา
๑๒. คุณอุไร เปลื้องเจริญ
๑๓. คุณวิชัย-คุณวิลาวัณย์ เลี้ยงศิริปรีดา
๑๔. ครอบครัว ปิยไพชยนต์
๑๕. คุณวิชัย พรพิรุณอำนวย
๑๖. คุณพิมพร พรพิรุณอำนวย
๑๗. คุณน้ำทิพย์ เก้าพรพงศ์
๑๘. คุณอารยา จุละจาริตต์
๑๙. คุณภุชงค์ ดุลยฤทธิ์
๒๐. คุณสรากร อ๊อสปอนพันธุ์
๒๑. คุณประสิทธิ์ แสงรุ่งคงคา
๒๒. คุณสุชาติ พันสว่าง
๒๓. คุณสมศักดิ์ วรรณศิริพิพัฒน์
๒๔. อาจารย์บรรจง กิ่งศักดิ์
๒๕. อาจารย์สวรัฐ เรียนเขมะนิยม
๒๖. อาจารย์ศรีวิไล กรัณย์เมธากุล
๒๗. คุณวสันต์ ถิรคุณธร
๒๘. คุณพงศ์ศักดิ์ จิรกาลโสภาสกุล
๒๙. คุณพรไชย วงศ์เมธานุเคราะห์
๓๐. คุณสมชาย เลิศสมสกุลชัย
๓๑. จ.ส.อ. สุพัฒน์ เอี่ยมละออ
๓๒. จ.ส.อ. วิสุทธิ์ ลักษณาวงษ์
๓๓. คุณสาโรจน์ ธีระจันทร์
๓๔. คุณสัจจา นิรุตติกุล
๓๕. คุณอำนาจ ดาราสุวรรณศรี
๓๖. คุณอนันต์ ฮีสวัสดิ์
๓๗. คุณสมหมาย เรืองสรรงามสิริ
๓๘. คุณลุงเพชร ทองตลุง
๓๙. คุณสาโรจน์ อ่อนศรีโรจน์-คุณดาวนภา มกรมณี
๔๐. คุณปทุมมาศ มโนหรทัต
๔๑. คุณปิยนิจ วิเศษชาติ
๔๒. คุณประจง จันทนเสรี
๔๓. ด.ญ. ลาวัณย์ ไม้แก้ว
๔๔. คุณเกรียงชัย จันทร์เวชเกษม
๔๕. คุณสุกัญญา เลื่อมใส
๔๖. คุณพรรษวรรณ แซ่ลี่
๔๗. คุณพ่อคุงซัง แซ่เอี้ย
๔๘. คุณอุบล นิลสุวรรณ
๔๙. คุณงามตา ณัฐชาคร
๕๐. คุณสุภัค วุฒิฐานจำเริญ และครอบครัว
๕๑. แม่ชีวารุณี แซ่เบ๊
๕๒. คุณจรรยา บุญเหลือ
๕๓. หลวงพ่อสามารถ สมาธิโก
๕๔. คุณนบนอบ กนกพลอย
๕๕. คุณปิยะนาถ กนกพลอย
๕๖. คุณศิริพร วิโรจน์พันธุ์
๕๗. คุณพิศมัย วิชระโภชน์
๕๘. คุณสมถวิล โกศลบุญ
๕๙. คุณพุทธา สุขเกษม
๖๐. คุณสุธรรม ยุโย
๖๑. คุณมาลัย พันธุ์แสงสวัสดิ์
๖๒. คุณอุ้ยเม้ง แซ่ฮ้อ
๖๓. คุณพิมลพรรณ อริยโสภารักษ์
๖๔. คุณสุภัทรา อริยโสภารักษ์
๖๕. คุณปัทมา อริยโสภารักษ์
๖๖. คุณสุภาพร เสวตวิวัฒน์
๖๗. คุณรัตนา เย็นศิริ
๖๘. คุณจินตนา งามพงศ์พรรณ

๖๙. คุณครรชิต เกษมสุข
๗๐. คุณมาลี พูลอร่าม
๗๑. ร้านหน่อยบาร์เบอร์
๗๒. คุณอุไรวรรณ ดวงเนตร
๗๓. คุณคำปัน มาตสุด
๗๔. คุณหญิงนงเยาว์ โชติพานิช
๗๕. คุณสุภาพ มโนธรรม
๗๖. คุณสุทธิลักษณ์ บุญญวัฒนะ
๗๗. คุณดวงเดือน นววาวัฒน์
๗๘. คุณบุญเสริม ชาติบุญเกิด
๗๙. คุณวัลลภา ใจเอื้อ
๘๐. คุณฉวีวรรณ นเรนทรเสนี
๘๑. คุณสุพัทรา คุปตะรักษ์
๘๒. คุณลักขณา สุกรีวก
๘๓. คุณลำจวน พันธุ์เพ็ง
๘๔. คุณมะลิ พันธุ์เพ็ง
๘๕. นางสุทธธรรม ประภาษ
๘๖. คุณกิตติคุณ วงศ์ศรีพัฒนกูล
๘๗. คุณนิรัตน์ วงษ์คนดี
๘๘. ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม
๘๙. คุณวรัญชัย เจนศิริวณิชย์
๙๐. อาจารย์อุ่นเรือน ไทยนิยม
๙๑. คุณสมฤทัย ไทยนิยม
๙๒. คุณปิยนุช เปรมศรีเพชร
๙๓. คุณนริศรา ทิพยจันทร์
๙๔. คุณประชุมศรี คุณวัฒน์
๙๕. คุณจิราภรณ์ ลิ้มตระกูล
๙๖. คุณกิตติ วัฒนเสริมใจ
๙๗. คุณรัชนี บุญคง
๙๘. คุณวชิระ–คุณบรรจง–คุณปิยะวดี–
คุณฉันทนา แสงคำสุข
๙๙. คุณไพรัช–คุณจิรา–คุณเพ็ญนภา–
คุณเพ็ญพร รัตนไชย
๑๐๐. คุณสันทนีย์ ผาสุข
๑๐๑. คุณอริยา สาครพันธุ์
๑๐๒. คุณสายใจ ภู่ประการ
๑๐๓. คุณจินตนา อามระดิษ
๑๐๔. คุณประภารัตน์ สิงเสนา
๑๐๕. คุณกิตติพงษ์ สุพรรณวิบูล และครอบครัว
๑๐๖. คุณชนะวัฒน์ บุนนาค
๑๐๗. คุณมนฤดี แป้นกลัด
๑๐๘. คุณอาภรณ์ ตันสงวน
๑๐๙. คุณเสนีย์ เกษมวัฒนากุล
๑๑๐. คุณพรรณา จาโรทก
๑๑๑. คุณนิธิดล–คุณสีวิกา วงศ์ศิริกุล
๑๑๒. คุณเพียงพนอ เปลี่ยนดวง
๑๑๓. คุณอัจฉรี หังสสูต
๑๑๔. คุณปัทมาวดี–คุณสุทัศน์
๑๑๕. คุณพัชรัช แสงสว่าง
๑๑๖. พ.อ. อัครพล แสงสว่าง
๑๑๗. ด.ญ. อรรจนา แสงสว่าง
๑๑๘. คุณวรรณวิภา–ด.ญ. ขวัญรักษ์ สุขกนิษฐ
๑๑๙. คุณปาจรีย์พร สีตทนีย์
๑๒๐. คุณรัตนา วิชญาณรัตน์
๑๒๑. ท่านผู้หญิงอังกาบ ปุณย์ษฐิติ
๑๒๒. คุณหญิงจามรี สนิทวงศ์ ณ อยุธยา
๑๒๓. คุณโสภาพรรณ ภีรนานนท์
๑๒๔. คุณอภิรมย์ ภีรนานนท์
๑๒๕. คุณภาณุวัฒน์–คุณกิตินารถ–
คุณธิติพงศ์ เฟื่องฟุ้ง
๑๒๖. คุณสุนัย เฟื่องฟุ้ง และครอบครัว
๑๒๗. คุณไพรัช ทองอยู่
๑๒๘. คุณสมสมร หนูมา
๑๒๙. คุณนัยนา อุทรักษ์ และครอบครัว
๑๓๐. คุณจินดา แฝงคด
๑๓๑. คุณสมปอง มาลากุล
๑๓๒. คุณจินฑาทิพย์ สว่างเมฆ
๑๓๓. คุณสายันห์ หมู่คำ และครอบครัว
๑๓๔. คุณพ่อพร–คุณแม่แมะ เตียแอก
๑๓๕. คุณพ่อตึด–คุณแม่เลือน ผลผกา
๑๓๖. คุณวิรุจน์–คุณนภาลัย เตียแอก
๑๓๗. คุณลิม–คุณเริญ–ด.ญ. มาริษา–
ด.ญ. มนชยา อินทะบิน

๑๓๘. คุณวัต-คุณแสวง และบุตร เตียแอก
๑๓๙. คุณสุพิศ งามอยู่
๑๔๐. คุณสุภาพ-ภรรยา สืบเสาร์
๑๔๑. คุณชนกพร คำมุงคุล
๑๔๒. คุณสุภารัตน์-คุณสุวรรณี-คุณสุวิมล
๑๔๓. คุณขยัน-คุณแดง-คุณเล็ก ผลผกา
๑๔๔. คุณชวิทย์-คุณภคพล บุรพรัตน์
๑๔๕. คุณพงศ์ศรี ตุลยกิจจา
๑๔๖. คุณลาวัลย์ ทวีอักษรพันธ์
๑๔๗. คุณกันตพร-คุณกิรณา-
คุณกัญญาภัค ทวีอักษรพันธ์
๑๔๘. คุณยุทธศักดิ์ ทวีอักษรพันธ์
๑๔๙. คุณศราวุธ-คุณสุนีรัตน์-
ด.ช. เอกมงคล ฮวดประดิษฐ์
๑๕๐. ไม่ประสงค์ออกนาม ๕ คน
๑๕๑. พ.ท. หญิง วิภา เพ็งปาน
๑๕๒. พ.ท. หญิง อุไรลักษณ์ ทาไทย
๑๕๓. พ.ท. นิธิ พัทธมาศรี
๑๕๔. พ.ท. วีระพันธ์ ปูรณโชติ
๑๕๕. พ.ท. หญิง สุชาดา บุญนิธิวนิช
๑๕๖. พ.ท. เขมสิจ ฟักอังกูร
๑๕๗. พ.ท. ภูเบศร์ ช่วยนุกูล
๑๕๘. พ.ท. สำเริง โกศลานันท์
๑๕๙. พ.ท. กอบศักดิ์ ชมวัน
๑๖๐. พ.ท. สมชัย ผลไพร
๑๖๑. พ.ท. ประสาน กิตติรัตน์
๑๖๒. พ.ท. ชาญวิทย์ วิจารณ์
๑๖๓. พ.ท. สุรชัย พรฉิม
๑๖๔. พ.ท. หญิง กุลธิดา สาคร
๑๖๕. พ.ท. สถาพร ทูลทอง
๑๖๖. พ.ท. ประเสริฐ บัวเขียว
๑๖๗. พลตรี สุประเกต ศิริพันธ์
๑๖๘. พ.อ. เทพณัฐ ชุณหเพสย์
๑๖๙. พ.อ. วีระ เจริญศักดิ์
๑๗๐. ร.อ. หญิง ทองนพคุณ รุจาคม
๑๗๑. จ.ส.อ. ล่ำ จิ๋วจู
๑๗๒. คุณงามเพ็ญ นาคสวัสดิ์
๑๗๓. คุณประจวบ จรประดิษฐ์
๑๗๔. คุณลักษณ์
๑๗๕. คุณสมศรี แซ่ลี่
๑๗๖. คุณสุณีย์ จรรยาชัชวาล
๑๗๗. คุณวิมลรัตน์ ภคอังกูร
๑๗๘. คุณอำพรรณ ภคอังกูร
๑๗๙. คุณอรพรรณ ภคอังกูร
๑๘๐. คุณฮุ่ยงิ้ง แซ่ฉั่ว
๑๘๑. คุณสิริมา ฉัตรรัตนกุลชัย
๑๘๒. คุณจุฬารัตน์ ศรีไพบูลย์
๑๘๓. คุณสุรัตน์ สุรโตนิรังษี
๑๘๔. คุณวิชัย วัฒนศรีมงคล
๑๘๕. คุณกนกการ ณ พาณิชย์
๑๘๖. คุณชัยวัฒน์ ประสบบุญไชย
๑๘๗. คุณวราภรณ์ บุณยาคม และครอบครัว
๑๘๘. คุณพลเดช ไพลดำ
๑๘๙. คุณสมศักดิ์ ผลงาม
๑๙๐. คุณปรีชา เขียมศิริ
๑๙๑. คุณสดับ น้อมนำชัย
๑๙๒. คุณมานัส เครือคำ
๑๙๓. คุณจรัญ โตนรัตน์
๑๙๔. คุณศรีชล ศิริต้นหยง
๑๙๕. คุณทิวา ไทยรัตน์
๑๙๖. คุณรุ่งทิพย์ มะลิขาว-คุณสมชาย วงษ์สูง
๑๙๗. คุณนิยม มะลิขาว
๑๙๘. คุณพิพัท บริสุทธิ์เพชร
๑๙๙. ด.ญ. อภิชญา กิจเมฆ
๒๐๐. ด.ช. อานนท์ กิจเมฆ
๒๐๑. คุณฐานิการ์ บุญเขตพิทักษ์
๒๐๒. คุณจารุณี เสนีนิรมล และครอบครัว
๒๐๓. คุณจิรนันท์ เคล้าคลึง
๒๐๔. คุณมารศรี บุญเขตพิทักษ์
๒๐๕. คุณเลี่ยม แรงสูงเนิน
๒๐๖. คุณธีระวุฒิ วิเลปนะ
๒๐๗. คุณวิชา กลั่นแก้ว และครอบครัว
๒๐๘. คุณนนทกิจ พุทธสอน

๒๐๙. คุณสุเทพ-คุณสมจิตร-คุณสิทธิชัย-
คุณศักดิพัฒน์ รักษ์พันธ์
๒๑๐. คุณธนพล ฉายินธุ
๒๑๑. คุณสมศักดิ์-คุณสิริรัตน์ สุขสมบูรณ์
และครอบครัว
๒๑๒. คุณดวงพร อภัยพลชาญ-คุณสุรเชษฐ์-
ด.ญ. อลิสา ยิ้มเฟื่อง
๒๑๓. คุณบุญล้อม กิจเมฆ
๒๑๔. คุณพลเดช กิจเมฆ
๒๑๕. คุณนพดล กิจเมฆ
๒๑๖. ไม่ประสงค์ออกนาม
๒๑๗. คุณรัฐวรรณ มิคร้าม
๒๑๘. คุณปราณี บุญทวีวัฒน์
๒๑๙. ด.ช. จิณณวัตร การะเกตุ
๒๒๐. คุณณัฐทิญาภรณ์ การะเกตุ
๒๒๑. คุณหนูเดือน ร่มลำดวน
๒๒๒. คุณอุบล กุติการ
๒๒๓. คุณพัทธมน กรุงศรี
๒๒๔. คุณประยัน-คุณบัวลอง-
ด.ญ. ณัฐวดี เพ็ชรจรุณ
๒๒๕. ด.ช. สิรภพ คุปติพงศ์กุล
๒๒๖. ด.ช. ยศภัทร คุปติพงศ์กุล
๒๒๗. ด.ช. ภูมิรพี วัฒนศรีสุข
๒๒๘. ด.ญ. กุลนันทน์-คุณนงลักษณ์ หงสกุล
๒๒๙. คุณสอแก้ว อิ่มแสง
๒๓๐. คุณวีรธร ทองถาวร
๒๓๑. คุณวนิดา-คุณวินิจ-ด.ช. เกียรติยศ-
ด.ช. คมิก เลาหสุรโยธิน
๒๓๒. ด.ช. มีน มาศมัณฑนะ
๒๓๓. คุณศศิการณ์ เกิ้งบุรี
๒๓๔. คุณภาวนา พินิจชอบ
๒๓๕. คุณเกษแก้ว น้อยผา
๒๓๖. คุณกร หาญจับพาล
๒๓๗. คุณบุญเรือน น้องอ้อ-น้อยอ้อม อิ่มแสง
๒๓๘. คุณจันทรา-ด.ช. ธัญพร นุชอุดม
๒๓๙. ด.ญ. ณัฐธยาน์ ยงพงศา
๒๔๐. ด.ญ. พีรกานต์ พูลผล
๒๔๑. น.สพ. ไพบูลย์ สังนาค
๒๔๒. น.สพ. ชวลิต พิริยะเบญฉวีวรรณ
๒๔๓. น.สพ. กรกฎ ศรีทรัพย์
๒๔๔. คุณเดือนเพ็ญ พงษ์ประเสริฐ
๒๔๕. น.สพ. อำพล ชะโยมชัย
๒๔๖. น.สพ. กมล พิพัฒน์ภานุกุล
๒๔๗. น.สพ. กำพล อรศรีลาวัลย์
๒๔๘. น.สพ. บุญชนะ มั่นครุฑ
๒๔๙. น.สพ. สุรพงศ์ เอกวงษา
๒๕๐. คุณกมลวรรณ-คุณธีรพงษ์-
ด.ช. ณัฐชา-ด.ญ. ศุภาพิชญ์ ธีราโมกข์
๒๕๑. คุณสุดารัตน์-คุณชีวี ชีวะธรรม
๒๕๒. คุณภิรัฏฐา จินดา และครอบครัว
๒๕๓. คุณเรไร แห่งศรีสุวรรณ
๒๕๔. ด.ญ. ขวัญหทัย แห่งศรีสุวรรณ
๒๕๕. คุณแตงอ่อน นฤภัย
๒๕๖. คุณผออง ปั้นพานิช
๒๕๗. คุณนฤมล วาณิชยากรกุล
๒๕๘. คุณสนม ศรีอรรถจันทร์
๒๕๙. คุณสุมลชัย-คุณอัญชลี นฤภัย
๒๖๐. คุณสมพิศ เจริญพานิช
๒๖๑. คุณสายทอง ทับทิมเล็ก
๒๖๒. คุณนิธญา แก้วผา
๒๖๓. คุณกิติมา จันทนากร
๒๖๔. คุณสำราญ ปีกรม
๒๖๕. คุณทัศนีย์ สุขเกษม
๒๖๖. คุณรสสุคนธ์ บุญชู
๒๖๗. คุณอรุณศรี ฉ่ำเฉียวกุล
๒๖๘. คุณจินตนา คงจรูญ
๒๖๙. คุณสัมฤทธิ์-คุณนงลักษณ์ มีทิพย์
๒๗๐. คุณศิริ สายสร้าง
๒๗๑. สพ.ญ. ชนาธิป ลิมปะวัฒนะ
๒๗๒. คุณวรรณดี อุทัยวงศ์ศักดิ์
๒๗๓. คุณจิราวัฒน์ ไทยประเสริฐ
๒๗๔. คุณอริยา สายสูง
๒๗๕. คุณเสริมศักดิ์ เจริญพานิช
๒๗๖. คุณทิพกมล จินตนาจินดารัตน์

๒๗๗. คุณถวัลย์ นึกชอบ และครอบครัว
๒๗๘. คุณลัดดาวัลย์ บุญประกอบสุข และครอบครัว
๒๗๙. คุณไพบูลย์ ภู่ประดับ
๒๘๐. คุณจรุงศรี สุระชิต และครอบครัว
๒๘๑. คุณกนกกานต์ ศิริวงศ์
๒๘๒. คุณสุนีย์ ฤกษ์สมสุนัย
๒๘๓. คุณกุณฑลี ลาชโรจน์
๒๘๔. คุณเอกรัตน์ ชุม และครอบครัว
๒๘๕. คุณณัฐนันท์ สว่างแจ้ง
๒๘๖. คุณชวลิต น้อยประภา
๒๘๗. คุณเววิตา ระวิพงษ์
๒๘๘. คุณรัมภา ชวชัย
๒๘๙. คุณวิเชียร ฉัตมณีรุ่งเจริญ
๒๙๐. ครอบครัวเกิดผล
๒๙๑. คุณธเนศ เหลืองวรชาติกุล
๒๙๒. คุณวรรษย์ บ่มน์กินรีย์ และครอบครัว
๒๙๓. คุณนัทวัน อาชโรจน์
๒๙๔. คุณก้องหล้า-คุณญดา และครอบครัว
๒๙๕. คุณสุกรี พันดารา
๒๙๖. คุณไพฑูรย์ อ่อนบัว
๒๙๗. คุณเล็ก-คุณสมาน บุญเถื่อนพัน
๒๙๘. คุณสมัย-คุณเจียว ราญมีชัย
๒๙๙. คุณวัชรี ก้อนเกียรติศักดิ์
๓๐๐. คุณศุภลักษณ์ ศรีสุนทร
๓๐๑. คุณวันดี โนทะ
๓๐๒. คุณฐิติวัชร เจริญวรกิจการ
๓๐๓. คุณพิสิท เจริญวรกิจการ
๓๐๔. คุณกนกธัช เจริญวรกิจการ
๓๐๕. ด.ช. ทศวัชร เจริญวรกิจการ
๓๐๖. ด.ช. ภูศิลป์ เจริญวรกิจการ
๓๐๗. คุณณัฐสิริ ศิริวิเสโสกุล
๓๐๘. ด.ช. นิติธัช ศิริวิเสโสกุล
๓๐๙. ด.ญ. ศรัณย์ธร ศิริวิเสโสกุล
๓๑๐. คุณวัชรี ชื่อไพเวสน์
๓๑๑. คุณณัฐพล ชื่อไพเวสน์
๓๑๒. ด.ช. นภดล ชื่อไพเวสน์
๓๑๓. คุณแป้น อติชาตสินธพ
๓๑๔. คุณภาวิไล สมร่าง
๓๑๕. คุณอิทธิพล ลดาวัลย์ ณ อยุธยา
๓๑๖. คุณปรีดี ไตรคูณ
๓๑๗. คุณอัญชลี พันธุ์ศิริ
๓๑๘. คุณศุภชัย คัตทวี
๓๑๙. คุณวาสนา โสภาวิบูลย์รัตน์
๓๒๐. คุณพรสุรางค์ ล้อแก้ว
๓๒๑. คุณภูวดล-คุณอรัญญา-คุณอภิภู คงเสรีรัตน์
๓๒๒. คุณฐปนีย์ เผ่าภูธร
๓๒๓. คุณอรรชนีย์ ชำนาญศิลป์
๓๒๔. คุณรัตนาวลี พูลสวัสดิ์
๓๒๕. คุณวรากร เตชะธนเศรษฐ์
๓๒๖. คุณย่าประภา วสุธาร
๓๒๗. คุณละเอียด ตั้งสงวนธรรม และครอบครัว
๓๒๘. คุณจำ ธรรมฤทธิ์
๓๒๙. คุณสมศักดิ์ นิลขำ
๓๓๐. คุณฉู วันเจริญ
๓๓๑. คุณแก้วตา เรืองอุไร
๓๓๒. คุณสุกัญญา บุญญาธิเกษม
๓๓๓. คุณชัญญภัค คชสังข์สีห์
๓๓๔. คุณวิสิทธิ์ ชินรัตนลาภ
๓๓๕. คุณธัชนก เกตุทัต
๓๓๖. คุณบรรจบ เปรมปรีดิ์
๓๓๗. คุณรุตศิยา ธรรมปัญญวัฒ์ และครอบครัว
๓๓๘. คุณสุรัตน์ จันทร์เทพ
๓๓๙. คุณชัยวัฒน์ เสาทอง
๓๔๐. คุณนิด วงสมมาตร
๓๔๑. คุณแพร ประสิทธิเมกุล
๓๔๒. คุณพิศลักษณ์ คำตัน
๓๔๓. คุณเยาวดี พิสุทธพจน์
๓๔๔. คุณประชัย อริยลินสุวงศ์
๓๔๕. คุณภัทริน อนันตกุล-ออร์ด และครอบครัว

๓๔๖. คุณศิลป์ชัย–คุณกุลวดี–
ด.ช. พุฒิพ อัครปัญญาธร
๓๔๗. คุณขรรค์ชัย–คุณยุวดี–
คุณวีรินทร์ อรวัฒนพันธุ์
๓๔๘. คุณสมบูรณ์ สุชาติ
๓๔๙. คุณณัฐพร พูลลาภ
๓๕๐. คุณบุญหนัก มณีวงศ์ และครอบครัว
๓๕๑. คุณงามพิศ พจนายน และครอบครัว
๓๕๒. คุณอภิเชษฐ์ นกจันทร์ และครอบครัว
๓๕๓. คุณอาภา ประสงค์
๓๕๔. คุณเมธา ผาอินดี
๓๕๕. คุณทิพชนก ตรีวุฒิธรรม
๓๕๖. คุณศิรประภา เอมรอด
๓๕๗. คุณศิริรัตน์ ผ่องใส
๓๕๘. คุณจารุวรรณ ลีดี
๓๕๙. คุณอุราภรณ์ วงษ์พิมพ์
๓๖๐. คุณปิยะนุช หมู่สิกศิริ
๓๖๑. คุณรัชวรรณ นารีย์
๓๖๒. คุณคฤหัสถ์ ถิ่นทวี
๓๖๓. คุณมณฑิรา จิตเจตน์
๓๖๔. คุณดาวรุ่ง อินเลิศ
๓๖๕. คุณเมตตา สุวรรณมาโจ
๓๖๖. คุณเฉลิมเกียรติ ละลุน
๓๖๗. คุณสายทอง–คุณวัฒนา บุญพร้อม
๓๖๘. คุณลำจวน ป้องกา
๓๖๙. คุณพยอม แก่นจำปี
๓๗๐. คุณจิตรา จาวิสูตร
๓๗๑. คุณนิภา จันทร์สุดสุข
๓๗๒. คุณประมวล รำลึก
๓๗๓. คุณจิตติกร มณีเขียว
๓๗๔. คุณอภิสิทธิ์ สันประโคน
๓๗๕. คุณรัตญา เทพสังข์ และครอบครัว
๓๗๖. คุณนพดล ธรรมเรือง
๓๗๗. คุณนงคราญ ชื่นใจ
๓๗๘. คุณอำไพ สันยะ และครอบครัว
๓๗๙. คุณเสกสรร เปียจิโน และครอบครัว
๓๘๐. คุณธารินี–คุณยงยุทธ มีมา
๓๘๑. คุณสุทธิศักดิ์ สันทวี และครอบครัว
๓๘๒. คุณสุพรรณษา แสงวงศ์
๓๘๓. คุณสุพรรณ ปันคุ้ม–คุณฐิติยาภรณ์
พฤกษาสิทธิ์
๓๘๔. คุณวิเชียร กันทะสอน และครอบครัว
๓๘๕. คุณณรงค์ สินประโคน
๓๘๖. คุณชัยโย มณีเขียว
๓๘๗. คุณทิวากร มะโน
๓๘๘. คุณมาลี กิตินัน
๓๘๙. คุณเดชศักดิ์ มะโน
๓๙๐. คุณราตรี สาครขันธ์
๓๙๑. คุณจรูญ รุ่งกูล
๓๙๒. คุณเพ็ญแข สีสะเกตุ
๓๙๓. คุณอำพร พิมพาอารัก และครอบครัว
๓๙๔. คุณพรชัย ทองสุข
๓๙๕. คุณเพชรจิต สุรสาร
๓๙๖. คุณจำแลง หนูแดง และครอบครัว
๓๙๗. คุณมาโนช สืบนุช
๓๙๘. คุณทองหล่อ สระครบุรี
๓๙๙. คุณศตวรรษ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา
๔๐๐. คุณวณิชยา ปะมะ และครอบครัว
๔๐๑. คุณรุจิกันย์ สุขทรัพย์ศรี
๔๐๒. คุณเจริญ ตุ้มสูงเนิน
๔๐๓. อาจารย์อนันต์–อาจารย์ลักขณา
ทรัพย์วารี
๔๐๔. อาจารย์นพรัตน์–อาจารย์นิสา
วัฒนชัยนันท์
๔๐๕. อาจารย์รังสรรค์ ประพันธ์ และครอบครัว
๔๐๖. อาจารย์สุวพรรณ กาญจนมาศ
๔๐๗. อาจารย์มาลี ครองสินทรัพย์
๔๐๘. อาจารย์ พ. พิศ ศรีแจ่ม
๔๐๙. อาจารย์ประนอม เปลี่ยนเฉย
๔๑๐. อาจารย์สุพัตรา กิจไพศาลรัตนา
๔๑๑. อาจารย์อุษา เครือรัตน์
๔๑๒. อาจารย์วไลพร เจนสาริกรณ์
๔๑๓. อาจารย์พิมพ์ภัค คงนนท์
๔๑๔. อาจารย์พิมพ์ใจ ชิดชอบ

๔๑๕. อาจารย์ธงชัย เนตรสว่าง และครอบครัว
๔๑๖. อาจารย์จินตนา จิรสกุล
๔๑๗. อาจารย์วรรณา อาชาสันติสุข
๔๑๘. อาจารย์ขนิษฐา บุณยประคอง
๔๑๙. อาจารย์ยุวดี ขอบจิต
๔๒๐. อาจารย์ทรงเกียรติ เกษมากุล
๔๒๑. อาจารย์สิริรัตน์ ลือคำหาญ
๔๒๒. อาจารย์สุฌาณี แก้วบรรดิษฐ์
๔๒๓. อาจารย์พนิดา พิสิฐอมรชัย
๔๒๔. อาจารย์สุศนี เชาวน์ฤทธิ์
๔๒๕. อาจารย์สุนิตตา สถิตย์วรกุล
๔๒๖. คุณบุญประเสริฐ เชาวน์ฤทธิ์
๔๒๗. อาจารย์สุภัทร สุขสมบูรณ์
๔๒๘. อาจารย์สมศรี หล่อคุณธรรม
๔๒๙. ครอบครัว กอบกุลไชย
๔๓๐. คุณธีระวุธ-อาจารย์รัตนาพร อรทัย และบุตร
๔๓๑. คุณธารทิพ นภาวรานนท์
๔๓๒. คุณพีระพล ชัชวาลย์-คุณลลนา จิตต์ศรัทธานันท์
๔๓๓. คุณพิทักษ์ มนต์ชัยกุล
๔๓๔. คุณพลภัทร นีละภมร
๔๓๕. คุณสิริมา รุยาพร
๔๓๖. คุณสุนีย์ กิจสุวรรณไพศาล
๔๓๗. คุณพรทิพย์ พรสุขสว่าง
๔๓๘. คุณมุกข์ดา ผูกศรี
๔๓๙. คุณวิรัช พงษ์ศิริกุล
๔๔๐. คุณกฤตพร โตนุช และครอบครัว
๔๔๑. คุณยงยุทธ โฮ้หนู
๔๔๒. คุณปิยะวรรณ แนบเพชร-คุณอัญญานี วิทิพย์รอด
๔๔๓. คุณชเนษฎา-คุณศากร วริวงศ์ และครอบครัว
๔๔๔. คุณบุบผา ธัญญวิส ขวัญบุญ
๔๔๕. คุณนิภา ส่วนบุญเจริญ
๔๔๖. คุณสุรวดี-คุณอนุกูล-คุณรวิณ ทองอินทร์
๔๔๗. คุณเสาวนีย์ คำสุวรรณ-คุณประทิน ทองอยู่
๔๔๘. คุณสุชาติ ฟ้าปกาสิต
๔๔๙. คุณสุนทรี วงษ์วิบูล และครอบครัว
๔๕๐. คุณกังวาล วงษ์จวง
๔๕๑. คุณสุรัตน์-คุณนันทิยา และคุณวรรณปรัญช์ พิทักษ์ไพบูลย์กิจ
๔๕๒. คุณสุมาลี พงษ์ไพร
๔๕๓. คุณจุฑามณี อรุโณทัย และครอบครัว
๔๕๔. คุณเกศสุดา-คุณสมศักดิ์ ค้าข้าว
๔๕๕. คุณรัชดา ณ นคร และครอบครัว
๔๕๖. คุณชนัญญา-คุณวีรภัทร วิชาพงศ์เมธี และบุตรธิดา
๔๕๗. คุณสันติ ฉายอรุณ
๔๕๘. คุณพัชรี สินสุขพร
๔๕๙. คุณทองทิพย์ ชัยชนะ
๔๖๐. คุณสมเพียร ซ้อมวงษ์
๔๖๑. น.พ. ปราโมทย์ สืบฟัก และครอบครัว
๔๖๒. น.อ. ปรเมศวร์ สืบฟัก และครอบครัว
๔๖๓. ร.ท. ชูศักดิ์ สินธุโสภา
๔๖๔. คุณเยาวเรศ โบสูงเนิน
๔๖๕. คุณอร่าม ไวยากรณ์ และภรรยา
๔๖๖. คุณนงนุช ปาดจันทึก และครอบครัว
๔๖๗. คุณแอ๊ด-คุณเรณู-คุณอัญชลี-ด.ช. รัตนพล บุญรักษ์
๔๖๘. คุณอรุณ ไวยากรณ์-คุณมิตร รักชาติ
๔๖๙. คุณอารีย์ ไวยากรณ์
๔๗๐. คุณอรวรรณ กองสมบัติ
๔๗๑. คุณน้ำฝน ปรีดีสนิท
๔๗๒. พันโท ส่งศักดิ์ นันท์ธนะวานิช
๔๗๓. จ่าสิบเอก พินิจ ยิ้มไพบูลย์
๔๗๔. คุณเริงชัย อโณทัย
๔๗๕. คุณศรีรัตน์ เตชะกิตติโรจน์
๔๗๖. คุณจินต์ อโณทัย
๔๗๗. คุณเมตตา ภู่ตระกูล

๔๗๘. ด.ญ. เมลิณี อโณทัย
๔๗๙. พลตรี มนูญผล คงจินดา
๔๘๐. ดร. ไสยวิชญ์ วรวินิตย์
๔๘๑. คุณอุสาห์ ฟุ้งลัดดา
๔๘๒. คุณดวงรัตน์ ฟุ้งลัดดา
๔๘๓. คุณจรีรัตน์ นนทรีย์
๔๘๔. คุณปทุมมาศ เฟื่องการรบ
๔๘๕. คุณอติวัฒน์ พรหมาสา
๔๘๖. คุณธนนันท์ ตันติเวชยานนท์
๔๘๗. คุณอุบลวรรณ วิรยศิริ
๔๘๘. คุณอัญชลี ถิระจิตตกุล
๔๘๙. คุณสุดาวดี สุประดิษฐ์ ณ อยุธยา
๔๙๐. คุณบงกช วิรยศิริ
๔๙๑. ร.ต. กุมุท วิรยศิริ
๔๙๒. ศ.นพ. อนุวัฒน์ ลิ้มสุวรรณ
๔๙๓. คุณนพดล จงจิตเกษม
๔๙๔. คุณลัดดาวรรณ เจริญลักษณ์
๔๙๕. คุณนัยนา ซื่อวจีกุล
๔๙๖. คุณภูวดี เอกวานิช
๔๙๗. คุณจิตร์สมัย จักษ์เมธา
๔๙๘. คุณอธิคม ชูจันทร์
๔๙๙. คุณเตือนใจ กมลทริกุล
๕๐๐. คุณเรวัต จันทร์อันธิกา
๕๐๑. คุณศุภชัย จีระธัญญาสกุล
๕๐๒. คุณสมเพชร บำรุงตน
๕๐๓. คุณอิ่ม เชี่ยววัฒนากุล
๕๐๔. คุณวิรัตน์ เชี่ยววัฒนากุล
๕๐๕. คุณศุภนุต เชี่ยววัฒนากุล
๕๐๖. คุณจันทร์–คุณเครือพันธ์ เคยสนิท
๕๐๗. คุณศกมล ทัพซ้าย
๕๐๘. คุณยุพดี–คุณคณาวุฒ–คุณชนารัตน์ ศรีรักษา
๕๐๙. คุณจตุพงษ์ วงศ์จำรัสกุล
๕๑๐. คุณสมพิศ
๕๑๑. คุณอภินันท์ เกริกธวัชศักดิ์
๕๑๒. คุณพันศักดิ์ จิตตะไชย
๕๑๓. คุณฐิติวัฒน์ ชลมณีกุล
๕๑๔. คุณวลัยพร ธรรมชุตินันท์
๕๑๕. คุณณัฏฐวัชร ดอนมอญ
๕๑๖. คุณสุวรรณา เฉลียวสวัสดิ์
๕๑๗. คุณสุกัลยา เหล่าลุมพุก
๕๑๘. ด.ช. ยงยุทธ เตชะสวัสดิ์ศิลป์
๕๑๙. คุณสมบัติ สร้อยเสน
๕๒๐. คุณศาศวัต รัศมีธัญ
๕๒๑. คุณยุพา
๕๒๒. คุณสุรศักดิ์ ลิ้มเจริญ
๕๒๓. คุณสมชาย ไตรรักษ์ฐาปนกุล
๕๒๔. คุณเฉลิม บางเกิง
๕๒๕. คุณนิรมิตร โวหาร และภรรยา
๕๒๖. คุณบุญศกง วงศ์เศียร
๕๒๗. คุณอุดม ย่านสำแดง
๕๒๘. คุณณรงค์ นพศรี
๕๒๙. คุณณรงค์ ธรมธัช
๕๓๐. คุณประวิทย์ ลุขำ
๕๓๑. คุณประกิต แสวงหาโชคลาภ
๕๓๒. คุณสมชัย สร้อยสองชั้น
๕๓๓. คุณธเนศ เทพหัสดิน
๕๓๔. คุณจำเนียร ชูวงศ์วุฒิ
๕๓๕. คุณอำภัย สีตองอ่อน
๕๓๖. สวนอาหารสตางค์
๕๓๗. คุณมัณฑนา ลิ้มเจริญ
๕๓๘. พ.อ.อ. เกรียงไกร กลิ่นศรีราช
๕๓๙. คุณจามร สกุลกิม
๕๔๐. คุณศิริ บุตรบางกูล
๕๔๑. คุณไพฑูรย์ โรจนะรพีพงศ์
๕๔๒. คุณศรีนวล พฤกษวิบูลย์
๕๔๓. คุณพงษ์สวัสดิ์ พฤกษะวัน
๕๔๔. คุณเยี่ยม อรุโณทัยวิวัฒน์
๕๔๕. คุณสุรีรัตน์ พิสุทธ์กุล
๕๔๖. คุณกมล จิตทีปกร
๕๔๗. คุณศุภสิทธิ์ ธีระตระกูลชัย
๕๔๘. คุณธนวรรณ คงแก้ว

๕๔๙. คุณสุภาพร สุขเหลือ
๕๕๐. คุณวัชรี สายันเกณะ
๕๕๑. คุณศรีอัปสร อินสวัสดิ์
๕๕๒. คุณลาวัลย์ ชาวเลาขวัญ
๕๕๓. คุณวิทิตา แซ่เล้า
๕๕๔. คุณพรทิพย์ วัฒนพงศ์
๕๕๕. คุณรัชนีกร ปลั่งกลาง
๕๕๖. คุณพิศมัย คงภู่
๕๕๗. คุณบุญเตือน เตี้ยบกลิ่น
๕๕๘. คุณสุพรรณี สมศิริกุล-
คุณศุภนิมิต ม่วงมูล
๕๕๙. คุณปรัชญา ศิริยานุมาตย์
๕๖๐. คุณสายฝน สุวธีรพันธุ์
๕๖๑. คุณสุมิตร ธรรมมิตโชติ-
คุณธนันทร์ สุขแก้ว
๕๖๒. คุณสัญญา ยกชิ้น
๕๖๓. คุณอุดมศรี อธิเศรษฐ
๕๖๔. คุณมยุรี นาคะทัตตะ
๕๖๕. คุณสุนีย์ บวรวงศ์ดิลก
๕๖๖. ครอบครัวพิมลอัศวคุณ
๕๖๗. ครอบครัว อัศวโสตถิ์
๕๖๘. น.สพ. ถาวร นราประเสริฐกุล
๕๖๙. คุณพีรศักดิ์ ตีรยืนยง
๕๗๐. คุณเสาวณี กรรัตน์
๕๗๑. คุณคำปัน ชินราช
๕๗๒. คุณสุชาย วงศ์คำชัย
๕๗๓. คุณวิภา ลอยเลิศลาภ
๕๗๔. คุณพลเดช วงคำชัย
๕๗๕. คุณวิชัย สรรพวัฒน์
๕๗๖. คุณประมาณ พยัคฆะไชย
๕๗๗. คุณตาณภร จตุรภัทรอาภรณ์
๕๗๘. คุณรัตนา ศรีเฉลิม
๕๗๙. ด.ช. ธนดล จรรยางาม
๕๘๐. คุณเปี่ยมศักดิ์-คุณสุวรรณา เลิศวุฒิวงศ์
๕๘๑. คุณวิชัย ตติรัตน์
๕๘๒. คุณสมชาย บุญเชื้อ
๕๘๓. คุณจิวดี้-คุณโป๊ะพงษ์ แซ่ลิ้ม
๕๘๔. คุณอัชชาพร กวินผาติกุล
๕๘๕. คุณอร่าม ศรีอ่ำดี
๕๘๖. คุณโดม ไตละนันทน์
๕๘๗. คุณสุพจน์ พงษ์ภมร
๕๘๘. คุณประสงค์ นาคบาตร
๕๘๙. ม.ล. ธีรณัตร บุรณัตร
๕๙๐. คุณสุรชัย-ด.ช. ณัฐพงษ์ ไพฑูรย์ศศิธร-
คุณนภัสมน ไชยวงศ์สืบ
๕๙๑. คุณสมพันธุ์-คุณประไพ ไชยวงศ์สืบ-
คุณชัยวริทธิ์ กุศลพิทักษ์ชีพ
๕๙๒. คุณกมลรัตน์ ตวงสินธุรัตน์
๕๙๓. คุณพรศิริ ช้างขวัญยืน
๕๙๔. คุณวรินทร พุ่มสุวรรณ
๕๙๕. คุณสุนิสา-คุณวาสนา ทองยิ่ง

บริจาค ๘๐ บาท

๑. คุณนลินี สังข์โต
๒. คุณจอมขวัญ-คุณสุจินันท์-คุณอรสา-
คุณสุรางค์รัตน์

บริจาค ๖๐ บาท

๑. คุณยอดชาย โยธิน
๒. คุณวรานนท์ เทพทอง
๓. คุณวันนา คำเสมอ
๔. คุณรุ่ง-คุณหนึ่ง-คุณสายัณห์-ภรรยา
๕. พ.ท. เล็ก โกมลมาลย์
๖. พ.ท. จิตร บุรวัฒ
๗. คุณชวนชม ศิทรินพานิชกุล
๘. คุณบังอร ธานี
๙. คุณพรมวินทร์ เบ้าบาน
๑๐. คุณวาสนา ถนอมเกียรติคุณ

บริจาค ๕๐ บาท

๑. คุณทวี กอคูณกลาง
๒. คุณวิธันยา อรรถโชติ และครอบครัว
๓. คุณบังคม วงศา
๔. คุณสมพร แฝงคด

๕. คุณสมบัติ เพชรวงศ์
๖. คุณอภิชาติ สีชมพู
๗. คุณยม ศาลางาม
๘. คุณสุนันท์ จันทะเนตร
๙. คุณหฤทัย เพราะทอง
๑๐. คุณเกษร ชาวนา
๑๑. คุณเนื่อง เพชร์วงค์
๑๒. คุณปราถนา เอี่ยมมาตร
๑๓. ชมรมฝึกอาชีพ อ. ขันนีลา–
คุณรังสรรค์ อินดง
๑๔. คุณแพน–ด.ช. กรณ์ เตียแอก
๑๕. คุณละมิน–คุณเทะ เป็นรงค์
๑๖. คุณรัชฎาภรณ์ อติสุธาโภชน์
๑๗. คุณช่วย ผลผกา
๑๘. คุณศราวุฒิ ออเปียง
๑๙. คุณนันทเดช บุญมี
๒๐. คุณสุทิน กล้าแข็ง
๒๑. คุณวรงค์ศักดิ์ ออเปีย
๒๒. คุณสุริชัย สมาเมฆ
๒๓. คุณคนึงนิตย์ ดาทอง
๒๔. คุณเกษร คำเสมอ
๒๕. คุณปรัศนี อุตนะงาม
๒๖. คุณขณิษฐา เทพทอง
๒๗. คุณพ่อเพียว–คุณแม่ผิว พิริยานุวงค์
๒๘. พ.ท. ประคอง ขันทอง
๒๙. คุณชูศักดิ์ ศุภวัชระ
๓๐. พ.ท. บุญธรรม หงิมรักษา
๓๑. ด.ญ. อัครณี อุดมกิจธนสาร
๓๒. คุณอัมพร ชูสกุล
๓๓. คุณเรือน อยู่นาน
๓๔. คุณธีรพล จิตเจริญ
๓๕. คุณจันทรา แห่งศรีสุวรรณ
๓๖. คุณเกษร–คุณบุญนำ ปานปลอด
๓๗. คุณยี่ลั่น ลิ่วลักษณ์
๓๘. คุณอุไรศรี พรหมพันธกรณ์
๓๙. คุณสุมาลี–คุณปิยนาถ มหามนตรี
๔๐. คุณสุนีย์ พันธมจินดา
๔๑. คุณสุรีย์ ศิวะแพทย์
๔๒. พ.อ. หญิง กุลฟ้า กลิ่นจงกล
๔๓. คุณสุรีย์รัตน์ ศรีสมบัติ
๔๔. คุณทิพมาศ ศรีสมบัติ
๔๕. คุณรณวัน บุญประกอบ
๔๖. ด.ญ. ใยบัว–ด.ญ. พันศิตา วสุธาร
๔๗. คุณทศพร–คุณอรอนงค์ วสุธาร
๔๘. คุณเสวย สุภาพรม
๔๙. คุณสตรีรัตน์ จุระนาจ
๕๐. คุณจำรูญ พันธุ์กอง
๕๑. คุณรุ่งทิวา เฮงงี และครอบครัว
๕๒. คุณมานะ ปรีดีสนิท
๕๓. คุณปฏิมา สืบฟัก และครอบครัว
๕๔. คุณปราณี สืบฟัก และครอบครัว
๕๕. คุณปฐมพงษ์ พุกอำรุง
๕๖. คุณกิ่งกาญจน์ บุญยะเกศานนท์
๕๗. คุณสุภางค์ วิรยศิริ
๕๘. คุณอิทธิวัฒน์ กิจผลิต

บริจาค ๔๐ บาท

๑. ส.อ. สัญทญา อินทโสภา
๒. คุณมะลิวรรณ์ เทศจำปา
๓. พ.ท. สมศักดิ์ พันธุ์เพ็ง
๔. คุณสมพิสิฏ
๕. คุณทวี ช่างเรือน
๖. คุณเกศินี เกิดอนันต์
๗. คุณกรรณิการ์ แช่มช้อย
๘. คุณไพฑูรย์ แนงแหยม
๙. คุณสันสนีย์ พู่พิทยาสถาพร–คุณเล็ก
๑๐. คุณเพ็ญ ศรีแสง
๑๑. คุณรวม–คุณอรุณ โสรัตน์
๑๒. พ.ท. เลิศพร ประพันธ์พจน์
๑๓. พ.ท. ชัยนันท์ ศิลปชัย
๑๔. คุณวรรณา แซ่ลี่
๑๕. คุณอำภา อนุกูลไพบูลย์
๑๖. คุณอุนพ้วง แซ่อุ้น

๑๗. คุณลี่เค็ง แซ่โล้ว
๑๘. คุณนริศรา ดิษฐตานันท์
๑๙. คุณอุบล สัตตวัตรกุล
๒๐. คุณจันตรี แสงประกาย
๒๑. คุณชุตินธร สหชัยวัฒนา
๒๒. น.สพ. ปฤณ จิวเรืองวิญญู
๒๓. คุณปรัชย์เขา คลังสิน
๒๔. คุณสุมาลี ประพฤทธิ์ตระกูล
๒๕. คุณนุสยา จุลฤกษ์

บริจาค ๓๐ บาท

๑. คุณสมทรง หนองริมบ้าน
๒. คุณกรัญชลี สังข์โต
๓. คุณนีรนันท์ สังข์โต

บริจาค ๒๐ บาท

๑. คุณรัตนาพร ชูชัยเจริญ
๒. คุณบุษบง หามนตรี
๓. คุณสุวาณี เจียรพันธ์
๔. คุณพรรณปทุม ไตรเพทพิสัย
๕. คุณวัชรี ชัยพิพัฒน์
๖. คุณนิภา ทองนำ
๗. คุณขนัด ไม่พรั่นใจ
๘. คุณทรัพย์ เพชร์วงค์
๙. คุณขวัญเรือน พูลรอด
๑๐. คุณอมร เพราะทอง
๑๑. คุณกาญจนาพร พรวณิชเจริญ
๑๒. คุณสฆอน โต๊ะงาม
๑๓. คุณอุมาพร–คุณน้อย
๑๔. คุณวิทยา ทองยอด
๑๕. คุณพนม ไหมทอง
๑๖. คุณพัชรินทร์ ภาแอก
๑๗. ไม่ประสงค์ออกนาม
๑๘. พ.ท. นุกูล กองกาญจนะ
๑๙. พ.ท. ปรัตถ ตรุณจันทร์
๒๐. แจ้แดง
๒๑. คุณกิมหยุ่ง แซ่ลี่
๒๒. คุณวรรณี แซ่ลี่
๒๓. คุณสันทนา สีเลา
๒๔. คุณสมสมร ทักษิณ
๒๕. คุณสุนีย์ คงพิสัยผดุง
๒๖. คุณฟ้า คงพิสัยผดุง
๒๗. คุณบู๊บ๊วย แซ่ตั้ง
๒๘. คุณสมยศ ปุณยเวชสุนทร
๒๙. ด.ช. อลงกรณ์–ด.ญ. ฐิติยา หงส์เลิศสกุล
๓๐. คุณสมพิศ อารีพันธุ์วงศ์
๓๑. คุณบำรุง มีพันธ์
๓๒. คุณจตุพร มีพันธ์
๓๓. คุณคำไหล มีพันธ์
๓๔. คุณประเทือง ติธะนะ
๓๕. คุณสมรวม ติธะนะ
๓๖. คุณสหรัฐ แก้วตา
๓๗. คุณจิราภรณ์ แก้วตา
๓๘. ด.ญ. มนัสวี แก้วตา
๓๙. ด.ช. เจษฎา แห่งศรีสุวรรณ
๔๐. คุณภาริณี ภักดียิ่งยง
๔๑. พ.ท. วีรวัฒน์ ดิษยวงศ์
๔๒. คุณอรรณพ ทวีธนา
๔๓. คุณเอกวิทย์ วงษ์ศรีสังข์
๔๔. คุณนพจิรา ภูทิพย์
๔๕. คุณจารุทัศน์ ภูทิพย์
๔๖. ด.ช. นำโชค สีทองสุข
๔๗. ด.ช. กีฑาพล สีทองสุข
๔๘. คุณอนุ สีทองสุข
๔๙. คุณศิวิไล สีทองสุข
๕๐. ด.ญ. ทัศนา สีทองสุข

บริจาค ๑๐ บาท

๑. ด.ช. นาวิน แห่งศรีสุวรรณ
๒. คุณเกสร เทียนพิสุทธิ์
๓. คุณปรีดามน คำวชิรพิทักษ์

ยอดบริจาคทั้งหมด ๘๐๖,๒๒๐ บาท

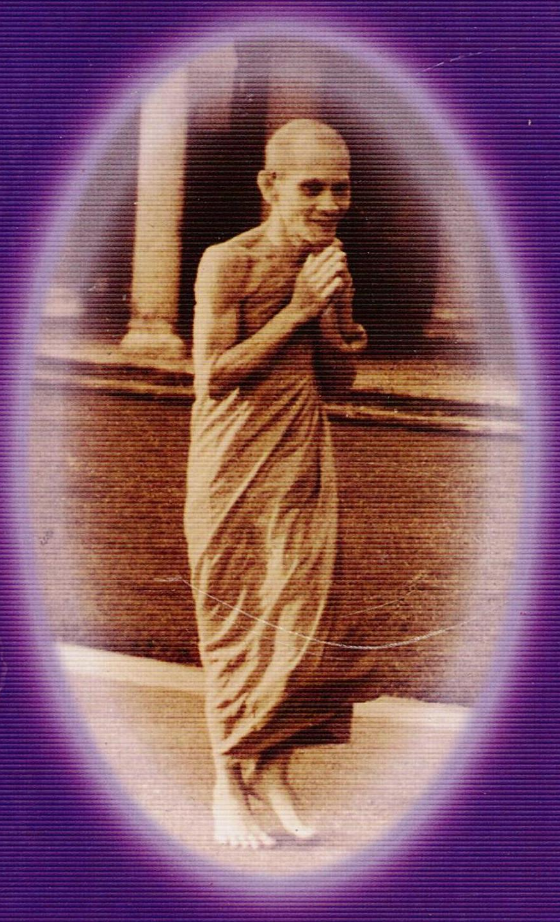

ท่านเจ้าพระคุณ ธมฺมวิตกฺโก ภิกฺขุ

มรณะ : ๘ มกราคม ๒๕๑๔

วันศุกร์ ขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๒ ปีกุน

ตามรอย ชมฺมวิตตฺโต. พระอรหันต์กลางกรุง

"ให้ทำแต่กรรมดีนะ จะได้มีความสุข"

ชมฺมวิตตฺโต.